

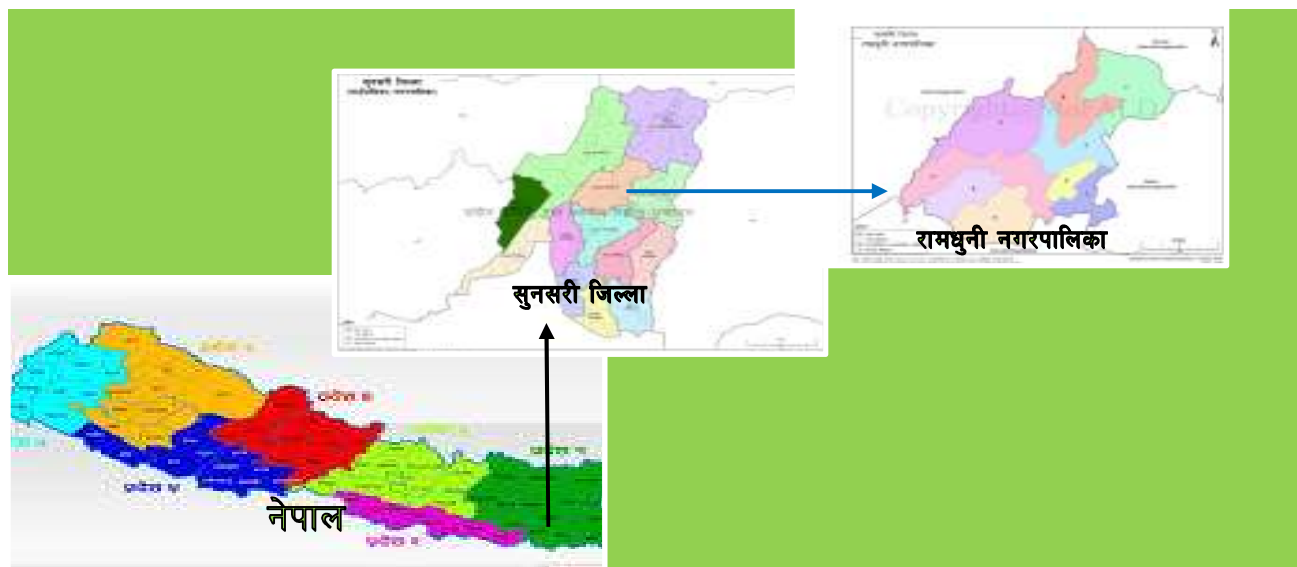
रामधुनी नगरपालिका

नगर प्रोफाइल/बस्तुगत विवरण, २०७६

खण्ड १ (एक) पृष्ठभूमि

१. परिचय

नेपालको संविधान २०७२ संगै प्रदेश नं. १ का १४ जिल्ला मध्ये सुनसरी जिल्लामा अवस्थित पूर्वमा ईटहरी उपमहानगरपालिका, पश्चिममा वराह नगरपालिका, उत्तरमा धरान उपमहानगरपालिका तथा दक्षिणमा इनरूवा नगरपालिका संग जोडिएर भण्डै खरायोको आकारमा ९१.६९ वर्ग कि.मि.मा फैलिएको यो नगर २०७१ साल मंसिर १६ गते नेपाल सरकारबाट रामधुनी-भासी नगरपालिकाको रूपमा घोषणा भई सोहि सालको पौष १ गते बाट नगरपालिकाको हैसियतमा विधिवत रूपमा आफ्नो कार्यारम्भ गरेको नयां नगरपालिका हो । इनरूवा र इटहरी नगरपालिकाको बीचमा रहेको तथा विगतको भादगाउँ सिनवारी र सिंगिया गा.वि.स.गरी दुई वटा गाविसलाई मिलाएर रामधुनी-भासी नगरपालिकाको रूपमा स्थापित भएको यो नगर स्थानीय तह पुनर्संरचना आयोगको प्रतिवेदन २०७३ का आधारमा साविकका बक्लौरी गाविसका सवै र डुम्राहा गाविसका १, ३, ४, ५ र ६ गरी जम्मा ५ वटा वडाहरू लाई समेत मिलाएर रामधुनी नगरपालिकाको रूपमा पुनर्संरचित हुन पुग्यो । भौगोलिक अवस्थिति र स्थानीय बासिलाई सर्वसुलभ सेवा प्रवाहको हिसावले साविकका १० वटा वडामा विभाजन गरिएको यस नगरलाई प्रशासनिक सुगमता र सेवा प्रवाहमा सहजताकालागि वर्तमानमा ९ वटा वडाहरूमा विभक्त गरिएको छ । वडागत विवरण तालिका नं. १ मा दिईएको छ ।

संविधानको घोषणा पछि नेपाल संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन पद्धतीमा पूर्ण रूपले प्रवेश गरिसकेको अवस्था छ । यसै पद्धती अनुरूप राज्यलाई संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहमा रहेर शासन सञ्चालनको व्यवस्थाकासाथ क्रमिक रूपले कार्यान्वयनको चरणमा अघि बढिरहेकोछ । संविधान प्रदत्त स्थानीय तहका अधिकार क्षेत्र र स्थानीय विकासका आधारभुत क्षेत्रहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनको माध्यम बाट मुलुकको समृद्धिको मार्ग प्रसस्त गर्नु आम नेपालीकालागि आजको प्रमुख अभिभारा भएकोछ । यस अभिभारालाई परिणाममुखि बनाउन स्थानीय सरकारको हैसियतमा स्थानीय तहले

संपादन गर्ने आर्थिक, भौतिक, सामाजिक तथा सास्कृतिक विकास र विस्तारका कार्यहरूलाई स्थानीयबासीहरूकै सहभागिता र साभेदारीमा व्यवस्थित, प्रभावकारी र समयबद्ध सञ्चालन व्यवस्थापनकालागि आधार तयार पार्नु अनिवार्य छ । तसर्थ रामधुनी नगरपालिकाले यथार्थ सूचनका आधारमा नगरबासीको बस्तुगत अवस्था पहिचान गरी उनीहरूका चाहाना र आवश्यकता क्रमिक रूपले पुरा गर्दै यस नगरलाई समृद्ध नगरको रूपमा विकास गर्न आधारभुत तथ्याङ्क वा विवरण आवश्यक पर्ने भएकाले यस नगरको **एकीकृत नगर प्रोफाइल (रामधुनी नगर प्रोफाइल)** तयार गरी सोहि बमोजिम नगर विकासका तमाम योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई परिलक्षित, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने अठोट र प्रतिवद्धता का साथ यो **एकीकृत नगर प्रोफाइल / बस्तुगत विवरण** तयार गरिएको छ ।

१.१ भौगोलिक अवस्थिति, वडा विभाजन र भू-उपयोगको अवस्था

१.१.१ भौगोलिक अवस्थिति, वडा विभाजन

भौगोलिक अवस्थितिका आधारमा २६°३६' उत्तर अक्षांश र ८७°१२' पूर्व देशान्तर भित्र रहि समुद्र सतहबाट १८२ देखि १८५ मिटरको उचाईमा रहेको यो नगरको समग्र भुभाग समतल छ । क्षेत्रफलको हिसावले ९१.६९ बर्ग कि.मि.मा फैलिएको यस नगरको करिव ७२.६४ प्रतिशत भुभाग कृषि उत्पादनमा प्रयोग भईरहेको मानिएको छ । औषतमा अधिकतम तापक्रम ३६° से. तथा न्यूनतम तापक्रम १६° से. सम्म हुने गरेको यस नगरको हावापानी समशीतोष्ण रहेको मानिन्छ । शप्तकोशी नदिको वायु प्रवाह लगायत दक्षिण पश्चिमी मनसुनी हावाको प्रवाहका कारणले यस नगरमा साधारणतया जेठदेखि असोजसम्म बढी पानी पर्ने गर्दछ साथै पश्चिम दक्षिण भेगबाट बहने जलवाष्पपूर्ण हावाले हिउँदका दिनहरूमा समेत आवश्यक मात्रामा वर्षा हुने गरेको छ । वार्षिक औषत ११०० मिलिलिटर सम्म वर्षा हुने गरेको यस नगरको भौगोलिक अवस्थिति, भु-बनावट, माटोको उर्वरता, तापक्रम र जलवायु साथै निरन्तररूपमा शप्तकोशी नदिको प्रवाहमा आधारित नगरको विच भागमा रहेको सुनसरी मोरङ्ग सिचाई आयोजना अन्तरगत चतारा नहर तथा यसको शाखा सञ्जाल र स्थानीय खोला नाला साथै भूमिगत जलस्रोतको उपयोग बाट हुने सिचाई सुविधा समेतका कारण यस नगरको अधिकांस क्षेत्र कृषि उत्पादनको हव को रूपमा रहेको छ ।

इनरूवा र इटहरी नगरपालिकाको बीचमा रहेको तथा विगतको भादगाउँ सिनवारी र सिंगिया गा.वि.स.गरी दुई वटा गाविसलाई मिलाएर रामधुनि-भासी नगरपालिकाको रूपमा स्थापित भएको यो नगर स्थानीय तह पुनरसंरचना आयोगको प्रतिवेदन २०७३ का आधारमा साविकका बक्लौरी गाविसका सवै र डुम्राहा गाविसका १, ३, ४, ५ र ६ गरी जम्मा ५ वटा वडाहरू लाई समेत मिलाएर रामधुनी नगरपालिकाको रूपमा पुनसंरचित हुन पुगेको । त्रेतायुगमा रामचन्द्र बनवास बस्ने क्रममा यस नगर क्षेत्र भित्र पर्ने वर्तमानको रामधुनी नगरपालिका वडा नं. ४ मा अवस्थित बन क्षेत्रमा बास बस्ने क्रममा जाडो तथा जंगली जनावर बाट सुरक्षित रहन सखुवाको रुखका मुढाको प्रयोग गरी आगोको धुनि जगाएर बास बसेकै कारण यस ठाउँको नाम रामधुनी रहेको धार्मिक किम्बदन्ति छ । रामले धुनी बालेर आरामस्थलको रूपमा प्रयोग गरिएको भनि मानिएको करिव ३१०० बिगाहामा फैलिएको ऐतिहासिक महत्व बोकेको धुनीवन बाट यस नगरको नामाकरण समेत गरिएको यस नगरलाई भौगोलिक अवस्थितिको पर्याप्त विश्लेषण गरी स्थानीय बासिलाई प्रशासनिक सुगमता र सर्व सुलभ सेवा प्रवाहका हिसावले साविकका १० वटा वडामा विभाजन गरिएको यस नगरलाई वर्तमानमा ९ वटा वडाहरूमा विभक्त गरिएको छ । रामधुनी नगरपालिकाको वर्तमान वडागत विवरण तथा सम्बन्धित वडाहरूले ओगटेको क्षेत्रफल सहितको विवरण तालिका नं. १ र चित्र नं. १ मा दिईएको छ ।

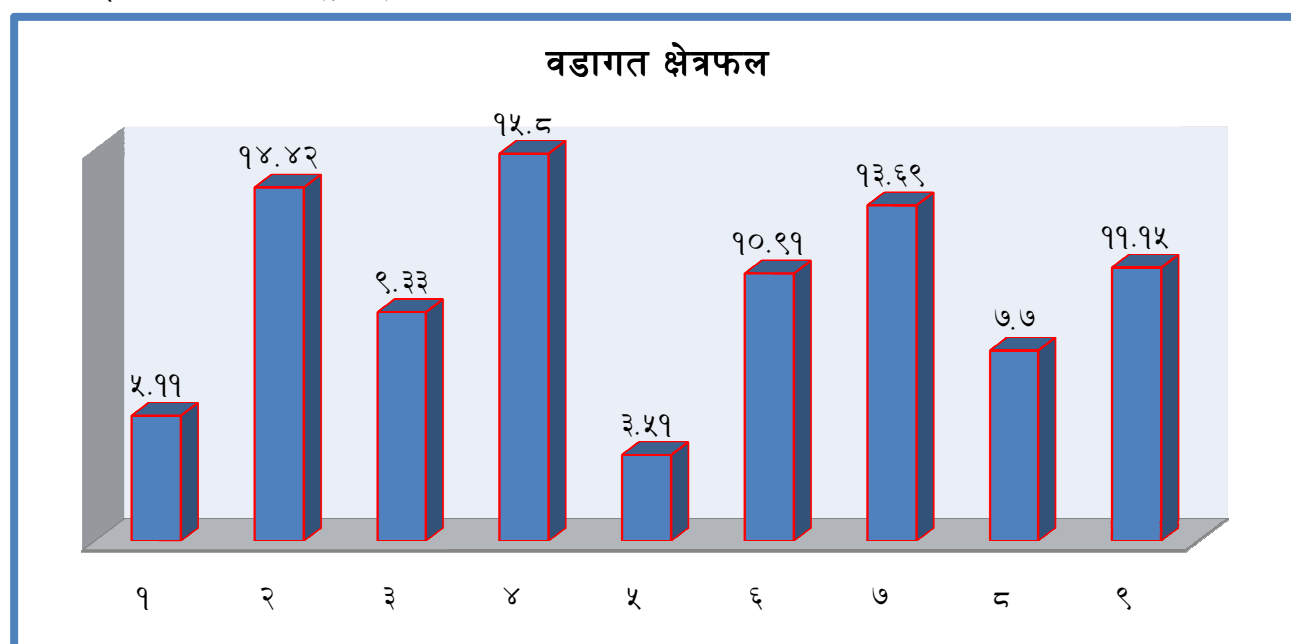
तालिका नं. १: रामधुनी नगरपालिकाको वर्तमान वडाहरूको विवरण र क्षेत्रफल

वर्तमानमा कायम भएका वडा नं.	समावेश भएका गाप र नपा	साविकमा रहेका नपा तथा गाविसका वडा नं.	क्षेत्रफल (बर्ग कि.मि.)
१	रामधुनि-भासी नपा	१ र २	५.११
२	रामधुनि-भासी नपा	४ र ८	१४.४२
३	रामधुनि-भासी नपा	३, ६ र ७	९.३३

४	रामधुनि-भासी नपा	९ २ १०	१५.८
५	रामधुनि-भासी नपा	५	३.५१
६	बकलौरी गापा	३, ५, ६, ७ र ९	१०.९१
७	बकलौरी गापा	१, २, ४ र ८	१३.६९
८	डुम्राहा गापा	३ र ४	७.७७
९	डुम्राहा गापा	१, ५ र ६	११.१५
जम्मा			९१.६९

स्रोत: नेपाल सरकार, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको वेबसाईट अभिलेख, २०७६

चित्र नं. १: वडागत क्षेत्रफल (हेक्टर)

१.१.२ भू-उपयोगको अवस्था

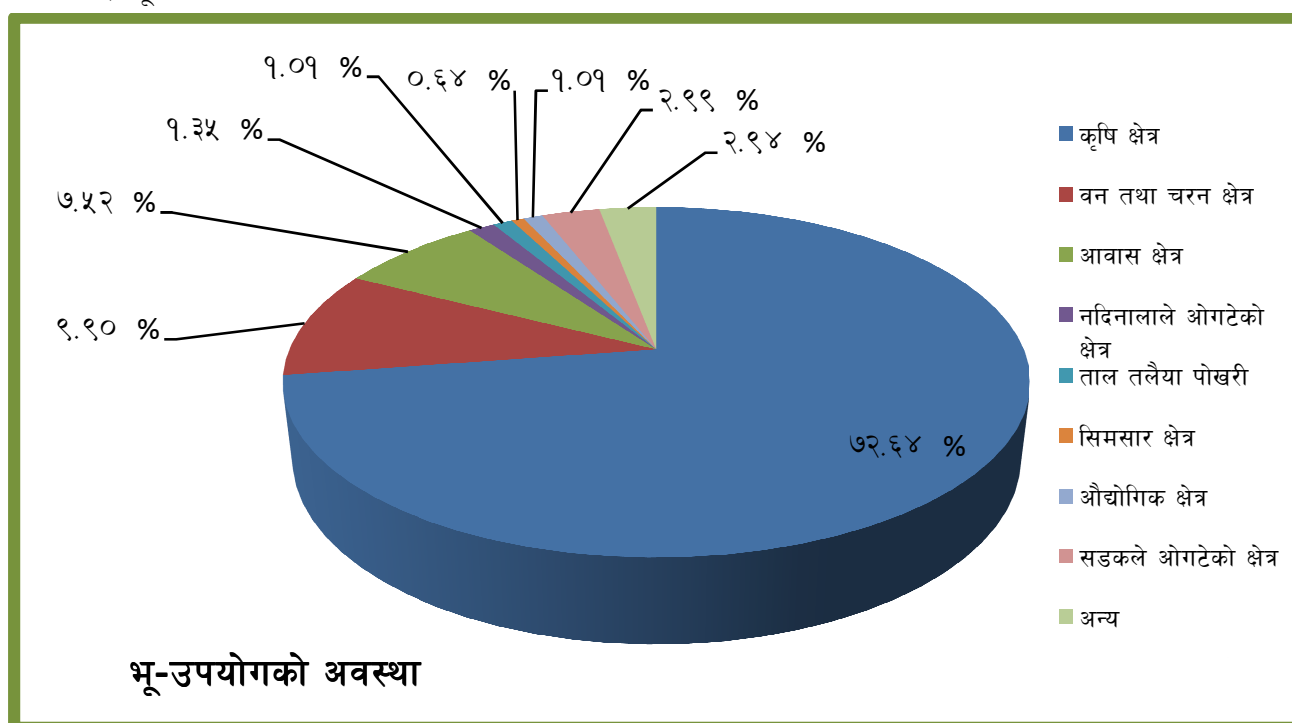
रामधुनी नगरपालिका क्षेत्रफलको हिसावले ९१.६९ वर्ग कि.मि.मा फैलिएको यस नगरको करिव ७२.६४ % (१४८३३ हेक्टर) भू-भाग कृषि उत्पादनमा प्रयोग भईरहेको पाईन्छ भने करिव ९.९० % (२०२१ हेक्टर) भू-भाग वन तथा चरन क्षेत्र, भण्डै ७.५२ % (१५३५ हेक्टर) भू-भाग आवास क्षेत्रको रुपमा प्रयोग भईरहेको देखिन्छ । यस नगरको कुल भू-भाग मध्ये भण्डै १.०१ % औद्योगिक, १.०१ % नदीनाला तथा २.९९ % भू-भाग सडक सञ्जालले ओगटेको देखिन्छ । विगतको भू-उपयोगको तुलनामा कृषि क्षेत्रमा १.६३ % भू-भाग घटेको अवस्था देखिएको छ भने, आवास क्षेत्रमा ०.५९ % भू-भाग बढेको अवस्था पाईएको छ । यसको अर्थ यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र कृषि कार्यमा प्रयोग भईरहेका जमिन क्रमस आवास क्षेत्रमा परिणत हुने क्रममा रहेका छन् । यती मात्रा हैन विगतमा तालतलैया, पोखरी र सिमसार क्षेत्रले ओगटेको भू-भाग उल्लेख हुन सकेको अवस्था थिएन भने यसको समेत मात्र प्राप्त हुन गएकोले विगतमा कृषि क्षेत्र भनेर किटान गरिएको क्षेत्र घट्न गएको हुन सक्दछ । औद्योगिक क्षेत्र तथा सडकले समेत ओगटेको जग्गा सामान्य रुपमा वृद्धि भएको तथा अन्य क्षेत्रमा भनि उल्लेख गरिएको क्षेत्र घटेको पाउनुले आर्थिक विकासमा आधारित पूर्वाधारहरूको विकास कम क्रमिक रुपले अधि बढ्दै गएको अवस्था देखिएको छ भने नदी नालाको क्षेत्र बढेको अवस्था देखिएकोले यसवारेमा सजगता अपनाउन अनिवार्य छ । भू-उपयोग सम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका नं २ तथा चित्र नं. २ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.२: वर्तमान भू-उयोग सम्बन्धी तुलनात्मक विवरण

क.स	विवरण	क्षेत्रफल २०७४*		क्षेत्रफल २०७६	
		हेक्टर	%	हेक्टर	%
१	कृषि क्षेत्र	१५१६५	७४.२७	१४८३३	७२.६४
२	वन तथा चरन क्षेत्र	२०२२	९.९०	२०२१	९.९०
३	आवास क्षेत्र	१४१५	६.९३	१५३५	७.५२
४	नदिनालाले ओगटेको क्षेत्र	२०२	०.९९	२७५	१.३५
५	ताल तलैया पोखरी	०	०.००	२०६	१.०१
६	सिमसार क्षेत्र	०	०.००	१३१	०.६४
७	औद्योगिक क्षेत्र	२०२	०.९९	२०७	१.०१
८	सडकले ओगटेको क्षेत्र	६०६	२.९७	६११	२.९९
९	अन्य	८०८	३.९६	६०१	२.९४
जम्मा		२०४२०	१००.००	२०४२०	१००.००

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २: भू-उपयोगको अवस्था

खण्ड २ (दुई)
नगर प्रोफाइल/बस्तुगत विवरण
निर्माणको लक्ष, उद्देश्य, औचित्य, विधि र प्रकृया

२.१ प्रोफाइल निर्माणको लक्ष:

प्रोफाइल/बस्तुगत विवरण तयार पार्नुको मुख्य लक्ष "रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्रको वर्तमान भू-उपयोग, विकास निर्माण, सेवा प्रवाह र उपभोग साथै जनसांख्यिक तथा पारिवारिक अवस्थाको यथार्थपरक तथ्याङ्क वा विवरण सङ्कलन गरी आवश्यकताको पहिचान, श्रोत व्यवस्थापन र सेवा प्रवाहको आधार तयार पार्नु रहेको छ ।

२.२ प्रोफाइल निर्माणका मुख्य उद्देश्यहरू

नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण वा प्रोफाइल निर्माणबाट आवश्यकता अनुसारका आधारभुत सूचना एकतृत हुने गर्दछन् । यसबाट आवश्यकताअनुसार सूचना प्रवाह गर्न पनि सकिन्छ । वस्तुगत विवरणबाट नगरपालिका भित्रका धेरै स्रोतहरूका बारेमा समेत यथार्थ जानकारी प्राप्त हुने हुनाले योजना पहिचान, छनौट तथा निर्माण वा कार्यान्वयनका लागि सहयोगी हुने गर्दछन् । नेपालमा संघात्मक शासन पद्धती कार्यान्वयनमा आए पछि राज्य सञ्चालनमा तीनै तहका सरकारलाई राजश्व व्यवस्थापन र परिचालन साथै समानुपातिक दिगो विकासकालागि खर्चको व्यवस्थापन गर्न राज्यको ढुङ्गाको न्यायोचित वितरणकालागि संविधानको मूल मर्म र भावन बमोजिम विभिन्न कानूनहरू निर्माण गरिएको छन् । यसै सन्दर्भमा नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजश्व अधिकार, राजश्व बाँडफाँट, अनुदान, ऋण, बजेट व्यवस्थापन, सार्वजनिक खर्च तथा वित्तीय अनुशासन सम्बन्धमा नेपालको संविधानको धारा २९६ को उपधारा १ बमोजिम बनेको अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ साथै राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त व्यावस्थापन आयोग ऐन, २०७४ को परिच्छेद ४, दफा १५ मा भएको व्यवस्था अनुसार नेपाल सरकारले प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त व्यावस्थापनकालागि संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार बिच राजश्व बाँडफाँट गर्दा जनसङ्ख्या र जनसांख्यिक विवरण (१५ वर्ष भन्दा कम र ५९ वर्ष भन्दा माथि आश्रित जनसङ्ख्या), क्षेत्रफल (देशको कुल क्षेत्रफलमा प्रदेश र स्थानीय तहले क्षेत्रफलको अनुपात), मानव विकास सूचकाङ्क (प्रौढ साक्षरता दर, औसत विद्यालय उपस्थिति दर, औषत आयु, प्रति व्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय), मानव गरिबी सूचकाङ्क (प्रौढ निरक्षरता दर, स्वच्छ खानेपानी बाट विमुख जनसङ्ख्या, ४० वर्ष भन्दा कम बाँच्ने जनसङ्ख्याको प्रतिसत, ५ वर्ष भन्दा कम उमेरका कुपोषण भएका बालबालिकाको प्रतिसत, प्रदेश स्तरीय गरिबी सूचकाङ्क), पूर्वाधार विकास सूचकाङ्क (सडक घनत्व भन्नाले क्षेत्रफलमा सडकको लम्बाई अनुपात, विद्युत सेवा बाट लाभान्वित जनसङ्ख्याको अनुपात, सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा भएको जनसङ्ख्याको पहुँचको अनुपात लाई), खर्चको आवश्यकता, राजश्व सङ्कलनमा गरेको प्रयास तथा विशेष अवस्था लाई मुल आधार मानि गरिने भए बाट स्थानीय तहले आफ्नो कार्यक्षेत्रको विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा खेल्नु पर्ने भूमिका सुनिश्चित गर्न वस्तुगत विवरण वा प्रोफाइलको आवश्यकता रहेको छ ।

- नगरपालिकाको वास्तविक स्थिति सहितको चिनारीका लागि विद्यमान अवस्थाहरूको तथ्य चित्रण सहितको विवरण तयार गर्नु
- नगरपालिका भित्रको स्रोत साधनहरूको समष्टिगत विवरण जम्मा गरि राख्ने र आवश्यकताअनुसार विश्लेषण तथा प्रयोग गर्न सकिने पार्नु
- नगरपालिकामा वस्तुगत विवरण तथा सूचनाको अभावका कारण उत्पन्न समस्याको तत्काल समाधान गर्ने
- यथार्थपरक विवरण वा सूचनाको सहायताले विकास निर्माण र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने

- दिर्घकालीन योजना तथा नीति निर्माण गर्न तथ्य र तथ्याङ्कहरूको प्रयोग गर्ने पद्धतिको विकास गर्न सहयोग पुर्‍याउनु
- शहरी गरिवीको अवस्था पहिचान गर्नु
- एकिकृत नगरपालिका विकास योजना कार्यान्वयनका लागि आधार तयार गर्नु
- अध्ययन अनुसन्धान गर्ने अनुसन्धानकर्ता, योजनाकार, संघसंस्था एवं विकासमा जिज्ञासा राख्ने व्यक्तिहरूलाई महत्वपूर्ण क्षेत्र, सम्भावना र समस्याहरूको बारेमा अवगत गराउने आधार तयार गर्नु
- तथ्याङ्कहरूको आदान प्रदान तथा तथ्याङ्कहरू माथि सहज पहुँचको पद्धतिको विकास गर्नु
- नगरपालिकालाई **डिजिटल माध्यममा (Digital System)** तथ्यांक जम्मा गरि राख्ने र आवश्यकता अनुसार विश्लेषण तथा प्रयोग गर्ने क्षमताको विकास गर्न सहयोग पुर्‍याउनु
- नगरपालिका भित्रका स्रोत, साधन र शीपको पहिचान गरी त्यसको सदुपयोग गर्ने तथा सम्भावित जोखिमहरूबाट बच्ने उपायहरूको खोजी गर्नु
- योजना पहिचान र छनौट पछि प्राथमिकता निर्धारणका लागि आधार तयार पार्नु
- स्थानीय विकासका लागि नवीन सोंच र चिन्तनको सम्भावनाका लागि मार्ग प्रशस्त गर्नु

२.३ प्रोफाइल/वस्तुगत विवरण निर्माणको औचित्य र महत्व

२.३.१ नेपालमा मानव विकास सूचाङ्कको अवस्था

मानव विकास सूचाङ्क मानव विकासको आधारमा मुलुक मुलक बिचको गरिवी, बिपन्नता, बिभेद तथा आर्थिक सवलिकरणको अन्तर मापन गर्ने एक महत्वपूर्ण साधन हो । विगतमा विश्वव्यापि रुपमा रहेको असमानतालाई मानव विकास सूचाङ्कको आधारसिला निर्माण गरी मापन गर्ने पद्धतीको विकास गरियो । तत्कालिन अवस्थामा यस मापनका मुख्य आधारहरूमा शिक्षा र स्वास्थ्य लाई प्रधान सूचकको रुपमा स्वीकारिएको थियो । यस अवस्था सम्म धन समपतिलाइनै यसको मुख्य सम्बाहक वा चालकको रुपमा हेरिएको थियो । विश्व परिवेश, विकासको गति र मानवीय आवश्यकता समेतका आधारमा यतीले मात्र असमानताको मापन गर्न नसकिने निष्कर्षका साथ पछिल्लो समय प्रविधि र वातावरण लाई समेत थप गरिएको अवस्था छ ।

विश्वव्यापि रुपमा रहेको मानव विकास सूचाङ्कका विषयमा सम्युक्त राष्ट्र संघको प्रतिवेदन २०१९ का आधारमा सन् १९९०-२०१८ को अवधिमा नेपालको मानव विकास सूचाङ्क (HDI) ५२.६ % ले वृद्धि भई ०.३८० बाट ०.५७९ मा पुगेको छ भने १८९ मुलुकहरू मध्ये नेपाल १४७ औं स्थानमा पुग्न सफल भएको अवस्था छ । यसको अर्थ मानिसहरू लामो समय बाँच्न थालेका कारण औषत आयुमा वृद्धि भएको छ, बिद्यालय भर्ना दरमा वृद्धि र विचैमा बिद्यालय छाड्ने दरमा कमि आएका कारण बिद्यालय शिक्षामा पहुँच बढेको छ र सर्वसाधार नागरिकको आमदानीमा वृद्धि भएको अवस्था छ । करिव २८ वर्षको अन्तरालमा (सन् १९९०-२०१८) नेपालीहरूको औषत आयु १६.१ % ले वृद्धि भई ७०.५ पुगेको छ भने औषत बिद्यालय उमेर २.८ ले वृद्धि भएको छ भने अपेक्षित बिद्यालय उमेर ४.७ ले बढेको अवस्था रहेको छ । यती मात्र हैन सन् १९९०-२०१८ अवधिमा वार्षिक प्रति व्यक्ति आय १३०.५ % ले वृद्धि भई ११९२ अमेरिकि डलर बाट २७४८ अमेरिकि डलरमा पुगेको अवस्था छ । नेपाल मानव विकास सूचाङ्कमा न्यूनतम भार ०.५५ भन्दा माथि रहन सफल देखिएको भएता पनि मध्यम आय भएका मुलुकको (मानव विकास सूचाङ्क औषत ०.६१५ तथा दक्षिण एसियाली मुलुकको औषत ०.६४२) तुलनामा अझै पनि कम रहेको अवस्था छ । दक्षिण एसियाली मुलुकहरू माध्ये एचडिआईमा पाकिस्तान र अफगानिस्तान भन्दा नेपाल अघि रहेको भएता पनि श्रुलङ्का, माल्दिप्स, भुटान, भारत र बांग्लादेश भन्दा पछि रहेको अवस्था छ ।

विश्वव्यापि रुपमा प्रत्येक देशलाई मानव विकास सूचाङ्कका आधारमा तुलना गर्ने आधार ४ बर्गमा वर्गिकृत गरिएको छ । पहिलोमा अति उच्च विकासित मुलक जसको मानव विकास सूचाङ्क ०.८-१.० भित्र गठाना गरिन्छ भने

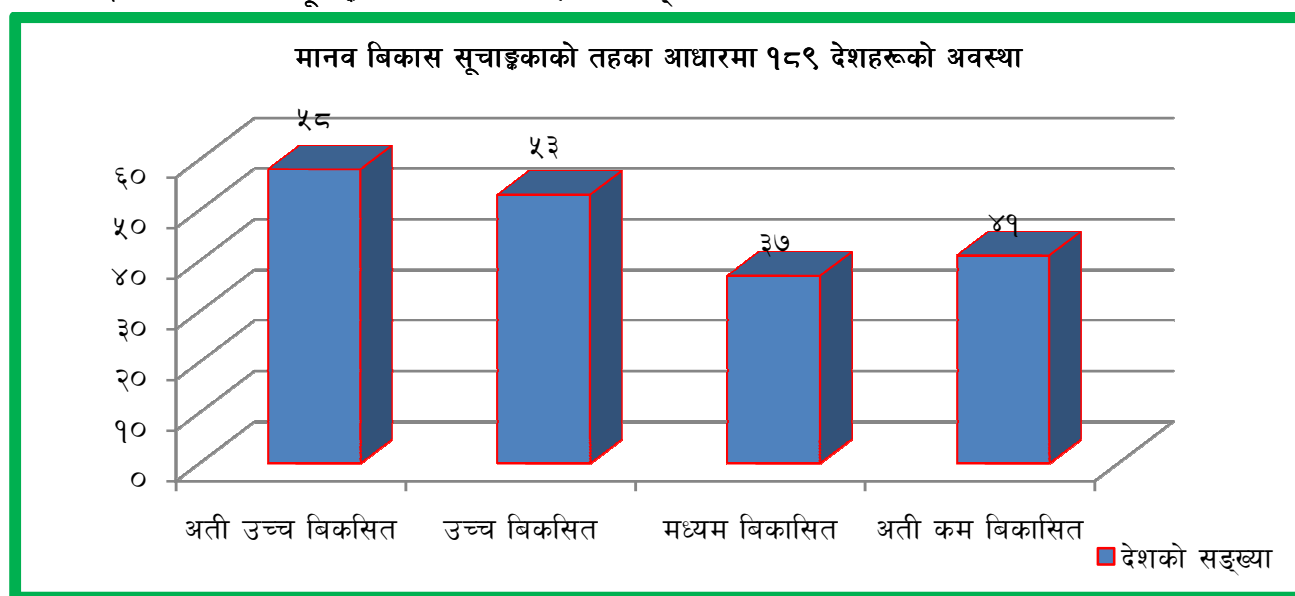
दाश्रोमा उच्च बिकासत मुलुकको मानव बिकास सूचाङ्क ०.७०-७९, तेस्रोमा मध्यम बिकासित मुलुकको मानव बिकास सूचाङ्क ०.५५-०.७० र चौथोमा अति कम बिकासित मुलुकको मानव बिकास सूचाङ्क ०.५५ भन्दा कम रहेको छ । धेरै जसो बिकासित मुलुकहरूको मानव बिकास सूचाङ्क ०.८ वा सो भन्दा माथि रहेको छ । यी मुलुकहरूमा मानव बिकास सूचाङ्क माथि मात्र हैन यी मुलुकहरूमा सरकारमा स्थायीत्व, शिक्षा र स्वास्थ्यमा सबै नगरिकको पहुँचमा पुगेको, उच्च स्तरको औषत आयु तथा उच्च गतिको आर्थिक बिकासको अवस्था देखिन्छ भने सबै भन्दा कम बिकासित मुलुकहरूमा मानव बिकास सूचाङ्क ०.५५ भन्दा कम भएको मात्र हैन सरकार अस्थिर हुने गरेको, सबै क्षेत्र र तहमा गरिबी रहेको, शैक्षिक र स्वास्थ्यको स्तर साथै यीनमा नागरिकको पहुँच कमजोर रहेको, आया स्तर कमजोर रहेको, अपेक्षित आयुमा कम, उच्च जन्म दर, बेरोजगारी बढेको अवस्था रहेको पाईएको छ । तसर्थ नेपालले संघात्मक शासन पद्धतीको प्रारम्भ बाटै सन् २०३० सम्ममा मध्यम आय भएको मुलुकको सूचीमा आफुलाई उभ्याउने लक्षका साथ सञ्चालनमा ल्याएका तथा ल्याउने बिकास तथो सेवा प्रवाह र प्रशासनिक व्यवस्थापनका कार्यहरूलाई तीनै तहको सरकार बिच संस्थागत समन्वय र समन्वयात्मक प्रणालिको दरिलो आधार निर्माण गरी नेपालमा बिद्यमान प्राकृतिक श्रोत र साधनको समयोचित सदुपयोग र काम प्रतिको प्रेम भाव सहित मानवीय संसाधनलाई उत्पादकत्व सँग अनुबन्ध गरी ब्यवस्थित रुपले स्थानीय तहमा समेत दिगो बिकासको अवधारणा बमोजिम अधि बढाउन अनिवाय देखिएको छ । बर्तमान अवस्थामा नेपालको मानव बिकास सूचकाङ्कको अवस्थाका बारेमा तालिका नं. ३, ४ र चित्र नं. ३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ३: मानव बिकास सूचाङ्कमा नेपाल

क्र. सं.	सूचक	सूचाङ्कको औषत भार (सन् २०१८)					कैफियत
		अती उच्च बिकासित	उच्च बिकासित	मध्यम बिकासित	अती कम बिकासित	नेपाल	
१	मानव बिकास सूचाङ्कको औषत भार	०.८-१.०	०.७-०.७९	०.५५-०.७०	०.५५ भन्दा कम		
२	बर्तमान अवस्था (देशको संख्या)	५८	५३	३७	४१		
२.१	मानव बिकास सूचाङ्क (औषत)	०.८७५	०.७३६	०.६१५	०.४६१	०.५७९	

श्रोत: सम्युक्त राष्ट्र संघ बिकास प्रतिवेदन, २०१८

चित्र नं. ३: मानव बिकास सूचाङ्कका आधारमा देश हरूको सङ्ख्यात्मक विवरण

तालिका नं. ४: नेपालको मानव विकासको अवस्था

क्र.सं.	मानव विकास सूचक	सूचकाङ्क	कैफियत
१	औषत आयु (जन्मको आधारमा)	७०.५	
२	मानव विकास स्थान	१४७	
३	प्रति व्यक्ति वार्षिक आय (अमेरिकी डलर)	२७४८	
४	साक्षरता दर (१५ वर्ष माथिको उमेरको % का आधारमा)	५९.६	
५	बालिका विवाह (१८ वर्ष अगावै) %	४०.०	
६	लैङ्गिक असमानता इन्डेक्स	०.४७६	
७	दक्ष स्वास्थ्यकर्म बाट सुरक्षित सुत्केरी गराउने %	५८.०	
८	बहुआयामिक अति गरिबीमा रहेको जनसङ्ख्या %	११.६	
९	आम्दानीको हिसावले दैनिक १.९ अमेरिकी डलर भन्दा कम आय हुने जनसङ्ख्या %	२५.२	
१०	शारीरिक तथा मानसिक हिसावले बहु आयामिक गरिबी जनसङ्ख्या %	२२.२	
११	दैनिक ३.१० अमेरिकी डलर भन्दा कम आम्दानी हुने श्रमिक हरू (जम्मा रोजगार सङ्ख्याका आधारमा) %	३५.४	
१२	रोजगारी र जनसङ्ख्याको अनुपात (१५ वर्ष भन्दा माथिको उमेर समुह)	८१.९	
१३	जन्म दर्ता दर (५ वर्ष मुनिको)	५६.०	
१४	आयात निर्यात (% जिडिपि)	५४.३	
१५	वैदेशिक लगानी (% जिडिपि)	०.८	
१६	विप्रेषण आम्दानी (% जिडिपि)	२७.९९	
१७	कार्बनडाईअक्साईड उत्सर्जन पर क्यापिटा (टन)	०.३	
१८	वनजङ्गल (कुल क्षेत्रफलको)	२५.४	
१९	खनिज उर्जाको प्रयोग (कुल उर्जा खपतको)	१५.५	
२०	वायु प्रदूषणका कारण हुने मृत्यु (प्रति १ लाख जनसङ्ख्यामा)	१९४	
२१	अशुद्ध र असुरक्षित पानी, सरसफाई र स्वस्थ सेवाका अभावका कारण बाट हुने मृत्यु प्रति १ लाख जनसङ्ख्यामा	१९.८	
२२	सुधारिएको सरसफाईको सुविधा उपभोग गर्ने जनसंख्या %	६२	
२३	शिक्षा तथा स्वास्थ्य र शैनिक फोर्समा भएको खर्चको अनुपात	६.३	
२४	अध्ययन अनुसन्धानमा भएको लगानी (जिडिपिको %)	०.३	
२५	ग्रामिण जनताको बिद्युत सेवामा पहुँच %	९४.७	

श्रोत: सम्पुक्त राष्ट्र संघ विकास प्रतिवेदन, २०१८

२.३.२ नगरपालिकाको वस्तुगत विवरणको अवस्था

वर्तमान संविधान बमोजिम पुनरसंरचित भई स्थापित भएका स्थानीय तहहरूमा यथार्थपरक सूचनाको निकै ठूलो अभाव रहेको छ । बिद्यमान अवस्थामा २०६८ सालको राष्ट्रिय जनगणना बाट प्राप्त विवरणलाई जोडजाड पारी काम चालउने गरिएको अवस्था छ । विभिन्न गाउँ र वडाहरू एकआपसमा गाभिएका र काटिएका हुनाले भएका सूचना पनि काम नलाग्ने अवस्थामा पुगेका छन् । वर्तमान मानव विकास सूचकाङ्कको अवस्थामा आधारित रहि तुरन्त नगरको विकासका लागि योजना बनाउन तथा लगानीको वातावरण सृजना गर्न सूचनाको अति धेरै आवश्यकता रहेको छ । यथार्थ सूचनाहरूको अभावमा दिनदिनै विकास निर्माणका कार्यहरूका लागि योजना तर्जुमा र तीनको सञ्चालन व्यवस्थापन गर्न कठिन हुँदै गएको अवस्था छ । तसर्थ यस नगरपालिकाको वास्तविक तथ्याङ्क वा विवरण सङ्कलनका लागि सबै घरपरिवारको यथार्थ विवरण सङ्कलन गर्न अवश्यक रहेका कारण घरपरिवार सर्वेक्षणको माध्यम बाट विवरण सङ्कलन गरिएको छ । यथार्थपरक सूचनाको निकै ठूलो खाँचो भएको यस नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्ने कार्य तत्काल गर्न आवश्यक ठानिएको छ ।

नगरपालिकाले वस्तुगत विवरणको आधारमा नै वर्तमान शहरी गरिवीको अवस्था, स्रोत साधनको पहिचान र तिनीहरूको सही व्यवस्थापन तथा उचित कार्यक्रमहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने हुनाले यो प्रोफाइल/वस्तुगत विवरण निर्माणको कार्य औचित्यपूर्ण छ। साथै यस नगरपालिकाको आगामी दिनका लागि योजना निर्माण गर्न यसले सहयोग गर्ने हुनाले पनि यसको अध्ययन गर्ने कार्य अपरिहार्य हुन गएको हो।

२.३.३ तथ्याङ्कको महत्व:

यथार्थपरक तथ्याङ्क ले दिगो विकास लक्ष र गरिवी निवारणमा यथेष्ट सहयोग पुग्नुको साथै देहाय बमोजिमका महत्व राख्छ

- राष्ट्रिय मानव विकास सूचाङ्कमा रामधुनी नगरपालिकाको योगदानको आधार तयार पार्ने
- आर्थिक वृद्धि र रोजगार सृजना, असमानता र बिभेदको अन्त्य, वातावरणीय सन्तुलन, शिक्षा र स्वास्थ्यमा सर्वसाधारण नागरिकको पहुँच वृद्धिको आधार तयार पार्न सकिने
- विकास आयोजनाहरूलाई मानव विकास सूचाङ्कमा आधारित बनाउन सहज हुने
- सार्वजनिक सेवाको गुणस्तर र प्रभावकारितामा सुधार ल्याउन सकिने
- सरकार सरकार तथा सरकार र सर्वसाधार जनताको तहमा सहज यथार्थ विवरण सहितको सूचना प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन सहयोग पुऱ्याउने
- दिगो विकासमा आधारित योजनाको पहिचान, छनौट, प्राथमिकिकरण, तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा सहज अवस्था र वातावरणको सृजना गर्न सकिने
- वास्तविक लक्ष निर्धारण र प्राप्तिमा सहज हुने
- वास्तविकतामा आधारित स्रोत, साधन र सेवाको प्रवाह, प्रयोग र वितरण गर्न सकिने
- निर्धारित लक्ष बमोजिम लगानीको प्रतिफल सकारात्मक हुने
- उपयुक्त स्थान र लक्षित समुदाय, क्षेत्र र स्थानमा वास्तविक र सहज सेवा प्रवाह गर्न सकिने

२.४ तथ्यांक संकलन अपनाईएका विधिहरू

यथार्थ परक तथ्याङ्क सङ्कलन एक महत्वपूर्ण पक्ष हो। तथ्याङ्क गलत भएमा लक्ष काल्पनिक हुने, स्रोत र साधन को प्रवाह, प्रयोग र वितरण अनुमानमा हुने तथा प्रभावकारि हुन नसक्ने, निर्धारित लक्ष प्राप्त गर्न कठिन हुने, लगानीको प्रतिफल नकारात्मक हुने सम्भावना रहने, गलत स्थान, क्षेत्रमा सेवा प्रवाह हुने खतर रहने साथै वास्तविक सेवा ग्राहि बन्चितकरणमा पर्न सक्ने सम्भावना रहन्छ। तसर्थ रामधुनी नगरपालिकाले आफ्नो नगर क्षेत्र भित्रको वास्तविक तथ्याङ्क संकलन गर्न **"मोबाइल डेटा कलेक्सन एप"** को प्रयोग गरी प्रस्नावली सहित घरपरिवार सर्वेक्षण तथा संस्थागत तथा वस्तुस्थिति सर्वेक्षणको माध्यम बाटसङ्ख्यात्मक वा मात्रात्मक (Quantitative) र गुणात्मक (Qualitative) विवरण सङ्कलन गरिएको छ। तथ्याङ्क सङ्कलनमा देहायका कार्यहरू सम्पन्न गरियो

- नगर वस्तुस्थिति विवरण सङ्कलन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७६
- नगरपालिकालाई आवश्यक पर्ने विवरणको पहिचान गरी प्रस्नावलीको निर्माण
- सम्बन्धित प्रस्नावलीलाई सफ्टवेयर निर्माण गरी मोबायल एप मा प्रविष्ट
- तथ्याङ्क सङ्कलक वा गणकहरू (घरपरिवार तथा संस्थागत) को छनौट गरी आवश्यक तालिम प्रदान
- गणकहरू मार्फत सवै घरपरिवारमा पुगि विवरण सङ्कलन
- अनुगमन समितिको व्यवस्था

नगरपालिकाको वस्तुगत विवरणको ढाँचा तयारीका लागि विगतमा तयार भएका विभिन्न वस्तुगत विवरणहरूको अध्ययन, सहस्राब्दी विकास लक्ष्यका सूचकहरूको अध्ययन, जिल्ला सूचना व्यवस्थापन सम्बन्धी दिग्दर्शन हरूको समेत

अध्ययन गरी यो प्रोफाइल् तयार पारिएको हो । यसका साथै यस क्षेत्रका विज्ञहरूसँग गरेको परामर्शलाई पनि आधार लिएर अध्ययन विधि निकर्गेल गरिएको छ । यसरी प्रोफाइल् तथा सूचना संकलनको विधि निर्धारण गरेपछि तथ्यांक या सूचना संकलन गर्ने तथा अनुसन्धानात्मक ढंगमा त्यसलाई विश्लेषण तथा प्रस्तुतिकरण गर्ने कार्य गरिएको छ । यसबाट सूचनाहरूको सत्यतामा अभिवृद्धि भएको छ भने दोहोरोपना पनि हटेर गएको छ । प्रोफाइल् निर्माणको ढाँचा तयार भएपछि जनगणनाको प्रतिवेदनलाई अध्ययन गरिएको छ । विभिन्न संघसंस्था र कार्यालयका प्रतिवेदनलाई पनि यो प्रोफाइल् निर्माणमा आधार मानिएको छ ।

२.५ तथ्याङ्क विश्लेषण र प्रस्तुतिकरण

प्रस्तुत प्रोफाइल् तयारीका क्रममा मोवाइल एप को माध्यम बाट सूचना संकलन भए पछि सफ्टवेयरमा डाटा इन्ट्री गरी तथ्यांकको सामाजिक विज्ञानको तथ्यांकीय कार्यक्रमको विधि बाट विश्लेषण गर्ने काम गरिएको छ । प्राथमिक तथ्यांकको विश्लेषणका लागि द्वीतीयक स्रोतसँग समेत तुलना गरिएको छ । प्राप्त तथ्यांकलाई विश्लेषण गरी नक्सा, तालिका, चित्र तथा वृत्तचित्रमा समेत प्रस्तुत गरिएको छ । प्राप्त सूचनालाई वर्णनात्मक तथ्यांकीय विधिबाट विश्लेषण गरिएको छ । नगरपालिकाको समग्र स्थितिको विश्लेषण गरी यो प्रोफाइल् तयार पार्ने क्रममा विभिन्न विषयवस्तुलाई विभिन्न प्रकारका सूचकका रूपमा प्रयोग गरिएको छ । तथ्यांकलाई तालिकीकरण, प्रशोधन र विश्लेषण गर्दा वर्णनात्मक, तुलनात्मक र विश्लेषणात्मक विधि अपनाइएको छ । यसैगरी जिल्ला तहमा उपलब्ध प्रकाशित तथा अप्रकाशित द्वितीयक सूचनाका स्रोतहरू र विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिवेदनहरूको समेत अध्ययन, तुलना र विश्लेषण गरी समग्र गाउँपालिकाको अवस्था झल्कने गरी सिंगो प्रोफाइल् तयार गरिएको छ ।

२.६ वस्तुगत विवरणको क्षेत्र र सीमा

प्रस्तुत प्रोफाइल्को अध्ययन क्षेत्र विस्तृत भएको हुँदा अध्ययनको उद्देश्यले दर्साएका विषयवस्तुलाई नै मुख्य क्षेत्रको रूपमा लिइएको छ । साधन, स्रोत, समय, लागत र सूचना लगायत अन्य विषयवस्तुहरूको सिमितताका कारणले जुनसुकै अध्ययन पनि केही निश्चित सीमा भित्र बाँधिएको हुन्छ । यसैगरी विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिवेदनलाई पनि यसमा आधार लिइएको छ । प्राथमिक तथ्यांक संकलनका लागि भने घरधुरी सर्वेक्षण गरिएको छ । प्रश्नावली निर्माण गरी प्रश्नोत्तरका माध्यम बाट संकलन गरिएका प्राथमिक सूचनालाई भरपर्दो आधार मानिएको छ ।

अध्ययनको क्षेत्र भौगोलिक रूपमा रामधुनी नगरपालिका रहेको छ । यसको सीमाका विषयमा भने यसले रामधुनी नगरपालिका भित्रका सूचनालाई मात्र महत्व दिइएको छ । वास्तवमा रामधुनी नगरपालिकाको प्रोफाइल् निर्माण गर्ने क्रममा प्राथमिक र द्वितीयक दुवै प्रकारका स्रोतसामग्रीको प्रयोग गरिएको छ । यसमा विशेषगरी स्थलगत सर्वेक्षण गर्ने क्रममा सवै घरपरिवारको विवरण सङ्कलन गरिएको छ । यस बाहेक जनगणना २०६८ का केहि प्रतिवेदन, साविकका गाविसहरूका केहि रेकर्ड तथा अन्तरक्रियाबाट पनि महत्वपूर्ण तथ्यांक संकलन गरिएको छ । संस्थागत सर्वेक्षकहरू मार्फत सम्बद्ध क्षेत्र, स्थान र कार्यालयहरू बाट विवरण सङ्कलन गर्ने तथा सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाको प्रतिवेदनलाई पनि सूचनाको स्रोत मानिएको छ । तिनका प्रकाशित र अप्रकाशित दुवै प्रकारका प्रतिवेदनको पनि सहयोग लिएको छ । त्यसपछि प्राप्त सूचनाहरूलाई तालिकीकरण गर्ने र विश्लेषण गर्ने कार्य गरी यो प्रोफाइल् तयार पारिएको छ ।

खण्ड ३ (तीन)
घरपरिवार सर्वेक्षण विवरण

३.१. जनसाङ्ख्यिक तथा घरपरिवार बितरण:

३.१.१ समग्र घरपरिवार र जनसङ्ख्या बितरण:

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ मा रामधुनी नगरपालिकाको जनसङ्ख्या पुरुष २३९८४ र महिला २७७३८ गरी कुल ५१७२२ रहेकोमा यो संख्या २०७६ मा आईपुग्दा समग्रमा २१.४५ % (वार्षिक २.३८ %) ले बृद्धि भई कुल ६२८१६ पुगेको छ । वि.सं. २०६८ मा १.१५६ मा रहेका महिला/पुरुष बिचको लैङ्गिक अनुपात २०७६ मा आईपुग्दा ०.९५९ भएको छ । रामधुनी जनगणना (घरपरिवार सर्वेक्षण), २०७६ का आधारमा यस नगरको जनघनत्व ६८५ प्रति बर्ग कि.मि. रहेको छ भने २०६८ को तुलनामा घरपरिवार संख्या समेत करिव १७.३३ % ले बृद्धि भई १३४८२ पुगेको छ । विश्व परिवेश, शिक्षा, स्वास्थ्य र जनचेतनामा भएको सुधार तथा बृद्धि साथै राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम बमोजिम औषत परिवार संख्या क्रमिक रुपले सानो आकारको हुदै जानु पर्नेमा यस सर्वेक्षणका आधारमा ०.१५८ % ले बढेको अवस्था देखिएको छ । बिगतको गणनामा नपरेको तर रामधुनी गणना, २०७६ मा प्राप्त भएको आधारमा यस नगरपालिका भित्र तेश्रो लिङ्गिको संख्या ५१ रहेको पाईएको छ, जुन कुल जनसङ्ख्याको करिव ०.०८ % हुन आउँछ ।

रामधुनी नगरपालिकाको वडागत जनसङ्ख्या बितरणको अवस्था अध्ययन गर्दा रामधुनी जनगणना, २०७६ अनुसार सबै भन्दा बढी जनसङ्ख्या वडा नं. ७ मा ८७४३ रहेको छ भने जनसङ्ख्या बृद्धि दर सबै भन्दा बढी वडा नं. ८ मा ६०.९५ % रहेको छ । वडा नं. ८ जनसङ्ख्याको हिसावले दोश्रो स्थानमा रहेको छ, जसको जनसङ्ख्या ८५०० छ । समग्र ९ वटा वडा मध्ये सबै भन्दा कम जनसङ्ख्या रहेको वडामा वडा नं. ८ रहेको छ, जस्मा ४६८८ जना मानिसहरूको बसोबास रहेको छ । वडागत रुपमा जनसङ्ख्या बृद्धि दरका बारेमा अध्ययन गर्दा यसै सर्वेक्ष बमोजिम सबै वडामा जनसङ्ख्या बृद्धि भई रहेको देखिएता पनि यो कम वडागत रुपले फरक फरक अवस्था (१.३३ देखि ६०.९५ %) मा रहेको देखिनुले मानिसहरूको बसोबासको अवस्था असन्तुलित रहेको छ । जनसङ्ख्या बृद्धि दरको हिसावले सबै भन्दा कम जनसङ्ख्या बृद्धि भएको वडाका (१.३३ %) रुपमा वडा नं. ३ रहेको छ । जनसङ्ख्या बृद्धिकालागि जयजन्म एक अनिवार्य सर्त भित्र पर्दछ । घरपरिवार सर्वेक्षणका आधारमा बिगत २ वर्ष भित्रको जयजन्मको विषयमा अध्ययन गर्दा कुल १३४८२ घरपरिवार मध्ये १७१० (१२.६८ %) घरपरिवारमा बालबालिकाको जन्म भएको पाईएको छ । यसको अर्थ प्रत्येक घरपरिवारमा १-१ जनाको जन्म भएको मान्दा समेत कुल १७१० भन्नाले कुल जनसङ्ख्याको २.७२ % का दरले जनसङ्ख्या बृद्धि हुदै गरेको देखिन्छ । यस दरमा यस अवधि भित्र मृत्यू हुनेको संख्या घटाएमा तथा बासाई सरेर आउने तथा जाने समेतको हिसाव राख्दा वास्तविक जनसङ्ख्या बृद्धि दर समेतको यकिन विवरण प्राप्त हुन सक्नेछ । जनसङ्ख्या बितरणको तुलनात्मक विवरण तालिका नं. ५, ६ र ७ साथै तुलनात्मक चित्र नं. ४, ५ र ६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

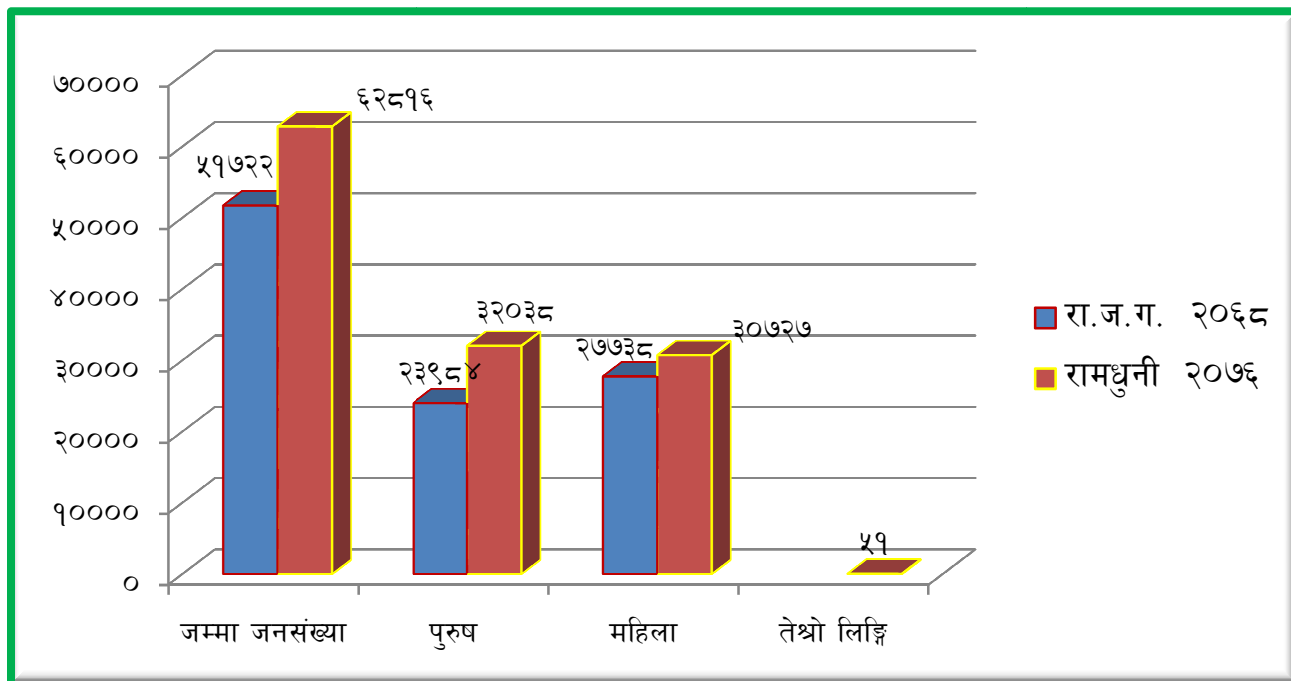
तालिका नं. ५: रामधुनी नगरपालिकाको समग्र जनसाङ्ख्यिक बितरण, २०७६

क्र.सं	विवरण	जनगणना वर्ष	
		रा.ज.ग. २०६८	रामधुनी २०७६
१	जम्मा जनसङ्ख्या	५१७२२	६२८१६
१.१	पुरुष	२३९८४	३२०३८
१.२	महिला	२७७३८	३०७७७
१.३	तेश्रो लिङ्ग		५१
१.४	लैङ्गिक अनुपात (महिला/पुरुष)	१.१५६	०.९५९
२	घरपरिवार संख्या	११४९१	१३४८२
३	जनसङ्ख्या परिवर्तन प्रतिशतमा		२१.४५
४	वार्षिक जनसङ्ख्या बृद्धि दर %		२.३८

५	औषत घरपरिवार संख्या	४.५०१	४.६५९
६	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)		९१.६९
७	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि.)		६८५.०९

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ४: जनसङ्ख्याको तुलनात्मक चित्र (२०६८-२०७६)

तालिका नं. ६: वडागत जनसङ्ख्या बितरण:

वडा नं.	राष्ट्रिय जनगणना २०६८				नगरपालिका घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६					जनसङ्ख्या वृद्धि दर %
	घरपरिवार	पुरुष	महिला	जम्मा	घरपरिवार	पुरुष	महिला	तेश्रो लिङ्ग	जम्मा	
१	१३९७	३०३४	३३६७	६४०१	१७२९	३९९८	४०६१	६	८०६५	२६.००
२	११६८	२४८५	२९७८	५४६३	१३६१	३१९५	३१०९	६	६३१०	१५.५०
३	१३३२	२७३५	३२२४	५९५९	१२७१	३०७६	२९४९	१३	६०३८	१.३३
४	१२०७	२५०६	२९३९	५४४५	१३८५	३४१५	३२४८	२	६६६५	२२.४१
५	१२४३	२४५१	२८३०	५२८१	१९१६	४३९५	४०९५	१०	८५००	६०.९५
६	१५१३	३२१०	३६३१	६८४१	१५९५	३९२३	३४७१	६	७४००	८.१७
७	१५७९	३२४९	३८१३	७०६२	१८६०	४४१३	४३२६	४	८७४३	२३.८०
८	८९०	१७९०	२१२३	३९१३	१००६	२३८६	२३००	२	४६८८	१९.८१
९	११६२	२५२४	२८३३	५३५७	१३५९	३२३७	३१६८	२	६४०७	१९.६०
जम्मा	११४९१	२३९८४	२७७३८	५१७२२	१३४८२	३२०३८	३०७२७	५९	६२७१६	२१.४५
वर्षिक वृद्धि दर %					२२१.२					२.३८
औषत परिवार संख्या				४.५०१					४.६५९	३.५१

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ५: वडागत जनसङ्ख्या बितरण

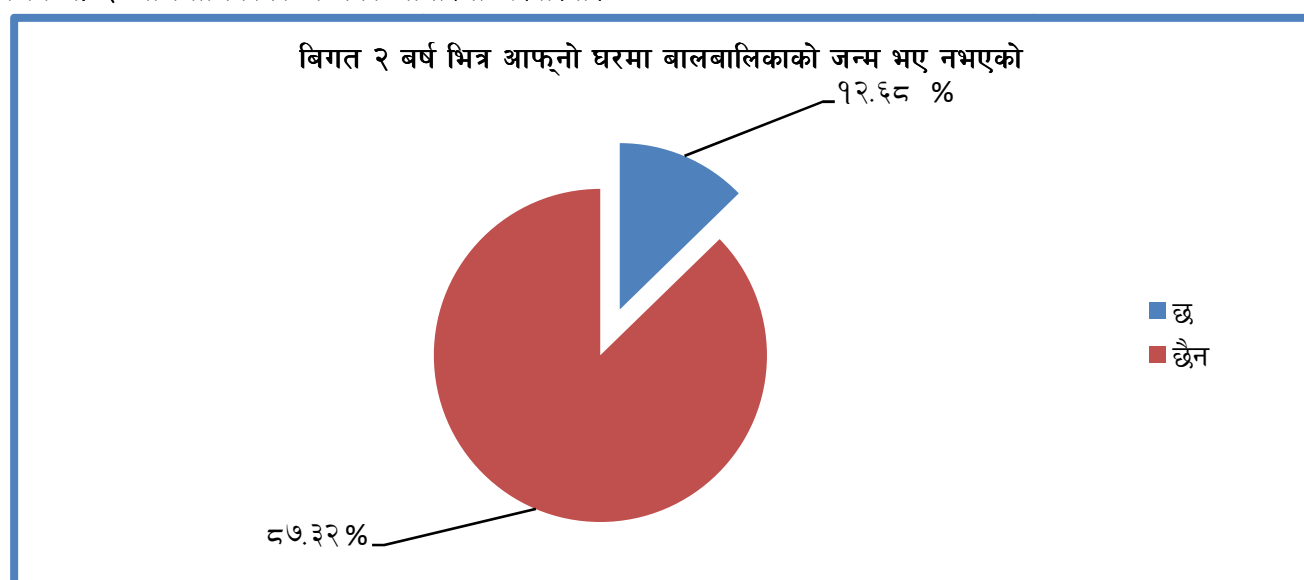

तालिका नं. ७: आफ्नो घरमा २ बर्ष भित्र बालबालिकाको जन्म भए नभएको आधारमा घरपरिवार

क्र.सं	बालबालिकाको जन्म भएको	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	१७१०	१२.६८
२	छैन	११७७२	८७.३२
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ६: बालबालिकाको जन्मका आधारमा घरपरिवार

३.१.२ जातजातीका आधारमा जनसङ्ख्या बितरण तथा घरपरिवार विवरण:

३.१.२.१ जातजातीका आधारमा जनसङ्ख्या बितरण:

रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ अनुसार यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र जम्मा ५५ जातजातीको बसोबास रहेको छ । जातजातीको बाहुल्यताका आधारमा सबै भन्दा बढी संख्या ३७.७७ % थारु को रहेको छ भने सबै भन्दा कम राजवंशी र धिमल जातीको रहेको अवस्था छ । यस नगरपालिकाका ४२ जातजातीको संख्या १ % भन्दा कम रहेको छ । जातजातीको संख्यात्मक प्रतिसतलाई आधार मान्दा पहाडी मुलका क्षेत्री र बाहुनको जनसङ्ख्या क्रमस १५.७३ % र ११.५६ % रहेको छ । सङ्ख्यात्मक हिसावले लोपुन्मुख अवस्थामा रहेका जातजातीमा (जसको जनसङ्ख्या १० जना भन्दा कम छ) याख्या, केवट, दनुवार, कुवर, मिश्र, राजवंसी र धिमल गरी ७ जातीहरू रहेका छन् । जातीगत आधारमा यस नगरपालिकाको वडागत जनसङ्ख्या बितरण तालिका नं. ८ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ८: जातीगत आधारमा जनसङ्ख्या विवरण, २०७६

क्र. सं.	जातजाती	वडा नं.									जम्मा	%
		१	२	३	४	५	६	७	८	९		
१	थारु	३११५	३५९४	२५६२	२२२३	१२४२	३२९१	२३७२	२००७	३३१९	२३७२५	३७.७७
२	क्षेत्री (पहाडी)	८८६	४२१	१३०८	१४५५	२३२७	७३४	१६९५	४९१	५६७	९८८४	१५.७३
३	ब्राम्हण (पहाडी)	८३५	२६७	८६२	८७४	२७१८	३२३	७५२	४८२	१४९	७२६२	११.५६
४	राई	७६	३३	२०५	१०२	३४०	४१६	१११७	१४३	४	२४३६	३.८८
५	मुसहर	२९	२४०	२९	१७३	२६	५१०	१२५	०	१०५१	२१८३	३.४८
६	नेवार	२९२	८५	१२६	१५२	४८७	३०८	१५६	५३	१७	१६७६	२.६७
७	बाँतर्	१०७१	८०	०	०	८	११	३५	०	०	१२०५	१.९२
८	मुस्लिम	१४६	६८२	१४६	०	११	६८	६५	०	३४	११५२	१.८३
९	विश्वकर्मा	३०५	३५	६९	१९१	१४६	५८	१५२	४५	१५	१०१६	१.६२
१०	तेली	१४२	११४	२२	३३	१३४	१७०	५०	७६	२०६	९४७	१.५१
११	लिम्बु	७	०	४	४	६७	२११	४६६	३१	६	७९६	१.२७
१२	भाँगड	०	८२	०	२३२	५	०	०	४६३	०	७८२	१.२४
१३	भाभी	१०	५	०	३१९	२५	४	३२८	६	०	६९७	१.११
१४	मगर	२४	४	५०	८५	१८	८७	२१२	२३	७१	५७४	०.९१
१५	परियार	७३	१४	६८	५०	७२	२७	९५	४९	५६	५०४	०.८०
१६	चामार/हरिजन/मोची	७	२५३	११	१५७	१०	०	२८	०	०	४६६	०.७४
१७	तामाङ्ग	२८	१६	२९	५७	७३	३६	१३७	२८	२९	४३३	०.६९
१८	भुजेल	४०	५	३०	६६	५६	५६	९८	७६	२	४२९	०.६८
१९	हजाम(ठाकुर)	६९	१०२	२२	१९	०	४९	५०	०	८७	३९८	०.६३
२०	मलाहा	१९	०	०	७	२५	०	०	१५१	१४७	३४९	०.५६
२१	साकी/चमार	१६	०	२७	२०	९	४०	२८	२२	२२	१८४	०.२९
२२	गिरी	३४	५	०	०	९	०	१३०	०	०	१७८	०.२८
२३	कानु /	२४	०	०	११	५६	१८	०	०	६०	१६९	०.२७

२४	राजधामी	०	०	०	०	०	१६३	०	०	०	१६३	०.२६
२५	बानिया	१३४	०	०	२४	०	४	०	०	०	१६२	०.२६
२६	खत्वे	०	०	२१	०	१७	२१	२८	४	७६	१६७	०.२७
२७	यादव	१२	०	०	०	६	०	१३	२२	५८	१११	०.१८
२८	गुरुङ्ग	१४	०	०	०	२८	२६	४०	०	०	१०८	०.१७
२९	बादी	०	०	०	०	०	०	०	०	८८	८८	०.१४
३०	भा	२४	०	०	०	९	३७	०	१४		८४	०.१३
३१	कुशवाहा	०	०	०	७८	०	०	०	०	०	७८	०.१२
३२	सुँढी	३४	०	०	७	२१	०	११	०	०	७३	०.१२
३३	सुनुवार	०	०	०	०	४	३५	२०	१३	०	७२	०.११
३४	शेर्पा	०	०	०	०	०	५१	१७	०	०	६८	०.११
३५	सन्ध्यासी	०	०	०	०	०	०	०	०	५५	५५	०.०९
३६	डोम/मरिक	७	०	८	०	०	१३	१२	०	१६	५६	०.०९
३७	कुमाल			१२			३३				४५	०.०७
३८	कोरी								१९	२२	४१	०.०७
३९	राजपुत	२१	०	५		११	४				४१	०.०७
४०	धानुक	१७	७	०						७	३१	०.०५
४१	थामी					१४	८		५		२७	०.०४
४२	कायस्थ	७	०	०		१६					२३	०.०४
४३	भोटे	०	५	०	७	८					२०	०.०३
४४	राउत	०	८	०					११		१९	०.०३
४५	मारवाडी			४		१२					१६	०.०३
४६	थकाली	१२	०	०							१२	०.०२
४७	माली						११				११	०.०२
४८	याख्या							९			९	०.०१
४९	केवट									९	९	०.०१
५०	दनुवार					७					७	०.०१
५१	कुवर			७							७	०.०१
५२	मिश्र					७					७	०.०१
५३	राजवंसी								४		४	०.०१
५४	धिमाल							४			४	०.०१
५५	अन्य	५३५	२५३	४११	३१९	४७६	५७७	४९८	४५०	२३४	३७५३	५.९७
जम्मा		८०६५	६३१०	६०३८	६६६५	८५००	७४००	८७४३	४६८८	६४०७	६२८१६	१००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.२.२ जातीयताका आधारमा घरपरिवार विवरण:

जातीयताका आधारमा यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र जम्मा ५५ जातजातीको बसोबास रहेका देखिएता पनि जाती भित्रको जातीलाई समेत फरक फरक ढँग बाट घरपरिवार विवरणका आधारमा केलाएर हेर्दा जम्मा ८६ (नखुलेको बाहेक) जातीको बसोबास रहेको देखिन्छ । जातीगत घरपरिवार विवरणका आधारमा सबै भन्दा बढी घरपरिवार सङ्ख्या थारु जातीको रहेको छ भने त्यस पछि क्षेत्री र ब्राम्हणको रहेका देखिन्छ । घरपरिवार सर्वेक्षणका आधारमा १० घरपरिवार भन्दा कम हुने जातीको सङ्ख्या ४१ रहेका छ भने १-१ घरपरिवार हुने जाती (यसको अर्थ लपोन्मुख) को संख्या १५ रहेको छ । अन्यको विवरण थप केलाएर हेर्दा यो संख्या अझ थप हुन सक्ने सम्भावना देखिन्छ । जातीयताका आधारमा रामधुनी नगरपालिकाको वर्तमान विवरण तालिका नं. ९ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ९: जातीगत आधारमा घरपरिवार विवरण

जातीयता आधारमा घरपरिवार विवरण							
क्र.स	जाती	घरपरिवार संख्या	%	क्र.स	जाती	घरपरिवार संख्या	%
१	थारु	५२९५	४०.४१	४४	परियार (ढोली)	१०	०.०८
२	क्षेत्री (पहाडी)	२०३७	१५.५५	४५	राजपुत	१०	०.०८
३	ब्राम्हण (पहाडी)	१४७८	११.२८	४६	कोरी	९	०.०७
४	मुसहर	४६४	३.५४	४७	धानुक	९	०.०७
५	राई	५३१	४.०५	४८	थामी	७	०.०५
६	नेवार	३६३	२.७७	४९	कायस्थ	५	०.०४
७	बाँतर	२५९	१.९८	५०	मारवाडी	५	०.०४
८	मुस्लिम	२०२	१.५४	५१	परियार (नगर्ची)	४	०.०३
९	तेली	१७७	१.३५	५२	राउत	४	०.०३
१०	भाँगाड	१६२	१.२४	५३	दनुवार	३	०.०२
११	विश्वकर्मा (कामी)	१६८	१.२८	५४	तत्मा (दास)	३	०.०२
१२	मगर	११४	०.८७	५५	परियार (हुड्के)	३	०.०२
१३	भुजेल	९६	०.७३	५६	पुरी	३	०.०२
१४	लिम्बु	८८	०.६७	५७	बढही	३	०.०२
१५	चमार (मोचे)	८५	०.६५	५८	भोटे	३	०.०२
१६	तामाङ्ग	९१	०.६९	५९	मिश्रा	३	०.०२
१७	हजाम (ठाकुर)	७३	०.५६	६०	याख्या	३	०.०२
१८	मलाहा	७२	०.५५	६१	सरभङ्ग (सरवरिया)	३	०.०२
१९	माझी	१४४	१.१०	६२	साकी (चर्मकार)	३	०.०२
२०	परियार (दर्जी)	५१	०.३९	६३	परियार (सुचिकार)	२	०.०२
२१	परियार (दमाई)	४५	०.३४	६४	माली	२	०.०२
२२	कानु / हलुवाई	३९	०.३०	६५	केवट	२	०.०२
२३	चमार (हरिजन)	३५	०.२७	६६	कुवर	२	०.०२
२४	बानिया	३१	०.२४	६७	थकाली	२	०.०२

२५	यादव	२९	०.२२	६८	कलवार	२	०.०२
२६	गिरी	२७	०.२१	६९	धिमाल	२	०.०२
२७	खत्वे (खड्ग)	२३	०.१८	७०	विश्वकर्मा (पार्की)	२	०.०२
२८	गुरुङ्ग	२४	०.१८	७१	विश्वकर्मा (ओड)	२	०.०२
२९	सन्ध्यासी	२१	०.१६	७२	कुम्हार	१	०.००७
३०	सार्की (मिजार)	२१	०.१६	७३	कलर	१	०.००७
३१	सुनुवार	१९	०.१५	७४	चमार (रविदास)	१	०.००७
३२	शेर्पा	१९	०.१५	७५	तत्मा (ताँती)	१	०.००७
३३	कुशवाहा	१७	०.१३	७६	नुराड	१	०.००७
३४	विश्वकर्मा (सुनार)	१७	०.१३	७७	कुमिर	१	०.००७
३५	बादी	१६	०.१२	७८	बंगाली	१	०.००७
३६	सुँढी	१५	०.११	७९	वडाई	१	०.००७
३७	सार्की (भुल)	१४	०.११	८०	बाह्र	१	०.००७
३८	कुमाल	१४	०.११	८१	भारती	१	०.००७
३९	डोम/मरिक	१३	०.१०	८२	राजबंसी	१	०.००७
४०	विश्वकर्मा (लोहार)	१३	०.१०	८३	राजबोध	१	०.००७
४१	भाँ	१२	०.०९	८४	विश्वकर्मा (चुनरा)	१	०.००७
४२	खत्वे (मण्डल)	११	०.०८	८५	विश्वकर्मा (टमाटा)	१	०.००७
४३	चमार (राम)	११	०.०८	८६	सियार	१	०.००७
				८७	नखुलेको तथा अन्य	९२०	०.००७
जम्मा						१३४८२	१००।०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.३ धर्मको आधारमा जनसङ्ख्या बितरण तथा घरपरिवार विवरण:

रामधुनी नगरपालिकाको घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ का आधारमा यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने नगरवासीहरूमा सवै भन्दा बढी ९५.८५ % हिन्दु धर्म मान्नेहरूको रहेको छ भने सवै भन्दा कम ०.६० % क्रिस्चियत धर्मावलम्बिहरूको रहेको छ । मुस्लिम धर्मावलम्बिहरूको जनसङ्ख्या भण्डै २ % को हाराहारिमा रहको देखिन्छ भने बौद्ध र किरात धर्म मान्नेहरूको संख्या १ % भन्दा कम रहेको अवस्था छ । वडागत रुपमा जनसङ्ख्या बितरणलाई हेर्दा सवै वडाहरूमा हिन्दु धर्मावलम्बिहरूको बाहुल्यता रहेको छ भने वडा नं. ४ र ८ मा मुस्लिम धर्मावलम्बि, वडा नं. ३, ४, ८ र ९ मा किरात धर्मावलम्बि र वडा नं. ३ र ९ मा क्रिस्चियत धर्मावलम्बिहरूको बसोबास रहेका छैन । यस नगरपालिकाको धर्मको आधारमा जनसङ्ख्या बितरण तालिका नं. १० र ११ तथा चित्र नं. ७ मा उल्लेख गरिएको छ

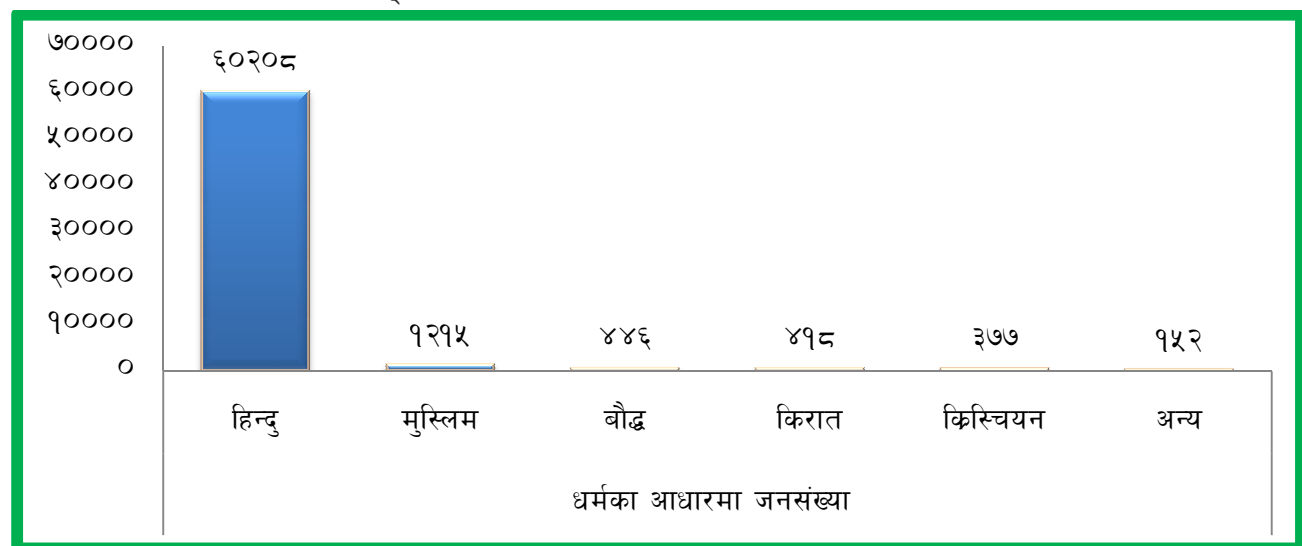
तालिका नं. १०: धर्मको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

धर्मको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण, २०७६							
वडा नं.	हिन्दु	मुस्लिम	बौद्ध	किरात	क्रिस्चियन	अन्य	जम्मा
१	७८२५	१५७	३२	५	४२	४	८०६५
२	५५२९	६९८	४६	१७	१३	७	६३१०

३	५८३३	१७६	१८	०	०	११	६०३८
४	६६२२	०	२२	०	१४	७	६६६५
५	८३४८	१३	५९	३५	४०	५	८५००
६	७०५७	६८	५५	५३	७१	९६	७४००
७	८०४०	६९	१७१	३०८	१५५	०	८७४३
८	४६०१	०	२४	०	४२	२१	४६८८
९	६३५३	३४	१९	०	०	१	६४०७
जम्मा	६०२०८	१२१५	४४६	४१८	३७७	१५२	६२८१६
%	९५.८५	१.९३	०.७१	०.६७	०.६०	०.२४	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ७: धर्मका आधारमा जनसङ्ख्या बितरण

तालिका नं. ११: धर्मका आधारमा घरपरिवार विवरण

धर्मका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	धर्मका आधारमा घरपरिवार	घरपरिवार संख्या	%
१	हिन्दु	१२९३१	९५.९१
२	मुस्लिम	२१३	१.५८
३	बौद्ध	९२	०.६८
४	किरात	८७	०.६५
५	क्रिस्चियन	८१	०.६०
६	शिख	२	०.०१
७	बोन	२	०.०१
८	प्राकृतिक पुजारी	४२	०.३१
९	प्राकृतिक	२९	०.२२
१०	अन्य (प्रेमबाद र सनातन समेत)	३	०.०२
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.४ उमेरका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण:

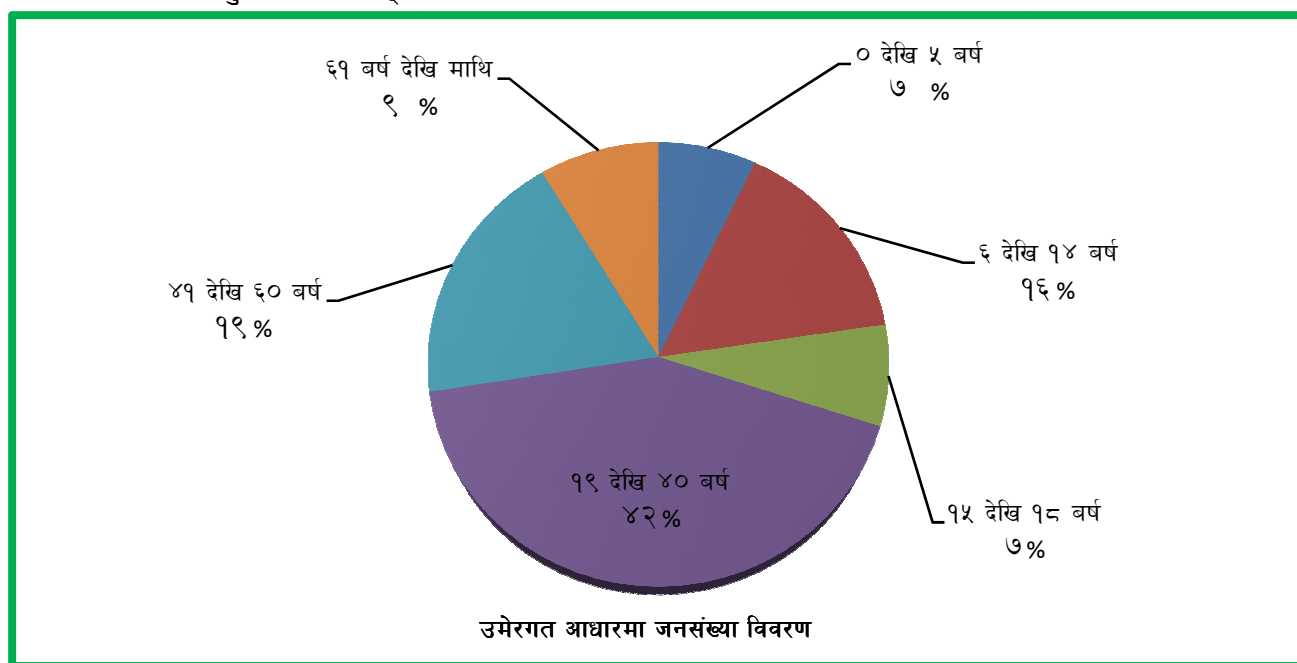
रामधुनी नगरपालिकाको घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ का आधारमा उमेरगत जनसङ्ख्याको अध्ययन गर्दा ५ वर्ष मुनिका बालबालिका ७.०८ %, ६ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिका १५.५६ %, १५ देखि १८ वर्ष उमेरका सम्मका बालबालिका ७.३६ % गरी कुल बालबालिकाको जनसङ्ख्या ३० % रहेको पाईएको छ, भने उत्पादनशिल वा आर्थिक रूपले सक्रिय जनसङ्ख्या भएको उमेर समुह भन्नाले १५ देखि ६० वर्ष उमेर समुहको जनसङ्ख्या ६८.६९ % रहेको अवस्था छ। रामधुनी नगरपालिकाको आर्थिक विकास समृद्धि निर्माणमा यो एउटा सुखद पक्ष रहेको पाईएको छ। राष्ट्रिय जनगणना बमोजिम आर्थिक रूपले सक्रिय उमेरलाई १५ देखि ५९ वर्ष मानिएको भएता पनि वर्तमान नेपालीहरूको औषत आयुमा भएको वृद्धिका आधारमा आर्थिक रूपले सक्रिय उमेरलाई समेत सहज रूपमा ६० वर्ष मान्न अनिवार्य देखिएको छ। यसै गरी राज्यको संरक्षणको आवश्यकता पर्ने ६१ वर्ष भन्दा माथिको जनसङ्ख्या मात्र ८.६६ % रहेका अवस्था छ। कुनै पनि मुलुक, क्षेत्र वा स्थानको विकास त्यस क्षेत्रमा बसोबास गर्ने उत्पादनशिल समुह वा श्रम क्षमता भएका जनसङ्ख्याको मात्रात्मक उपस्थिति र तीनिहरूको क्षमतामा निर्भर रहने गर्दछ। अबै गहिरिएर विश्लेषण गर्दा यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र आश्रित जनसङ्ख्या भन्दा श्रमयुक्त वा उत्पादन शिल उमेर समुहका जनसङ्ख्याको मात्रा २२.६७ % बढी रहेको पाईनु आफैमा एक सकारात्मक पक्ष रहेको छ। यस नगरपालिकाको अत्याधिक क्षेत्र कृषि उत्पादनमा आधारित रहेको कारण उत्पादनशिल उमेर समुहका नगरवासीहरूलाई परिचालन गरी कृषिको संरक्षित व्यवसायिककरण गर्न सकिने र यस नगरको आर्थिक समृद्धिको बलियो आधारशिला तयार गर्न सकिने प्रसस्ता सम्भावना रहेको देखिन्छ। उमेरगत अन्तरालको हिसबमा नगरपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने जनसङ्ख्याको विस्तृत विवरण तालिका नं. १२ र चित्र नं. ८ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. १२: उमेर अन्तरको हिसावले नगरपालिकाको जनसङ्ख्या विवरण

वडा नं.	उमेर अन्तर (वर्ष)						जम्मा
	० देखि ५ वर्ष	६ देखि १४ वर्ष	१५ देखि १८ वर्ष	१९ देखि ४० वर्ष	४१ देखि ६० वर्ष	६१ वर्ष देखि माथि	
१	५४५	१२६२	६०७	३५९३	१४८६	५७२	८०६५
२	५७५	९६२	४५५	२६५७	११३२	५२९	६३१०
३	४३०	९३७	४३८	२५३०	१२१०	४९३	६०३८
४	४१७	९९२	४७५	२८०२	१२८१	६९८	६६६५
५	५६१	१३८९	६३५	३५९२	१५४५	७७८	८५००
६	५०८	११४६	५५०	३१५०	१४२६	६२०	७४००
७	५९६	१३४०	६३२	३६८२	१६५५	८३८	८७४३
८	३१५	७३३	३६१	१९६३	८७९	४३७	४६८८
९	५०३	१०१३	४७३	२७२२	१२१९	४७७	६४०७
जम्मा	४४५०	९७७४	४६२६	२६६९१	११८३३	५४४२	६२८१६
%	७.०८	१५.५६	७.३६	४२.४९	१८.८४	८.६६	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ८: उमेर अनुसारको जनसङ्ख्या

३.१.५ शैक्षिक स्तरका आधारमा जनसङ्ख्या तथा घरपरिवार विवरण:

३.१.५.१ शैक्षिक स्तरका आधारमा जनसङ्ख्या:

कुनै पनि राष्ट्र, तह वा स्थानको विकासको महत्वपूर्ण र अनिवार्य सूचकको रूपमा स्थापित सम्बन्धित राष्ट्र, तह वा स्थानमा बसोबास गर्ने मानिसहरूको शैक्षिक स्तर र अवस्था अत्यन्तै महत्वपूर्ण रहन्छ । यसै विषयवस्तुको केन्द्रमा रहेर रामधुनी नगरपालिकाले घरपरिवार सर्वेक्षण मार्फत नगरबासिको शैक्षिक स्तरको विवरण सङ्कलन गरेकोमा उक्त सर्वेक्षणका आधारमा अहिले पनि १४.३ % जनसङ्ख्या निरक्षर रहेका छन् भने ११.८ % जनसङ्ख्या साधारण लेखपढ गर्न सक्ने मात्र छन् । स्नातक तह देखि एमफिल सम्मको उच्च शिक्षा हासिल गर्नेको संख्या ज्यादै न्यून ४.२ % को हाराहारिमा मात्र रहेको छ । पूर्व प्राथमिक तहमा रहेका बालबालिकाको संख्या (कुल जनसङ्ख्याको ७.२ %) समेत विद्यमान बालबालिकाको संख्या भन्दा निकै कम रहेको छ । यस नगरपालिकाको वर्तमान शैक्षिक स्तरका आधारमा माध्यमिक तह पछिको उच्च शिक्षाकालागि अध्ययन गर्ने हरूको शैक्षिक संख्या क्रमिक रूपले घट्दै गरेको पाउनुले कमस सानो देखि ठूलो कक्षा वा स्तर बढ्दै जाँदा विद्यालय वा अध्ययन कार्य छाड्दै जाने वा ड्रप आउट हुनेको संख्या अत्याधिक रहेका अवस्था छ । शैक्षिक स्तरका आधारमा रहेका यस नगरको जनसङ्ख्या विवरण तालिका नं. १३ र चित्र नं. ९ मा उल्लेख गरिएको छ ।

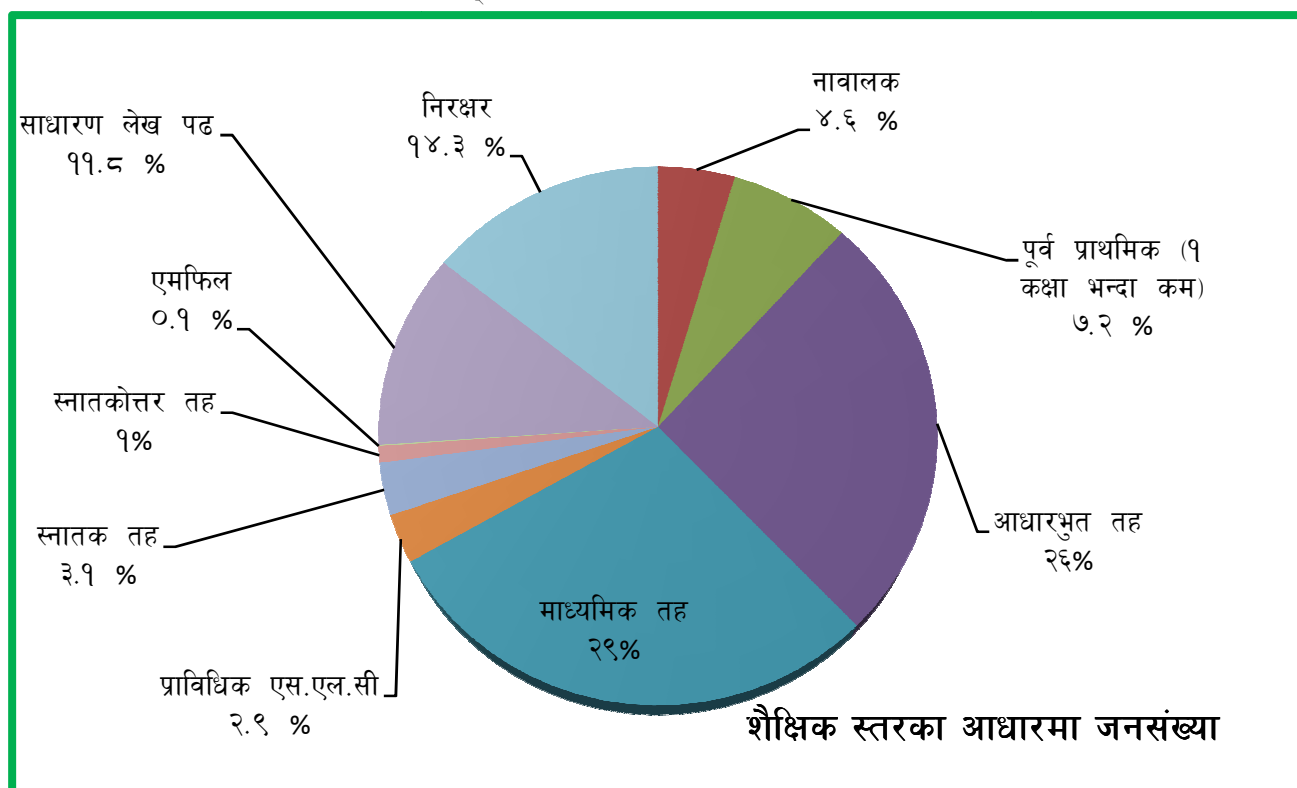
तालिका नं. १३: शैक्षिक स्तरका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण:

क्र. सं.	शैक्षिक तह	वडा नं.									जम्मा	%
		१	२	३	४	५	६	७	८	९		
१	नाबालक	३४८	२४६	३२४	२७३	३६०	३५७	३८२	२११	३७४	२८७५	४.६
२	पूर्व प्राथमिक	५५७	९३८	२७६	३००	४४६	५०८	५६१	१९०	७३८	४५१४	७.२
३	आधारभूत तह	१२३५	१९२६	१६६०	१७१९	१९१७	२१४६	२३५३	१३८६	२०१९	१६३६१	२६.०
४	माध्यमिक तह	२८७८	१३६७	१७५१	१७५३	३६१७	१९८९	२३८१	९४८	१५३३	१८२१७	२९.०
५	प्राविधिक एस.एल.सी	१६	२५३	६८	३०४	६	४४८	३६८	३६३	१३	१८३९	२.९

६	स्नातक तह	३६०	७३	११६	२४०	५१२	१११	३११	८७	१६१	१९७१	३.१
७	स्नातकोत्तर तह	१०४	६६	१६	७१	१७६	४०	६९	२१	५७	६२०	१.०
८	एमफिल	३	१३	८	०	५	३	१५	३	०	५०	०.१
९	साधारण लेख पढ	१४५७	४४४	८०८	११३५	७२९	५२८	१२०१	३८९	६९३	७३८४	११.८
१०	निरक्षर	११०७	९८४	१०११	८७०	७३२	१२७०	११०२	१०९०	८१९	८९८५	१४.३
जम्मा		८०६५	६३१०	६०३८	६६६५	८५००	७४००	८७४३	४६८८	६४०७	६२८१६	१००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ९: शैक्षिक स्तरका आधारमा जनसङ्ख्या

३.१.५.२ शैक्षिक स्तरका आधारमा घरपरिवार:

घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६ का आधारमा रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने नागरिकको पारिवारिक शैक्षिक अवस्थाको अध्ययन गर्दा २३.९४५ घरपरिवार पूर्ण रूपले निरक्षर रहेको पाईएको छ । यसको अर्थ ३२२८ घरपरिवारका कुनै पनि सदस्य साक्षर छैनन् मात्र हैन सम्बन्धित घरपरिवारका नावालक छाडेर विद्यालय उमेरका बालबालिका समेत विद्यालय शिक्षा बाट वन्चित रहेका बुझिन्छ । जनसङ्ख्याको हिसावले ८९८५ जना नगरबासीहरू निरक्षर रहेको देखिएकोमा घरपरिवारको हिसावले यो संख्या प्रति घरपरिवार २.७८ रहेको पाईएको छ भने नावालक समेतको हिसाव गर्दा यो संख्या प्रति घरपरिवार ३.६७ जना हुन आउँछ जुन औषत घरपरिवार भन्दा केहि कम रहेको देखिन्छ । संख्यात्मक हिसावले र पारिवारिक हिसावले केहि तलमाथि देखिएता पनि निरक्षर घरपरिवारका सदस्यलाई साक्षर पार्नु नगरपालिकाको पहिलो जिम्मेवारी भित्र पर्ने भएकाले यस तर्फ आगामी दिनमा योजनाकासाथ अघि बढ्न अनिवार्य छ । यसको विवरण तालिका नं. १४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १४: शैक्षिक स्तरको आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं.	शैक्षिक स्तर	घरपरिवार संख्या	%
१	लेखपढ गर्न नसक्ने (निरक्षर)	३२२८	२३.९४
२	लेखपढ गर्न सक्ने (साक्षर/शिक्षित)	१०२५४	७६.०६
२.१	साधारण लेखपढ गर्न सक्ने (साक्षर)	३०५८	२२.६८
२.२	माध्यमिक तह (कक्षा ९ देखि १२ सम्म)	३००८	२२.३१
२.३	आधारभूत तह (कक्षा १ देखि ८ सम्म)	२८१०	२०.८४
२.४	पूर्व प्राथमिक तह (कक्षा १ भन्दा मुनि)	६४६	४.७९
२.५	प्राविधिक एस.एल.सी	३५६	२.६४
२.६	स्नातक तह	२५८	१.९१
२.७	स्नातकोत्तर तह	९९	०.७३
२.८	पढाई सुरु नगरेका (नाबालक)	१०	०.०७
२.९	एमफिल र विद्यावारिधी (पिएचडी)	९	०.०७
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.५.३ विद्यालय नगएका वा बिचैमा विद्यालय छाडेका बालबालिका तथा विद्यालय नजानुको कारण

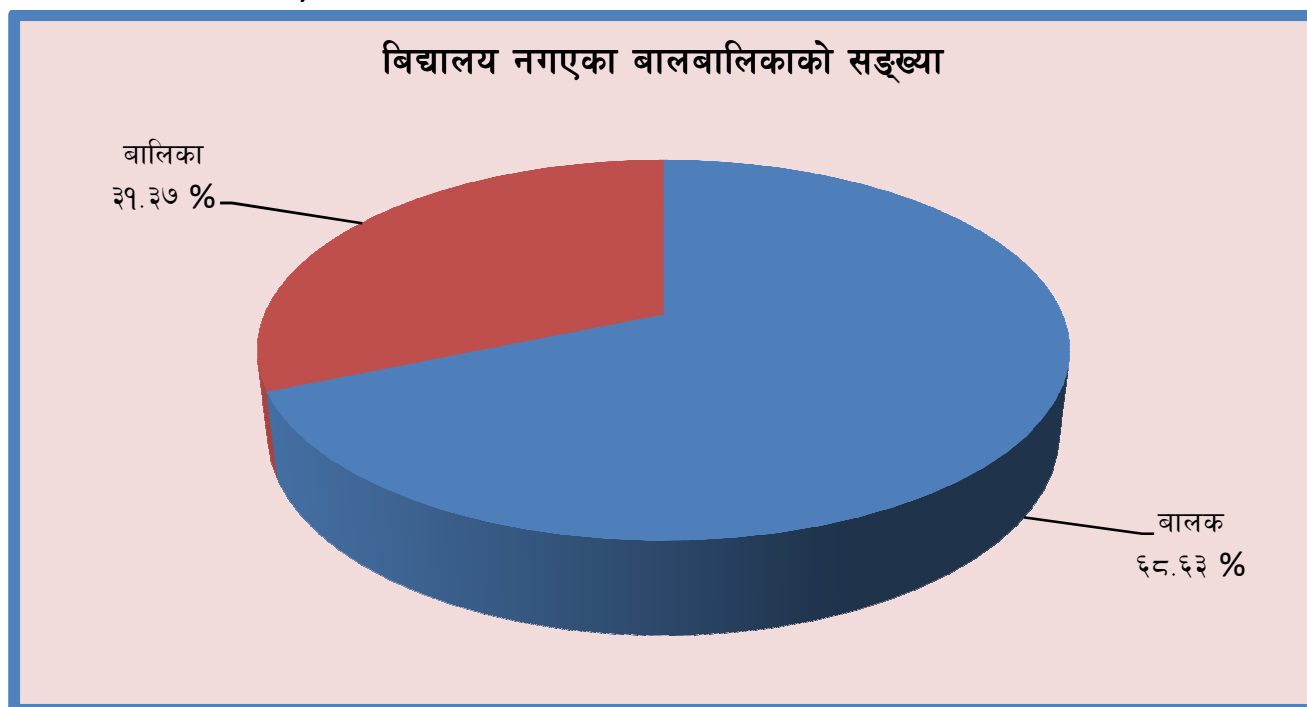
विद्यालय शिक्षा बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । अशिक्षा र गरिबी तथा अवसरको कमिका कारण धेरै बालबालिका अहिले पनि विद्यालय भन्दा बाहिर रहेको पाईन्छ । एक तर्फ हाम्रा विद्यालयहरूमा बालमैत्री वातावरणको पूर्ण विकास हुन सकेको छैन भने केहि अभिभावकहरूमा शिक्षा सम्बन्धी चेतनाको अझै अभाव रहेको देखिन्छ । यस नगरको प्रोफाइल निर्माण गर्ने क्रममा प्राप्त विवरणका आधारमा नगरपालिकाका विभिन्न वडामा गरी बालक १०५ तथा बालिका ४८ गरी कुल १५३ जना बालबालिका विद्यालय नगएको तथा गएर पनि बिचैमा विद्यालय छाडेको अवस्था देखिएको छ । बालबालिकाहरू विद्यालय नजानुको वा बिचैमा विद्यालय छाड्नुको मुख्य कारकका रूपमा परिवारको आर्थिक कमजारी, घरायसी समस्या तथा कामे, जन्म दर्ता नहुनु, विद्यालयमा शिक्षकले कुटपिट गर्नु, बिरामी हुनु वा आँखा कमजोर हुनु, साथिहरूले जिस्क्याउनु, अल्लि लाग्नु तथा पढ्ना मन नलाग्नु, पढ्न नजान्नु तथा पटक पटक फेल हुन लगायत केहिगत साथि नभएको जस्ता कारणहरू मुख्य रहेको पाईएको छ । विद्यालय नगएका बालबालिका मध्ये सबै भन्दा बढी ३२.०३ % अल्लि लागेर, पढ्ना मन नलागेर विद्यालय नगएको पाईएको छ भने आर्थिक कमजोरी र घरायसी कामका कारण १८.९५ % विद्यालय नगएको पाईएको छ । केहि घरपरिवारले आफ्ना छोराछोरी विद्यालय नजानुको कारण खोल्ला नचाहेको अवस्था समेत देखिन्छ । यसरी विवरण नखुलेका बालबालिकाको संख्या ३७.२५ % । प्राप्त विवरण बाट यस नगर भित्र सञ्चालनमा रहेका विद्यालयहरूमा अनिवार्य बालमैत्री वातावरणको विकास गर्ने गरी योजना तर्जुमा हुन अनिवार्य छ । विद्यालय नगएका बालबालिका र नजानुका कारण बारेको विवरण तालिका नं. १५, १६ र चित्र नं. १० र ११ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१५: विद्यालय नगएका बालबालिका

क्र.सं.	विद्यालय नगएका बालबालिका	सङ्ख्या	%
१	बालक	१०५	६८.६३
२	बालिका	४८	३१.३७
जम्मा		१५३	१००.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं.१०: बिद्यालय नगएका बालबालिकाको विवरण

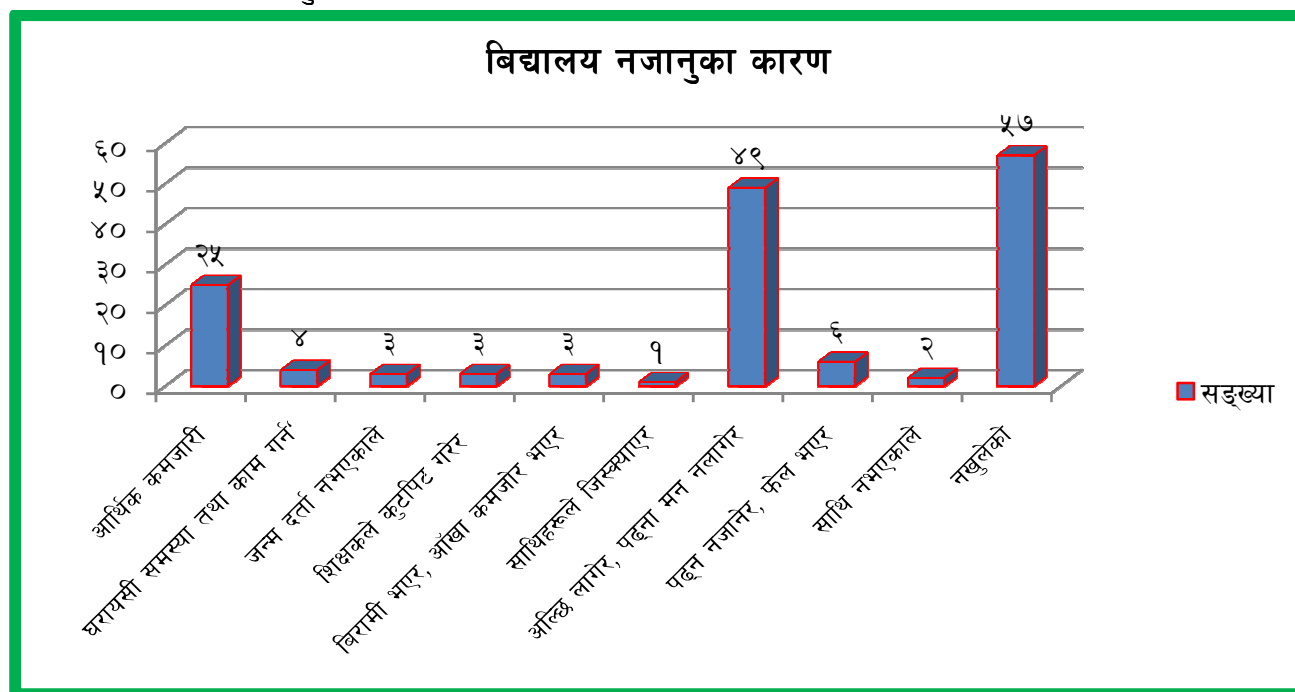

तालिका नं.१६: बिद्यालय नजानुका कारणका आधारमा बालबालिका

क्र.सं.	बिद्यालय नजानुको कारण	सङ्ख्या	%
१	आर्थिक कमजारी	२५	१६.३४
२	घरायसी समस्या तथा काम गर्न परेकाले	४	२.६१
३	जन्म दर्ता नभएकाले	३	१.९६
४	शिक्षकले कुटपिट गरेर	३	१.९६
५	बिरामी भएर, आँखा कमजोर भएर	३	१.९६
६	साथिहरूले जिस्क्याएर	१	०.६५
७	अलिच्छ लागेर, पढ्ना मन नलागेर	४९	३२.०३
८	पढ्न नजानेर, फेल भएर	६	३.९२
९	साथि नभएकाले	२	१.३१
१०	नखुलेको	५७	३७.२५
जम्मा		१५३	१००.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं.११: बिद्यालय नजानुका कारणका आधारमा बालबालिका

३.१.६ मात्री भाषाका आधारमा जनसङ्ख्या बितरण तथा घरपरिवार विवरण

३.१.६.१ मात्री भाषाका आधारमा जनसङ्ख्या बितरण

रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने नगरवासीहरूको मातृ भाषाका आधारमा जनसङ्ख्या बितरणको अवस्थाको अध्ययन गर्दा खस पर्वते(नेपाली) भाषा बोल्नेहरू सबै भन्दा बढी ३८ % रहेका छन् भने दोश्रोमा थारु भाषा बोल्नेको बाहुल्यता रहेको पाईएको छ । थारु भाषा बोल्ने हरू यस नगर भित्र ३७.५ % रहेका छन् । यस नगर भित्र ८.६६ % जनसङ्ख्या मैथिली भाषा बोल्नेहरूको रहेको छ भने २.९३ % उर्दु भाषा, २.४३ % राई भाषा बोल्नेहरूको रहेको छ । नेवारी र मुस्लिम भाषा बोल्ने हरू क्रमस १.२९ % र १.२७ % रहेका छन भने उराव र लिम्बु भाषा बोल्ने हरू क्रमस १.१ % रहेका देखिन्छन् । सगम्रमा गणनायोग्य रुपमा रहेको अवस्था छ । यस नगरमा बसोबास गर्ने उपरोक्त उल्लेखित भाषा भाषी भन्दा अन्य सबै भाषा भाषि बोल्नेहरूको संख्या १ % भन्दा कम रहेका मात्र हैन भुजेल, गुरुङ, हिन्दी तथा शेर्पा भाषा बोल्ने मानिसहरू करिव लोपोन्मुख अवस्थामा रहेको देखिएको छ । यस नगर भित्र बासोबास गर्ने नगरवासीहरू मातृभाषाका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण तालिका नं. १७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १७: मात्री भाषाका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

मात्री भाषाका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण, २०७६												
क्र.सं.	मात्री भाषा	वडा नं.									जम्मा	%
		१	२	३	४	५	६	७	८	९		
१	खस पर्वते (नेपाली)	२४३७	९९७	२५४४	३११७	६०५०	१५८४	४७६९	१३३४	१०३०	२३८६२	३८
२	मगर	९	३	१८	७४	१५	९२	६६	०	०	२७७	०.४४
३	थारु	३१३७	३९६०	१६१२	२२०२	१३६४	३५४९	२०५०	२०६८	३६०४	२३५४६	३७.५
४	मुस्लिम	११८	६७०	०	०	९	०	०	०	०	७९७	१.२७
५	नेवारी	२०३	२१	४२	१०८	१५६	१५१	१११	१९	०	८११	१.२९

६	भोजपुरी	५९	८	६	१२	९१	८५	११	०	०	२७२	०.४३
७	मैथिली	१८९१	४७६	६३२	६८५	४५५	६१०	१८९	५००	०	५४३८	८.६६
८	राई	०	७	६८	९२	१८९	३३२	७५९	८२	०	१५२९	२.४३
९	उराव	०	९२	०	२३८	७	०	०	५७१	०	९०८	१.१
१०	लिम्बु	०	०	०	०	७०	२१२	४११	०	०	६९३	१.१
११	उर्दु	०	०	५२	०	०	५४	०	०	१७३३	१८३९	२.९३
१२	तामाङ्ग	०	०	१५	४७	४१	०	९०	०	०	१९३	०.३१
१३	भुजेल	०	०	०	२८	०	०	०	०	०	२८	०.०४
१४	गुरुङ्ग	०	०	०	०	५	०	०	०	०	५	०.०१
१५	सेर्पा	०	०	०	०	९	०	०	०	०	९	०.०१
१६	हिन्दी	१८	०	२१	०	१३	०	०	०	०	५२	०.०८
१७	अन्य	१९३	७६	१०२८	६२	२६	७३१	२८७	११४	४०	२५५७	४.०७
जम्मा		८०६५	६३१०	६०३८	६६६५	८५००	७४००	८७४३	४६८८	६४०७	६२८१६	१००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.६.२ मात्री भाषाका आधारमा घरपरिवार विवरण

रामधुनी नगरपालिकामा विभिन्न मातृ भाषा प्रयोग गर्ने मानिसहरूको बसोबास रहेका अवस्था छ । घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ का आधारमा थारु भाषा बोल्नेहरू सबै भन्दा बढी ४०.५० % रहेको पाईएको छ भने खस पर्वते वा नेपाली भाषा बोल्नेहरूको घरपरिवार संख्या ३७.१९ % रहेको छ । यस नगरपालिकामा मैथिलि भाषा र राई भाषा बोल्नेहरू समेत उल्लेख्य रुपमा रहेका पाईन्छ जुन कुल घरपरिवारको करिव क्रमस ११ % र ३ % को हाराहारिमा रहेका छन् । उपरोक्त उल्लेखित भाषाभाषीका अलावा उराउ भाषा, नेवारी भाषा र मुस्लिम भाषा बोल्नेहरूको घरपरिवारका आधारमा १ देखि २ % को हाराहारीमा रहेका छन् भने अन्य भाषाभाषीको घरपरिवार विवरण प्रत्येकको १ % भन्दा कम रहेको छ । मात्री भाषा बोल्नेका आधारमा घरपरिवार विवरण तालिका नं. १८ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १८: मातृ भाषाका आधारमा घरपरिवार विवरण

मातृ भाषाका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	मात्री भाषा	घरपरिवार संख्या	%
१	थारु भाषा	५४६०	४०.५०
२	खस पर्वते भाषा/नेपाली भाषा	५०१४	३७.१९
३	मैथिली भाषा	१४८१	१०.९९
४	राई भाषा	३३६	२.४९
५	उराउ भाषा	१८९	१.४०
६	नेवारी भाषा	१८३	१.३६
७	लिम्बु भाषा	१५२	१.१३
८	मुस्लिम भाषा	१४५	१.०८
९	मगर भाषा	५९	०.४४
१०	तामाङ भाषा	५४	०.४०
११	भोजपुरी भाषा	५२	०.३९

१२	हिन्दी भाषा	२४	०.१८
१३	शेर्पा भाषा	१६	०.१२
१४	उर्दु भाषा	१६	०.१२
१५	भुजेल भाषा	१५	०.११
१६	माझी भाषा	१४	०.१०
१७	गुरुङ भाषा	१२	०.०९
१८	सुनुवार भाषा	१०	०.०७
१९	वान्तवा भाषा	५	०.०४
२०	बाहिङ भाषा	३	०.०२
२१	राउटे, थामि, खालिङ, याखा, सोनाहा भाषा सबै २-२	१०	०.०७
२२	कुलुङ, मगही, अंगिका, अवधि, धिमाल भाषाका सबै १-१	५	०.०४
२३	अन्य	२२७	१.६८
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.७ बसोबासको आधारमा जनसङ्ख्या तथा घरपरिवार विवरण

रामधुनी नगरपालिकामा बसोबास गरिरहेको अवस्था र परिवेशको अध्ययन गर्दा रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र बिगत लामो समय देखि बसोबास गरिरहेको संख्या ८६.८८ % रहेको छ भने स्वदेश भित्रै तर नगरपालिका बाहिर बस्नेको संख्या भण्डै ५ % को हाराहारिमा छ । यस नगरपालिका बाट विदेशमा गई बसोबास गरिरहेका मानिसहरू संख्या ७.३७ % रहेको तथा विभिन्न स्थानबाट (स्वदेश तथा विदेश) बसाई सरी यस नगरभित्र बसोबास गर्नेहरूको संख्या ०.७५ % रहेको छ । विस्त्रित रूपमा घरपरिवार सर्वेक्षण गरिएको भएता पनि २२ जना मानिसहरूको बसोबासको अवस्थाको विवरण खुल्न सकेको अवस्था छैन । बसोबासकै आधारमा घरपरिवार विवरणको अध्ययन गर्दा १२३६६ घरपरिवार गणनागरिएको स्थानमा बसोबास गर्दै आएको देखिएको छ । यस नगरपालिकाका स्थायी बासिन्दाहरू नगरपालिका क्षेत्र बाहिरका विभिन्न जिल्लामा गई बसोबास गर्ने घरपरिवार संख्या २७० देखिएको छ जसमध्ये सबै भन्दा बढी काठमाण्डौमा बसोबास गर्ने ९३ घरपरिवार रहेका छन् भने ३८ घरपरिवार सुनसरी जिल्लाकै अन्य स्थानीय तहमा गई बसोबास गरेको अवस्था छ । संख्यात्मक हिसावले त्यस पछि मोरङ, झापा, भोजपुर लगायत गरी देसका ३५ जिल्लाका विभिन्न स्थानहरू गई बसोबास गर्दै आएको पाईएको छ । नगरवासीको बसोबासको अवस्थाका आधारमा ९१.७२ % घरपरिवार भन्नाले ८६.८८ % मानिसहरू बिगत लामो समय देखि यसै स्थानमा बसोबास गरिरहेको पाउनु यस नगरको समृद्धि निर्माणमा एक सुखद पक्ष रहन गएको छ । बसोबासका आधारमा जनसङ्ख्या तथा घरपरिवारको वडागत विवरण तालिका नं. १९ देखि २४ सम्ममा उल्लेख गरिएको छ ।

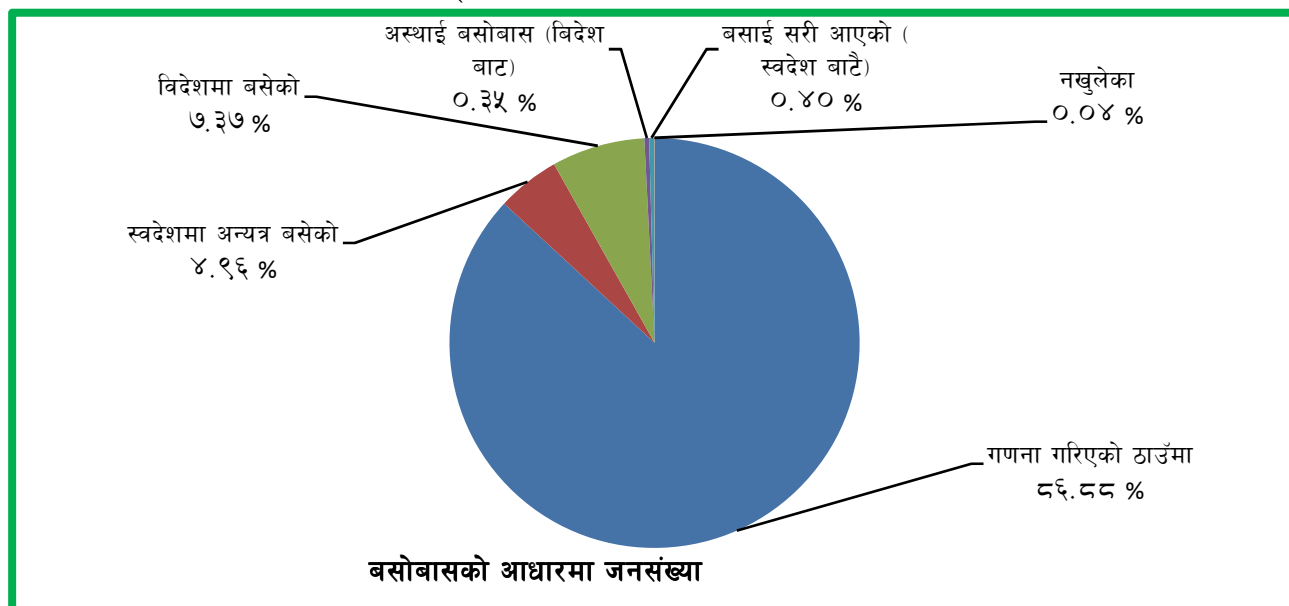
तालिका नं. १९: बसोबासको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

बसोबासको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण, २०७६							
वडा नं.	गणना गरिएको ठाउँमा	स्वदेशमा अन्यत्र बसेको	विदेशमा बसेको	अस्थायी बसोबास (विदेश बाट)	बसाई सरी आएको (स्वदेश बाटै)	नखुलेको	जम्मा
१	६९१४	३८२	६२६	९	१३२	२	८०६५
२	५४७३	३३१	४९७	८	१	०	६३१०
३	५४६६	१६४	४०१	०	७	०	६०३८
४	५७१५	४५०	४५१	०	४९	०	६६६५

५	७२५०	५२०	७१८	४	८	०	८५००
६	६५८१	२३९	३७५	१९८	७	०	७४००
७	७४६३	४३८	८४२	०	०	०	८७४३
८	३९५६	३७२	२९४	०	४६	२०	४६८८
९	५७५५	२२१	४२८	३	०	०	६४०७
जम्मा	५४५७३	३११७	४६३२	२२२	२५०	२२	६२८१६
%	८६.८८	४.९६	७.३७	०.३५	०.४०	०.०४	१००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. १२: बसोबासको आधारमा जनसङ्ख्या

तालिका नं. २०: बसोबासका आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं	बसोबासको स्थान	घरपरिवार संख्या	%
१	गणना गरेकै स्थानमा बसोबास गर्दै आएको	१२३६६	९१.७२
२	विदेशमा बसेको	७५७	५.६१
३	स्वदेशमानै अन्यत्र बसेको	२७०	२.००
४	बसाई सरी आएको (स्वदेश बाट)	७७	०.५७
५	बसाई सरी आएको (विदेश बाट)	१२	०.०९
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. २१: विदेशमा बसेको देशको आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं	देश	घरपरिवार संख्या	%
१	कतार	२१५	१.५९
२	साउदी अरेबिया	१९९	१.४८
३	मलेसिया	११७	०.८७

४	दुवई	१०२	०.७६
५	भारत	५५	०.४१
६	कुवेत	३०	०.२२
७	बहराईन	१२	०.०९
८	ओमान	८	०.०६
९	सेचेलिस	३	०.०२
१०	दक्षिण कोरिया	३	०.०२
११	श्रीलङ्का	२	०.०१
१२	पोर्चुगल	२	०.०१
१३	अफगानिस्तान	२	०.०१
१४	ब्रुनाई	१	०.०१
१५	बेलायत	१	०.०१
१६	इजरायल	१	०.०१
१७	इराक	१	०.०१
१८	भुटान	१	०.०१
१९	उत्तर कोरिया	१	०.०१
२०	जापान	१	०.०१
जम्मा		७५७	५.६१

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. २२:स्वदेशमानै अन्यत्र बस्ने घरपरिवार विवरण

क.सं	जिल्ला	घरपरिवार संख्या	%
१	काठमाण्डौ	९३	०.६९
२	सुनसरी	३८	०.२८
३	मोरङ	१६	०.१२
४	भापा	१५	०.११
५	भोजपुर	१०	०.०७
६	खोटाङ	९	०.०७
७	चितवन	८	०.०६
८	सप्तरी	७	०.०५
९	कास्की	७	०.०५
१०	धनुसा	६	०.०४
११	दोलखा	५	०.०४
१२	सुर्खेत	५	०.०४
१३	उदयपुर	४	०.०३
१४	इलाम	४	०.०३
१५	ताप्लेजुङ	४	०.०३
१६	धादिङ	३	०.०२
१७	संखुवासभा	३	०.०२
१८	धनकुटा	३	०.०२

१९	ओखलढुङ्गा	३	०.०२
२०	मकवानपुर	२	०.०१
२१	सिन्धुली	२	०.०१
२२	गाखाँ	२	०.०१
२३	कपिलबस्तु	२	०.०१
२४	गुल्मी	२	०.०१
२५	ललितपुर	२	०.०१
२६	काभ्रेपलान्चोक	२	०.०१
२७	सिराहा	२	०.०१
२८	तेह्रथुम	२	०.०१
२९	दैलेख	१	०.०१
३०	मुगु	१	०.०१
३१	रामेछाप	१	०.०१
३२	नवपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	१	०.०१
३३	महोत्तरी	१	०.०१
३४	पर्सा	१	०.०१
३५	भक्तपुर	१	०.०१
३६	पाँचथर	१	०.०१
३७	सोलुखुम्बु	१	०.०१
जम्मा		२७०	२.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.२३:स्वदेशकै अन्यत्र जिल्ला बाट बसाई सरि आएको घरपरिवार विवरण

क्र.सं	जिल्ला	घरपरिवार संख्या	%
१	सुनसरी	२७	०.२०
२	खोटाङ	१२	०.०९
३	उदयपुर	११	०.०८
४	सप्तरी	६	०.०४
५	सिराहा	५	०.०४
६	मोरङ	३	०.०२
७	धनकुटा	३	०.०२
८	भोजपुर	२	०.०१
९	ओखलढुङ्गा	२	०.०१
१०	तेह्रथुम	२	०.०१
११	धनुसा	१	०.०१
१२	भापा	१	०.०१
१३	ताप्लेजुङ	१	०.०१
१४	रौतहट	१	०.०१
जम्मा		७७	०.५७

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. २४ : बिदेश बाट यहाँ आएर बसोबास गर्ने घरपरिवार विवरण

क्र.सं	देशको नाम	घरपरिवार संख्या	%
१	साउदी अरेबिया	३	०।०२
२	मलेसिया	३	०।०२
३	कतार	३	०।०२
४	भारत	३	०।०२
जम्मा		१२	०।०९

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.८ अपाङ्गताको प्रकारका आधारमा जनसङ्ख्या र घरपरिवार विवरण

प्राकृतिक रूपमा उमेरको हिसावमा हुने अशक्तता बाहेकका सबै प्रकारका अशक्तता अन्धविश्वासका आधारमा मानिने पूर्व जन्मको फल नभई मानव समुदायले आफ्नो स्वास्थ्य र दैनिक दिनचर्यामा राखेको असावधानीका परिणामहरू हुन । रामधुनी नगरपालिकाको यस घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ का आधारमा यस नगर भित्र कुल ४७२ जना विभिन्न प्रकारको शारीरिक तथा मानसिक अशक्तता भएका मानिसहरू रहेको देखिन्छ । शारीरिक रूपमा अशक्त भएका मानिसहरूको संख्या २३६ (५० %), दृष्टि विहिन वा दृष्टि सम्बन्धी स्थायी समस्या भएकाहरू ११ (२.३३ %) , तथा स्वार बोलाईको समस्या भएका १०९, सुस्त श्रवण भएका १, सुस्त मनस्थिति भएका ६२, दृष्टि तथा सुस्त श्रवण दुवै भएका ४, श्रव्य दृष्टि विहिन भएका २४ तथा अन्य प्रकारका समस्या भएकाहरू २५ रहेको छ ।

घरपरिवार भित्र अपाङ्ग सदस्य रहे नरहेको बारेमा अध्ययन गर्दा कुल १३४८२ घर परिवार मध्ये ९८ परिवारमा अपाङ्गता भएको घरपरिवारको सदस्य रहेको विवरण प्राप्त भएको छ । यसको अर्थ माथि उल्लेखित ४७२ जना अपाङ्गहरू यहि घरपरिवारमा रहेको भन्ने बुझ्नु पर्दछ । यसको अर्थ प्रति घरपरिवार औषत ४.८१ जनाका दरले अपाङ्ग सदस्य रहेको हुन आउँछ तर यो आफैमा दुविधा युक्त रहेकाले यो विवरणलाई कार्यान्वयनमा आउनु भन्दा पहिले थप अध्ययन गर्न अनिवार्य छ भने ९८ घरपरिवार मध्ये ४४ घरपरिवारका कुनै पनि सदस्यले अपाङ्गता सम्बन्धिको परिचय पत्र नलिएको देखिन्छ । शारीरिक तथा मानसिक रूपमा अशक्त रहेका समेत सबै प्रकारका अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्या तथा घरपरिवारको विवरण तालिका नं. २५, २६ र २७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. २५: अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्याको विवरण

अपाङ्गता भएका जनसङ्ख्याको विवरण, २०७६										
वडा नं.	अपाङ्गताको प्रकार								जम्मा	% कुल जनसङ्ख्याको
	शारीरिक	दृष्टि सम्बन्धी	स्वार बोलाई	सुस्त श्रवण	सुस्त मनस्थिति	दृष्टि तथा सुस्त श्रवण	श्रव्य दृष्टि विहिन	अन्य		
१	२२	५	७	१	८	०	०	२	४५	०.०७२
२	३०	२	५	०	१०		३	३	५३	०.०८४
३	१४	०	१	०	३	०	०	०	१८	०.०२९
४	३९	४	१५	०	७	०	०	२	६७	०.१०७
५	३७	०	१४	०	६	०	५	५	६७	०.१०७
६	३२	०	१६	०	४	०	२	२	५६	०.०८९
७	२८	०	२३	०	१०	४	८	१	७४	०.११८
८	२०	०	११	०	५	०	३	६	४५	०.०७२

९	१४	०	१७	०	९	०	३	४	४७	०.०७५
जम्मा	२३६	११	१०९	१	६२	४	२४	२५	४७२	०.७५१
%	५०.००	२.३३	२३.०९	०.२१	१३.१४	०.८५	५.०८	५.३०	१००	१.५०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.२६: घरपरिवारको सदस्य अपाङ्ग भए नभएको आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं	अपाङ्गता	घरपरिवार संख्या	%
१	अपाङ्गता नभएको	१३३८४	९९.२७
२	अपाङ्गता भएको	९८	०.७३
२.१	शारीरिक अपाङ्गता	६२	०.४६
२.२	बोल्न तथा सुन्न नसक्नु (बहिरा)	१५	०.११
२.३	दृष्टि बिहिन (आँखा नदेख्ने)	८	०.०६
२.४	बौद्धिक अपाङ्गता	६	०.०४
२.५	स्वर बोलाई सम्बन्धी अपाङ्गता (भकभके)	२	०.०१
२.६	श्रवण दृष्टि बिहिन	१	०.०१
२.७	श्रवण शक्ति कम	३	०.०२
२.८	श्रवण शक्ति कम मात्र	१	०.०१
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.२७: अपाङ्गता भएका व्यक्ति मध्ये परिचय पत्र लिए नलिएका आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं	अपाङ्गता	घरपरिवार संख्या	%
१	लिएको छैन	४४	०.३३
२	रातो रङ्गको परिचय पत्र (क वर्ग) लिएको	२	०.०१
३	निलो रङ्गको परिचय पत्र (ख वर्ग) लिएको	१७	०.१३
४	पहेलो रङ्गको परिचय पत्र (ग वर्ग) लिएको	२१	०.१६
५	सेतो रङ्गको परिचय पत्र (घ वर्ग) लिएको	१	०.०१
६	थाहा छैन वा नभएको	१३	०.१०
जम्मा		९८	०.७३

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.९ लैङ्गिकताका आधारमा घरमुलीको विवरण विवरण

नेपाली समाज परम्परादेखिनै पुरुष प्रधान रहदै आएको मानिन्छ । पुरुष प्रधानको अर्थ हो सबै प्रकारका पारिवारिक, सामाजिक, आर्थिक, सास्कृतिक तथा प्रशासनिक निर्णयहरूमा पुरुषहरूको प्रधानता रहनु । पछिल्लो समय विश्व परिवेशमा देखिएको आधुनिक प्रविधिको विकास र त्यसै बमोजिम सामाजिक स्वरूपमा हुँदै आएको परिवर्तनका कारण महिलाहरू समेत माथि उल्लेखित निर्णयकर्ताको महत्वपूर्ण जिम्मेवारी बहन गर्न सक्दछन् भन्ने कुराको पुष्टि हुँदै आएको छ तर यस प्रकारको परिवेश घरपरिवारबाटै सुरु हुनु पर्दछ । यहि विषयमा रामधुनी नगरपालिकाको यस घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६ का आधारमा यस नगर भित्र बसोबास गर्ने नगरबासी मध्ये ३३.६ % घरपरिवारमा घरमुलीको नेत्रीत्व महिलाहरूले गरिरहेको अवस्था छ भने १४ घरपरिवारमा तेश्रो लिङ्गिले समेत नेत्रीत्वदायी भुमिका निर्वाह गरिरनुले पारिवारिक चेतनामा क्रमस बृद्धि हुँदै गएको

तथा पारिवारिक र सामाजिक बिभेद समेत क्रमस घट्दै गएको अवस्था छ । लैङ्गिकताका आधारमा घरमुलीको विवरण तालिका नं. २८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २८: लैङ्गिकताका आधारमा घरमुलीको विवरण

लैङ्गिकताका आधारमा घरमुलीको विवरण विवरण, २०७६					
वडा नं.	पुरुष	महिला	तेश्रो लिङ्गी	जम्मा घरपरिवार	%
१	१०९३	६३३	३	१७२९	१२.८४
२	७०२	६५८	१	१३६१	१०.११
३	९५४	३१६	१	१२७१	९.४४
४	९९६	३८९	०	१३८५	१०.२९
५	११६८	७४७	१	१९१६	१४.२३
६	११०२	४९०	३	१५९५	११.८५
७	११११	७४७	२	१८६०	१३.८२
८	८४२	१६२	२	१००६	७.४७
९	९८३	३७५	१	१३५९	१०.१०
जम्मा	८९५१	४५१७	१४	१३४८२	१००.०
%	६६.५	३३.६	०.१	१००	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१०. सडक सुविधाको उपभोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

रामधुनी नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने नगरबासीले के कस्तो सडक सुविधाको उपभोग गरिरहेका छन् भन्ने विषयमा अध्ययन गर्दा वर्तमान अवस्थामा कुल १३४८२ घरपरिवार मध्ये १०४६२ (७७.६ %) घरपरिवारमा ग्राभेल सडकको सुविधा पुगेको छ भने मात्र १२०९ (८.९ %) घरपरिवारमा पिच सडकको सुविधा पुगेको अवस्था छ । यस नगरका १७७२ (१३.१ %) घरपरिवार कच्ची सडकको उपभोग गरिरहेका छन् भने वडा नं. १, ४ र ५ गरी कुल ४८ घरपरिवारको यथार्थ अवस्था खुल्ल सकेको छैन । सडक सुविधा उपभोग वा लाभान्वितको हिसावले अध्ययन गर्दा यस नगरपालिकाका कुल जनसङ्ख्या भन्दा १७.५९ % बढी मानिसहरू पूर्ण रूपले सडकको उपभोग बाट लाभ हासिल गरिरहेको विवरण प्राप्त भएको छ । मुख्य गरी वडा नं. १, ४, ७ र ८ बाहेकका सबै वडाहरूमा त्यहाँको जनसङ्ख्या भन्दा अधिक मानिसहरू सडक सुविधा बाट लाभान्वित भएको अवस्था देखिन्छ भने वडा नं. ५ मा निर्माण भएको सडकहरू बाट सबै भन्दा बढी मानिसहरू लाभान्वित भएका छन् । यसको अर्थ नगरबासी बाहेकका मानिसहरूको पनि गणना गरिएको अवस्था देखिन्छ ।

समग्रमा हेर्दा वर्षै भरी सडक सेवा प्रवाहकालागि यस नगरपालिकाले कच्ची सडकलाई कम्तिमा ग्राभेल र क्रमिक रूपले ग्राभेल सडकलाई कालो पत्र गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राख्नु पर्ने अवस्था देखिएको छ । जेहोस यस परिवार सर्वेक्षण बाट कुनै पनि घरपरिवार सडक सञ्जालको पहुँचा बाहिर नरहनु एक सुखद उपलब्धि र रूपमा लिन सकिन्छ । आफ्नो घर सम्म पुग्ने सडकको स्तरका आधारमा घरपरिवार विवरण तालिका नं. २९ र ३० तथा चित्र नं. १३ र १४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

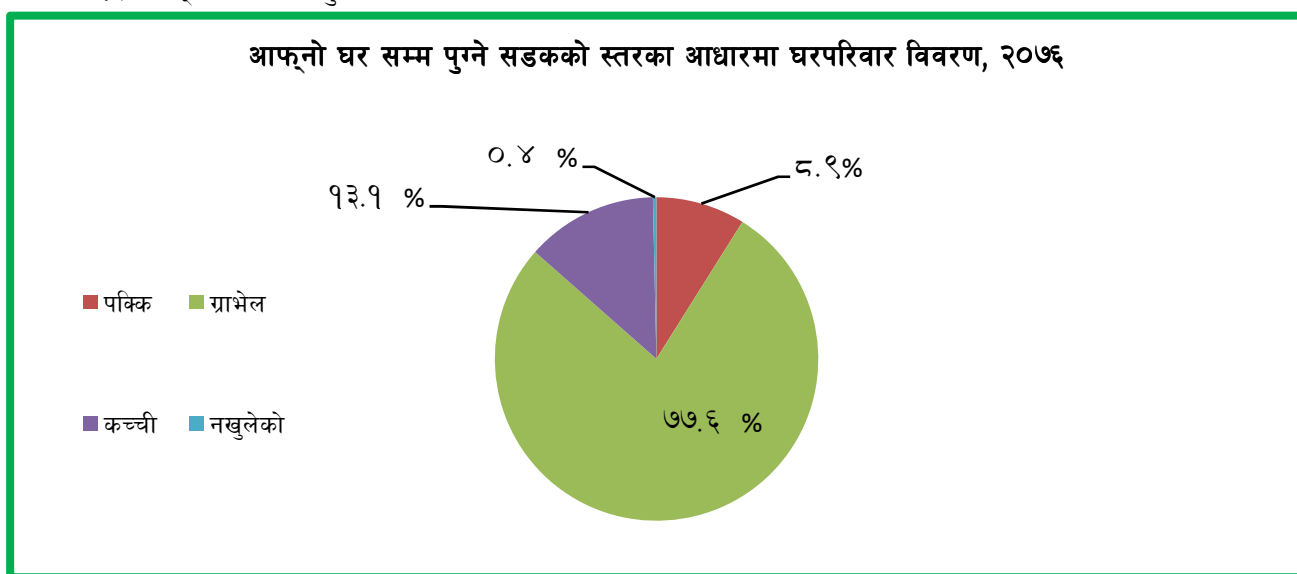
तालिका नं. २९: आफ्नो घर सम्म पुग्ने सडकको स्तरका आधारमा घरपरिवार विवरण

आफ्नो घर सम्म पुग्ने सडकको स्तरका आधारमा घरपरिवार विवरण, २०७६					
वडा नं.	पक्क	ग्राभेल	कच्ची	नखुलेको	जम्मा
१	२८२	१३३७	८८	२२	१७२९
२	२४	१३२७	१०	०	१३६१

३	८५	९९८	१८८	०	१२७१
४	२००	१०२२	१४३	२०	१३८५
५	४६८	८५३	५८९	६	१९१६
६	७८	१३१२	२०५	०	१५९५
७	६०	१४३५	३६५	०	१८६०
८	०	९२८	७८	०	१००६
९	३	१२५०	१०६	०	१३५९
जम्मा	१२००	१०४६२	१७७२	४८	१३४८२
%	८.९	७७.६	१३.१	०.४	१००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. १३ आफ्नो घरसम्म पुग्ने सडकको स्तरका आधारमा घरपरिवार विवरण

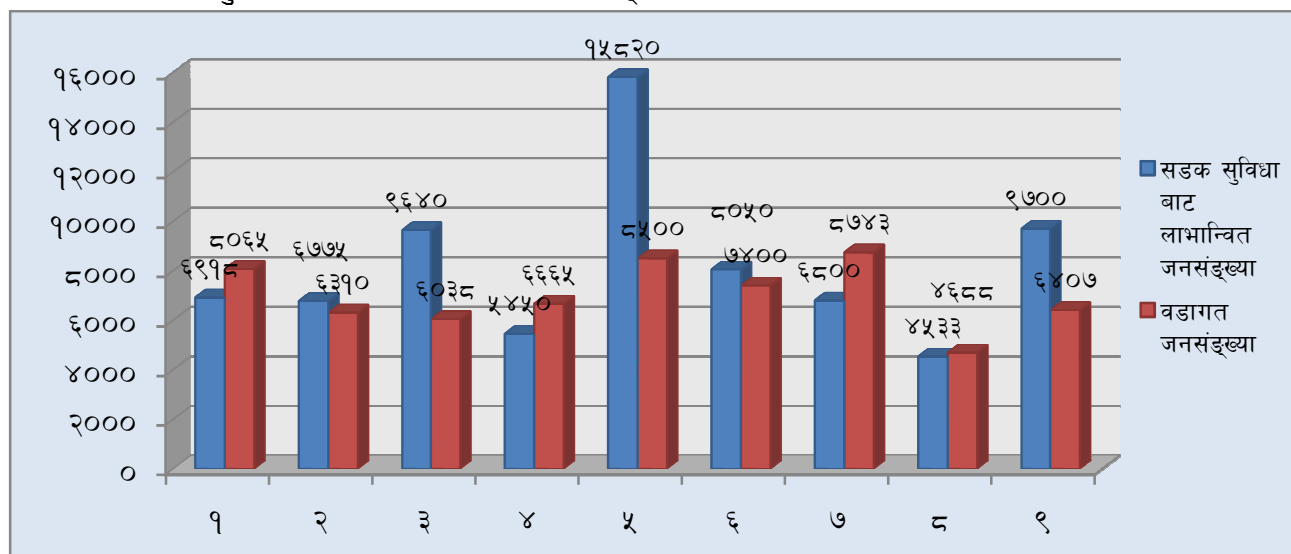

तालिका नं.३०: सडक सुविधा बाट लाभान्वित जनसङ्ख्या

वडा नं.	सडक सुविधा बाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	वडागत जनसङ्ख्या
१	६९१८	८०६५
२	६७७५	६३१०
३	९६४०	६०३८
४	५४५०	६६६५
५	१५८२०	८५००
६	८०५०	७४००
७	६८००	८७४३
८	४५३३	४६८८
९	९७००	६४०७
जम्मा	७३६८६	६२८१६

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं.१४: सडक सुविधा बाट लाभान्वित वडागत जनसङ्ख्या

३.१.११ खाना पकाउने मुख्य ईन्धनको श्रोतको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

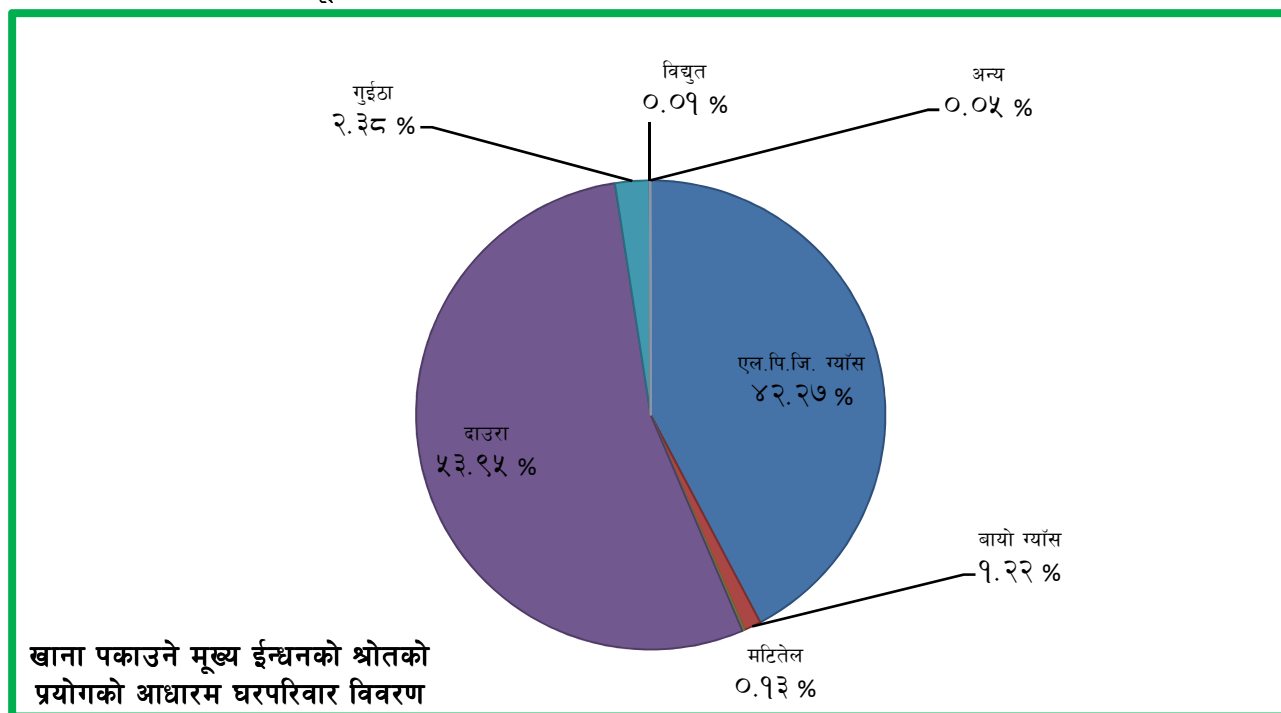
रामधुनी नगरवासिहरूले खाना पकाउने ईन्धनको श्रोत के प्रयोग गरिरहेका छन भन्ने विषमा घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ का आधारमा अध्ययन गर्दा यस नगरभित्र बसोबास गर्ने कुल १३४८२ घरपरिवार मध्ये ५३.९५ % घरपरिवारले दाउरा र ४२.२७ % घरपरिवारले एल.पि.जि. ग्याँसको प्रयोग गरिरहेको अवस्था छ। यस नगरका ३२१ घरपरिवार (त्यस मध्ये २६७ वडा नं. ९ मा मात्र) खाना पकाउने ईन्धनको रूपमा गाईबस्तुको गोबरको गुईठाको प्रयोग गरिरहेका छन् भने ४ घरपरिवारले मटितेलको प्रयोग गरिरहेको अवस्था छ। खाना पकाउने ईन्धनको रूपमा विद्युतको प्रयोग भने प्रायस नरहेको जस्तै (मात्र १ घर) छ। ईन्धनको प्रयोग सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ३१ र चित्र नं. १५ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ३१: खाना पकाउने मुख्य ईन्धनको श्रोतको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

खाना पकाउने मुख्य ईन्धनको श्रोतको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण, २०७६								
वडा नं.	ईन्धनको प्रकार							जम्मा
	एल.पि.जि. ग्याँस	बायो ग्याँस	मटितेल	दाउरा	गुईठा	विद्युत	अन्य	
१	१०१२	१२	३	६८७	१५	०	०	१७२९
२	३३३	०	८	१०१४	६	०	०	१३६१
३	६७९	०	०	५९२	०	०	०	१२७१
४	५०४	२७	०	८५३	०	०	१	१३८५
५	१८०६	१३	१	८६	१०	०	०	१९१६
६	५५८	२१	१	१००३	११	०	१	१५९५
७	४५७	१३	१	१३८६		०	३	१८६०
८	१३५	३९	०	८१८	१२	०	२	१००६
९	२१४	३९	४	८३४	२६७	१	०	१३५९
जम्मा	५६९८	१६४	१८	७२७३	३२१	१	७	१३४८२
%	४२.२७	१.२२	०.१३	५३.९५	२.३८	०.०१	०.०५	१००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. १५: खाना पकाउने मुख्य ईन्धनको श्रोतको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

३.१.१२ उज्यालो (बत्ति) को श्रोतको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

उज्यालो दैनिक मानव जीवन सञ्चालनको एक प्रमुख आधार हो । विगतको तुलनामा यस आधुनिक दुनियामा उज्यालोको स्रोतको रूपमा विद्युत साथै बैकल्पिक उर्जाका रूपमा सोलार तथा बायोग्याँसको समेत प्रयोग दिनानुदिन बढ्दै गएको पाईन्छ । जलस्रोतको धनी देस नेपालको हकमा भने यो एक अनिवार्य स्रोत र सर्तहो । उज्यालो मात्र हैन खाना पकाउने उर्जाको रूपमा समेत यसलाई विकास र विस्तार गर्न सके नेपालको आर्थिक समृद्धि धेरै टाढा छैन । वर्तमान अवस्थामा उज्यालोको रूपमा विद्युतको प्रयोग एक अनिवार्य र आधारभुत आवश्यकताको बस्तुको रूपमा समेत हेरिन थालेको छ । रामधुनी नगरपालिकाका कुल १३४८२ घरपरिवार मध्ये १३१०० (९७.१८ %) घरपरिवारले बिजुलीलाई तथा ३१ घरपरिवारले सोलार र २२ घरपरिवारले बायो ग्याँसलाई बत्ति तथा उज्यालोको मुख्य स्रोत बनाएको पाइएकोछ । प्राप्त तथ्याङ्कका आधारमा यस आधुनिक दुनियामा आज सम्म पनि ३१५ (२.३४ %) परिवारले मट्टीतेल को सहायताले टुकि बालेर उज्यालोका आवश्यकता पुरा गरिरहेका छन् । यो संख्या विगतको तुलनामा घटिरहेको अवस्था भने पक्कै हो । यस नगरपालिकाले विद्युत नपुगेका स्थानमा तत्काल यो व्यवस्थ मिलाउन अनिवार्य देखिएको छ । उज्यालोको स्रोत प्रयोगको विवरण तालिका नं. ३२ मा उल्लेख गरिएकोछ ।

तालिका नं. ३२: उज्यालो (बत्ति) को श्रोतको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

उज्यालो (बत्ति) को श्रोतको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण, २०७६						
वडा नं.	उज्यालो पार्ने बत्तिको प्रकार					जम्मा
	जलविद्युत	बायो ग्याँस	मटितेल	सोलार	अन्य	
१	१७१५	१	१२		१	१७२९
२	१३४७	२	१०	२		१३६१
३	१२४२	४	२३	१	१	१२७१
४	१३३०	२	४९	३	१	१३८५

५	१८८४	९	१९		४	१९१६
६	१५२३	०	७१	१		१५९५
७	१८०९	३	३४	९	५	१८६०
८	९७७	०	२६	१	२	१००६
९	१२७३	१	७१	१४	०	१३५९
जम्मा	१३१००	२२	३१५	३१	१४	१३४८२
%	९७.१८	०.१६	२.३४	०.२३	०.१०	१००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१३ सेवा सुविधा उपभोगको आधारमा घरपरिवार:

वर्तमान अवस्थामा यस नगरपालिकाको सेवा सुविधा उपभोगको अवस्थाको अध्ययन गर्दा ९१.४६% घरपरिवारमा टेलिफोन सेवाको पहुँच पुगिसकेको, ७८.१६ % घरपरिवारमा टेलिभिजनको पहुँच पुगेको, अभैपनि ४१.९ % घरपरिवारले सूचनाको श्रोतको रूपमा रेडियोलाई अपनाईरहेको, २७.३८ % घरपरिवारमा मोटरसाईकलको पहुँच रहेको, बहुत थोरै ८.५५ % घरपरिवारमा इन्टरनेटको पहुँच रहेको साथै कम्प्यूटरको पहुँचमा कमस बृद्धि हुँदै गएको छ । एका तर्फ यस आधुनिक दुनियाँमा अहिले पनि ५.७७ % घरपरिवारकोमा कुनै पनि प्रकारको सेवा पुग्न सकेको छैन भने अर्को तर्फ मोटरकारको प्रयोगकर्ताहरू समेत कमस थप हुँदै गएको देखिन्छ । तसर्थ गरिविको गहिराई र अन्तर कम गर्ने तर्फ आगामी योजना तर्जुमा हुनु पर्ने अवस्था देखिएको छ । सुविधा उपभोगको आधारमा रहेको घरपरिवार विवरण तालिका नं. ३३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ३३: सुविधा उपभोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

सुविधा उपभोगको आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	सुविधा	घरपरिवार संख्या	%
१	टेलिफोन वा मोबाइल फोन	१२३३०	९१.४६
२	टेलिभिजन	१०५३८	७८.१६
३	रेडियो	५६४९	४१.९०
४	मोटरसाईकल	३६९२	२७.३८
५	रेफ्रिजरेटर	३०१५	२२.३६
६	इन्टरनेट	११५३	८.५५
७	कम्प्यूटर	१०८७	८.०६
८	मोटरकार	२४८	१.८४
९	कुनै पनि छैन	७७८	५.७७
जम्मा		१३४८२	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१४ पेशामा सम्लग्नताको आधारमा जनसङ्ख्या तथा घरपरिवार

विभिन्न पेशा व्यवसायमा सम्लग्न यस नगरपालिका भित्रको जनसङ्ख्या र घरपरिवारको विवरण अध्ययन गर्दा कुल जनसङ्ख्याको ८.७५ % मानिसहरू मत्र पूर्ण रूपले कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा संलग्न रहेको पाईएको छ भने ४ % जनसङ्ख्या उद्योग तथा व्यापार व्यवसायमा, ५.५५ % नोकरीमा, १०.८८ % ज्याला मजदुरीमा, ७.१५ % बैदेशिक

रोजगारीमा, वकालत, परामर्श सेवा, ठेक्का पट्टा, पत्रकार लगायतका पेशामा ०.२० % रहेको देखिन्छ भने यस आधुनिक र प्रविधियुक्त दुनियामा समेत २३.३८ % पूर्ण रुपले गृहिणी भई घरको काममा रहेको तथा ६.४२ % पूर्णरुपले काम बिहिन अवस्थामा रहेका पाईएको छ । यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र १४ वर्ष मुनिका बालबालिकाको जनसङ्ख्या कुल १४२२४ रहेकोमा अन्य समेत गरी कुनै पनि पेशामा संलग्न नभएको बालबालिकाको जनसङ्ख्या ११२६९ देखिन्छ । यस विवरणका आधारमा २९९५ (१४ वर्ष मुनिका बालबालिकाको २१.०५ %) जना १४ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरू कुनै न कुनै प्रकारको संगठित वा असंगठित क्षेत्रको श्रममा वा आफ्नै घरको काममा सम्लग्न भएको देखिन्छ । आवधिक नगर विकास योजना, २०७४ का आधारमा समेत ६९ जना बालक र ३९ जना बालिका गरी कुल १०८ जना बालबालिका श्रमको क्षेत्रमा कार्यरत थिए । तर यसै सर्वेक्षणका आधारमा यो ह्वातै घटेर ८ जनामा सिमित भएको देखिन्छ जस अनुसार १४ वर्ष मुनिका २ जना बालक मात्र पसल व्यवसायमा सम्लग्न रहेको देखिएको छ । बाल श्रमको अवस्थाको बारेमा अध्ययन गर्दा १४ वर्ष वा सो भन्दा कम उमेरका २ जना र सो भन्दा बढी उमेरका बाल भरियाको रुपमा काम गर्ने १ जना, कारखाना तथा उद्योगमा काम गर्ने २ जना, पसल व्यवसायमा १ जना र घरेलु कामदारको रुपमा २ जना बालिका सहित जम्मा ६ जना गरि कुल ८ जना मात्र बाल श्रमिक रहेको विवरण प्राप्त भएको छ । होटल रेष्टुरेण्ट तथा यातायात क्षेत्रमा बालश्रमिकहरू रहेको पाईएन । यस बाट के अनुमान गर्न सकिन्छ भने कित अधिकसं बिद्यालय बाहिर रहेका बालबालिका घरायसी काममा सम्लग्न रहेका छन या बाल श्रमिक न्यूनिकरणमा यस नगरलाई राम्रो सफलता प्राप्त भएको छ । श्रमिकको रुपमा काम गरिरहेका बालबालिकाहरू मध्ये ३७.५ % ले ८ घण्टा भन्दा बढी समय काम गर्नु परिरहेको अवस्था देखिन्छ भने १२.५ % ले पारिश्रमिक नपाउने गरेको देखिन्छ भने २५ % ले मासिक ५ हजार भन्दा कम मात्र पाउने गरेको अवस्था छ । प्राप्त विवरणका आधारमा २ जना घरेलु कामदारको रुपमा काम गर्ने मात्र बिद्यालय जाने गरेको पाईएको छ । तसर्थ बिद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाको पुन यथार्थ अवस्थाको पहिचान गरी अनिवार्य बिद्यालय पहुँच भित्र लैजाने साथै बाल श्रमको अन्त्यकालागि विशेष योजनाका साथ अघि बढ्न अनिवार्य छ ।

यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र पेशा व्यवसायमा संलग्न घरपरिवार विवरणको अध्ययन गर्दा २४.८४ % घरपरिवार कृषि पेशामा सम्लग्न रहेको अवस्था देखिएको छ भने २०.४७ % घरपरिवार ज्याला मजदुरीको माध्यम बाट आफ्नो दैनिक आवश्यकता जुटाईरहेको अवस्था छ । प्राप्त विवरणका आधारमा उद्योग तथा व्यापारमा सम्लग्न घरपरिवार करिव ९ को हाराहारीमा रहेको अवस्था छ भने आफ्ना छोरा वा छोरी लाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाउने वा आफै जाने घरपरिवार समेत करिव ६ % को हाराहारीमा रहेको अवस्था छ । जनसङ्ख्या र घरपरिवारको तुलनात्मक अध्ययन गर्दा औषत परिवार सदस्य सङ्ख्याको आधारमा निकै फरक देखिन्छ । यस बाट के स्पष्ट हुन आउँछ भने अहिले पनि नगरवासीहरू आफ्नो विवरण यथार्थ वा प्रष्ट रुपले बताउन चाहिरहेको अवस्था देखिदैन । उल्लेखित विवरणकै आधारमा हेर्दा प्रति परिवार औषत २.४७ जना ज्याला मजदुरी गरेर आफ्नो जीविका धानिरहेको पाईन्छ भने ७१७ घरपरिवारका ४०३४ जना (प्रति परिवार ५.६५ जना) मानिसहरू पूर्ण रुपले बेरोजगार रहेको देखिएको छ । तसर्थ यती धेरै जनसङ्ख्या दैनिक ज्यालादारी वा बेराजगार भएर रहेका यस परिवेशमा नगरपालिकाले आगामि दिनमा रोजगारमुलक योजना तथा आयोजना सञ्चालनको माध्यम बाट रोजगारी श्रृजना गर्ने तर्फ ध्यान पुऱ्याउन अति आवश्यक देखिएको छ । विभिन्न पेशामा सम्लग्न जनसङ्ख्या तथा घरपरिवार सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ३४ देखि ३७ मा साथै चित्र नं. १६ र १७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

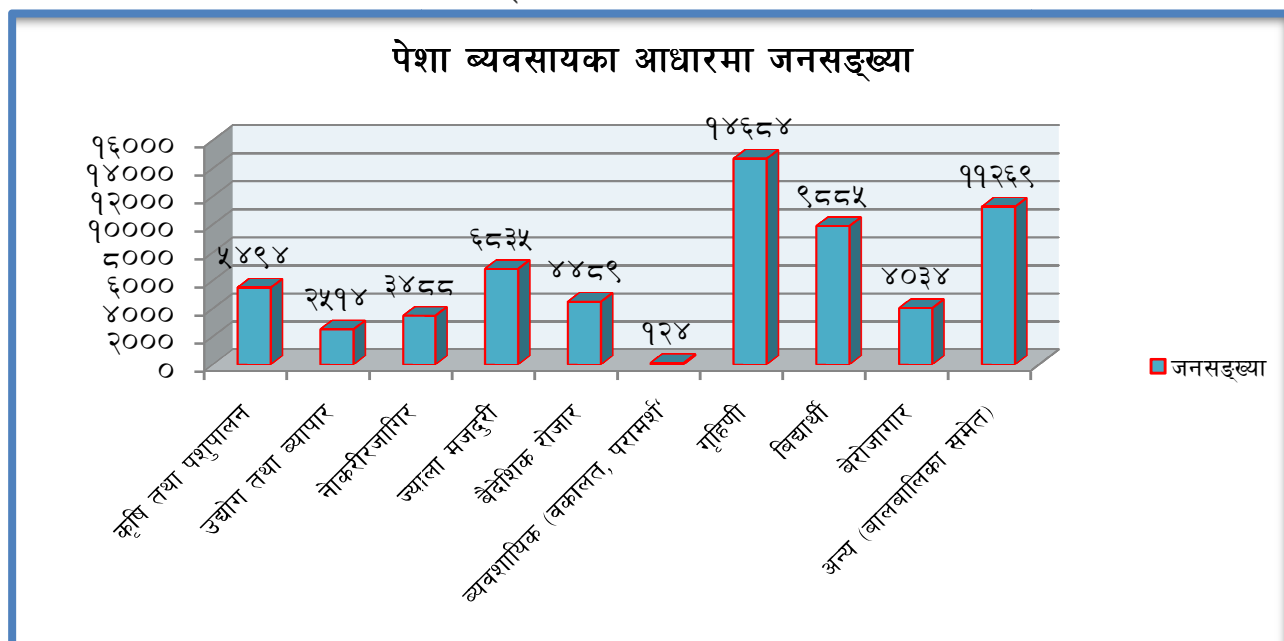
तालिका नं. ३४: पेशा तथा व्यवसायका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

क्र.सं.	पेशा तथा व्यवसाय	जनसङ्ख्या	%
१	कृषि तथा पशुपालन	५४९४	८.७५
२	उद्योग तथा व्यापार	२५१४	४.००
३	नोकरी/जागिर	३४८८	५.५५
४	ज्याला मजदुरी	६८३५	१०.८८
५	वैदेशिक रोजार	४४८९	७.१५

६	व्यवसायिक (वकालत, परामर्श सेवा, ठेक्का पट्टा, पत्रकार लगायत)	१२४	०.२०
७	गृहिणी	१४६८४	२३.३८
८	विद्यार्थी	९८८५	१५.७४
९	बेरोजागर	४०३४	६.४२
१०	अन्य (बालबालिका समेत)	११२६९	१७.९४
जम्मा		६२८१६	१००.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. १६: पेशा व्यवसायका आधारमा जनसङ्ख्या

तालिका नं. ३५: लैङ्गिक तथा उमेरको आधारमा बालश्रमिकको विवरण

क्र.सं.	बाल श्रमका क्षेत्र	२०७४ को आधारमा बालश्रमिक सङ्ख्या			२०७६ को आधारमा बालश्रमिक सङ्ख्या			२०७६ को उमेर अनुसार सङ्ख्या	
		बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा	१४ वर्ष वा सो भन्दा कम	१४ वर्ष भन्दा माथि
१	घरेलु कामदार			३८	०	२	२	०	२
२	बाल भरिया				१	०	१	०	१
३	कारखाना तथा उद्योग			१५	२	०	२	०	२
४	पसल व्यवसाय			१९	३	०	३	२	१
५	यातायात				०	०	०	०	०
६	होटल व्यवसाय			३६	०	०	०	०	०
७	अन्य			०	०	०	०	०	०
जम्मा		६९	३९	१०८	६	२	८	२	६

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. ३६: बाल श्रमिकले काम गर्ने समयवधि, पाएको मासिक ज्याला र विद्यालय गए नगएको आधारमा विवरण

क्र.सं.	बाल श्रमिक क्षेत्र	काम गर्ने समयका आधारमा सङ्ख्या		काम गरे वापत बार्षिक पाउने ज्यालाका आधारमा सङ्ख्या				अभिभावकलाई भेट्न पाएको आधारमा सङ्ख्या		विद्यालय गएको आधारमा सङ्ख्या	
		८ घण्टा वा सो भन्दा कम	८ घण्टा भन्दा बढी	नपाएको	३०० देखि १५००	१५०१ देखि ५०००	५००१ देखि २४०००	भेट्न पाएको	भेट्न नपाएको	विद्यालयमा अध्ययन गर्दै गरेको	विद्यालयमा अध्ययन गर्न नपाएको
१	घरेलु कामदार	२	०	१	०	०	१	२		२	
२	बाल भरिया	१	०	०	१	०	०	०	१	०	१
३	कारखाना तथा उद्योग	२	०	०	०	०	२	०	२	०	२
४	पसल व्यवसाय	०	३	०	०	१	२	०	३	०	३
५	यातायात	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	होटल व्यवसाय	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	अन्य	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा		५	३	१	१	१	५	२	६	२	६

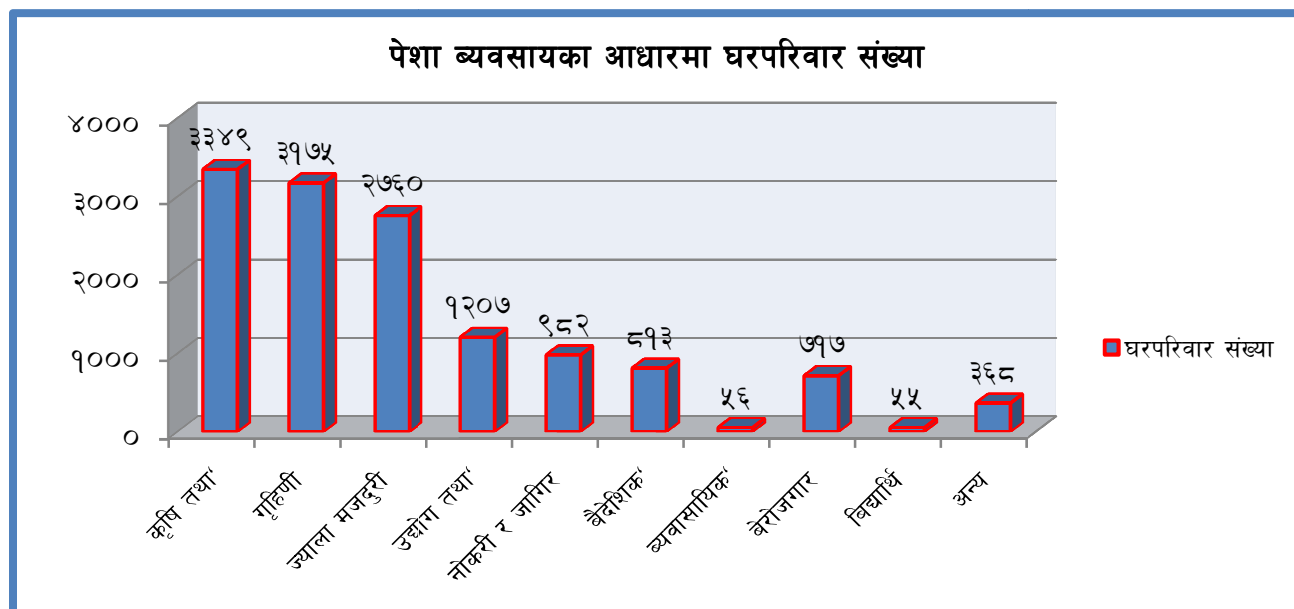
श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. ३७: पेशामा सम्लग्नताको आधारमा घरपरिवार विवरण

पेशामा सम्लग्नताको आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	पेशा व्यवसाय	घरपरिवार संख्या	%
१	कृषि तथा पशुपालन	३३४९	२४.८४
२	गृहिणी	३१७५	२३.५५
३	ज्याला मजदुरी	२७६०	२०.४७
४	उद्योग तथा व्यापार	१२०७	८.९५
५	नोकरी र जागिर	९८२	७.२८
६	वैदेशिक रोजगारी	८१३	६.०३
७	व्यवासायिक कार्य (पत्रकार, बकिल, परामर्श, ठेक्का पट्टा, पुजारी आदि)	५६	०.४२
८	बेरोजगार	७१७	५.३२
९	बिद्यार्थी	५५	०.४१
१०	अन्य	३६८	२.७३
जम्मा		१३४८२	१००।०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. १७: पेशा ब्यवसायमा सम्लग्न घरपरिवार विवरण

३.१.१४.१ हालसम्म नगरपालिकाको रोजगार सेवाकेन्द्रमा दर्ता हुनआएका बेरोजगारीहरू

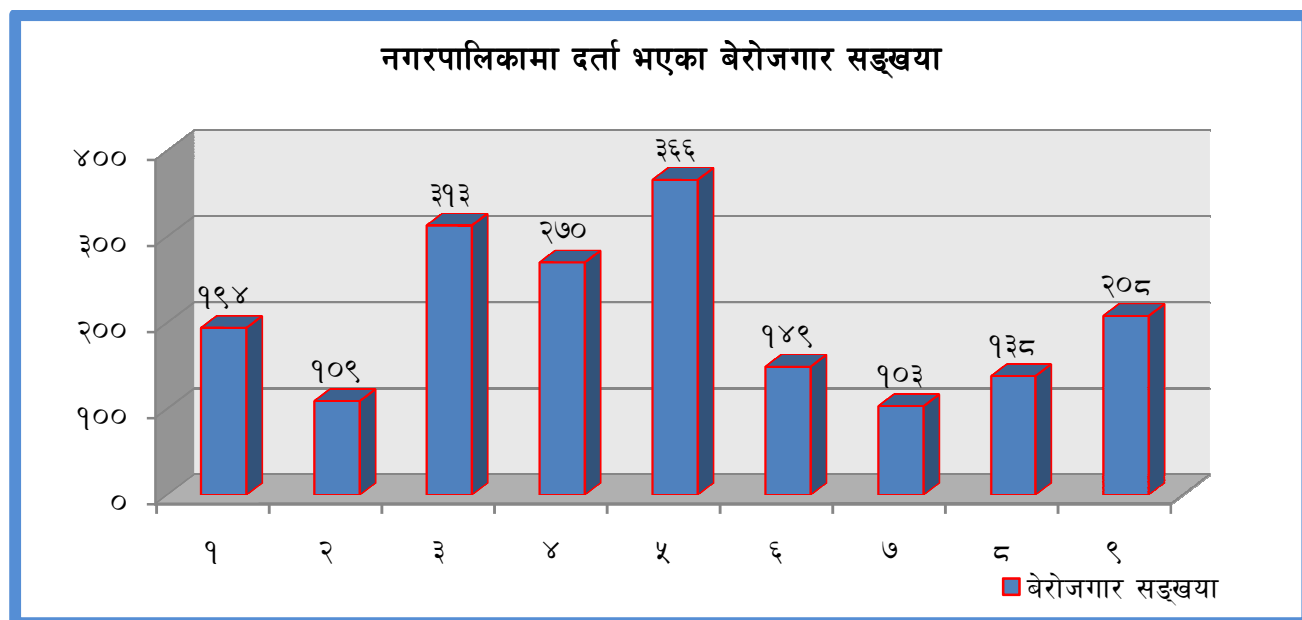
रामधुनी नगरपालिका भित्र कुल ७७ घरपरिवारका ४०३४ जना बेरोजगार रहेको विवरण माथिका तालिकारू बाट स्पष्ट देखिएको भएता पनि प्रधान मन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तरगत नगरपालिकाको कार्यालयमा दर्ता हुन आह्वान गर्दा उक्त कार्यक्रमको सुरुवात देखि चैत्र मसान्त, २०७६ सम्ममा ५८१ महिला र १२६९ पुरुष गरी कुल १८५० जना (कुल बेरोजगार सङ्ख्याको ४५.८६ % ले मात्र दर्ता गराएको अवस्था छ। लैङ्गिकताको हिसावले यसरी दर्ता गराउनेमा महिला ३१.४१ % र पुरुष ६८.५९ % रहेका छन्। वडागत हिसावले बेरोजगारी दर्ताको अध्ययन गर्दा दर्ता हुन आएका मध्ये सबै भन्दा बढी दर्ता हुन आउनेमा वडा नं. ५ मा १९.७८ % छन् भने सबै भन्दा कम वडा नं. ७ मा ५.५७ % रहेको अवस्था छ भने यी मध्ये ४२ जनाले। तसर्थ नगरपालिका वा सरकार प्रतिको बिश्वासमा कमि रहनु, कम प्रतिको प्रेमभाव नहुनु वा बेरोजगार छु भनेर प्रत्यक्ष भन्न गाह्रो मानेर यकिन हुन सकेको छैन तथापि यस विषयमा नगरपालिकाले थप योजना बनाउनु पर्ने अवस्था देखिएको छ। बेरोजगार दर्ता सम्बन्धी विवरण तालिका नं.३८ र चित्र नं. १८ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ३८: नगरपालिकामा दर्ता भएको बेरोजगारहरूको वडागत विवरण

वडा नं.	बेरोजगार सङ्ख्या	%	रोजगारी पाएको संख्या
१	१९४	१०.४९	
२	१०९	५.८९	
३	३१३	१६.९२	
४	२७०	१४.५९	
५	३६६	१९.७८	
६	१४९	८.०५	
७	१०३	५.५७	
८	१३८	७.४६	
९	२०८	११.२४	
जम्मा	१८५०	१००.००	४२
महिला	५८१	३१.४१	
पुरुष	१२६९	६८.५९	

श्रोत: नगरपालिका रोजगार सेवा केन्द्रको अभिलेख, २०७६ चैत्र

चित्र नं. १८ बेरोजगार दर्ता विवरण

३.१.१४.२ प्रधान मन्त्री रोजगार कार्यक्रम

नेपाल सरकारले क्रमिक रूपले बेरोजगारीको अन्त्य गर्दै जान प्रत्येक स्थानीय तहमा बेरोजगारहरू सूचिकरण गर्ने साथै यसरी सूचिकरण गरिएकाहरूलाई निश्चित क्षेत्रमा निश्चित समयावधिकालागि रोजगारी उपलब्ध गराउने गरी योजना बनाएको देखिन्छ । यती मात्र हैन यस कार्यक्रम अन्तरगत स्थानीय तहमा विशेष योजनाहरूको पहिचान, छनौट र प्राथमिकता निर्धारण गर्ने र निर्धारण गरिएको प्राथमिकताका आधारमा क्रमिक रूपले कार्यान्वयनमा लैजाने गरी नीति निर्देश गरेको अवस्था छ । यस परिवेशमा रामधुनी नगरपालिकाले यस परियोजना अन्तरगत पहिचान, छनौट र प्राथमिकिकरण गरिएका १२ वटा योजना तथा कार्यक्रमहरू नगरपालिका रोजगार सेवा केन्द्रको अभिलेख, २०७६ को अभिलेखका आधारमा देहाय बमोजिम रहेका छन् । यसरी छनौट गरिएको मध्ये वडा नं. ५ को खानेपानी पाईपलाईन विस्तारको कार्यकलागि ४२ जनाले रोजगारी समेत सुरु गरिसकेको अवस्था रहेको ।

- (१) १, २, ३, ४, ६, ७, ८ र ९ वडामा कृषि सडक निर्माण गर्ने
- (२) वडा नं ५ मा खानेपानी पाइपलाईन विस्तार गर्ने
- (३) वडा नं. ४ मा फूलबारी पार्कनिर्माण गर्ने
- (४) वडा नं. १ मा जनजातिपार्क निर्माण र
- (५) वडा नं. ५ को चतरा बसपार्क खण्डमा फूलबारी निर्माण गर्ने

३.१.१५ शिपयुक्त जनशक्तिका आधारमा घरपरिवार

शिप मानिसको क्षमताको एक अपरिहार्य सर्त हो । शिप भएको मान्छे बाट मात्र सम्बन्धित विषयमा आवश्यकता बमोजिमको आकार निर्माण गर्न सकिन्छ । रामधुनी नगरपालिकाले स्थापित गरेको दीर्घकालिन सोच र स्थापित लक्ष बमोजिमको सेवा प्रवाह र विकास निर्माणको कार्य तथा आर्थिक समृद्धि सँग जोडिएका तमाम विषयलाई निश्चिछ समय सिमा भित्र परिणाममुखि बनाउन सकिन्छ । यस विषयमा घरपरिवार सर्वेक्षणको माध्यम बाट रामधुनी नगरपालिकाको बस्तुगत अवस्थाको अध्ययन गर्दा मात्र ४६७ (३.४६ %) घरपरिवारमा मात्र शिपयुक्त जनशक्ति रहेको अवस्था देखिएको छ । शिप प्राप्त गरेका घरपरिवार मध्ये सबै भन्दा बढी ११३ परिवारका सदस्यले निर्माण सम्बन्धी, त्यसपछि ९७ परिवारका सदस्यले सिलाई बुनाई, बुटिक, श्रृङ्गार, पार्लर सम्बन्धी, मात्र ६१ परिवारका सदस्यले कृषि सम्बन्धी (जेटी, जेटिए र खाद्य प्रशोधन सम्बन्धी, ३७ परिवारका सदस्यले सूचना तथा प्रविधि, इलेक्ट्रिकल र इलेक्ट्रोनिक्स (कम्प्यूटर, विद्युत, मोबाइल,

रेडियो, घडी आदी) सम्बन्धी साथै ३१ परिवारका सदस्यले जनस्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम लिएको अवस्था पाईएको छ । यसका अतिरिक्त कला सम्बन्धी २५, बन सम्बन्धी २३, इन्जिनियरिङ, अटोमोबाइल र मेकानिक सम्बन्धी २०, पर्यटन टुर गाईड, ट्राभल तथा सत्कार र पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी १८-१८ घरपरिवारका सदस्यले तालिम लिएको तथा शिप सिकेको देखिन्छ । उपरोक्त उल्लेखित तालिम लिने बाहेकका तालिका नं. ३९ मा उल्लेख भए बमोजिमका तालिम लिने घरपरिवारले प्रत्येक तालिम अन्तरगत ५ घरपरिवार भन्दा कम रहेको अवस्था छ । तसर्थ रामधुनी नगरपालिकाले आगामी दिनमा शिपबिकासको कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाउनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

तालिका नं. ३९: बिगत ३ वर्षमा परिवारका सदस्यले शिप सिकेका आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं	शिपको विवरण	घरपरिवार संख्या	%
१	कुनै पनि सदस्यले शिप नसिकेका घरपरिवार	१३०१५	९६.५४
२	शिप सिकेका सदस्य रहेका घरपरिवार संख्या	४६७	३.४६
२.१	निर्माण सम्बन्धी (म्यासन, कार्पेन्ट्री आदी)	११३	०.८४
२.२	सिलाई बुनाई, बुटिक, श्रृङ्गार, पार्लर आदी	९७	०.७२
२.३	कृषि सम्बन्धी (जेटी, जेटिए र खाद्य प्रशोधन सम्बन्धी)	६१	०.४५
२.४	सूचना तथा प्रविधि, इलेक्ट्रिकल र इलेक्ट्रोनिक्स (कम्प्यूटर, विद्युत, मोबाइल, रेडियो, घडी आदी)	३७	०.२७
२.५	जनस्वास्थ्य सम्बन्धी	३१	०.२३
२.६	कला सम्बन्धी	२५	०.१९
२.७	बन सम्बन्धी	२३	०.१७
२.८	इन्जिनियरिङ, अटोमोबाइल र मेकानिक	२०	०.१५
२.९	पर्यटन टुर गाईड, ट्राभल र सत्कार	१८	०.१३
२.१०	पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी	१८	०.१३
२.११	पेन्टिङ	५	०.०४
२.१२	बालशिक्षा, मण्टेश्वरी तथा शिक्षक	४	०.०३
२.१३	काठ मिस्त्रि	१	०.०१
२.१४	होटल तथा होटल म्यानेजमेन्ट	२	०.०१
२.१५	सरसफाई तथा मानवअधिकार	३	०.०२
२.१६	च्याउ खेती	१	०.०१
२.१७	स्वास्थ्य सम्बन्धी	१	०.०१
२.१८	आर्मी तथा प्रहरी	२	०.०१
२.१९	अमिन	१	०.०१
२.२०	पुरोहित	१	०.०१
२.२१	ड्राइभर	१	०.०१
२.२२	बजार व्यवस्थापन	१	०.०१
२.२३	वातावरण संरक्षण र विपत व्यवस्थापन	१	०.०१
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१६: कृषितथा पशुपन्छी पालन कार्य

३.१.१६.१ कृषि कार्यकालागि जग्गाको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

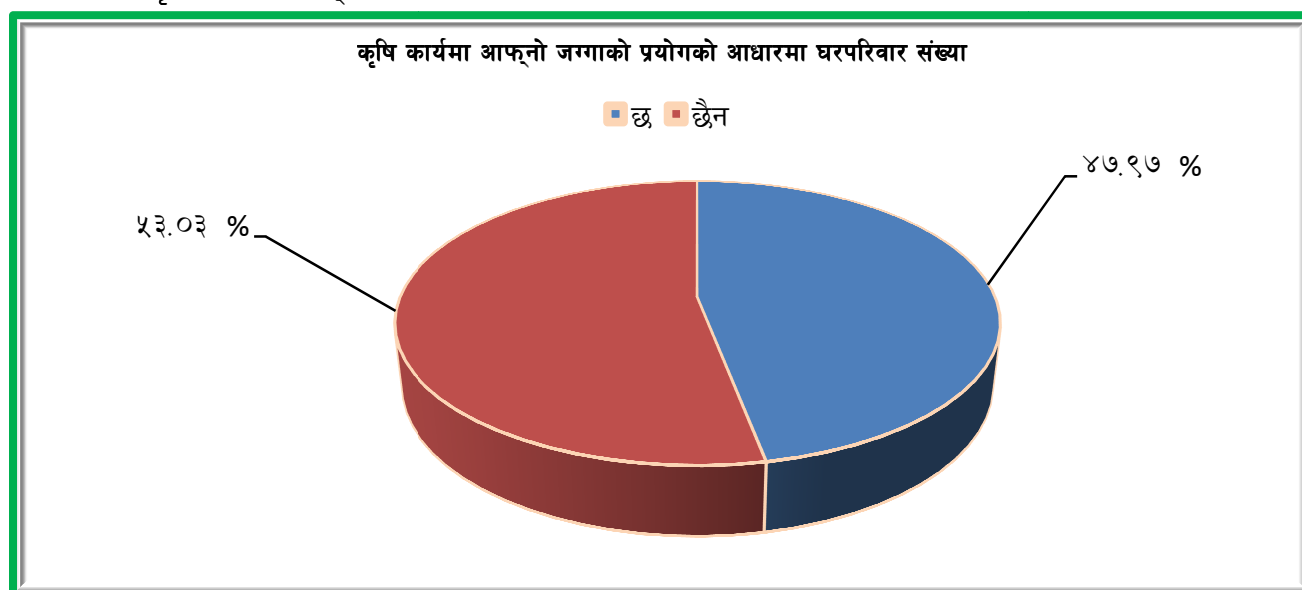
रामधुनी नगरपालिकाका स्थानिय बासीले आफु सँग रहेको जग्गा जमिनलाई कृषि कार्यमा प्रयोग गरिएको छ या छैन भन्ने विषयमा घरपरिवार सर्वेक्षण गरिएको थियो । यस अध्ययन बाट करिव ४७ % घरपरिवारले कृषि कार्यमा प्रयोग गरिएको पाईएको छ भने ५३ % प्रयोग नभएको बताएका छन् । उल्लेखित विवरणबाट यस नगरपालिका क्षेत्रको जग्गा जमिनको अत्याधिक मात्रा अनुत्पादक रुपमा रहेको अवस्था देखिन्छ । यस परिवेशमा रामधुनी नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र रहेको कृषियोग्य जमिनलाई कुनै पनि हालतमा बाँझो रहन नदिने तर्फ विशेष ध्यान पुर्‍याउन आवश्यक देखिएको छ । कृषि कार्यमा प्रयोग गर्ने घरपरिवारको विवरण तालिका नं.४० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४०: कृषि कार्यकालागि जग्गाको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

कृषि कार्यकालागि जग्गाको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	जग्गाको प्रयोग	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	६३३२	४६.९७
२	छैन	७१५०	५३.०३
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. १९: कृषि कार्यमा आफ्नो जग्गाको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

३.१.१६.२ कृषि तथा पशुपन्छी पालन कार्यमा प्रयोग भईरहेको जग्गा जमिनको स्वमित्व र उत्पादनको बिक्रवितरणको बस्तुस्थिति

यस नगरपालिकामा बासोबास गर्ने घरपरिवारहरूले प्रयोग गरिरहेको कृषि योग्य जमिनको स्वमित्वको बारेमा अध्ययन गर्दा ३७.७६ % परिवारका सदस्यको नाममा रहेको पाईएको छ भने त्यस मध्ये २६.५२ % (कुल घरपरिवारको १३.७९ % महिलाको नाममा मात्र रहेको अवस्था छ । उपलब्ध कृषि योग्य जमिन मध्ये १६.५० % परिवार बाहेकका नाममा रहेको पाईएको छ भने धेरै कम मात्रमा मात्र ऐलेनी देखिएको छ । यस नगरपालिकामा बासोबास गर्ने घरपरिवार मध्ये आफुले उत्पादन गरेको अन्नवाली, तरकारी, फलफूल मात्र २३.१३ % ले बाजारमा बिक्र गर्ने गरेको अवस्था छ । बिक्रि

गरिने कृषि उपजहरूमा अन्न बालिको हकमा सबै भन्दा बढी धान, दालहनमा मासको दाल, तरकारिमा आलु, तथा फलफुलको मात्र नगन्य रहेको छ भने पशु तथा पशुजन्य उत्पादनमा खसी, बाख्रा, कुखुर, हाँस, परेवा, गाई, गोरु, राँगा, भैँसी, सुँगुर बँगुर लगायतको पालन गर्ने गरेको पाईन्छ भने बिक्रिको अवस्था उल्लेख गरेको छैन । उल्लेखित विवरणहरू तालिका नं. ४१ देखि ४५ तथा चित्र नं. २० र २१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ४१: कृषि कार्यमा प्रयोग भएको जग्गाको स्वमित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण

कृषि कार्यमा प्रयोग भएको जग्गाको स्वमित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	जग्गाको प्रयोग	घरपरिवार संख्या	%
१	आफ्नै परिवारको (पुरुष)	२६९१	१९.९६
२	आफ्नै परिवारको (महिला)	१८५९	१३.७९
३	आफ्नै परिवारको (सम्युक्त)	५३९	४.००
४	आफ्नै परिवारको (तेश्रो लिङ्गी)	२	०.०१
५	परिवार बाहेक अरुको	२२२४	१६.५०
६	बटिया	२७	०.२०
७	ऐलेनी	२७	०.२०
८	ठेक्का तथा अधिया	१२	०.०९
९	सासुले खान दिएको	१	०.०१
१०	आफन्तले प्रयोग गर्न दिएको	१	०.०१
११	बुवाले गरी खान दिएको	१	०.०१
जम्मा		७३८४	५४.७७

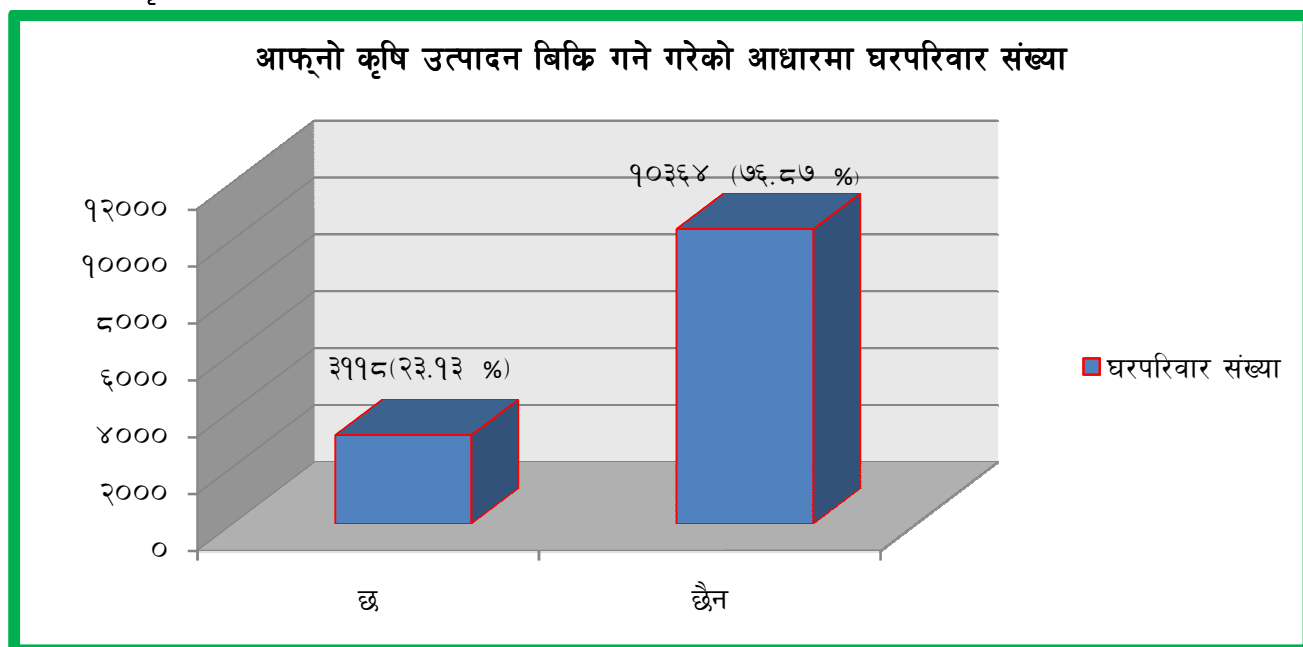
श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. ४२: बिक्रि गर्ने गरेको कृषि उत्पादनको नामका आधारमा घरपरिवार विवरण

कृषि उत्पादन बिक्रि गर्ने गरेको नगरेको आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	बिक्रि	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	३११८	२३.१३
२	छैन	१०३६४	७६.८७
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २० कृषि उत्पादन बिक्रिबितरण गर्ने आधारमा घरपरिवार

तालिका नं. ४३: बिक्रि गर्ने गरेको कृषि उत्पादनको नामका आधारमा घरपरिवार विवरण

बिक्रि गर्ने गरेको कृषि उत्पादनको नामका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	बिक्रि	घरपरिवार संख्या	%
१	धान	३०७१	२२.७८
२	दाल	११८१	८.७६
३	मुसुरो	५४८	४.०६
४	गहुँ	३५०	२.६०
५	मकै	२७०	२.००
६	प्याज/लसुन	२४२	१.७९
७	आलु	२३६	१.७५
८	आलस/तेल	६१	०.४५
९	बन्दा/काउली/रायो	५५	०.४१
१०	तोरी/सस्यु	४५	०.३३
११	गोलभेंडा	३३	०.२४
१२	काँक्रो, लौका, फर्सी	३१	०.२३
१३	सूर्यमुखि	२४	०.१८
१४	खोर्सानी	२३	०.१७
१५	बोडी	१८	०.१३
१६	चना	१५	०.११

१७	करेला, घिरौलो, चिचिण्डो	१५	०.११
१८	मुला	१०	०.०७
१९	आँप, लिची	७	०.०५
२०	रहर	५	०.०४
२१	सिमि	४	०.०३
२२	च्याउ	३	०.०२
२३	जौ	१	०.०१
२४	केरा, मेवा	१	०.०१
२५	सुन्तला, कागती (अमिलो जातको)	१	०.०१
२६	भटमास	१	०.०१
२७	कोदो	१	०.०१
२८	फापर	१	०.०१
जम्मा		६२५३	४६.३८

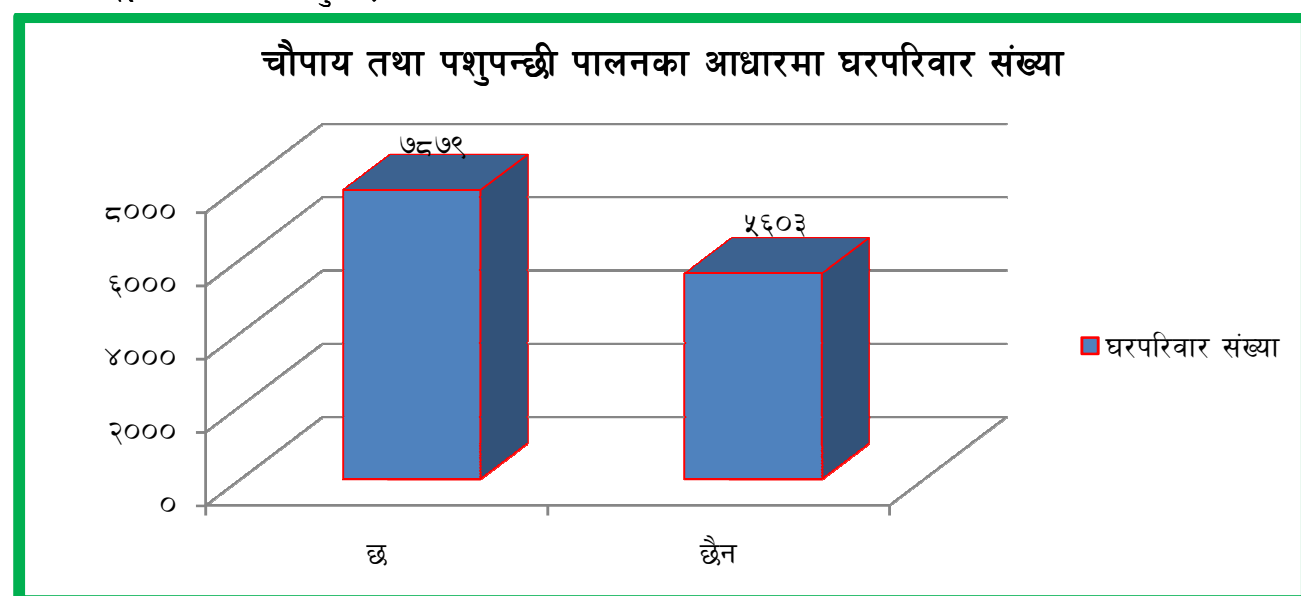
श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. ४४: चौपाय तथा पशुपन्छी पालेको नपालेको आधारमा घरपरिवार विवरण

चौपाय तथा पशुपन्छी पालेको नपालेको आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	चौपाय तथा पशुपन्छी पालेको	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	७८७९	५८.४४
२	छैन	५६०३	४१.५६
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २१: चौपाय तथा पशुपन्छी पालनका आधारमा घरपरिवार

तालिका नं. ४५: नगरबासिले पालेका चौपाय तथा पशुपन्छीका प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण

नगरबासीले पालेका चौपाय तथा पशुपन्छीका प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	बिक्रि	घरपरिवार संख्या	%
१	बाख्रा, खसी, बोका, च्यांग्रा	५७२३	४२.४५
२	गाई, गोरु, बाछ्या बाछी	४८४०	३५.९०
३	कखुरा हाँस	२१९२	१६.२६
४	राँगा भैंसी, पाडा पाडी	९७७	७.२५
५	सुँगुर बँगुर	६०५	४.४९
६	भेडा	५	०.०४
७	याक, चोरी	१	०.०१
८	माछा	९८	०.७३
९	मौरी	११	०.०८
जम्मा		१४४५२	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१६.३ आफ्नो कृषि उत्पादनले खान पुग्ने अवधिका आधारमा घरपरिवार

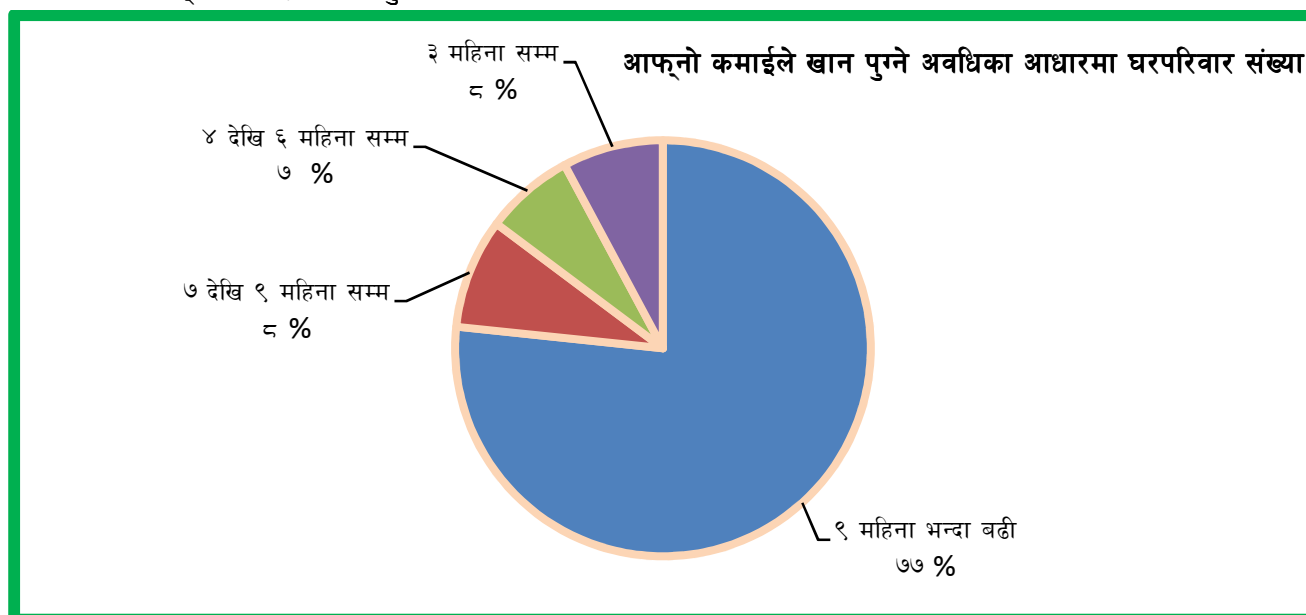
गरिवी आर्थिक विकास मापनको एक महत्वपूर्ण सूचक हो । त्यसमा पनि निरपेक्ष गरिवी अझै कहिलेलाग्दो अवस्थाको रूपमा मानिने गरिन्छ । यस नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने घरपरिवार मध्ये झण्डै २३ % घरपरिवारले आफ्नो कृषि उत्पादनले ९ महिना सम्म पनि पुग्ने अवस्थ देखिदैन भने आफ्नै कमाईले ९ महिना भन्दा बढी समय खान पुग्ने परिवारमा ७६.६६ % रहेका छन् भने ३ महिना सम्म मुस्किलले खान पुग्ने परिवार झण्डै ९ % को हाराहारीमा रहेको देखिन्छ । यसका अर्थ हहिले पनि यस नगरका नगरबासिहरूकालागि आवश्यक अन्न, दाल, तरकारी, फलफूल लगायतका धेरै दैनिक आवश्यकताका बस्तुहरू अन्य छिमेकि नगर तथा गाउँपालिका अथवा बाह्य मुलुक बाट आयात गर्नु पर्ने अवस्था देखिएको छ । यस सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ४६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ४६: आफ्नो कमाईले खान पुग्ने अवधिका आधारमा घरपरिवार विवरण

आफ्नो कमाईले खान पुग्ने अवधिका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	पुग्ने अवधि	घरपरिवार संख्या	%
१	९ महिना भन्दा बढी	१०३३५	७६.६६
२	७ देखि ९ महिना सम्म	११५४	८.५६
३	४ देखि ६ महिना सम्म	९३६	६.९४
४	३ महिना सम्म	१०५७	७.८४
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २२: आफ्नो कमाईले खान पुग्ने परिवार सम्बन्धी विवरण

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१७ आफु बसेको घरको हकभोग तथा स्वमित्व तथा बनोट सम्बन्धी विवरण

३.१.१७.१ आफु बसेको घरको स्वमित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण

यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने नगरबासीहरू मध्ये ९३.३१ % घरपरिवारको आफ्नै घर रहेको देखिएको छ भने ६.६९ % को आफ्नो घर नरहेको हवस्था छ । जम्मा घरपरिवार मध्ये ८७.१७ % को घरको स्वमित्व निजी वा आफ्नै रहेको छ भने ४.८१ % भाडाको घरमा बस्ने गरेको देखिन्छ । यस नगरका २.४४ % परिवार आफन्तको घरमा बसोबास गर्ने गरेका छन् भने १.३६ % संस्थागत आवास गृहमा बस्ने गरेको अवस्था छ । यती मात्र हैन यस नगरका १.६५ % घरपरिवार ऐलेनी जग्गामा घर बनाएर बसेको देखिन्छ भने करिब ०.५ % परिवार अर्काको जग्गा तथा नहरको डिलमा घर बनाएर बसिरहेको अवस्था छ । यसरी ऐलेनीमा घर बनाएर बस्ने परिवार सुकुम्बासी भए नभएको एकिन गरी बसोबासको व्यवस्था गरिनु पर्ने अवस्था देखिन्छ भने नहरको डिल र बिना अनुमति अर्काको जग्गामा घर तथा टहरा बनाएर बसोबास गर्ने अवस्थाको अन्त्यकालागि दिगो योजनाका साथ अधि बढ्न अनिवार्य देखिएको छ । आफ्नो घर भए नभएको आधारमा यस नगरपालिकाको घरपरिवार विवरण तालिका नं. ४७ र ४८ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ४७: आफ्नो घर भएको नभएको आधारमा घरपरिवार विवरण

आफ्नो घर भएको नभएको आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	आफ्नो घर	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	१२५८०	९३.३१
२	छैन	९०२	६.६९
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. ४८: हाल बसोबास गरिरहेका घरको स्वमित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण

हाल बसोबास गरिरहेका घरको स्वमित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	घरको स्वमित्व	घरपरिवार संख्या	%
१	निजी/आफ्नै	११७५२	८७.१७
२	भाडामा	६४८	४.८१
३	आफन्तको	३२९	२.४४
४	संस्थागत	१८३	१.३६
५	साथिको	९	०.०७
६	ऐलेनीमा घर बनाएर बसेको	२२२	१.६५
७	अरुको जग्गामा घर बनाएर बसेको	८	०.०६
८	नहरको डिलमा टहरा बनाएर बसेको	५३	०.३९
९	अरुको नाममा रहेको	४८	०.३६
१०	साभे तथा सम्युक्त	२५	०.१९
११	सकम्बासी	२१	०.१६
१२	छिमेकीको घर	११	०.०८
१३	ससुराको घर	३	०.०२
१४	आमाको	२	०.०१
१५	साहको	३	०.०२
१६	बुवा सँग एक वा दुई कोठा अंस लिएको	३	०.०२
१७	श्रीमानको	१	०.०१
१८	बुबाको	२	०.०१
१९	माइतिको	१	०.०१
२०	श्रीमानले अर्को बिहे गरेकाले ३ कोठा अंस	१	०.०१
२१	छोराको नाममा	१	०.०१
२२	सरकारी	१	०.०१
२३	थाहा छैन	६	०.०४
२४	अन्य	१४९	१.११
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१७.२ आफु बसेको घरको बनोटको आधारमा घरपरिवार विवरण

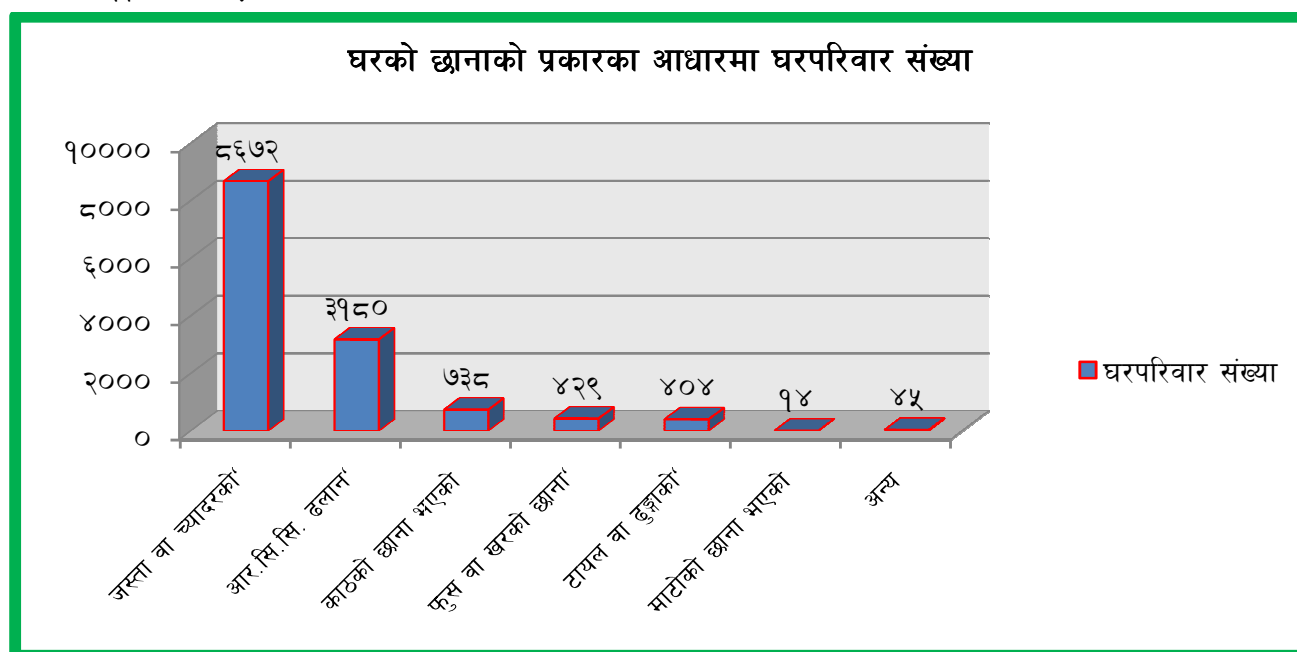
यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र बनेका सम्पूर्ण घरहरू मध्ये ६४.३२ % घरहरू जस्तापाता वा च्यादरको छाना भएका छन् भने २३.५९ % घरहरू आर.सि.सि. ढलान र ५.४७ % घरहरू काठको छाना भएको पाईएको छ । यातायात, बजार सञ्जाल समेतका पर्याप्त पूर्वाधार हुँदाहुँदै पनि ६ % भन्दा बढी घरहरू आजका मिति सम्म पनि फुस तथा टालीको छाना भएको पाईएको छ । फुसको छाना भन्नाले वातानुकूलित घर निर्माणको उद्देश्य बाट बनेको नभई शहरी गरिवीका कारण वर्तमान अवस्था सम्म पनि पूर्ण रुपले कच्ची घर निर्माण भई आफ्नो जीविका धान्ने घर भन्ने बुझ्नु पर्ने छ जुन भुकम्प बाहेक सवै प्रकारले असुरक्षित घरको बर्गमा पर्ने गर्दछन् । तसर्थ नगरपालिकाले यस्ता घरहरूको दिगो र सुरक्षित व्यवस्थापनमा विशेष ध्यान पुर्‍याउन अनिवार्य देखिएको छ । घरको छानाको प्रकारका आधारमा घर परिवार विवरण तालिका नं. ४९ र चित्र नं. २३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ४९: हाल बसोबास गरिरहेको घरको छानाको प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण

हाल बसोबास गरिरहेको घरको छानाको प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	घरको छानाको प्रकार	घरपरिवार संख्या	%
१	जस्ता वा च्यादरको छाना भएको	८६७२	६४.३२
२	आर.सि.सि. ढलान भएको	३१८०	२३.५९
३	काठको छाना भएको	७३८	५.४७
४	फुस वा खरको छाना भएको	४२९	३.१८
५	टायल वा ढुङ्गाको छाना भएको	४०४	३.००
६	माटोको छाना भएको	१४	०.१०
७	अन्य	४५	०.३३
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २३: घरको छानाको प्रकारका आधारमा घरपरिवार बिबरण

३.१.१७.३ बसोबास गरिरहेको घरको जगको प्रकार:

रामधुनी नगरपालिकाका स्थानीयबासीले निर्माण गर्ने घरको जगको प्रकारको अध्ययन गर्दा सवै भन्दा बढी ४५.४८ % सिमेण्ट र ढुङ्गाको, दोश्रोमा काठको खम्बा ३४.२० %, तेस्रोमा माटो र ढुङ्गाको ९.४९ % र चौथोमा मात्र फ्रेम स्ट्रक्चरको जग व्यवस्थापन गरी घर निर्माण गर्ने गरेको पाईएको छ । बर्तमान अवस्थामा बसोबास गरिरहेका घरहरू भवन संहिता मापदण्ड बमोजिम बने नबनेको विषयमा थप जानकारी लिदा करिव २५ % ले बनेको बताएको अवस्था छ भने ६८ % ले नबनेको बताएका छन् भने ७ % लाई यस बारेमा केहि पनि थाहा नभएको अवस्था छ । यतीमात्र हैन यसरी निर्माण भएका घरहरू भुकम्प प्रतिरोधी भए नभएको विषयमा सम्बन्धित घरधनी सँग जिज्ञासा राख्दा २९ % ले भएको जानकारी गराएका छन् भने करिव ६७ % ले नभएको र करिव १२ % ले थाहा नभएको उल्लेख गरेको अवस्था छ । उपरोक्त विवरण बाट के स्पष्ट हुन आउँछ भने भवन संहिता बमोजिम नबनेको र भुकम्प प्रतिरोधी नभएको बारेमा जानकारी गराउने

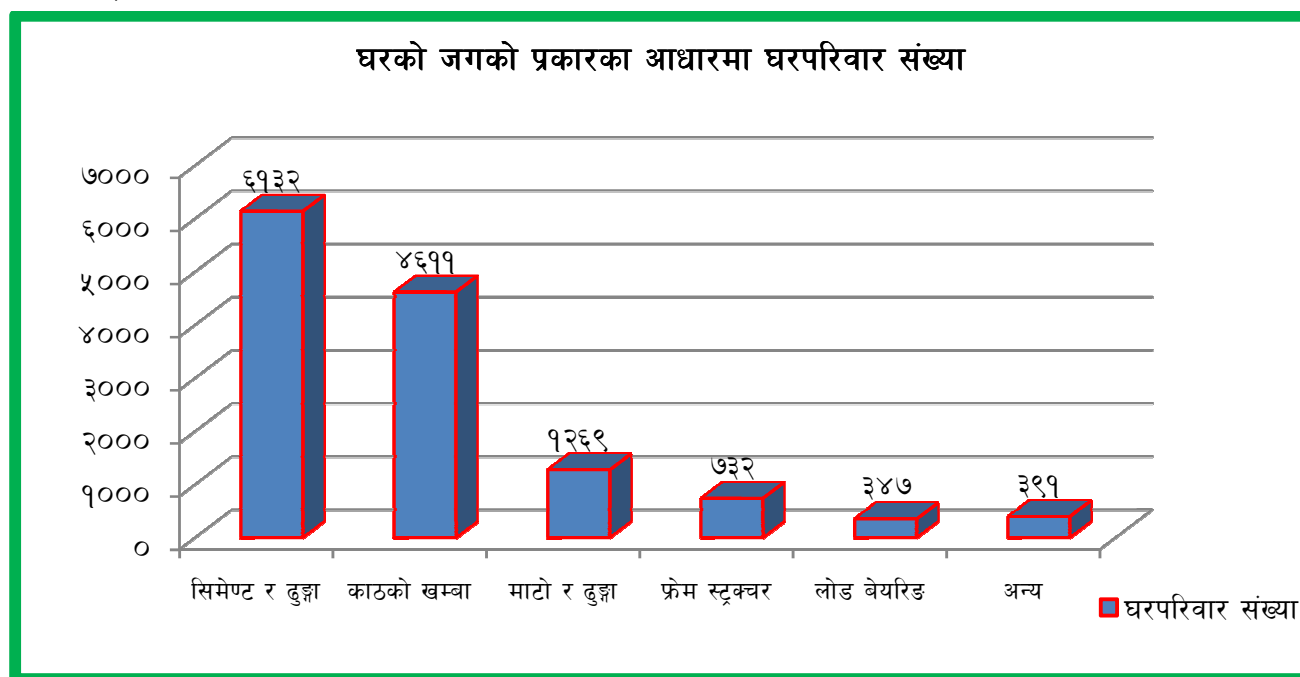
घरपरिवारको प्रतिसत करिव बराबरी रहेको देखिन्छ । यसको अर्थहो अधिकांस नगरवासी जनसमुदाय भवन संहिता र भुकम्प प्रतिरोधी घरको बारेमा केहि न केहि ज्ञान राखेको देखिन्छ । जे होस भुकम्प लगायतका प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम बाट बच्नकालागि फ्रेम स्ट्रक्चर वा काठको खम्बा भएको जग सवै भन्दा बढी उपयुक्त हुने भए बाट सम्भावित प्रकोप न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनकालागि घर निर्माण गर्दा लोड बेयरिड तथा माटो र ढुङ्गा बाट मात्र जग राख्ने वा बनाउने कार्यको अन्त्यकालागि भवन संहिताको सिध्न कार्यान्वयन तर्फ नगरपालिकाले योजना तर्जुमा गरी सवै नगरवासी नागरिकलाई जानकारी साथै कार्यान्वयन गराउनु पर्ने तर्फ ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ । उपरोक्त विवरण तालिका नं.५०, ५१, ५२ र चित्र नं. २४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ५०: हाल बसोबास गरिरहेको घरको जगको प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण

हाल बसोबास गरिरहेको घरको जगको प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	घरको जगको प्रकार	घरपरिवार संख्या	%
१	सिमेण्ट र ढुङ्गा	६१३२	४५.४८
२	काठको खम्बा	४६११	३४.२०
३	माटो र ढुङ्गा	१२६९	९.४१
४	फ्रेम स्ट्रक्चर	७३२	५.४३
५	लोड बेयरिड	३४७	२.५७
६	अन्य	३९१	२.९०
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २४ घरजगको प्रकार सम्बन्धी विवरण

तालिका नं.५१: हाल बसोबास गरिरहेको घर मापदण्ड बमोजिम बने नबनेको आधारमा घरपरिवार विवरण

हाल बसोबास गरिरहेको घर मापदण्ड बमोजिम बने नबनेको आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	मापदण्ड बमोजिम बनेको	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	३३४३	२४.८०
२	छैन	९९६९	६८.०१
३	थाहा छैन	९७०	७.१९
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. ५२: हाल बसोबास गरिरहेको घर भुकम्प प्रतिरोधी भए नभएको आधारमा घरपरिवार विवरण

हाल बसोबास गरिरहेको घर भुकम्प प्रतिरोधी भए नभएको आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	भुकम्प प्रतिरोधी	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	२८५४	२१.१७
२	छैन	९०४३	६७.०७
३	थाहा छैन	१५८५	११.७६
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१७.४ जोखिम योजना, प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम तथा जोखिमका प्रकार:

यस नगरमा बसोबास गर्ने सबै घरपरिवारले जोखिम सम्बन्धी पारिवारिक योजना बनाएको छ या छैन भन्ने विषयमा अध्ययन गर्दा करिव १९ % घरपरिवारले मात्र बनाएको जानकारी गराएको अवस्था छ भने ६८.४९ % हाल बसोबास गरिरहेको घर भुकम्प प्रतिरोधी भए नभएको आधारमा घरपरिवार विवरण हाल बसोबास गरिरहेको घर भुकम्प प्रतिरोधी भए नभएको आधारमा घरपरिवार विवरण नबनाएको तथा १२.५६ % ले जोखिम योजनाको बारेमा केहिपनि थाहा नभएको उल्लेख गरेका छन् । आफु बसी रहेको घर प्राकृतिक प्रकोपको जोखिममा रहेको छ या छैन भन्ने विषयका बारेमा थप जानकारी लिदा प्राकृतिक प्रकोपको जोखिममा छ तथा छैन भन्ने घरपरिवार करिव बराबरी ४० % हाराहारिम रहेका छन् भने करिव २० % ले जानकारी नभएको बताएको अवस्था छ । प्राकृतिक प्रकोपको जोखिममा रहेका घरपरिवारको सम्बन्धित जोखिमको प्रकारका हकमा भने भुकम्प, हावाहुरी र चट्याडको प्रकोप सबै भन्दा बढी रहेको पाईएको छ । तसर्थ आम नगरवासी जनसमुदायलाई स्थानीय सरकारको हैसियतमा सम्भावित जोखिम बाट बचाउन तथा जोखिम न्यूनिकरणकालागि सबै घरपरिवारलाई जोखिम न्यूनिकरण योजना तर्जुमाकालागि अनिवार्य गर्ने, नगरपालिका स्वयम्ले जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन योजना तथा कार्यविधि निर्माण गर्ने साथै भवन संहिता यथासिघ्र कडाईका साथ कार्यान्वयनमा ल्याउने साथै बढी जोखिमको सम्भावना रहेका क्षेत्र बाट बसोबासलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने लगायतका कार्यमा विशेष भुमिका निर्वाह गर्नु पर्दछ । उपरोक्त विवरणहरूको विस्तृत भाग तालिका नं. ५३, ५४ र ५५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.५३: आफ्नो घरपरिवारको पारिवारिक जोखिम योजना बने नबनेको आधारमा घरपरिवार विवरण

आफ्नो घरपरिवारको पारिवारिक जोखिम योजना बने नबनेको आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	भुकम्प प्रतिरोधी	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	२५५४	१८.९४
२	छैन	९२३४	६८.४९

३	थाहा छैन	१६९४	१२.५६
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.५४: आफु बसोबास गरिरहेको घर प्राकृतिक प्रकोपको जोखिममा रहे नरहेका आधारमा घरपरिवार विवरण

आफु बसोबास गरिरहेको घर प्राकृतिक प्रकोपको जोखिममा रहे नरहेका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	५३९४	४०.०१
२	छैन	५३६४	३९.७९
३	थाहा छैन	२७२४	२०.२०
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.५५ आफु बसोबास गरिरहेको घरको जोखिमको प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण

आफु बसोबास गरिरहेको घरको जोखिमको प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम का प्रकार	घरपरिवार संख्या	%
१	भूकम्प	४३६३	३२.३६
२	हावाहुरी	३०२८	२२.४६
३	चट्याड	२५६७	१९.०४
४	बाढी	१२४३	९.२२
५	शितलहर	४४८	३.३२
६	डुवान वा कटान	४०५	३.००
जम्मा		१२०५४	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१८ स्वास्थ्यको स्थिति र स्वास्थ्य सेवा प्राप्तिका आधारमा जनसङ्ख्या तथा घरपरिवार

३.१.१८.१ स्वास्थ्यको स्थितिका आधारमा घरपरिवार

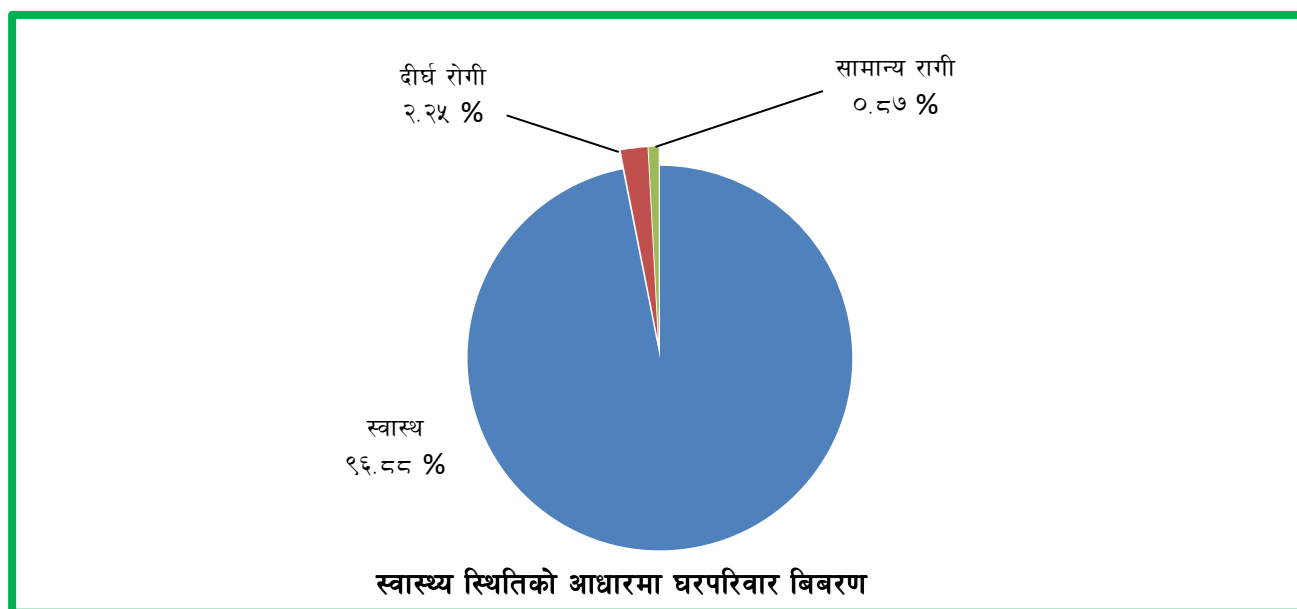
स्वस्थ नगर र नगरको समृद्धि निर्माण स्वस्थ नागरिकको बसोबासले मात्र सम्भव छ र रहन्छ पनि । रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने नागरिकहरूको स्थितिका बारेमा घरपरिवार सर्वेक्षणका बखत गरिएको अध्ययनका आधारमा ९६.८८ % घरपरिवारमा बसोबास गर्ने नगरवासीहरू स्वस्थ रहेको पाईएको छ भने मात्र ०.८७ % घरपरिवारमा बसोबास गर्ने मानिसहरू सामान्य र २.२५ % घरपरिवारमा बसोबास गर्ने मानिसहरू दीर्घरागी समेत रहेको अवस्था देखिएको छ । यसरी दीर्घ रोगी र सामान्य रोगी रहेका घरपरिवारहरू सवै भन्दा बढी उच्च रक्तचाप/ब्लड प्रेसर तथा दोश्रोमा मधुमेह रहेको पाईएको छ । सामान्य रोगिहरूको अवस्थाको अध्ययन गर्दा ज्वरो तथा टाईफाई, भाडापखाला बान्ता, निमोनिया र महिलाहरूको आड खस्ने जस्ता रोगहरूको प्रकोप रहेको अवस्था देखिएको छ । समग्र नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने घरपरिवारमा विगत १ वर्ष भित्र कसैको रोग ब्याधिका कारण मृत्यु भएको अवस्थाको अध्ययन गर्दा कुल १३४८२ घरपरिवार मध्ये ३०७ (२.२७ %) घरपरिवारमा सम्बन्धित घरपरिवारका सदस्यको मृत्यु भएको अवस्था देखिएको छ । तसर्थ नगरपालिकाले रोगब्याधिका कारण अकालमा नगरवासीहरूको मृत्यु हुन नदिने तर्फ सुविधा सम्पन्न नगरपालिका स्तरीय अस्पताल र बाडा स्तरमा सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा दक्ष जनशक्ति सहित उपकरण र सेवा सुविधाको बिकास, बिस्तार र दक्षता अभिवृद्धि गर्न अपरिहार्य देखिएको छ । नगरपालिका क्षेत्र भित्रको स्वास्थ्यको स्थिति र जोखिमको विवरण तालिका नं. ५६ देखि ५९ र चित्र नं. २५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.५६::स्वास्थ्यको स्थितिका आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं	स्वास्थ्य स्थिति	घरपरिवार संख्या	%
१	स्वस्थ	१३०६२	९६.८८
२	दीर्घ रोगी	३०३	२.२५
३	सामान्य रागी	११७	०.८७
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २५: स्वास्थ्य स्थितिको आधारमा घरपरिवार

तालिका नं.५७: दीर्घ रोगीहरूको प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं	दीर्घ रोगी	घरपरिवार संख्या	%
१	उच्च रक्तचाप/ब्लड प्रेसर	१३३	०.९९
२	मधुमेह	६६	०.४९
३	श्वसासप्रसास सम्बन्धी समस्या	४६	०.३४
४	मुटु सम्बन्धी रोग	२३	०.१७
५	क्यान्सर	१२	०.०९
६	मृगौला सम्बन्धी रोग	७	०.०५
७	मस्तिस्क	५	०.०४
८	क्षयरोग	३	०.०२
९	कुपोषण	२	०.०१
१०	अन्य	५९	०.४४
जम्मा		३५६	२.६४

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.५८: सामान्य प्रकारका रोगको प्रभावका आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं	सामान्य रोगी	घरपरिवार संख्या	%
१	ज्वरो तथा टाईफाइड	१५	०.११
२	भाडापखाला बान्ता	४	०.०३
३	निमोनिया	३	०.०२
४	आड खस्ने	३	०.०२
५	अन्य	९७	०.७२
जम्मा		१२२	०.९०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.५९: बिगत १ वर्षमा घरपरिवारका सदस्यको मृत्यु भएको आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं	अपाङ्गता	घरपरिवार संख्या	%
१	छैन	१३१७५	९७.७२
२	छ	३०७	२.२८
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१८.२. स्वास्थ्य केन्द्रहरू बाट प्रवाहित ओपिडि सहितका सेवा र त्यसको प्रभाव

शुलभ र भरपर्दो स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्नु मानवको नैसर्गिक अधिकार हो । संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले यसलाई मावन विकास सूचकाङ्कका आधारमा हेर्ने गरी यसको व्यवस्थापन स्थानीय तहहरूलाई स्थानीय रुपमा बढी जिम्मेवार बनाउने व्यवस्था गरेको छ । यती सम्मकी सवै स्थानीय तहले कम्तिमा आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र अनिवार्य रुपले १५ सैयाको अस्पताल निर्माण व्यवस्थापन र सञ्चालनको जिम्मेवारी समेत सुम्पेको छ । यसै परिवेशमा यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र बिगत देखिनै स्थापित रहेर स्थानीयवासीलाई सेवा प्रवाह गरिरहेका स्वास्थ्य संस्था वा केन्द्रहरूले पुर्‍याई रहेका सेवाका विषयमा अध्ययन गर्दा यी स्वास्थ्य केन्द्रहरू मार्फत २०७६ श्रावण यता १३०५६ महिला र ९७०१ पुरुष गरी कुल २२७५७ जना नगरवासीले विभिन्न स्वास्थ्य समस्या समाधान र जानकारीकालागि ओ.पि.डि सेवा मार्फत सेवा प्राप्त गरेका अवस्था देखिन्छ । यस नगरपालिका क्षेत्र भित्रका मुख्य गरी ९ वटा स्वास्थ्य संस्था वा केन्द्रहरू मध्ये सवै भन्दा बढी जनसङ्ख्यालाई सेवा प्रवाह गर्नेमा भादगाउँ सिनवारी स्वास्थ्य चौकी देखिएको छ जस्मा ५०६९ (२२.२७ %) ले सेवा प्राप्त गरेका छन् भने सवै भन्दा कम सेवा प्रवाह गर्ने कुम्याही सहरी स्वास्थ्य केन्द्र जस्मा ११३८ (५.० %) जनाले सेवा प्राप्त गरेको देखिएको छ । वडा नं. ९ मा सञ्चालनमा रहेको आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्रको ओ.पि.डी. सेवा प्रवाहको विवरण उपलब्ध हुन सकेन । जे होस नियमित रुपमा स्वास्थ्य केन्द्रहरू बाट स्वास्थ्य सेवा प्रवाह हुन सक्नु र स्थानीयवासीले सम्बन्धित स्वास्थ्य केन्द्र बाट नियमित आधारभुत स्वास्थ्य सेवा लिनुलाई स्वास्थ्य रक्षामा नगरपालिकाले खेलेको भूमिका प्रशंसनीय रहेको पाईएको छ । नगरपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको नाम, सेवा प्रवाह गरिरहेको वडा, उक्त स्वास्थ्य संस्थाको जिम्मेवार सम्पर्क व्यक्ति तथा सम्पर्क व्यक्तिको सम्पर्क नं. तालिका नं. ६० मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.६०: स्वास्थ्य केन्द्रहरू बाट ओपिडि सेवा लिनेहरूको, २०७६ (२०७६ श्रावण बाट)

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ओपिडि सेवा लिनेहरू			%
		महिला	पुरुष	जम्मा	
१	भासी (भादगाउँ सिनवारी) स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. १	२९१३	२१५६	५०६९	२२.२७
२	सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, कुम्याहि, वडा नं. २	६८८	४५०	११३८	५.००
३	सिंगिया स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ३	१८९७	१३८६	३२८३	१४.४३
४	लालपुर सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. ४	१८३५	१३१३	३१४८	१३.८३

५	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र वडा नं. ५	१११०	५७९	१६८९	७.४२
६	बक्लौरी स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ६	२२१२	१९६१	४१७३	१८.३४
७	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र वडा नं. ७	७१२	५१६	१२२८	५.४०
८	डुमराहा स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ८	१६८९	१३४०	३०२९	१३.३१
९	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	०	०	०	०.००
जम्मा		१३०५६	९७०१	२२७५७	१००।०

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

३.१.१८.३ रोगको प्रकोपको आधारमा स्वास्थ्य केन्द्रहरू बाट प्रवाहित ओपिडि सेवा र सेवाग्राहिको स्वास्थ्य स्थितिको विवरण

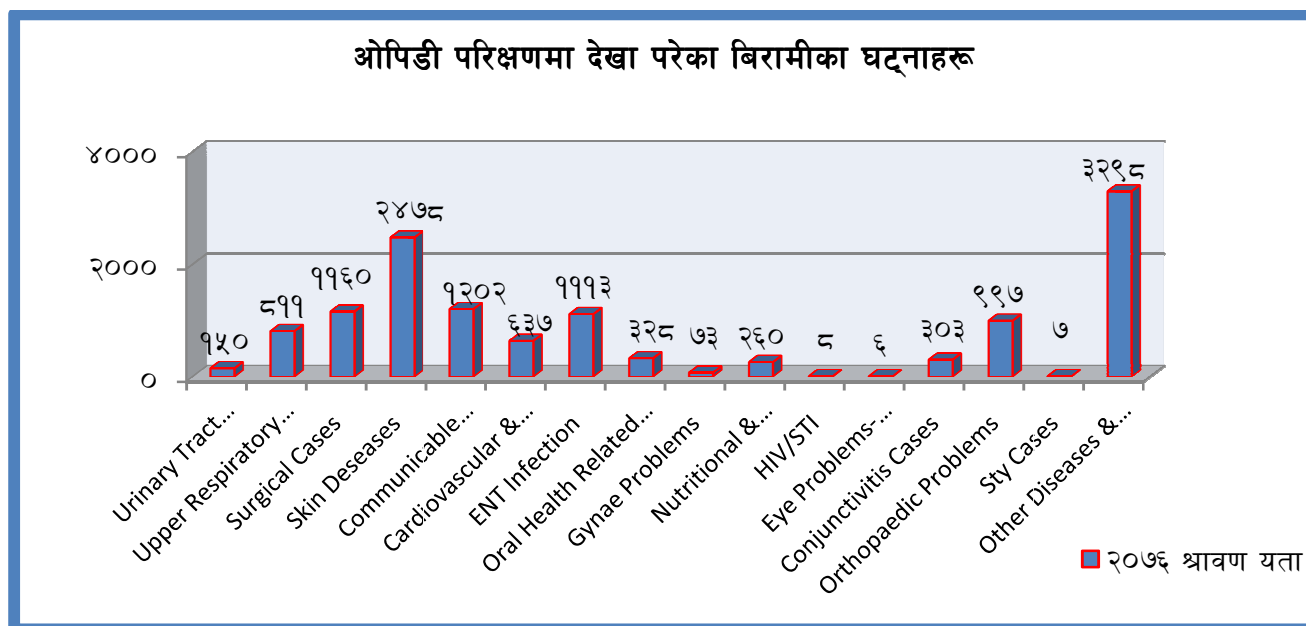
रामधुनी नगरपालिकाले सञ्चालन गरेका स्वास्थ्य केन्द्रहरूबाट उपलब्ध गराईएका स्वास्थ्य सेवा उपभोगकोलागि आएको २२७५७ जनामा गरिएको परिक्षणमा १६ भन्दा बढी प्रकारका रोग व्याधिहरूको प्रकोप वा प्रभाव रहेको पाईएको छ । उल्लेखित प्रकोपका आधारमा पिसाव नली, स्वास्सप्रसास, शल्य चिकित्सा, छाला, विभिन्न प्रकारका सरुवा रोग, दम, आँखा, भाडापखाल, महिला सम्बन्धी, पोषण, हाडजोर्नी, एच.आई.भि लगायतका रोगहरूको बढी प्रभाव रहेको अवस्था छ । अन्य रोगहरू भनेर उल्लेख गर्दा बाहेकका हकमा सबै भन्दा बढी १९.३१ % छालाका रागि तथा दाश्रोमा ९.३७ % विभिन्न प्रकारका सरुवा रोगहरूको प्रभाव रहेको अवस्था छ । उपलब्ध सेवाका आधारमा जाँच गरि सूचिकृत भएका १२८३१ घटनाहरू मध्ये शल्यकृया सँग सम्बन्धित ९.०४%, नाक कान र घाँटी सम्बन्धिका ८.६७ %, हाडजोर्नी सम्बन्धिका ७.७७ % साथै माथिल्लो स्वास नली संक्रमण सम्बन्धिका ६.३२ % रहेको पाईएको छ भने आँखा सम्बन्धिका विरामिहरू सबै भन्दा कम ०.०५ % रहेको अवस्था छ । यस नगरपालिका बाट उपलब्ध गराईने सेवा प्रारम्भिक तहको मात्र भएका कारण जटिल प्रकारका रागिहरू जाँच तथा उपचाराकालागि नगरपालिका भन्दा बाहिरका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा जाने भएको तथा विशेषज्ञ तहको स्वास्थ्य सेवा सञ्चालित स्वास्थ्य केन्द्रहरू बाट उपलब्ध गराउन नसकिएका कारण उल्लेखित संख्यामा कम रहेका समेत अनुमान गर्न सकिन्छ । उपरोक्त विवरणहरू संक्षिप्त तथा विस्त्रित रुपमा तालिका नं. ६१, ६२ तथा चित्र नं. २६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.६१: ओपिडि जाँचका बखत देखा परेका विरामीका घटनाहरू

क्र.सं.	ओपिडि परिक्षका बखत प्राप्त भएको विरामिका केस हरू	२०७६ श्रावण यता	%
१	Urinary Tract Infection (UTI) Cases	१५०	१.१७
२	Upper Respiratory Tract Infection (URTI) Cases	८११	६.३२
३	Surgical Cases	११६०	९.०४
४	Skin Diseases	२४७८	१९.३१
५	Communicable Disease	१२०२	९.३७
६	Cardiovascular & Respiratory Related Problems	६३७	४.९६
७	ENT Infection	१११३	८.६७
८	Oral Health Related Problems	३२८	२.५६
९	Gynae Problems	७३	०.५७
१०	Nutritional & Metabolic Disorder	२६०	२.०३
११	HIV/STI	८	०.०६
१२	Eye Problems-Traumatic Eye Disease	६	०.०५
१३	Conjunctivitis Cases	३०३	२.३६
१४	Orthopaedic Problems	९९७	७.७७
१५	Sty Cases	७	०.०५
१६	Other Diseases & Injuries	३२९८	२५.७०
जम्मा		१२८३१	१००.०

श्रोत: नगरपालिका नगर स्वास्थ्य केन्द्रहरूको अभिलेख, २०७६

चित्र नं. २६: बिरामीका प्रकारका आधारमा सेवाग्राहिको विवरण

तालिका नं. ६२: ओपिडी सेवा प्रवाह बाट प्राप्त विवरणको बिस्त्रित विवरण

क्र.सं.	ओपिडी परिक्षका बखत प्राप्त भएको बिरामिका केस हरू	२०७६ श्रावण यता		%
१	Urinary Tract Infection (UTI) Cases	१५०	१५०	१.१७
२	Upper Respiratory Tract Infection (URTI) Cases	५९९	५९९	६.३२
३	Surgical Cases		११६०	९.०४
३.१	Haemorrhoids/Piles	५		
३.२	Mastitis(Ignored Breast/Breast Abcess)	१		
३.३	Other: Not mentioned Above	११५१		
४	Skin Diseases		२८७५	१९.३१
४.१	Vitiligo Cases	२		
४.२	Herpes Zoster Cases	१		
४.३	Fungal Infection (Lichen Planus) Cases	१२३२		
४.४	Dermatitis/Eczema Cases	२३५		
४.५	Scabies Cases	४३१		
४.६	Boils Cases	१२१		
४.७	Urticaria Cases	२४		
४.८	Acne Cases	५		
४.९	Abscess Cases	१३६		
४.१०	Impetigo Cases	२५८		
४.११	Warts Cases	४		
४.१२	Acute Lymphadenitis Cases	१		
४.१३	Furunculosis Cases	१६		
४.१४	Psoriasis Cases	१		
४.१५	Leukoderma Cases	५		
५	Communicable Disease		१२०२	९.३७
५.१	Water/Food Borne-Typhoid (Enteric Fever) Cases	१४५		

५.२	Water/Food Borne-Presumed Non-Infectious Diarrhoea Cases	४१७		
५.३	Water/Food Borne-Intestinal Worms Cases	४७३		
५.४	Water/Food Borne-Acute Gastro-Enteritis (AGE) Cases	२४		
५.५	Water/Food Borne-Ameobic Dysentery/Amoebiasis Cases	७२		
५.६	Water/Food Borne-Bacillary Dysentery/Shigellosis Cases	२५		
५.७	Water/Food Borne-Jaundice Cases	४		
५.८	Immunizable-Tuberculosis Cases	१२		
५.९	Immunizable-Mumps Cases	३		
५.१०	Immunizable-Chicken Pox Cases	३		
५.११	Water/Food Borne-Cholera Cases	१०		
५.१२	Immunizable-Whooping Cough Cases	३		
५.१३	Vector Borne-Clinical Malaria Cases	११		
६	Cardiovascular & Respiratory Related Problems		६३७	४.९६
६.१	Hypertension	३८८		
६.२	Bronchial Asthma	१५८		
६.३	COPD	९१		
७	ENT Infection		१११३	८.६७
७.१	Rhinitis Cases	५३		
७.२	Acute Suppurative Otitis Media Cases	३७६		
७.३	Wax Cases	२५		
७.४	Chronic Suppurative Otitis Media Cases	८१		
७.५	Pharyngitis/Sore Throat Cases	२१३		
७.६	Sinusitis Cases	२०		
७.७	Otitis Externa Cases	३७		
७.८	Foreign Body in Ear Cases	२		
७.९	Acute Tonsillitis Cases	३०४		
७.१०	Reflux Laryngitis Cases	२		
८	Oral Health Related Problems		३२८	२.५६
८.१	Toothache Cases	१०८		
८.२	Dental Caries Cases	५१		
८.३	Oral Ulcer (Aphthous & Herpetic) Cases	१३५		
८.४	Other Disorder of Teeth Cases	१४		
८.५	Periodontal Disease (Gum Disease) Cases	१०		
८.६	Oral Space Infection & Abscess Cases	१०		
९	Gynae Problems		७३	०.५७
९.१	Pelvic Inflammatory Disease (PID)	२९		
९.२	Menstrual disorder	२३		
९.३	Disfunctional Uterine Bleeding (DUB)	१७		
९.४	Prolapsed Uterus	२		
९.५	Reproductive Tract Infection (RTI) - Female	२		
१०	Nutritional & Metabolic Disorder		२६०	२.०३
१०.१	Diabetes Mellitus (DM) Cases	११५		
१०.२	Avitaminoses & Other Nutrient Deficiency Cases	६७		
१०.३	Anaemia/Polyneuropathy Cases	७८		

११	HIV/STI		८	०.०६
११.१	Lower Abdominal Pain Syndrome (LAPS) Cases	६		
११.२	Vaginal Discharge Syndrome (VDS) Cases	२		
१२	Eye Problems-Traumatic Eye Disease	६	६	०.०५
१३	Conjunctivitis Cases	३०३	३०३	२.३६
१४	Orthopaedic Problems		९९७	७.७७
१४.१	Falls/Injuries/Fractures	५६५		
१४.२	Backache(Muskuloskeletal Pain)	२६५		
१४.३	Arthritis-Osteo Arthrosis	१३६		
१४.४	Osteo Arthrosis	१		
१४.५	RTA	१६		
१४.६	Orthopaedic Problems-Rheumatoid Arthritis	१४		
१५	Sty Cases	७	७	०.०५
१६	Other Diseases & Injuries		३२९८	२५.७०
१६.१	Headache	४२१		
१६.२	Gastritis (APD)	८६६		
१६.३	ARI/Lower Respiratory Tract Infection (LRTI) Cases	१०९४		
१६.४	PUO	५२७		
१६.५	Abdominal pain	१२७		
१६.६	Viral Influenza Cases	३६		
१६.७	Pneumonia Cases	४०		
१६.८	Bronchitis (Acute & Chronic) Cases	८९		
१६.९	Burns & Scalds	२७		
१६.१०	Insect/Wasp Bite	३२		
१६.११	Dog Bite	२		
१६.१२	Cirrhosis Liver	१३		
१६.१३	Severe Pneumonia Cases	४		
१६.१४	Leprosy Cases	१		

श्रोत: नगरपालिका शहरी स्वास्थ्य केन्द्र तथा चौकीहरूको अभिलेख, २०७६

३.१.१८.४ परिवार नियोजनाका साधनको प्रयोगको अवस्था

परिवार व्यवस्थापन आजको विश्व भूमण्डलिकरण र प्रतिस्पर्धात्मक जीवन प्रणालीमा एक महत्वपूर्ण र अपरिहार्य सर्त हो । सेवा प्रवाह होस वा दैनिक आवश्यकताका चिज बस्तु लगायत शिक्षा र स्वास्थ्य व्यवस्थापनका हिसावले समेत परिवार व्यवस्थापन एक अनिवार्य सर्त भएको छ । रामधुनी नगरपालिकाका स्थानीयवासी परिवार नियोजना वा परिवार व्यवस्थापनमा रहेका उनिहरूको सचेतनाका विषयमा अध्ययन गर्दा यस सर्वेक्षणको अवधिमा विगत ३ महिनाको अध्ययन गरिएको थियो । यस अध्ययनमा जम्मा ५१७५ जना बाट यस बारेमा स्पष्ट जवाफ प्राप्त भएको अवस्था छ । परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग गर्ने उमेर समुहका मानिसहरू मध्ये बालबालिका, करिव ४५ वर्ष माथिका महिला र जेष्ठ नागरिकहरूलाई अलग गर्दा यो संख्या तुलनात्मक रुपमा सामान्य देखिन आउँछ । यसरी साधनको प्रयोग गर्ने जनसङ्ख्या दोहोरिन वा एकै जनाले समेत पटक पटक प्रयोग गर्ने भए बाट यसलाई यकीन गर्न कठिन हुने भएता पनि परिवार व्यवस्थापनको सचेतनामा रामधुनी नगरपालिकाबासीको पर्याप्त चासो रहने गरेको पाउनु सकारात्मक पक्ष रहेको पाईएको छ । परिवार नियोजना वा व्यवस्थापनका आवश्यक साधनको प्रयोग कर्ता सम्बन्धी विवरणहरू तालिका नं. ६३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.६३: परिवार नियोजनाका साधनको प्रयोग अवस्था, २०७६

क.सं.	प्रयोग भएका परिवार नियोजनाका साधनको नाम	पारिवार नियोजनाका साधन प्रयोग गर्ने संख्या			जम्मा	%
		पुष	माघ	फागुन		
१	कण्डम प्रयोग कर्ता (% जम्मा १५० ले दिएको जवाफका आधारमा)	२४	७	१२	४३	०.८३
२	पिल्स प्रयोग कर्ता	२८१	४५०	२७९	१०१०	१९.५२
३	इम्प्लान्ट प्रयोग कर्ता	८३३	७५६	३२४	१९१३	३६.९७
४	आइ.यू.सि.डि. प्रयोग कर्ता	२९३	१६२	२६	४८१	९.२९
५	डिपो	५९१	७८६	३२६	१७०३	३२.९१
६	स्थायी परिवार नियोजन गर्ने (सरकारी सेवा बाट)	२५	०	०	२५	०.४८
७	स्थायी परिवार नियोजन गर्ने (निजी सेवा बाट)	०	०	०	०	०.००
जम्मा		२०४७	२१६१	९६७	५१७५	१००।००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१८.५ गर्भ जाँच तथा सुरक्षित मातृत्व

सुरक्षित मातृत्वकालागि नियमित रूपमा गर्भ जाँच गराउन पाउनु साथै सुरक्षित सुत्केरी हुन पाउनु महिलाको नैसर्गिक अधिकार हो । यस अधिकार बाट कुनै पनि महिला बन्चित हुनु हुँदैन । गर्भवती महिलाहरूले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ४ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएका हुनेछन् भन्ने विषयलाई बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन रणनीतिक योजनामा स्पष्ट रूपले सूचकको रूपमा समेत समावेश गरिएको छ । आमा र बच्चाको जीवन रक्षाकालागि सुरक्षित र सुविधायुक्त स्थानमा दक्ष स्वास्थ्यकर्मी बाट सुत्केरी गराउने व्यवस्थापन एक अनिवार्य सर्त हो । नगरपालिकाको प्रोफाइल/वस्तुगत विवरण तयारीका क्रममा गरिएको अध्ययन अनुसार रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्रका ६१२ जना गर्भवती महिलाहरू संग गरिएको अन्तरसम्वादका आधारमा अहिले पनि यस नगरका करिब ८.०१ % महिलाले गर्भ जाँच गराउने नगरेको पाईएको छ भने २६.४७ % ले १ देखि ३ पटक सम्म जाँच गराउने गरेको पाईएको छ । कम्तिमा गर्भावस्थामा ४ पटक जाँच गराउनेको संख्या २९.४१ % रहेको पाईएको छ भने सो भन्दा माथि ५ देखि ९ पटक सम्म गर्भ जाँच गराउने ३६.११ % रहेका पाईएको छ । समग्रमा ४ पटक वा सो भन्दा माथि गर्भ जाँच गराउनेको संख्या ६५.५२ % रहनु एक सकारात्मक पक्ष रहेको पाईएको भईएको भएता पनि यसलाई सत प्रतिसत बनाउन थप योजनाका साथ कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवस्था देखिएको छ ।

रामधुनी नगरपालिका घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६ मा गरिएको सर्वेक्षणका बखत जम्मा ६१२ जना महिला हरू चालु आर्थिक वर्ष भित्र सुत्केरी तथा गर्भवती भएको पाईएको छ । यसरी पाईएका कुल गर्भवती मध्ये ४०२ जना सुत्केरी भईसकेका, १८६ जना सुत्केरी हुन बाँकी रहेका देखिएको छ भने २४ जनाको अवस्था खुल्न सकेको पाईएन । यी सुत्केरी भएका तथा गर्भवती महिलाहरूमा ६५.५२ % महिलाहरू कम्तिमा ४ पटक गर्भ जाँच गराएको पाईएता पनि सुत्केरी भएका ४०२ जना मध्ये ८३.८३ % ले स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा, ८.२१ % ले नगरपालिका भन्दा बाहिर धरानको विपि कोईराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, विराटनगरका नेवेल, विराट शिक्षण अस्पताल लगायतका अन्य अस्पताल, इटहरीको सामुदायिक अस्पताल लगायत भापा सम्मका शिक्षण अस्पताल तथा अस्पतालहरूमा गएर समेत गरी कुल ९२.०४ % महिलाहरूले सुरक्षि रूपमा सुत्केरी गराउने गरेको पाईएको छ । स्वास्थ्य केन्द्र तथा अस्पतामानै गएर सुरक्षित सुत्केरी गराउने बाहेकको हकमा भने १.९९ % महिलाहरू स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा आफ्नै घरमा र ४.७३ % ले कसैको सहयोग बेगर आफ्नै घरमा सुत्केरी हुने वा गराउने गरेको अवस्था देखिन्छ भने १.२४ % को कुनै विवरण खुल्न नसकेको अवस्था छ । समग्र

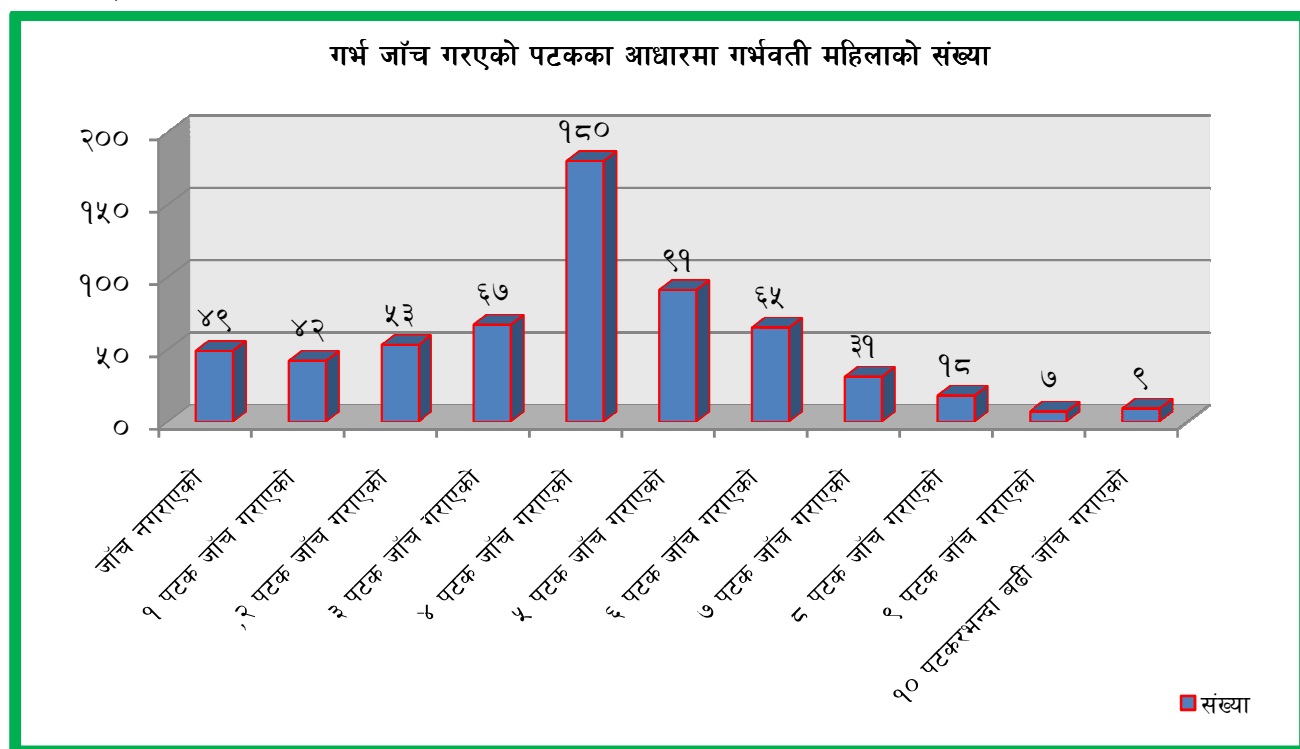
अध्ययन बाट यस नगरपालिकाका महिलाहरू सुरक्षित सुत्केरी गराउने कार्यमा सजग र सचेत बन्दै गएको पाउनु आफैमा अत्यन्तै सकारात्मक अवस्था रहेको पाईन्छ भने यस प्रकृयालाई सत प्रतिसत बनाउन थप केहि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न अनिवार्य देखिएको छ । उल्लेखित विवरणहरू कमस तालिका नं. ६४, ६५ र ६६ तथा चित्र नं. २७, २८ र २९ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.६४: गर्भवती जाँच सम्बन्धी अवस्था

क्र.सं.	जाँच गाराएको पटक	संख्या	%
१	जाँच नगराएको	४९	८.०१
२	१ पटक जाँच गाराएको	४२	६.८६
३	२ पटक जाँच गाराएको	५३	८.६६
४	३ पटक जाँच गाराएको	६७	१०.९५
५	४ पटक जाँच गाराएको	१८०	२९.४१
६	५ पटक जाँच गाराएको	९१	१४.८७
७	६ पटक जाँच गाराएको	६५	१०.६२
८	७ पटक जाँच गाराएको	३१	५.०७
९	८ पटक जाँच गाराएको	१८	२.९४
१०	९ पटक जाँच गाराएको	७	१.१४
११	१० पटक/भन्दा बढी जाँच गाराएको	९	१.४७
जम्मा		६१२	१००.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २७: गर्भवती जाँचको अवस्था

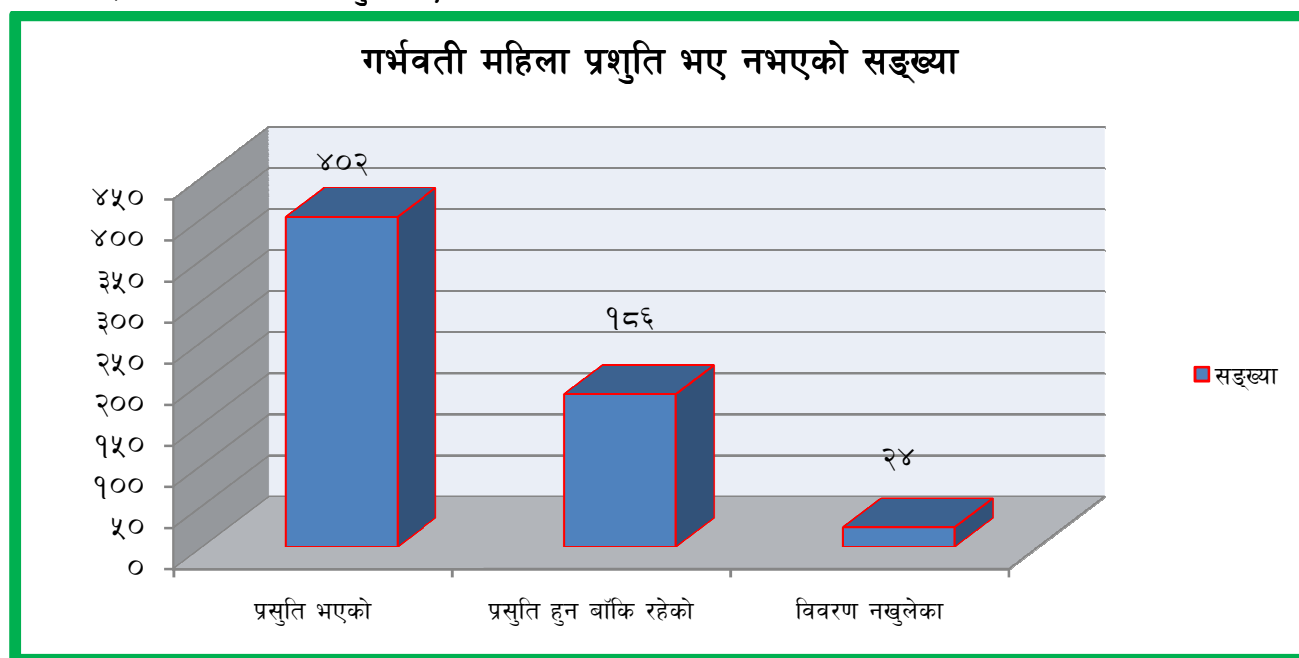

तालिका नं. ६५: प्रशुति भए नभएको (विवरण सङ्कलनका समयमा) गर्भवती महिला

क्र.सं.	प्रसुति भए/नभएको	सङ्ख्या	%
१	प्रसुति भएको	४०२	६५.६९
२	प्रसुति हुन बाँकि रहेको	१८६	३०.३९
३	विवरण नखुलेका	२४	३.९२
जम्मा		६१२	१००.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २८: गर्भवती महिला प्रशुति भएको आधारमा विवरण

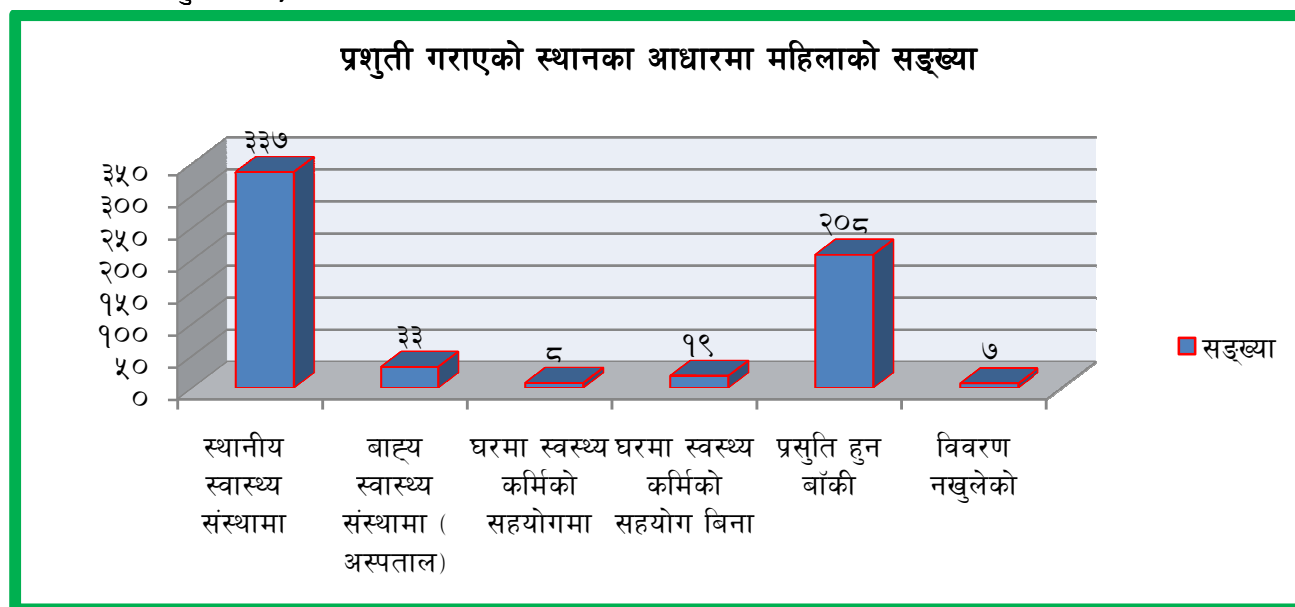

तालिका नं. ६६: प्रशुती गराएको स्थानका आधारमा महिला

क्र.सं.	प्रशुती गराएको स्थान	सङ्ख्या	%
१	स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा	३३७	८३.८३
२	बाह्य स्वास्थ्य संस्थामा (अस्पताल)	३३	८.२१
३	घरमा स्वस्थ कर्मिको सहयोगमा	८	१.९९
४	घरमा स्वस्थ कर्मिको सहयोग बिना	१९	४.७३
६	विवरण नखुलेको	५	१.२४
जम्मा		४०२	१००.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. २९: प्रशुती गराएको स्थानका आधारमा महिलाको विवरण

३.१.१८.६ आईरन (फलाम) चक्की सेवानको अवस्था

फलाम मानव शरिरकालागि नभै नहुने खनिज तत्वको रुपमा पर्दछ । फलाम मानव शरिरकालागि नभै नहुने रगत बनाउनका लागि चाहिने प्रमुख खनिज तत्वको रुपमा रहेको छ । फलाम तत्वले अक्सिजनलाई फोक्सो सम्म पुऱ्याउन मद्दत गर्दछ मात्र हैन रगतमा हिमोग्लोबिनको मात्र बन्न र बढाउन सहयोग गर्दछ साथै रक्त अल्पता बाट बचाउँछ । जब महिला गर्भवती हुन्छन तब आफ्नो पेट भित्र बढ्न थालेको बच्चालाई समेत आवश्यक पर्ने रगतको मात्रा थप निर्माण गर्नु पर्ने हुन्छ । यस समयमा महिलालाई फलाम तत्वको थप आवश्यकता पर्दछ । यसैको सहायताले गर्भमा रहेको बच्चा र स्वयम् आमालाई चाहिने पर्याप्त रगतको निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउँछ र सम्भावित रक्त अल्पता बाट बचाउने मात्र हैन स्वस्थ बच्चाको जन्ममा यथेष्ट सहयोग पुऱ्याउँछ । गर्भवती महिलालाई फलाम तत्वको कमि हुन गएमा बच्चा सानो हुने र समय अगावै जन्मने सम्भावना समेत रहन्छ । साधारणतया एक स्वस्थ गर्भवति महिलालाई आफु स्वस्थ रहन तथा आफुले जन्म दिन बच्चालाई स्वस्थ राख्न प्रतिदिन २७ मि.ग्राम फलम तत्वको आवश्यकता पर्दछ भने बच्चालाई दुध खुवाउने अवधिमा ९ देखि १० मि.ग्रा. आवश्यकता पर्दछ । मानिसले फलाम तत्व आफुले सेवन गर्ने मासु, फलफूल, साथै विभिन्न प्रकारका सिमि, बोडी, भट्मास गेडागुडी र सागसब्जी लगायतका तरकारी तथा तरकारी जन्त्य खाद्य पदार्थ र फलाम तत्व मिसाइएका तयारी खाद्य पदार्थ बाट प्राप्त हुने गर्दछ । तर गर्भवती तथा बच्चालाई दुध खुवाउनु पर्ने भएका बेला यसको मात्रा थप चाहिने हुँदा हामिले सेवन गर्ने खाद्य पदार्थ बाट मात्र अपुग हुन सक्ने सम्भावना रहने भएकाले यसको मात्रा आईरन ट्याब्लेट वा चक्कीको रुपमा अतिरिक्त सेवन गर्नु पर्दछ । फलाम तत्वको अतिरिक्त आवश्यकता पुरा गर्न गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरूले आईरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएका हुनेछन् भन्ने न्यूनतम आधारभुत सूचकको रुपमा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्यविधि तथा रणनीतिमा समेत उल्लेख गरिनुले यसको महत्वलाई थप स्पष्ट गरेको छ । बर्तमान अवस्थामा यस नगरपालिकाका कुल ६१२ जना गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरू मध्ये ६३.५६ % भन्दा बढी महिलाले आवश्यक मात्रा २२५ चक्की भन्दा कम उपभोग गरेको पाईएको छ । यसको अर्थ रक्त अल्पताको जोखिममा यस नगरका अधिकतम महिला तथा नवजात शिशुहरू पर्न सक्ने सम्भावना रहेको पाईएकोले यस विषयमा नगरपालिकाले थप योजनाका साथ अधि बढ्न अनिवार्य देखिएको छ । गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाले आईरन चक्कीको सेवन गरेको सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ६७ र चित्र नं. ३० मा उल्लेख गरिएको छ ।

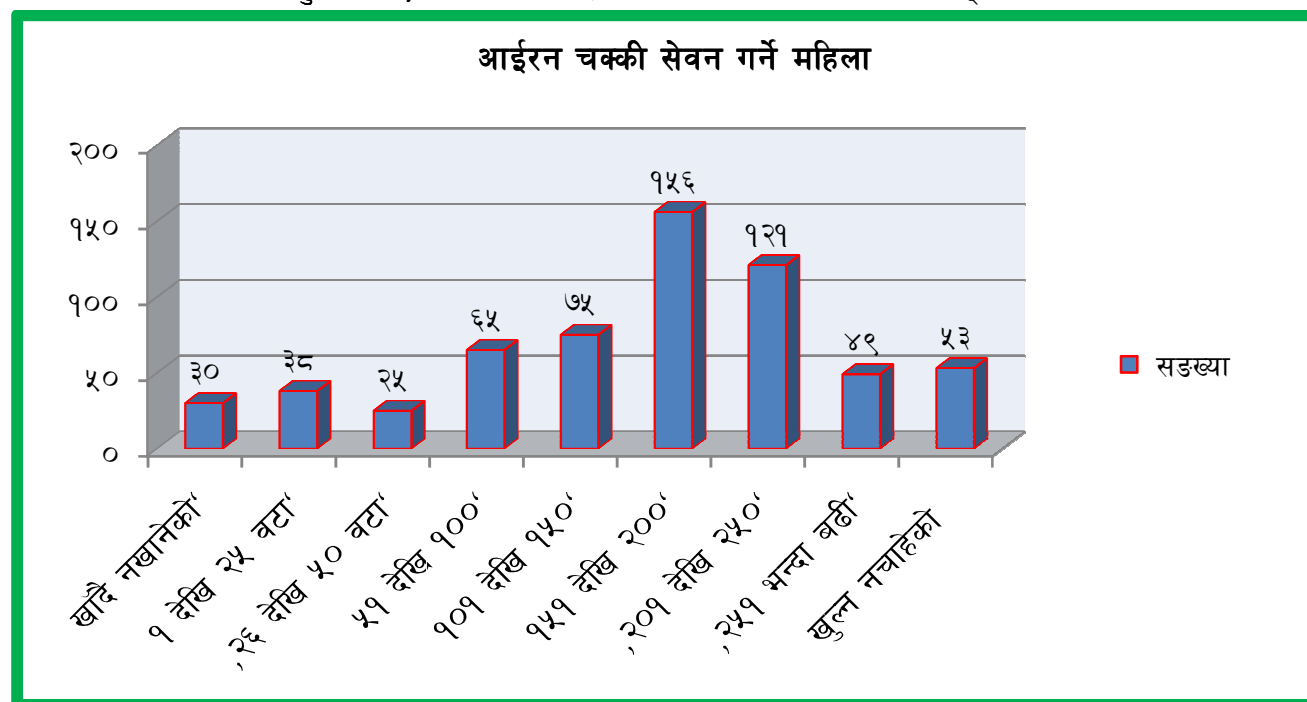
तालिका नं. ६७: आईरन चक्की सेवान गर्ने गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको विवरण

क्र.सं.	आईरन चक्की प्रयोग (चक्की मात्रा संख्या)	महिलाको सङ्ख्या	%
१	खदि नखानेको सङ्ख्या	३०	४.९०
२	१ देखि २५ वटा सम्म खोन	३८	६.२१

३	२६ देखि ५० वटा खाने	२५	४.०८
४	५१ देखि १०० वटा खाने	६५	१०.६२
५	१०१ देखि १५० वटा खाने	७५	१२.२५
६	१५१ देखि २०० वटा खाने	१५६	२५.४९
७	२०१ देखि २५० वटा खाने	१२१	१९.७७
८	२५१ भन्दा बढी खाने	४९	८.०१
९	खुल्न नचाहेको	५३	८.६६
जम्मा		६१२	१००.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं.३०: गर्भवती तथा सुत्केरी भएको अवधिमा आईरन चक्की सेवन गर्ने महिलाको सङ्ख्या

३.१.१८.७ टिटानस (टिटि) खोप लगाएको पटकका आधारमा गर्भवती महिला

गर्भिणी महिलाको शरीरका अधिकांस हर्मोनहरू यस अवस्थामा गर्भासयको भ्रुण तथा बच्चाको विकासकालागि समेत केन्द्रित हुने हुँदा रोगप्रतिरोधात्मक शक्तिमा कमि हुन गई शरीरमा धेरै प्रकारका असन्तुलनहरू देखा पर्ने गर्दछन् तथा सक्दछन् । विशेष गरी यसरी देखिने धेरै प्रकारका असन्तुलन मध्ये कहिकतै सामान्य प्रकारको चोटपटक लागेमा उक्त चोटपटक लागेको स्थान बाट ब्याक्टेरियाको प्रवेश हुन गई क्रमिक रूपले मांसपेशी कडा हुँदै जाने र अन्तमा चलन नसक्ने हुन सक्दछन् जस्लाई हामि धनुष्टङ्गार (Titanus) भन्दछौ । यस रोगले गर्भिणी महिला मात्र हैन भ्रुणको विकास संगै जन्मने क्रममा रहेका बच्चालाई समेत गम्भिर असर पार्ने भएका कारण अस्वस्थ हुने मात्र नभई अपाङ्ग हुने समेतको सम्भवना ज्यादै रहन्छ । गर्भावस्थामा टिटानस विरुद्धको खोप नलगाएका कारणले जन्मने बच्चाको घाँटीमा निरन्तर खकारको मात्रा बढी रहने समेतको सम्भावना रहन्छ । तसर्थ गर्भवती महिलालाई यस अवधिमा कम्तिमा पनि २ वटा टिटानस विरुद्धको खोपदिन अनिवार्य हुन्छ । टिटानस वा डेप्थेरीय रोगको सम्भावना साधारणतया गर्भिण भएको २० औँ हप्ता पटी बढी सम्भावना हुने भएकाले यसरी दिने २ वटा खोप मध्ये पहिलो खोप गर्भवती भएको २७ वौँ हप्तामा र दोश्रो

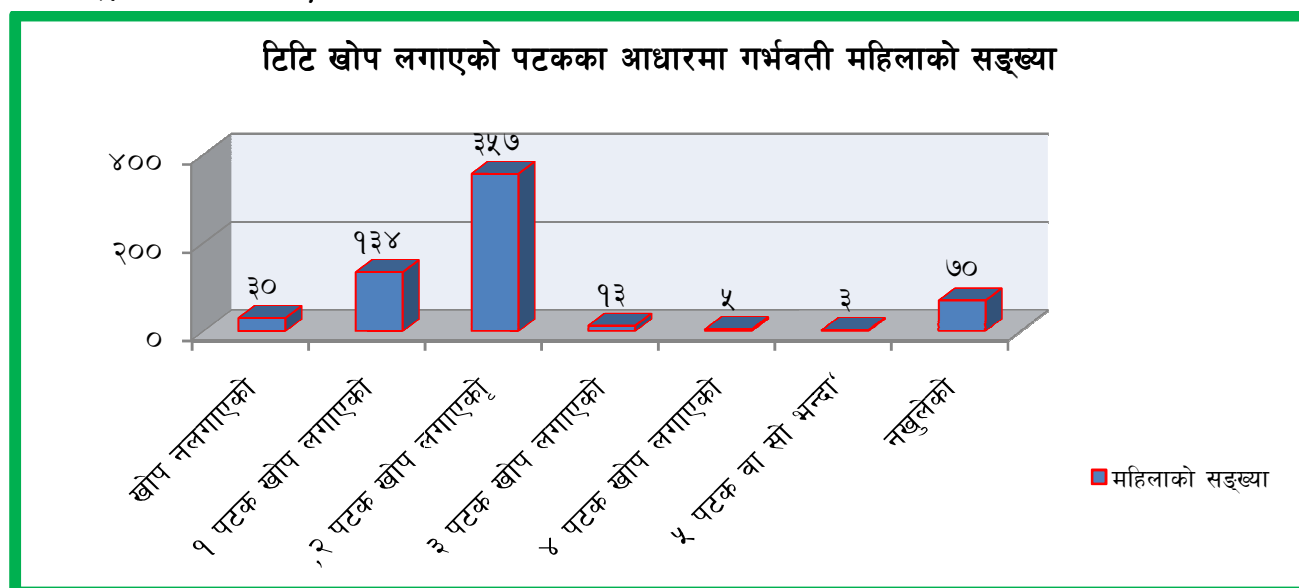
खोप ३६ औं हप्तामा दिन उपयुक्त हुन्छ । यस नगरपालिका भित्र गर्भवती महिलाले टिटानस विरुद्ध खोप लगाए नलगाएको विषयमा अध्ययन गर्दा कुल ६१२ गर्भवती महिला मध्ये ५८.३३ % महिलाले मात्र २ पटक खोप लगाएको पाईएको छ भने २१.९ % ले १ पटक मात्र तथा ३.४३ % ले २ पटक भन्दा बढी लगाएको साथै ४.९० % ले नलगाएको तथा ११.४४ % को यथार्थ अवस्था खुल्न सकेन । तसर्थ यस नगरपालिकाका गर्भिणी महिलाहरूको नकै ठूलो हिस्सा टिटानस विरुद्धको खोपको पहुँच बाहिर रहेको पाईएकोले यसलाई सम्बोधन हुने प्रकारका कार्यक्रम सञ्चालन व्यवस्थापन गर्नुपर्ने अवस्था देखिएको छ । यस नगरको घरपरिवार सर्वेक्षण बाट प्राप्त विवरण तालिका नं. ६८ र चित्र नं. ३१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.६८ टिटानसको खोप लगाएको पटकका आधारमा गर्भवती महिलाको विवरण

क्र.सं.	टिटि खोप लगाएको पटक	महिलाको सङ्ख्या	%
१	खोप नलगाएको	३०	४.९०
२	१ पटक खोप लगाएको	१३४	२१.९०
३	२ पटक खोप लगाएको	३५७	५८.३३
४	३ पटक खोप लगाएको	१३	२.१२
५	४ पटक खोप लगाएको	५	०.८२
६	५ पटक वा सो भन्दा बढी पटक खोप लगाएको	३	०.४९
७	नखुलेको	७०	११.४४
	जम्मा	६१२	१००.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं.३१: टिटि खोप लगाएको पटकका आधारमा महिला

३.१.१८.८ नवजात शिशुको स्वास्थ्य जाँच

मानव जीवनको अर्को एक महत्वपूर्ण सम्बेदनशिल उमेर भनेको नवजात शिशुको अवस्था हो । भर्खरै जन्मेका नवजात शिशुहरू क्रमिक रूपले यस खुला वातावरणमा स्थापित हुँदै जाने हुन्छ । एकातिर उनिहरूमा रोगप्रतिरोधात्मक क्षमताको पूर्ण

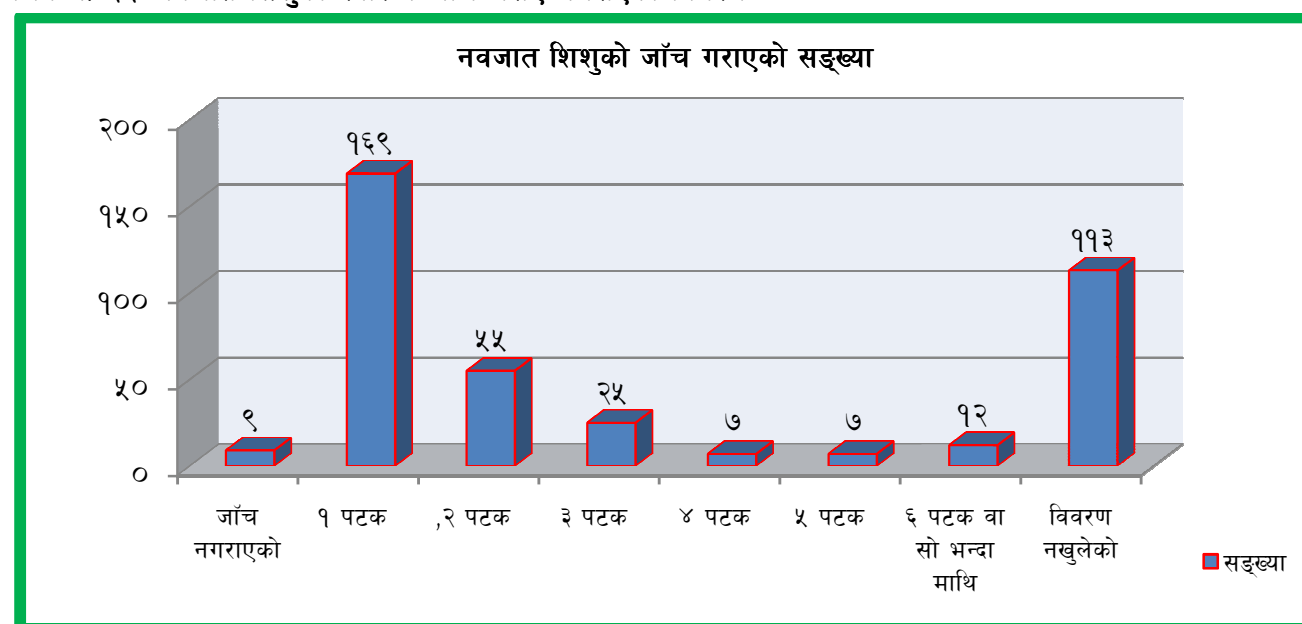
विकास भइसकेको हुँदैन भने अर्को तर्फ वातावरण अनुकूल आफ्नो जीवनलाई परिवर्तन गराउँदै जानु पर्ने बाध्यकारी अवस्था रहन्छ । यस अवस्थामा आफ्ना बाबु आमाको विशेष प्रकृतिको हेरचाहा र स्याहारसुसार एक अनिवार्य आवश्यकता हो । एकातर्फ नवजात शिशुको रोग प्रतिरोधात्मक क्षमताको विकासकालागि पौष्टिक आहारको रुपमा आमाको दुध एक अमूल्य वरदान हो भने अर्कोतर्फ थप स्वास्थ्य रक्षाका लागि समय समयमा स्वास्थ्य जाँच गराएर अवस्थाको बारेमा विशेष ख्याल गर्नु अभिभावकको कर्तव्य भित्र पर्दछ । प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराउने अनिवार्य ठानिएको छ भने बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्यविधिमा समेत नवजात शिशुको स्वास्थ्य जाँच अनिवार्य रूपले ३ पटक गराएका हुनेछन् भन्ने विषयलाई स्पष्ट रूपले सूचकको रुपमा समेत समावेश गरिएको छ । यसै विषयमा यस नगरपालिकाका कुल सुत्केरी महिलाहरू मध्ये १२.८४ % ले मात्र ३ पटक वा सो भन्दा बढी पटक फोनो नवजात शिशुलाई अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्रमा लगी स्वास्थ्य जाँच गराएको देखिन्छ भने २ पटक र १ पटक जाँच गराउने हरूको सङ्ख्या क्रमस १३.८५ % र ४२.५७ % रहेको छ । यस नगरको घरपरिवार सर्वेक्षणको विवरणका आधारमा २.२७ % ले जाँच नगराएको तथा २८.४६ % को यथार्थ अवस्था खुल्न सकेको छैन । तसर्थ यस विषयमा नगरपालिकाले थप योजनाका साथ अधि बढ्न अनिवार्य देखिएको छ । यसको विवरण तालिका नं. ६९ र चित्र नं. ३२ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.६९: नवजात शिशुको स्वास्थ्य जाँच गराएको नगराएको विवरण

क्र.सं.	नवजात शिशुको जाँच गराएको पटक	सङ्ख्या	%
१	जाँच नगराएको	९	२.२७
२	१ पटक जाँच गराएको	१६९	४२.५७
३	२ पटक जाँच गराएका	५५	१३.८५
४	३ पटक जाँच गराएको	२५	६.३०
५	४ पटक जाँच गराएको	७	१.७६
६	५ पटक जाँच गराएको	७	१.७६
७	६ पटक वा सो भन्दा माथि जाँच गराएको	१२	३.०२
८	विवरण नखुलेको	११३	२८.४६
जम्मा		३९७	१००.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ३२: नवजात शिशुको स्वास्थ्य जाँच गराए नगराएको विवरण

३.१.१८.९ बालबालिकालाई लगाईनु पर्ने खोपको अवस्था

यस नगरपालिका भित्र बालबालिकाले पूर्ण रूपले आधारभुत खोप प्राप्त गरिरहेका छन् या छैनन् भन्ने विषयमा अध्ययन गर्दा आ.व. २०७५/७६ मा बालबालिकालाई दिईएको खोपको विवरण तालिका नं ७० (क र ख) मा उल्लेख गरिएको छ भने २०७६ श्रावण देखि घरपरिवार सर्वेक्षणका अवधि सम्ममा ६०१ जना बालबालिकाले पूर्ण खोप प्राप्त गरेका पाईएको छ भने डिपिटी, हिव बी, एचआइवी १st प्राप्त गर्ने बालबालिका १०४३ रहेका छन् । नगरपालिकाका स्वास्थ्य केन्द्र हरू टिवि रोगको समेत उपचार हुने गरेको अवस्था छ । यस विषयमा अध्ययन गर्दा उपरोक्त उल्लेखित समायावधिमा १५ जना बिरामी नयाँ दर्ता भएको पाईएको छ भने अघिल्लो आ.व. बाटै उपचारत १३ जना पूर्ण रूपले स्वस्थ भएको अवस्था पाईएको छ । तथापि आधारभुत स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डका आधारमा सवै गर्भवति महिलाले कम्तिमा ४ पटक गर्भ जाँच गराउने, बालबालिकालाई अनिवार्य रूपमा आधारभुत खोप लगाउने साथै टिविको व्यवस्थित उपचारको वातावरण श्रृजना गर्ने कार्यमा नगरपालिकाले महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरू मार्फत जनचेतना अभिवृद्धि र फलोअप लाई विशेष प्राथमिकताका साथ अघि बढाउन आवश्यक देखिएको छ । खोप तथा टिवि रोग सम्बन्धी विवरण तालिका नं.७० (ग) मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.७० (क): आ.व २०७५/७६ मा बालबालिकालाई लगाईएको खोप सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्था	खोपको प्रकार								
		BCG	DPT I	DPT II	DPT III	Polio I	Polio II	Polio III	Measles I	Measles II
१	बक्लोरी स्वास्थ्य चौकी	२५७	२९५	२७१	२५१	२९५	२७१	२५१	२५७	२५३
२	डुम्राहा स्वास्थ्य चौकी	१३१	१२६	१२४	१२९	१२६	१२४	१२९	१०५	१०१
३	भा.सी. स्वास्थ्य चौकी	३२३	३५७	३३५	३४८	३५७	३३५	३४८	३२१	२९७
४	सिंगिया स्वास्थ्य चौकि	२२४	२४५	२३६	२४६	२४५	२३६	२४६	२०६	१९५
जम्मा		९३५	१०२३	९६६	९७४	१०२३	९६६	९७४	८८९	८४६

श्रोत: नगरपालिका शहरी स्वास्थ्य केन्द्र तथा चौकीहरूको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.७० (ख): आ.व २०७५/७६ मा बालबालिकालाई लगाईएको खोप सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्था	खोपको प्रकार								
		PVC I	PVC II	PVC III	FIPV I	FIPV II	TD I	TD II	TD II+	Japanese Insepatalitis
१	बक्लोरी स्वास्थ्य चौकी	२५४	२७०	२५७	२५४	२२७	१२९	९९	७६	२६२
२	डुम्राहा स्वास्थ्य चौकी	१२६	१२४	११०	८९	८२	७०	६०	६६	११६
३	भा.सी. स्वास्थ्य चौकी	३७७	३४५	३२१	३९५	१७७	१२८	१२८	१३१	३४८
४	सिंगिया स्वास्थ्य चौकि	२४५	२३५	१९६	२४५	१९७	१२८	१०४	४७	२०९
जम्मा		१००२	९७४	८८४	९८३	६८३	४५५	३९१	३२०	९३५

श्रोत: नगरपालिका शहरी स्वास्थ्य केन्द्र तथा चौकीहरूको अभिलेख, २०७६

तालिका नं. ७० (ग): आ.व २०७६/७७ मा बालबालिकालाई लगाईएको खोप तथा सवै उमेरको टिबि रोग सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	स्वास्थ्य सेवाको प्रकार	सङ्ख्या
१	बालबालिकाले प्राप्त गरेको खोपको अवस्था र प्रकार	
१.१	पूर्ण रुपले खोप पाएको बालबालिका (GESI)	६०१
१.२	डिपिटी, हिव बी, एचआइवी १st	१०४३
२	टिबि उपचार सम्बन्धी विवरण (सवै उमेर समूहका)	
२.१	नयाँ बिरामी दर्ता	१५
२.२	पुराना बिरामीको उपचार सम्पन्न	१३

श्रोत: नगरपालिका शहरी स्वास्थ्य केन्द्र तथा चौकीहरूको अभिलेख, २०७६

३.१.१८.१० आयोडिन युक्त नूनको सेवाको अवस्था

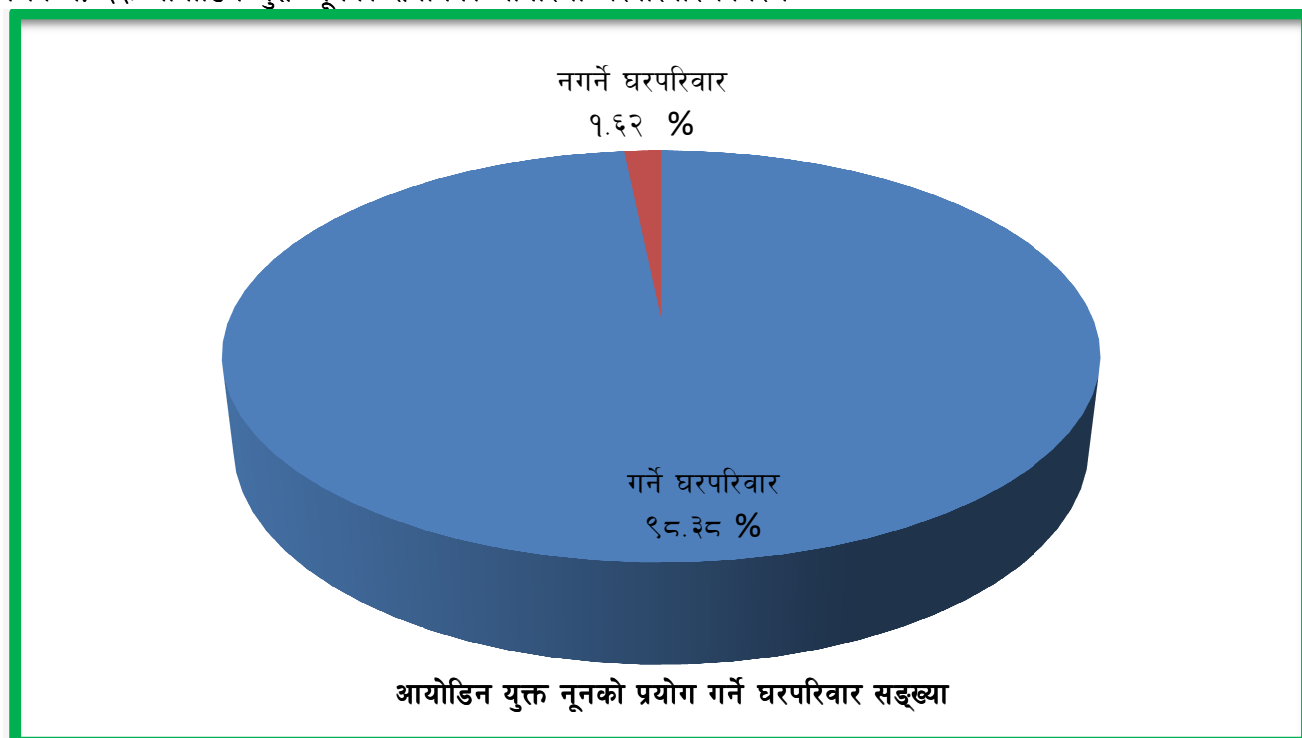
मानव स्वास्थ्य रक्षाका लागि आयोडिनको उपलब्धता एक अनिवार्य सर्त हो । मानव शरीरको विकास, सन्तुलन र व्यवस्थापनकालागि आयोडिन एक अनिवार्य र महत्वपूर्ण पोषक तत्व हो । जव गर्भवती महिलाको गर्भासयमा मानव शरीरको बनावटकालागि भ्रुणको विकास हुने क्रम सुरु हुन्छ तव सवै भन्दा पहिलो अङ्गको रुपमा मानव दिमागको विकासको क्रम सुरुहुन्छ । यो प्रकृया गर्भासयमा भ्रुण विकासको तेस्रो साता बाट सुरु हुन्छ । स्वस्थ दिमागको विकास नै स्वस्थ मानिसको जन्मको पहिलो सर्त समेत हो । सवै उमेर समूहका मानिसहरूलाई नियमित रुपमा आयोडिनको आवश्यकता भईरहने भएता पनि विशेष गरी स्वस्थ दिमागको विकासका लागि आयोडिन एक अनिवार्य तत्व भएका कारण गर्भवास्थामा भ्रुणको विकास क्रम सँगै बालबालिकाको जन्म पछिको दिमाग विकास क्रममा समेत अनिवार्य रहन्छ । मानव दिमागको स्वस्थ विकास क्रम सँगै हाम्रो शरीरको शारीरिक तथा मानसिक विकास क्रममा रहने मेटाबोलिजम को नियन्त्रण र व्यवस्थापन गर्न, मुटुको चाल सन्तुलन राख्न, शरीरको तापक्रम नियन्त्रणमा राख्न लगायतका शरीर सञ्चालनका यावत विषय वस्तुकालागि थाईरोक्सिन हर्मोनको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । थाईरोक्सिन हर्मोनको विकास, व्यवस्थापन र गतिसिलताकालागि आयोडिन एक अनिवार्य तत्व हो । यसको अभावमा थाईरोक्सिन हर्मोनले आफ्नो नियमित कार्य गर्न नसक्ने भएका कारण मावन शरीरमा धेरै प्रकारको असन्तुलन र रोगव्याधिहरू देखा पर्दछन् । हाम्रो पाचन प्रणालीमा समेत यसले ठूलो समस्या श्रृजना हुन जान्छ । तसर्थ हाम्रो घाँटीमा पाईने थाइराईड ग्रन्थीलाई नियमित सञ्चालन व्यवस्थापनमा सहयोग गर्न आयोडिनको महत्व धेरै रहेको छ । मानिसको स्वस्थ दिमागको विकास, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनकालागि आयोडिनको जती मात्रा आवश्यक पर्दछ, गर्भवती महिलाकालागि गर्भमा रहेको भ्रुण तथा बच्चाको विकासकोलागि मात्र नभएर सुत्केरी पश्चात नवजात शिशु तथा बालककालागि समेत थप आवश्यक पर्दछ । तोकिएको मात्रा भन्दा बढी आयोडिन उपभोग गर्नु उपयुक्त नहुने भएका कारण गर्भिणी महिलालाई दैनिक रुपमा २२० देखि २९० माईको ग्राम सम्म आवश्यकता पर्दछ, भने सुत्केरी भएका तथा दुध खुवाउने महिलाको लागि दैनिक २९० माईको ग्रामको आवश्यकता पर्दछ । हामिले उपभोग गर्ने खाद्य पदार्थमा आयोडिनको मात्रा ज्यादै कम हुने तर हाम्रो लागि नभै नहुने पोषक तत्वको रुपमा रहेका कारण विश्व स्वास्थ्य सँगठन र युनिशेफले समेत हामिले उपभोग गर्ने नूनमा आयोडिन मिसाएर आयोडिन युक्त नूनको प्रयोगलाई विशेष जोड दिएको छ । यस नगरपालिका भित्र ९८.३८ ५ घरपरिवारले आयोडिन युक्त नूनको प्रयोग गर्ने गरेको अवस्था देखिएको छ भने मात्र १.६२ ५ घरपरिवार आयोडिन युक्त नूनको पहुँच भन्दा बाहिर रहेका छन् । वडागत रुपमा हेर्ने हो भने सवै वडाको स्थिति धेरै राम्रो रहेको भएता पनि तुलनात्मक रुपमा वडा नं. ३ मा ९९.७६ ५ घरपरिवारले प्रयोग गरेको देखिएको छ भने सवै भन्दा कम वडा नं. ४ मा ९५.४५ ५ घरपरिवारले प्रयोग गरेको अवस्था छ । तसर्थ नगरपालिकाले सामान्य पहल गरेमात्र पनि यस कार्यमा सत प्रतिसत सफलता प्राप्त गर्ने अवस्था देखिएका कारण तत्काल योजनागत रुपमा अधि बढ्न आवश्यक देखिएको छ । आयोडिन युक्त नूनको प्रयोगको अवस्थाका बारेमा तालिका नं. ७१, ७२, चित्र नं. ३३ र ३४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ७१: आयोडिन युक्त नूनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं.	आयोडिन युक्त नूनको प्रयोग	सङ्ख्या	%
१	गर्ने घरपरिवार	१३२६४	९८.३८
२	नगर्ने घरपरिवार	२१८	१.६२
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ३३: आयोडिन युक्त नूनको सेवानको आधारमा घरपरिवार विवरण

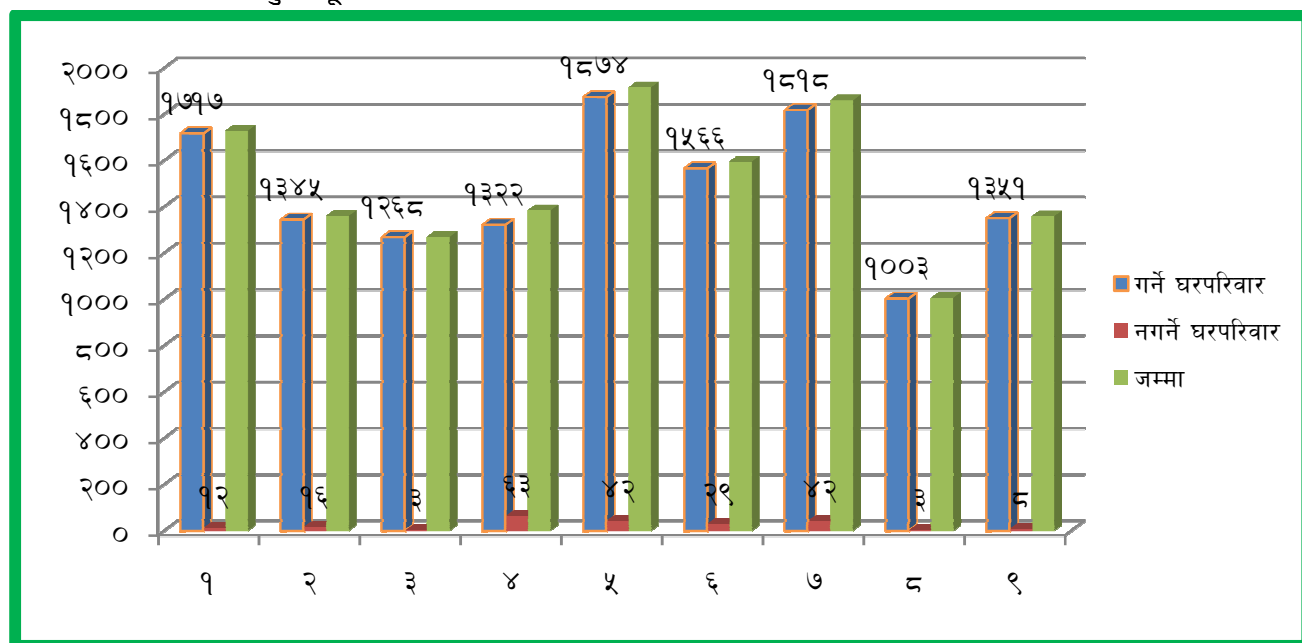

तालिका नं. ७२: आयोडिन युक्त नूनको सेवानको आधारमा घरपरिवार वडागत विवरण

वडा नं.	आयोडिन युक्त नूनको प्रयोग गर्ने घरपरिवार सङ्ख्या			प्रयोग गर्नेको वडागत %
	गर्ने घरपरिवार	नगर्ने घरपरिवार	जम्मा घरपरिवार	
१	१७१७	१२	१७२९	९९.३१
२	१३४५	१६	१३६१	९८.८२
३	१२६८	३	१२७१	९९.७६
४	१३२२	६३	१३८५	९५.४५
५	१८७४	४२	१९१६	९७.८१
६	१५६६	२९	१५९५	९८.१८
७	१८१८	४२	१८६०	९७.७४
८	१००३	३	१००६	९९.७०
९	१३५१	८	१३५९	९९.४१
जम्मा	१३२६४	२१८	१३४८२	९८.३८

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं.३४: आयोडिन युक्त नूनको प्रयोग गर्ने घरपरिवारको वडागत विवरण

३.१.१९ पूर्ण सरसफाईको अवस्थाका आधारमा घरपरिवार

स्वास्थ्य तथा सरसफाई मानव जीवन र सभ्यता साथै मानव स्वास्थ्यका आधारभुत सूचकहरू हुन् । मानव जीवनमा जतीपनि रोगव्यधिको प्रकोप जन्मन्छ, यो सवै व्यक्तिगत सरसफाई र फोहोरमैलाको समयोचित व्यवस्थापनको कमिका कारण हुने गर्दछ । स्वास्थ्य र सरसफाईमा गरिने सानो भन्दा सानो लापरवाहिले भयावह र महामारिको रूप समेत लिने सक्ने भए बाट सधैं चनाखो रहन अनिवार्य छ । स्वास्थ्य वातावरण शुखि र सभ्य समाज । मानिसले आफु सधै स्वस्थ र सभ्य रहन उसले आफैले उत्पादन गरेको फोहोरमैलाको सहि विसर्जन गर्छ, या गर्दैन, सौचालयको उचित प्रवन्ध गरेर त्यसको सहि प्रयोग गर्छ, या गर्दैन, सौचालयको प्रयोग पछि त्यसको सरसफाई तथा साबुन पानिले हात धुने परिपाटिको विकास भएको छ, या छैन, शुद्ध र सुरक्षित पिउने पानिको प्रयोगको अवस्था कस्तो छ, खाना पाकेपछि छोपेर राख्ने गरेको छ, या छैन, फाहोरमैलाको उचित व्यवस्थापनको प्रवन्ध मिलाएको छ, या छैन लगायत यी तमाम विषयमा रहेको मानिसहरूको चेतनास्तर र उनिहरूले दैनिकिको रूपमा अवलम्बन गर्ने प्रकृया र पद्धतिले उनिहरूको स्वास्थ्य रक्षा तथा स्वास्थ्य र सरसफाई प्रतिको चेतना सहितको आनिवानिको विकासमा गहिरो प्रभाव पार्दछ । रामधुनी नगरपालिकाको घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ का आधारमा यस नगर भित्र बसोबास गर्ने मानिसहरूको पूर्ण सरसफाईको अवस्थाका बारेमा अध्ययन गर्दा देहाय बमोजिमको अवस्था देखिएको छ ।

३.१.१९.१ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार र प्रयोगको अवस्था:

प्राथमिकिकरणको हिसावले खाना बनाउने भान्साघर तथा बासबस्ने स्थान भन्दा मानव जीवनको पहिलो र अनिवार्य आवश्यकता व्यवस्थित सौचालय र त्यसको सहि सदुपयोग हो । खुला स्थानमा विषर्जन गरिने दिसा पिसावका कारण भाडापखाला, आउं हैजा लगायतका रोगहरूको प्रकोप अत्यन्त धेरै हुने मात्र हैन कहिलेकाहि महामारिको रूप समेत लिने गर्दछ । तर मानव समुदायले विगत देखिनै यसलाई प्रथम प्राथमिकतामा राखेको पाईदैन । विकासोन्मुख तथा अल्प विकसित मुलुकहरूमा यसको अवस्था भन्ने विकराल रहदै आएको छ । यस विषयमा रामधुनी नगरपालिकाले घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ माफत अध्ययन गर्दा यस नगरका १३४८२ घर परिवार मध्ये ३३३५ (२४.७४ %) घरपरिवार सेफिट टेंकी सहितको फ्लस भएको शौचालयको प्रयोग गरिरहेका छन् भने ९४६३ (७०.१९ %) घरपरिवारले साधारण शौचालयको प्रयोग गरिरहेको अवस्था छ । रामधुनी नगरपालिकालाई खुला दिसामत्त क्षेत्रको रूपमा अन्तिम पटक आ.व. २०७३/७४ मानै

घोषणा गरिएको भएता पनि यस सर्वेक्षणले समेत ६२२ (४.६१ %) घरपरिवारमा शौचालय नभएको विवरण प्राप्त भएको छ । वडागत रुपमा अध्ययन गरिएको यस सर्वेक्षणमा सबै वडामा शौचालय नभएका घरपरिवार रहेका छन् भने १०० घरपरिवार भन्दा बढी रहेका वडामा वडा नं. ४, ६ र ९ रहेका छन् भने त्यसमा पनि सबै भन्दा बढी वडा नं. ९ मा १३९ घरपरिवार रहेका छन् । अभिभावकले बालबालिकालाई कस्तो घरायसी वातावरणमा हुर्कने र विकसित हुने वातावरणको व्यवस्थापन गर्दछन् उनीहरूको आनी बानी र व्यवहार समेत त्यसै अनुरूप विकसित हुदै जाने गर्दछ मात्र हैन शौचालयको प्रयोग भविष्य समेत त्यसैमा निर्भर रहन्छ । तसर्थ शौचालयको प्रयोगको वर्तमान अवस्था विगतमा हाम्रा अभिभावकहरूले अपनाएको व्यवहारिक पक्षको प्रतिविम्ब हो । वर्तमान सामाजिक सचेतनाका कारण वर्तमान अवस्थामा केहि सुधार हुदै गएको भएता पनि शौचालय नभएको घर परिवारले अनिवार्य शौचालय निर्माण गर्ने तथा सत प्रतिसतले शौचालयको पूर्ण सरसफाई, साबुन पानिको पर्याप्त व्यवस्था र समय समयमा मर्मत सम्भार गर्ने बानिको विकास गराउन थप कृयाशिल हुनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ । शौचालयको व्यवस्था र प्रयोगका विषयमा घरपरिवार सर्वेक्षण बाट प्राप्त यस नगरको विवरण तालिका नं.७३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ७३: परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण

परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण, २०७६						
वडा नं.	शौचालयको प्रकार					जम्मा
	फ्लस भएको सार्वजनिक ढल	फ्लस भएको सेफिट टेंकी	साधारण	शौचालय नभएको	अन्य	
१	१	१०९	१६०६	१३	०	१७२९
२	३	६०२	६८७	६९	०	१३६१
३	१२	६०१	६२४	३४	०	१२७१
४	०	२०२	१०७४	१०९	०	१३८५
५	०	६१३	१३०२	१	०	१९१६
६	५	५५४	९२०	११६	०	१५९५
७	३८	१८७	१५४५	८८	२	१८६०
८	१	१	९५१	५३	०	१००६
९	०	४६६	७५४	१३९	०	१३५९
जम्मा	६०	३३३५	९४६३	६२२	२	१३४८२
%	०.४५	२४.७४	७०.१९	४.६१	०.०१	१००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१९.२ शौचालयको प्रयोगको अवस्था

रामधुनी नगरपालिका बासीले नियमित शौचालयको प्रयोग गर्ने गरेका छन् या छैन तथा शौचालयको प्रयोग पछि साबुन पानीले हातधुने परिपाटीको अवस्था कस्तो छ भन्ने विषयमा अध्ययन गर्दा करिव ९१ % घरपरिवारले नियमित रुपमा शौचालयको प्रयोग गरेको पाईएको छ भने शौचालयको नियमित सफाई गर्ने घरपरिवारको संख्या ७७.२७ % मात्र रहेको छ । यति मात्र हैन यस नगरपालिकाका ९२.६९ % घरपरिवारले साबुनपानीले हात धुने उपयुक्त स्थानको व्यवस्था गरेको भएता पनि शौचालयको हकमा भने ७७.२७ % घरपरिवारले मात्र साबुन पानीको व्यवस्था गरेको देखिन्छ । यहाँका नगरबासी घरपरिवार मध्ये मात्र ३४.७५ % ले शौचालयको नियमित मर्मत संभार गर्ने गरेको अवस्था छ । स्थानीयबासीले कुन कुन अवस्थामा साबुन पानीले हात धुने गरेका छन् भन्ने विषयमा गरिएको अध्ययनमा शौचालय गए पछि हातधुने ९६.७२ % , फोहोर कुरा तथा बिषदी छोएपछि हातधुने ८६.०४ % , खानाखानु अघि हात धुने ७१.७३ % , खाना पकाउनु अघि हात धुने ६८.०४ % , बिरामी तथा बच्चाको श्याहार गर्नु अघि र पछि ६६.१२ % , बच्चाको दिसा धोए पछि ५३.२३

%, बच्चलाई खाना खुवाउनु अघि ४९.७२ %, रहेको पाईएको छ भने उपरोक्त उल्लेखित कुनै पनि अवस्थामा प्रायस हात नधुने २ % रहेको अवस्था छ । उपरोक्त विवरणका आधारमा वर्तमान अवस्थामा समेत अत्याधिक स्थानियवासीहरू व्यक्तिगत सरसफाईमा वा शौचालयको प्रयोग र व्यवस्थापनमा सचेत नरहेको अवस्था देखिएको छ । तसर्थ यस नगरपालिकाले शौचालयको निर्माण, सरसफाई तथा नियमित मर्मत सम्भार लगायत व्यक्तिगत सरसफाईमा समेत नगरवासीहरूलाई सचेत गर्न अति आवश्यक देखिएको छ । उपरोक्त उल्लेखित विवरणहरू तालिका नं. ७४, ७५ र ७६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.७४: शौचालयको प्रयोग र सरसफाईको अवस्थाका आधारमा घरपरिवार विवरण

शौचालयको प्रयोग र सरसफाईको अवस्थाका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	शौचालयको प्रयोग र सरसफाई	घरपरिवार संख्या	%
१	घरपरिवारका सबै सदस्यले सँधै शौचालयमा दिसा पिसाव गर्ने गरेका	१२३२०	९१.३८
२	शौचालयमा लागि साबुन पानीको व्यवस्था भएको	१०७५५	७९.७७
३	शौचालयको सफाई नियमित गर्ने गरेको	१०४१८	७७.२७
४	शौचालयको नियमित मर्मत संभार गर्ने गरेको	४६८५	३४.७५
जम्मा		३८१७८	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.७५: साबुन पानीले हात धुने उपयुक्त स्थान भए नभएको आधारमा घरपरिवार विवरण

साबुन पानीले हात धुने उपयुक्त स्थान भए नभएको आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	साबुन पानीले हातधुने उपयुक्त स्थान	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	१२४९७	९२.६९
२	छैन	९८५	७.३१
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.७६: साबुन पानीको प्रयोगको अवस्थाका आधारमा घरपरिवार विवरण

साबुन पानीको प्रयोगको अवस्थाका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	साबुन पानीको प्रयोगको अवस्था	घरपरिवार संख्या	%
१	शौचालय गए पछि	१३०४०	९६.७२
२	फोहोर कुरा तथा विषादी छौएपछि	११६००	८६.०४
३	खाना खानु अघि	९६७०	७१.७३
४	खाना पकाउनु अघि	९१७३	६८.०४
५	विरामी तथा बच्चको स्याहार गर्नु अघि र पछि	८९१४	६६.१२
६	बच्चाको दिसा धोए पछि	७१७७	५३.२३
७	बच्चालाई खाना खुवाउनु अघि	६७०३	४९.७२
८	कहिले पनि नधुनी	२६९	२.००
जम्मा		६६५४६	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१९.३ व्यक्तिगत सरसफाईको अवस्था:

माथिनै उल्लेख गरिए बमोजिम मानव स्वास्थ्य व्यवस्थापनका लागि व्यक्तिगत सरसफाई महत्वपूर्ण पक्ष हो । व्यक्तिगत सरसफाई पूर्ण सरसफाईको अर्को एक प्रमुख अङ्ग पनि हो । यस भित्र मानिसले दैनिक रुपमा दाँत माभ्ने, नुहाई धुवाई गर्ने, कपाल तथा नङ काट्ने साथै मिलाउने, महिलाहरूले महिनावारीको व्यवस्थापन र त्यसकालागि उपयुक्त विधि अवलम्बन गर्ने जस्ता कृयाकलापहरू पर्दछन् । विशेषत महिनावारीका विषयमा यस नगरपालिकाका महिलाहरू त्यति धेरै खुल्न नचाहेको भएता पनि व्यक्तिगत सरसफाईका प्रायस सबै कृयाकलापमा सबै उमेर समुहका महिला तथा पुरुषहरूले राम्रो चासो राख्ने र विशेष प्रकारको ध्यान दिने परिपाटीको विकास भएको पाईएको छ । नियमित दाँत माभ्ने कार्यमा ९४.१३ %, नियमित नुहाईधुवाई गर्नेमा ८८.०२ %, कपाल काट्ने वा मिलाउनेमा ८२.३९ %, नङ काट्नेमा ७७.६३ %, महिनावारीको राम्रो व्यवस्थापनमा ६० % भन्दा बढि घरपरिवारहरूको सम्लग्नता देखिएको छ । उल्लेखित विवरण पूर्ण सरसफाईको दृष्टिकोणको हिसावले केहि अपर्याप्त देखिएको भएता पनि बिगतको तुलनामा सकारात्मक रुपमा अघि बढिरहेको र स्थानीयबासीको चासो र कृयाकलापमा बृद्धि हुँदै गएको अवस्था छ । तसर्थ यस नगरपालिकाले स्थानीय नगरबासीलाई पूर्ण सरसफाईका व्यक्तिगत कृयाकलापमा अभि बढी सम्लग्न गराउन र पूर्ण सरसफाईलाई सतप्रतिसत साकार पार्न सचेतनामुलक कृयाकलाप सञ्चालन गर्नु पर्ने अवस्था रहेका देखिन्छ । उल्लेखित विवरणको विस्त्रित विवरण तालिका नं. ७७, ७८ र ७९ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ७७: परिवारका सदस्यले नियमित गर्ने व्यक्तिगत सरसफाईका आधारमा घरपरिवार विवरण

परिवारका सदस्यले नियमित गर्ने व्यक्तिगत सरसफाईका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	व्यक्तिगत सरसफाई	घरपरिवार संख्या	%
१	दाँत माभ्ने	१२६९०	९४.१३
२	नियमित नुहाईधुवाई गर्ने	११८६७	८८.०२
३	कपाल काट्ने वा मिलाउने	१११०८	८२.३९
४	नङ काट्ने	१०४६६	७७.६३
५	अन्य	४५	०.३३
जम्मा		४६१७६	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.७८: महिनावारी व्यवस्थापनमा प्रयोग गरिने साधनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

महिनावारी हुँदा यसको व्यवस्थापनकालागि प्रयोग गरिने साधनका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	महिनावारी व्यवस्थापनमा प्रयोग गरिने साधन	घरपरिवार संख्या	%
१	सफा कपडा	८०९८	६०.०७
२	बजार बाट किनेको प्याड	६६५६	४९.३७
३	पुन पयोग गर्न मिल्ने खालको प्याड	४१७	३.०९
४	जस्तो पायो त्यस्तै कपडा	५९	०.४४
५	अन्य	५	०.०४
६	केहि पनि नगर्ने	३०३	२.२५
जम्मा		१४५३८	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.७९: महिनावारिको अवस्थामा व्यक्तिगत सरसफाईको अवस्थाका आधारमा घरपरिवार विवरण

महिनावारिको अवस्थामा व्यक्तिगत सरसफाईको अवस्थाका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	महिनावारीको अवस्थामा सरसफाई	घरपरिवार संख्या	%
१	राम्रो	८१७२	६०.६१
२	ठिकै	१८९१	१४.०३
३	राम्रो नभएको	४७	०.३५
४	नखुलेको	३३७२	२५.०१
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१९.४ सफा र सुरक्षित खानेपानीको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

पानि शुक्ष्म जीवाणुको बासस्थानको एक प्रमुख आधार हो । मानिसलाई लाग्ने रोगहरू मध्ये आउं, हैजा, भूडापखाला लगायतका पेट संग सम्बन्धित करिव ८५ % रोगहरूको स्रोत पानिनै हो । पानि बालबालिका लगायत सबै उमेर समुहका मानिस तथा प्राणीजगतकालागि जीवनहो । पानि पिउनु अघि वा हाम्रो दैनिक खाद्य पदार्थमा पानिको प्रयोग गर्नु अघि शुद्धिकरण एक अनिवार्य सर्त हुन आउंछ । पानिको स्रोत देखि उपयोग वा उपभोगको स्थल र क्षण सम्म यसमा कहि कतै बाट दुषित हुन नदिने तर्फ विशेष ध्यान दिनु पर्दछ भने पानिलाई उमालेर मात्र प्रयोग गरेमा यसको माध्यमबाट मानिसमा सर्ने वा लाग्ने रोगको प्रकोप न्यून हुन जान्छ । यसै कारण रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र बासोबास गर्ने नगरबासिको पानिको प्रयोगको स्रोत के हो र कस्तो छ भन्ने बारेमा घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ का आधारमा गरिएको अध्ययनका आधारमा कुल १३४८२ घरपरिवार मध्ये ८८१ (६.५४ %) घरपरिवारले आफ्नै घर कम्पाउण्डमा भित्र पाइप धारा मार्फत उपभोग गरिरहेका छन भने ९२८ (६.८८ %) घरपरिवारले सार्वजनिक पाईपाधाराको पानी उपभोग गरिरहेको अवस्था छ । यस आधुनिक दुनियमा रामधुनी नगरपालिकाका ११३५१ (८४.२० %) घरपरिवार ट्यूबेलको पानी उपभोग गरिरहेको अवस्था छ भने ५१ घरपरिवार इनारको साथै २२४ घरपरिवार मुलको तथा अन्य स्रोतबाट पानीको अवाश्यकता परिपुर्ति गरिरहेको अवस्था छ ।

पानी प्राणी जगतको जीवन हो । पानी बिना जीवन असम्भव छ । मानव जातीको बाल्यकालमा रोग प्रतिरोधात्मक शक्ति कम हुने भए बाट बालबालिकाले प्रयोग गर्ने पानीको शुद्धिकरणमा विशेष ध्यान पुर्‍याउनु पर्दछ । शुरक्षित पानीको ब्यवस्थापनका विषयमा उल्लेख गर्नु पर्दा पानि पिउनु अघि वा हाम्रो दैनिक खाद्य पदार्थमा पानिको प्रयोग गर्नु अघि शुद्धिकरण एक अनिवार्य सर्त हुन आउंछ भने पानी शुद्धिकरण अघि वा पछि त्यसलाई राखिने भाँडाको अवस्था, छोपेर राख्ने गरेको वा नगरेको साथै समय समयमा गुणस्तर परिक्षण गराउने गरेको वा नगरेको जस्ता कारणहरूले पिउने वा खाने पानीको गुणस्तरको मापन सहजै गर्न सकिन्छ । पानिको स्रोत देखि उपयोग वा उपभोगको स्थल र क्षण सम्म यसमा कहि कतै बाट दुषित हुन नदिने तर्फ विशेष ध्यान दिनु पर्दछ भने पानिलाई उमालेर वा उपयुक्त माध्यम बाट फिल्टर गरेर मात्र प्रयोग गरेमा यसको माध्यमबाट मानिसमा सर्ने वा लाग्ने रोगको प्रकोप न्यून हुन जान्छ मात्र हैन पूर्ण रुपले शुरक्षित समेत हुन सकिन्छ । रामधुनी नगरबासीहरूले पानीको प्रयोग र ब्यवस्थापनमा अपनाएको विधि र प्रकृयाकाबारेमा पूर्ण सरसफाई अन्तरगत अध्ययन गर्दा ९६% घरपरिवारले घरमा पानी बोक्ने वा राख्ने भाँडाहरूको सरसफाई गर्ने गरेको, करिव ५२ % ले मात्र स्रोत तथा वितरण प्रणालिमा रहेको पानीको गुणस्तर परिक्षण गर्ने गरेको अवस्था देखिन्छ । पिउनकोलागि घरमा अपनाईदै आउको शुद्धिकरण विधिको हकमा भने ६४ % ले उमालेर मात्र पिउने गरेको, ५६ % ले फिल्टर गर्ने गरेको तथा करिव ९ % ले क्लोरिनेसन समेत गर्ने गरेको पाईएको छ । यस नगरपालिकाले सुद्ध र शुरक्षित खानेपानीको

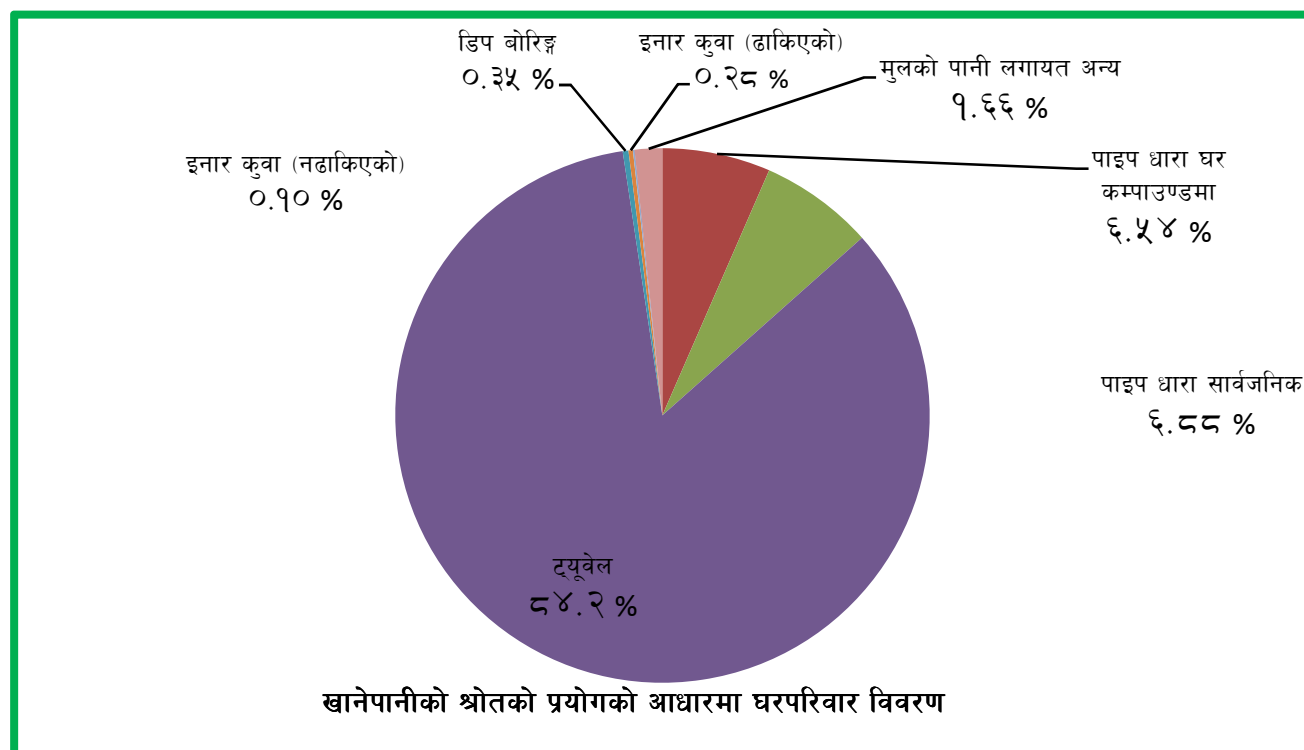
सुनिश्चितताकालागि अझ बढी कृयाशिल हुनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ । खानेपानी श्रोत तथा शुद्धिकरण विधिको आधारमा घरपरिवार विवरण तालिका नं. ८० देखि ८३ सम्ममा र चित्र नं. ३५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ८०: खानेपानी श्रोतको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

खानेपानी श्रोतको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण, २०७६								
वडा नं.	खानेपानीको श्रोतको प्रकार							जम्मा
	पाइप धारा (घर कम्पाउण्डमा)	पाइप धारा (सार्वजनिक)	ट्यूबेल	डिप बोरिङ्ग	इनार कुवा (ढाकिएको)	इनार कुवा (नढाकिएको)	मुलको पानी लगायत अन्य	
१	७३	६	१६४२	२	२	१	३	१७२९
२	२	१०७	१२४६	३	१	०	२	१३६१
३	५	१०	१२५१	०	०	०	५	१२७१
४	०	०	१३८२	०	०	१	२	१३८५
५	४७४	५०	१३५६	०	०	०	३६	१९१६
६	२३६	८०	११०१	१	३	०	१७४	१५९५
७	९१	६७२	१०१३	४१	३०	११	२	१८६०
८	०	३	१००२	०	१	०	०	१००६
९	०	०	१३५८	०	१	०	०	१३५९
जम्मा	८८१	९२८	११३५१	४७	३८	१३	२२४	१३४८२
%	६.५४	६.८८	८४.२०	०.३५	०.२८	०.१०	१.६६	१००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ३५: खानेपानीको श्रोतको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

तालिका नं. ८१: घरमा पानी राख्ने वा बोक्ने भाँडाको सरसफाईका आधारमा घरपरिवार विवरण

घरमा पानी बोक्ने वा राख्ने भाँडाहरूको सरसफाई गर्ने गरेको नगरको अवस्थाका आधारमा घरपरिवार विवरण			
क्र.सं	पानी राख्ने वा बोक्ने भाँडाको सरसफाई	घरपरिवार संख्या	%
१	गर्ने गरेको छ	१२९४३	९६.००
२	गर्ने गरको छैन	५३९	४.००
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. ८२: पानीको गुणस्तर परिक्षणका आधारमा घरपरिवार विवरण

श्रोत तथा पानीको वितरण प्रणालिमा रहेको पानीको गुणस्तर परिक्षणका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	पानीको गुणस्तर परिक्षण गर्ने गरेको	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	६९६८	५१.६८
२	छैन	५७८३	४२.८९
३	थाहा छैन	७३१	५.४२
जम्मा		१३४८२	१००.०

तालिका नं. ८३: पिउने पानीको शुद्धिकरण विधिको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

पिउनकोलागि घरमा प्रयोग हुने पानीको शुद्धिकरण विधिको प्रयोगका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	पानीको शुद्धिकरण विधि	घरपरिवार संख्या	%
१	उमाल्ने	८६६७	६४.२९
२	फिल्टर गर्ने	७५७७	५६.२०
३	क्लोरिनेसन गर्ने	१२१२	८.९९
४	सोडिस विधि अपनाउने	५९९	४.४४
५	अन्य	६	०.०४
६	केहि पनि थाहा नभएको	२३८९	१७.७२
जम्मा		२०४५०	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१९.५ भान्साकोठा र खानेकुराको सरसफाई तथा व्यवस्थापन

रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६ का बखत यस नगरपालिका भित्रको पूर्ण सरसफाईका विषय घरपरिवारले खाना पकाउन प्रयोग गर्ने भान्सा कोठाको अवस्था र सरसफाई, खाना तयार भए पछि भण्डारण गर्ने विधि र प्रकृया, नपकाएको काँचो खानेकुरा (विशेषतः सलादको रुपमा प्रयोग गरिने खाद्य पदार्थ) खाँदा अपनाईने सावधानीका आधार र खाना खाएको तथा पकाएको भाँडाकुँडा सफा गर्ने स्थानको व्यवस्थापनका बारेमा थप अध्ययन गरिएको थियो । यस अध्ययन बाट ९६.८६ % घरपरिवारले खाना पकाउने भाँडा, भान्सा कोठा सफा र सुरक्षित राख्ने तथा खाना छोपेर राख्ने गरेको पाईएको छ भने १३.७५ % घरपरिवारले खानेकुरा भण्डारण गर्नु परेका बखत ५^० सेन्टिग्रेट भन्दा कम तापक्रममा राख्ने गरेको, ९४.२९ % ले काँचो खानेकुरा खाँदा राम्रो सँग धोएर खाने गरेको साथै करिव ६० % ले आफ्नो घरको भाँडा माभन्ने स्थानमा सुरक्षित

भाँडा राख्ने चाड भएको उल्लेख गरेको अवस्था छ । उल्लेखित विवरणका आधारमा भान्सा कोठाको सरसफाई र व्यवस्थापन साथै काँचो खानेकुरा खाँदा अपनाईने विधिका विषयमा सकारात्मक नतिजा प्राप्त भएको भएता पनि खानेकुराको भण्डारण र सफा गरिएको भाँडाकुडा राख्ने स्थानको व्यवस्थापनका विषयमा अझ विशेष प्रयास र व्यवस्थापनको आवश्यकता देखिएकोले स्थानीय नगरबासीको स्वास्थ्य रक्षाकालागि यस नगरपालिकाले नगरबासीलाई आफ्नो घरको भान्साकोठा सरसफाई लगायत खानेकुराको भण्डारण साथै सफा गरेका भाँडाकुडाको सुरक्षित स्थलको व्यवस्थापनमा समेत उल्लेख्य सुधार र चेतना विकासको खाँचो देखिएको छ । उल्लेखित विवरणहरू तालिका नं. ८४ देखि ८७ सम्म मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.८४: भान्साकोठामा खाना राख्ने व्यवस्थापनका आधारमा घरपरिवार विवरण

खाना पकाउने भाँडा, भान्सा कोठा सफा र सुरक्षित राख्ने तथा खाना छोपेर राख्ने गरेको नगरको आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	भाँडा र भान्सा कोठाको सफाई र खाना छोपेर राख्ने वा नराख्ने	घरपरिवार संख्या	%
१	राख्ने गरेको	१३०५९	९६.८६
२	कहिले कहि राख्ने गरेको	३०८	२.२८
३	राख्ने नगरेको	११५	०.८५
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.८५: खानेकुरा भण्डारण गर्ने तरिकका आधारमा घरपरिवार विवरण

खानेकुरा भण्डारण गर्नु परेका बखत ५ ^० सेन्टिग्रेट भन्दा कम तापक्रममा राख्ने गरेको नगरको वा बासी सडेगलेको खाने गरेका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	५ ^० सेन्टिग्रेट भन्दा कम तापक्रममा खानेकुरा राख्ने गरेको नगरको	घरपरिवार संख्या	%
१	राख्ने गरेको	१८५४	१३.७५
२	कहिले कहि राख्ने गरेको	२४६१	१८.२५
३	राख्ने नगरेको	७०४२	५२.२३
४	नखुलेको	२१२५	१५.७६
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.८६: काँचो खानेकुरा खाँदा अपनाईने सावधानीका आधारमा घरपरिवार

काँचो खानेकुरा खाँदा अपनाईने सावधानीका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	काँचो खानेकुरा खाँदा अपनाईने सावधानी	घरपरिवार संख्या	%
१	राम्रो सँग धोएर	१२७१२	९४.२९
२	कहिले काहिँ मात्र धोएर	५४७	४.०६
३	त्यतिकै खाने	२२३	१.६५
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.८७: आफ्नो घरको भाँडा माफ्ने स्थानमा सुरक्षित भाँडा राख्ने चाड भए नभएको आधारमा घरपरिवार

आफ्नो घरको भाँडा माफ्ने स्थानमा सुरक्षित भाँडा राख्ने चाड भए नभएको आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	सुरक्षित भाँडा राख्ने चाड	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	९३०७	६९.०३
२	छैन	४१७५	३०.९७
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.१९.६ आफ्नो घर आँगनको नियमित सरसफाई र फोहोरमैला व्यवस्थापन:

स्वास्थ्य वातावरण शुखि र सभ्य समाज । स्वास्थ्य र सरसफाई मानव सभ्यताको एक प्रमुख सूचक हो । मानिसले आफु सधै स्वस्थ र सभ्य रहन उसले आफैले उत्पादन गरेको फोहोरमैलाको सहि विसर्जन गर्छ, या गर्दैन, सौचालयको उचित प्रवन्ध गरेर त्यसको सहि प्रयोग गर्छ, या गर्दैन, सौचालयको प्रयोग पछि त्यसको सरसफाई तथा साबुन पानिले हात धुने परिपाटिको विकास भएको छ, या छैन, शुद्ध र सुरक्षित पिउने पानिको प्रयोगको अवस्था कस्तो छ, यी तमाम विषयमा रहेको अभिभावकको चेतना स्तर र उनिहरूले दैनिकिको रुपमा अवलम्बन गर्ने प्रकृया र पद्धतिले बालबालिकाको स्वास्थ्य रक्षा र उनिहरूको स्वास्थ्य र सरसफाई प्रतिको चेतना सहितको आनिवानिको विकासमा गहिरो प्रभाव पार्दछ ।

यो नगरपालिका मुख्य गरी ग्रामिण बस्तिहरूको बाहुल्यता भएको स्थान हो । यस नगरपालिकाको अन्य स्थानको तुलनामा भुम्का लगायतका केहि बजार केन्द्रहरूमा केहि घना बस्ती रहेको छ र फोहोरमैलाको निस्कासन समेत अन्य क्षेत्रको तुलनामा बढी हुने गरेको पाईन्छ । अधिकाइस घर तथा बस्तीहरूबाट निस्कने **फोहोरमैला मध्ये करिव ८५ % भन्दा बढी जैविक फोहोर निस्कने गरेको** अवस्था देखिन्छ तर यसको आधिकारिक विवरण स्पष्ट हुन सकेको छैन । रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६ बमोजिम ग्रामिण क्षेत्रमा उक्त फोहोर घर नजिकैको बारीमा खाल्डो बनाएर मल बनाउन प्रयोग गर्ने गरेको अवस्था देखिन्छ जुन आफैमा अन्यन्तै सकारात्मक विषय बस्तु हो । यसका अलावा अजैविक फोहोरको रुपमा निस्कने फलाम, टिना, ब्याट्री, सिसाका बोतल जस्ता बस्तुहरू घरघरमा आउने अनौपचारिक सङ्कलकहरूलाई सम्बन्धित घरधनीले विक्रि गर्ने गरेका छन् भने प्लाष्टिक र अन्य अजैविक फोहोरहरू जलाउन वा अव्यवस्थित विसर्जन गर्ने गरेको समेत अवस्था देखिन्छ । रामधुनी नगरपालिकाको मुख्य बजारहरूको फोहोर व्यवस्थापनको जिम्मेवारी नगरपालिका आफैले लिएको तथा सामान्य व्यवस्था गरेर बजार सफा गर्ने गरेको तथा चाडपर्व लगायतका विभिन्न अवसर पारेर विशेष सरसफाई समेत गर्ने गरेको पाईन्छ । यतिहुँदाहुँदै पनि मुख्य बजारहरूमा भने अधिकाइस घरपरिवारले आफ्नो घर आँगनको नियमित सरसफाई गर्ने र आफुले उत्पादन गरेको फोहोरमैला सडक पेटी किनारा, सतह नाला तथा ढल, खालि रहेका जग्गा जमिन जतासुकै फाल्ने गरेको अवस्था छ ।

फोहोरमैला व्यवस्थापनमा घरपरिवारको अवस्थाका बारेमा रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण बाट प्राप्त विवरणका आधारमा कुल घरपरिवार मध्ये ९५.४५ % घरपरिवारले आफ्नो घर आँगनको नियमित सरसफाई गर्ने गरेको, ८२.५६ % घरपरिवारको भाँडा माफ्ने स्थानको पानीको सुरक्षित निकास भएको, ६३.५५ % घरपरिवारले आफ्नो घरको सड्ने र नसड्ने अलग अलग राख्ने गरेको, ५२.८२ % घरपरिवारले सड्ने फोहोरमैलालाई एकल वा सामुहिक रुपमा मल बनाउने गरेको, ६६.३८ % घरपरिवारले हानिकारक फोहोरमैलालाई अन्य फोहोरमैलाबाट अलग गरी निर्धारित स्थानमा व्यवस्थापन गर्ने गरेको, ७३.९५ % घरपरिवारले पशुपन्छीलाई छुट्टै गोठ वा टहरा बनाई मलमुत्रको व्यवस्थापन गर्ने गरेको साथै आफ्नो घरमा पालेका पशुपन्छी बाट निस्कने फोहोरमैलाको व्यवस्थापनको विधिकाको हकमा ६२.५१ % ले थुप्रो बनाएर राख्ने गरेको र २९.३१ % ले कम्पोष्ट मल बनाउने गरेको, आफ्नो घर आँगन बाट निस्कने ठोस फोहोरमैलालाई ५१.२४ % घरपरिवारले कुहिने नकुहिने एउटै खाल्डोमा हालेर तथा ४५.६९ % घरपरिवारले कुहिने नकुहिने अलग अलग खाल्डोमा हालेर व्यवस्थापन गर्ने गरेको, आफ्नो घरमा भाँडा धोएको पानीको व्यवस्थापनको हकमा करिव ७२ % घरपरिवारले खाल्डोमा हालेर र १९.९४ % घरपरिवारले करेसा बारीमा लगाएर व्यवस्थापन गर्ने गरेको, ५२.५७ % घरपरिवारले खाना पकाउनकालागि परम्परागत (दाउरा समेत बाल्ने) चुलो र ४०.०७ % ले ग्याँस चुलोको प्रयोग गर्ने गरेको तथा ७.२५ % ले सुधारिएको चुलो र मात्र १५ घरपरिवार गोबर ग्याँस वा बायो ग्याँस चुलोको प्रयोग गरेको पाईएको छ । यसै गरी ७६.९१

% घरपरिवारको घरवरीपरी बाटोमा प्लास्टिक तथा सिसाजन्य वस्तु फालेका अवस्था नभएको तथा करिव ६१ % घरपरिवारले आफ्नो घरमा करेसाबरी, फुलबारी वा अन्य हरियालीको समेत व्यवस्थापन गर्ने गरेको पाईएको छ ।

उपरोक्त विवरणका आधारमा रामधुनी नगरपालिकामा बिगतको तुलनामा फोहोरमैला व्यवस्थापन र स्वास्थ्य सचेतनामा स्थानीयबासीको चासो र सरोकारमा क्रमस सकारात्मकता थपिदै गएको भएता पनि बर्तमान परिवेश र विश्व बिकासको गति र वातावरण संरक्षणको महत्वका हिसावले यस प्रकारको फोहोरमैलाको अव्यवस्थापन आफैमा एक कहालिलाग्दो र चुनौतिपूर्ण अवस्थाहो । यसले भविश्यमा कठिन परिस्थितिको श्रेजना गर्न सक्ने कुरामा दुई मत छैन । तसर्थ रामधुनी नगरपालिकाले आगामी दिनमा फोहोरमैलाको उपयुक्त व्यवस्थापनकालागि फोहोरमैला प्रशोधन केन्द्र व्यवस्थापन सहितको विशेष योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन अनिवार्य देखिएकोछ । रामधुनी नगरपालिकाको वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन र सरसफाई सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ८८ देखि ९९ सम्ममा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.८८: आफ्नो घर आँगनको नियमित सरसफाईका आधारमा घरपरिवार

आफ्नो घर आँगनको नियमित सरसफाईका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	घर आँगनको नियमित सरसफाई गर्ने गरेको	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	१२८६९	९५.४५
२	छैन	६९३	४.५५
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.८९: भाँडा माभने स्थानको पानीको सुरक्षित निकास भए नभएको आधारमा घरपरिवार

भाँडा माभने स्थानको पानीको सुरक्षित निकास भए नभएको आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	पानीको निकास	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	१११३१	८२.५६
२	छैन	२३५१	१७.४४
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.९०: आफ्नो घरको सड्ने र नसड्ने अलग अलग राख्ने गरेको वा नगरेको आधारमा घरपरिवार विवरण

आफ्नो घरको सड्ने र नसड्ने अलग अलग राख्ने गरेको वा नगरेको आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	फोहोर अलग अलग राख्ने गरेका	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	८५६८	६३.५५
२	छैन	४९१४	३६.४५
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.९१: सड्ने फोहोरमैलालाई एकल वा सामुहिक रुपमा मल बनाउने गरेको वा नगरेको आधारमा घरपरिवार

सड्ने फोहोरमैलालाई एकल वा सामुहिक रुपमा मल बनाउने गरेको वा नगरेको आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	मल बनाउने गरेको	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	७१२१	५२.८२
२	छैन	६३६१	४७.१८
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.९२: हानिकारक फोहोरमैलालाई अन्य फोहोरबाट अलग गरी निर्धारित स्थानमा व्यवस्थापन गर्ने गरेको वा नगरेको आधारमा घरपरिवार

हानिकारक फोहोरमैलालाई अन्य फोहोरबाट अलग गरी निर्धारित स्थानमा व्यवस्थापन गर्ने गरेको वा नगरेको आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	हानिकारक फोहोरको निर्धारित स्थानमा व्यवस्थापन गर्ने गरेको	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	८९४९	६६.३८
२	छैन	४५३३	३३.६२
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.९३: पशुपन्थीलाई छुट्टै गोठ वा टहरा बनाई मलमुत्रको व्यवस्थापन गर्ने गरेको वा नगरेको आधारमा घरपरिवार

पशुपन्थीलाई छुट्टै गोठ वा टहरा बनाई मलमुत्रको व्यवस्थापन गर्ने गरेको वा नगरेको आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	छुट्टै गोठ वा टहरा बनाई मलमुत्रको व्यवस्थापन गर्ने गरेका	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	९९७०	७३.९५
२	छैन	३५१२	२६.०५
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.९४: आफ्नो घरमा पालेका पशुपन्थी बाट निस्कने फोहोरमैलाको व्यवस्थापनको विधिका आधारमा घरपरिवार

आफ्नो घरमा पालेका पशुपन्थी बाट निस्कने फोहोरमैलाको व्यवस्थापनको विधिका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	पशुपन्थी बाट निस्कने फोहोरमैलाको व्यवस्थापनको विधि	घरपरिवार संख्या	%
१	थुप्रो बनाएर राख्ने	८४२८	६२.५१
२	कम्पोष्ट मल बनाउने	३९५१	२९.३१
३	जथाभावी फाल्ने	३७४	२.७७
४	अन्य	७२९	५.४१
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.९५: आफ्नो घर आँगन बाट निस्कने ठोस फोहोरमैलाको व्यवस्थापन गर्न अपनाएको विधिका आधारमा घरपरिवार

आफ्नो घर आँगन बाट निस्कने ठोस फोहोरमैलाको व्यवस्थापन गर्न अपनाएको विधिका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	ठोस फोहोरमैलाको व्यवस्थापन गर्न अपनाएको विधि	घरपरिवार संख्या	%
१	कुहिने नकुहिने एउटै खाल्डोमा हालेर	६९०८	५१.२४
२	कुहिने नकुहिने अलग अलग खाल्डोमा हालेर	६१६०	४५.६९
३	केहि पनि छैन	४१४	३.०७
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.९६ आफ्नो घरमा भाँडा धोएको पानीको व्यवस्थापन गर्न अपनाएको विधिका आधारमा घरपरिवार विवरण

आफ्नो घरमा भाँडा धोएको पानीको व्यवस्थापन गर्न अपनाएको विधिका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	भाँडा धोएको पानीको व्यवस्थापन गर्न अपनाएको विधि	घरपरिवार संख्या	%
१	खाल्डोमा हालेर	९७१२	७२.०४
२	करेसा बारीमा लगाएर	२६८८	१९.९४
३	आँगनमा फालेर	५२५	३.८९
४	बाटोमा फालेर	१८७	१.३९
५	अन्य उपाय लगाएर	३७०	२.७४
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.९७: आफ्नो घरको भान्साको प्रकारका आधारमा घरपरिवार विवरण

आफ्नो घरको भान्साको प्रकारका आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	भान्साको प्रकार	घरपरिवार संख्या	%
१	परम्परागत चुलो (दाउरा समेत बाल्ने)	७०८८	५२.५७
२	ग्याँस चुलो	५४०२	४०.०७
३	गोबर ग्याँस चुलो	६	०.०४
४	बायो ग्याँस चुलो	९	०.०७
५	सुधारिएको चुलो	९७७	७.२५
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.९८: आफ्नो घरको वरीपरी बाटोमा प्लास्टिक तथा सिसाजन्य बस्तु भए नभएको आधारमा घरपरिवार विवरण

आफ्नो घरको वरीपरी बाटोमा प्लास्टिक तथा सिसाजन्य बस्तु भए नभएको आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	प्लास्टिक तथा सिसाजन्य बस्तु	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	३११३	२३.०९
२	छैन	१०३६९	७६.९१
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.९९: आफ्नो घरमा करेसाबरी, फुलबारी वा अन्य हरियाली भए नभएको आधारमा घरपरिवार विवरण

आफ्नो घरमा करेसाबरी, फुलबारी वा अन्य हरियाली भए नभएको आधारमा घरपरिवार			
क्र.सं	करेसाबरी, फुलबारी वा अन्य हरियाली	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	८२१८	६०.९६
२	छैन	५२६४	३९.०४
जम्मा		१३४८२	१००.०

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

खण्ड ४ (चार)
भौतिक तथा आर्थिक बिकास पूर्वाधार

४.१. सडक सञ्जालको बर्तमान अवस्था

आर्थिक समृद्धिको द्वारको अर्को एक प्रमुख आधार भनेको सम्बन्धित क्षेत्र र स्थानमा सडक सञ्जालको अवस्था र सडक उपभोगमा सुगमता हो । रामधुनी नगरपालिकाको सडक सञ्जाल र सडक सतहको अवस्थाका बारेमा समग्र रूपमा अध्ययन गर्दा कुल भू-क्षेत्रफल मध्ये ६११ हेक्टर भन्नाले कुल क्षेत्रफलको २.९९ % भाग ओगटेको अवस्था देखिन्छ । यस क्षेत्र अन्तरगत पूर्ण रूपले पक्की वा कालोपत्रे भएका सडक १३ वटा, केहि भाग कालोपत्रे वा पक्की र केहि भाग ग्राभेल भएका सडक ८ वटा, केहि भाग कालोपत्रे केहि भाग ग्राभेल र केहि भाग माटोका सतह (कच्ची) भएका सडक १ वटा, पूर्ण रूपले ग्राभेल भएका सडक १८२ वटा, केहि भाग ग्राभेल तथा केहि भाग माटोको सतह (कच्ची) रहेका सडक ३ वटा र पूर्ण रूपले माटोको सतह रहेका कच्ची सडक ५३ वटा गरी कुल २६० वटा सडकहरू रहेको अवस्था छ जसको कुल लम्बाई ३०८.९ किलो मिटर रहेको छ । यी सडकहरूको कुल लम्बाई मध्ये २१.२ कि.मि. सडक पक्की वा कालोपत्रे भएको छ भने २२८.७१ कि.मि. ग्राभेल तथा ४१.९५ कि.मि. माटोको सतह मात्र रहेको अवस्था छ । यसको अर्थ नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सबै टोल बस्तीहरूमा वर्षैभरी सहज आवत जावतका लागि अबै पनि ४१.९५ कि.मि. सडक न्यूनतम रूपमा ग्राभेल गर्नु पर्ने अवस्था देखिएको भएता पनि आवधिक गनर बिकास योजना तयार गरिरहेको अवस्थामा भन्दा कमस कच्ची सडक ग्राभेल हुने, ग्राभेल सडक पक्की हुने कम निकै उत्साहप्रद देखिन्छ । तुलनात्मक अध्ययनका क्रममा आवधिक योजना निर्माण वर्ष २०७४ यताको अवधिमा केन्द्र तथा प्रदेश सरकार बाट निर्माण हुने मुख्य तथा सहायक राजमार्ग छान्ने नगरपालिकाको आन्तरिक लगानी र पहलमा मात्र कुल ६.३५ कि.मि. सडक कालोपत्रे भईसकेको तथा १३.३ कि.मि. कच्ची सडक ग्राभेल भई सकेको अवस्था देखिन्छ । वडागत सडक सञ्जालको अवस्था हेर्ने हो भने संख्यात्मक हिसावले वडा नं. ५ सबै भन्दा बढी सडक सञ्जाल रहेको वडाको रूपमा रहेको छ भने पूर्वपश्चिम राजमार्ग छान्ने सबै भन्दा बढी कालो पत्रे तथा ग्राभेल भएको वडा पनि यहि रहेको पाईएको छ । कुल ९ वटा वडा मध्ये वडा नं. ८ सङ्ख्यात्मक हिसावले मात्र हैन सबै भन्दा कम ग्राभेल सडक भएको वडाको रूपमा रहेको देखिन्छ भने वडा नं. १, २, ७, ८ र ९ मा कुनै पनि सडकहरू पूर्ण रूपले कालोपत्रे भएका छैनन् । वडा नं. १ र २ मा २-२ वटा र वडा नं. ७ मा १ वटा सडक आसिक रूपले कालो पत्रे भएको अवस्था रहेकोछ । यस नगरपालिकाको सडक सञ्जालको बर्तमान अवस्था समेतका विवरण तालिका नं १०० देखि १०३ र चित्र नं. ३६ र ३७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

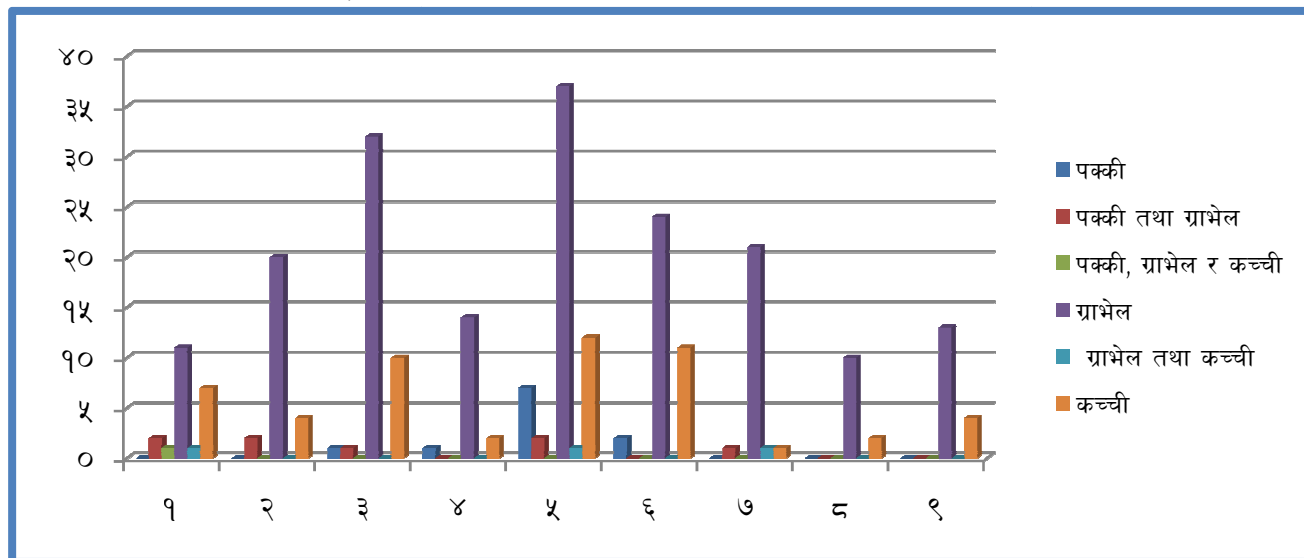
तालिका नं.१००: सडकको सतहका आधारमा वडागत सडक सङ्ख्या

वडा नं.	वडागत सडक सङ्ख्या						
	पक्की	पक्की तथा ग्राभेल	पक्की, ग्राभेल र कच्ची	ग्राभेल	ग्राभेल तथा कच्ची	कच्ची	जम्मा
१	०	२	१	११	१	७	२२
२	०	२	०	२०	०	४	२६
३	१	१	०	३२	०	१०	४४
४	१	०	०	१४	०	२	१७
५	७	२	०	३७	१	१२	५९
६	२	०	०	२४	०	११	३७
७	०	१	०	२१	१	१	२४
८	०	०	०	१०	०	२	१२
९	०	०	०	१३	०	४	१७

अन्य केन्द्रिय सडक समेत	२	०	०	०	०	०	२
जम्मा	१३	८	१	१८२	३	५३	२६०

श्रोत: नगरपालिकाको बस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ३६: वडागत सडक सङ्ख्या

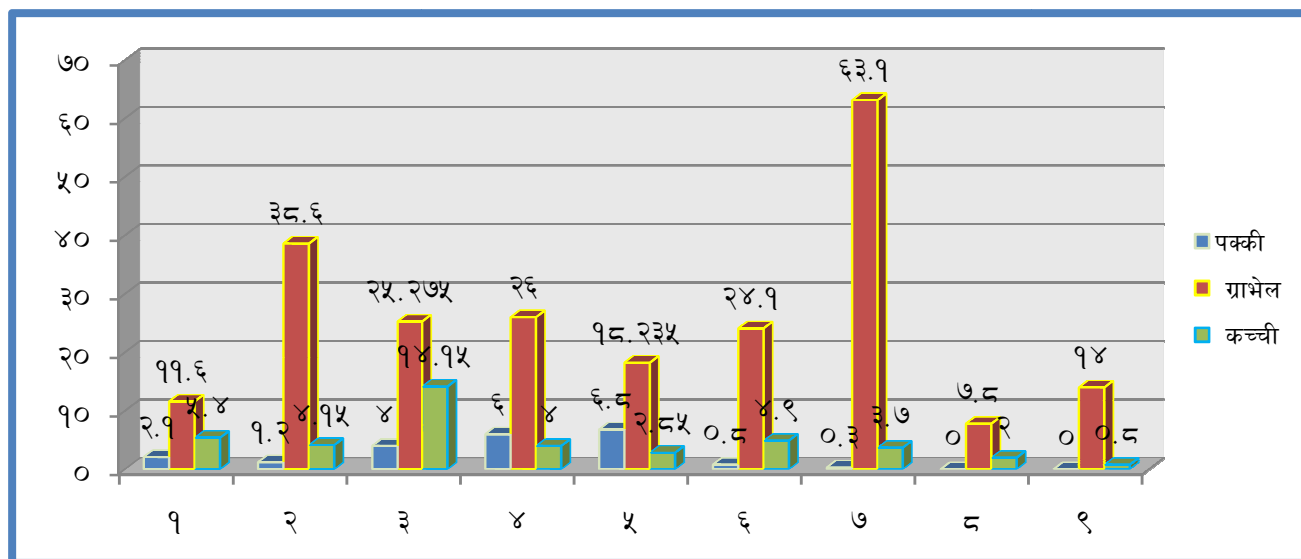

तालिका नं. १०१: सडकको सतहका आधारमा लम्बाई

वडा नं.	सडक लम्बाई (कि.मि.)			जम्मा
	पक्की	ग्राभेल	कच्ची	
१	२.१	११.६	५.४	१९.१
२	१.२	३८.६	४.१५	४३.९५
३	४	२५.२७५	१४.१५	४३.४३
४	६	२६	४	३६
५	६.८	१८.२३५	२.८५	२७.८९
६	०.८	२४.१	४.९	२९.८
७	०.३	६३.१	३.७	६७.१
८	०	७.८	२	९.८
९	०	१४	०.८	१४.८
जम्मा	२१.२	२२८.७१	४१.९५	२९१.९
केन्द्रिय सडक	१७	०	०	१७
जम्मा	३८.२	२२८.७१	४१.९५	३०८.९
आवधिक नगर विकास योजना, २०७४	१४.८५	२१९.६०	५५.२०	२८९.६५

श्रोत: नगरपालिकाको बस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ३७: सडकको सतह र लम्बाईका आधारमा वडागत विवरण

तालिका नं. १०२: सतहका आधारमा सडकहरूको वडागत बिस्त्रित विवरण

वडा नं. १								
क्र. सं.	सडकको नाम	जोडिने बस्ति		सडकको प्रकार र लम्बाई (कि.मि.)				लाभावन्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म	पक्की	ग्राभेल	कच्ची	जम्मा	
१	हुलाकी मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग	सैनैमैनि हुदै डुमरिया	०	२	०	२	१०००
२	सैनैमैनि भित्रि बाटो	शिव मन्दिर	वैठार टोलको नहर	०	१	०	१	५००
३	सैनैमैनि भित्रि बाटो	डाकिन थान	अमित चौधरी	०	०.५	०	०.५	२००
४	सिनवारी पूर्व टोल	गौरीलाल चौधरी	पोखरी सम्म	०	०.५	०	०.५	२००
५	मोहन पुर मार्ग	सिनवारी	श्री राम जानकी मन्दिर	०	१.२	०	१.२	४००
६	नयाँ टोल भादगाउँ	दिप नारायण घर	ठूलो नहर	०	०	०.४	०.४	३००
७	नया टोल भित्रि बाटो	विनोद चौधरी	बाबुराम चौधरी	०	०	०.१	०.१	२००
८	हुलाकी मार्ग	नहर	न.पा. १६ इटहरी सम्म	०	०	०.६	०.६	३००
९	उज्वल शान्ति टोलको बाटो	हुलाक मार्ग	टावर टोल	०	०	०.३	०.३	३००
१०	टावर टोलको बाटो	हाटखोला	टावर टोल	०	०	०.६	०.६	३००
११	सिंगापुर मार्ग	चियापुर	कथा फ्याक्ट्री	०	०	१.५	१.५	३००
१२	लवटोलिया बाटो	रामजानकी	सरस्वती स्कूल	०	१.४	०	१.४	३००

१३	प्रशन्न मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग	विच टोल	०	०.३	०	०.३	२००
१४	डडगाल मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग	पोखरी	०	०.२५	०	०.२५	२५०
१५	लोक मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग	साखा नहर	०	१.२	०	१.२	१००
१६	रामजानकी मार्ग	हनुमान मन्दिर	सिंगापुर मार्ग	०	१.३	०।५	१.३	३००
१७	सिनवारि टोलको बाटो	सिनवारि	सानो नहर	०	०.८	०	०.८	३००
१८	जस नारायण मार्ग	लोकमार्ग	ऊशान्ति टोल	०.७	०.५	०	१.२	३५०
१९	आदर्श मार्ग	लोकमार्ग न.पा हुदै	आदर्श टोल देवराज पोखरेलको घर र पुन राजमार्ग जोडने	०.८	०.४	०	१.२	२९०
२०	गणेश मार्ग	आदर्श टोल मुल बाटो	नित्यानन्द घिमिरेको घर सम्म	०	०	०।२	०.२	७८
२१	ओमशान्ति मार्ग	लोकमार्ग लाल बहादुर पुरी घर हुदै	राम कोईरालाको घर भई न.पा. सम्म	०.६	०.५	१.२	२.३	४५०
२२	बिजुली मार्थ	लोकमार्ग बिजुली अफिस अगाडि वाट	हेमराज गुरागाईको घर सम्म	०	०.२५	०	०.२५	३००
जम्मा				२.१	११.६	५.४	१९.१	६९१८

वडा नं. २								
क्र.सं.	सडकको नाम	जोड्ने बस्ती		सडकको प्रकार र लम्बाई (कि.मि.)				लाभान्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म	पक्की	ग्राभेल	कच्ची	जम्मा	
१	दक्षिण रामधुनि मार्ग	शंकरपुर नहर शिवनगर	धमौरा, कुम्याही हुदै पश्चिम सुनसरी खोला	०.७	७.३	०	८	५००
२	शिवनगर सितपुर मार्ग	वडा नं. ५ को सिमाना पर्सा गाछि	शिवनगर, धमौरी हुदै सितपुर	०	५	०	५	५००
३	पाकैट गाछि मधेशा मार्ग	वडा नं. ३ को सिमाना पाकैट गाछि	शिवनगर, बिचला टोल, तित्रिवना हुदै मधेशा सम्म	०.५	६.५	०	७	३००
४	धमौरा धमौरी मार्ग	वडा नं. ३ को सिमाना हाटखोला सिगिया वाट	धमौरा हुदै धमौरी सम्म	०	४.५	०	४.५	१००
५	कुम्याही मार्ग	कुम्याही खेल मैदान वाट	वडा नं. ८को सिमाना सम्म	०	२.२	०	२.२	१००

६	मोचि मार्ग	कृषि फारम लोकमार्ग वाट	शिवशंकर (मोची) टोल हुदै मुस्लिम टोल र करमनिया टोल	०	२.३	०	२.३	१००
७	कालिभोडा रामधुनि मार्ग	कालिभोडा चोक	रामधुनि मन्दिर	०	३	०	३	१५०
८	दाकिन मुनिबाबा मार्ग	दाकिन थान	मुनिबाबाब	०	०.३	०	०.३	३००
९	सिचाईको बाटो	३ न.वडा	८ न. वडा	०	२	०	२	१००
१०	धमौरा भित्री बाटो	चम्पालाल	माननको दोकान	०	०.१	०	०.१	१५०
११	पूर्वटोल कुम्याही मार्ग	पोखरीको डिल	चतुरलाल चौ.	०	०.१५	०	०.१५	३००
१२	पश्चिम टोल कुम्याही मार्ग	रामधुनि मार्ग	भरत चौ.	०	०.३	०	०.३	३००
१३	पश्चिम टोल कुम्याही मार्ग	रामधुनि मार्ग	तेज ना. चौ.	०	०.५	०	०.५	२००
१४	पश्चिम टोल कुम्याही मार्ग	रामधुनि मार्ग	पुरनलाल चौ.	०	०.५	०	०.५	१००
१५	माथिलो कालिभोरा मार्ग	रामधुनि मार्ग	माणिक चौरी नहर	०	०.५	०	०.५	३००
१६	भित्री धमौरी मार्ग	सिचाइ नहर	मोड	०	०.५	०	०.५	१००
१७	भित्री धमौरी मार्ग	कानन चौ.	खुसिलाल ठाकुर	०	०.१	०	०.१	३००
१८	मिल टोल मार्ग	मुलबाटो	वडाकार्यलय	०	०.३	०	०.३	३००
१९	करमैन्या टोल मोचि मार्ग	करमैन्या टोल शिवनगर	मोचि टोल	०	०.३	०	०.३	३००
२०	शिवनगर कामत मार्ग	कामत टोल	धन ब. माईनर	०	०.१५	०	०.१५	५००
२१	भरना मार्ग	शिव मन्दिर	भखना पुल	०	१	०	१	४००
२२	प्रतिज्ञा मार्ग	शिवनगर बिच चौतारा वाट	राधाकृष्ण मन्दिर हुदै पोखरिया टोल	०	१.१	०	१.१	२५०
२३	फुलवरिया मार्ग	फुलवरिया टोल चौतारा वाट	खानेपानी टंकी भौलुङ्गपुल हुदै धमौरा सम्म	०	०	०.५५	०.५५	३००
२४	बगैचा मार्ग	फुलवरिया टोल वाट	दतकिच्चा खोला हुदै धमौरी सम्म	०	०	०.५	०.५	२७५
२५	पुरानो मार्ग	पोखरिया टोल वाट	दतकिच्चा खोला हुदै धमौरी सम्म	०	०	०.६	०.६	१५०
२६	धाती मार्ग	पोखरिया टोल वाट	कृषी बमटो वडा नं. ९ को धुरहा खेलमैदान	०	०	२.५	२.५	४००
जम्मा				१.२	३८.६	४.१५	४४	६७७५

वडा नं. ३								
क्र.सं.	सडकको नाम	जोडिने बस्ति		सडकको प्रकार र लमवाई (कि.मि.)				लाभावन्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म	पक्की	ग्राभेल	कच्ची	जम्मा	
१	प्रगतीशिल मार्ग	लोकमार्ग कोशिसेमिनाहल देखि	प्रगति टोल हुदै परियारपुर लक्ष्मण चौधरीको घर सम्म	०	०.२५	०	०.२५	२००
२	किरण मार्ग	प्रगति टोल भित्रि बाटो		०	०.३	०	०.३	३००
३	शितल मार्ग	उन्नती टोविस		०	०.४	०	०.४	३००
४	भवानी मार्ग	प्रगति टोल भित्रि बाटो		०	०.२८	०	०.२८	४००
५	सिद्धिचरण मार्ग	प्रगति टोल भित्रि बाटो		०	०.३	०	०.३	१००
६	लगुना मार्ग	परियारपुर शिव मनिदर देखि	बैठार चौक ई.उ.न. वडा नं. १८ को सिमाना सम्म	१.५	०	०	१.५	१२०
७	मिलिजुल टोल	राम प्र. कोइराला घर देखि	 घर सम्म	०	०	०.१५	०.१५	२००
८	सयपत्री टोल	नन्दु साहा घर देखि	बिजुल चौ. घर सम्म	०	०	०.२	०.२	४००
९	पश्चिम पिप्राहा टोल	सौमन धामि घर देखि	योगेश्वर बराल घर सम्म	०	०	०.१५	०.१५	१००
१०	रामधुनि मार्ग	भुम्का कारागार रामधुनि प्रवेश द्वार देखि	सिंगिया हुदै सेहरा पुल वडा नं. ४ को सिमाना सम्म	२.५	०.५	०	३	५००
११	पूर्व पश्चिम टोल सिंगिया जोडिने रिङ्गरोड	भुम्का कारागार पूर्व टोल सिंगिया देखि	खानेपानी हुदै पश्चिम टोल सिंगिया रामधुनि मार्ग सम्म	०	२	०	२	२००
१२	पूर्वटोलको बाटो	रामधुनि मार्ग	पूर्व पश्चिम टोल जोडिने बाटो	०	०.३	०	०.३	५००
१३	पूर्वटोलको भित्री बाटो	पूर्व पश्चिम टोल जोडिने बाटो	बुधनारायण चौ.	०	०.०५	०	०.०५	१००
१४	सि एन मार्ग	रामधुनि मार्ग	दुर्गा मन्दिर	०	०.५	०	०.५	१००
१५	दुर्गापूरी को बाटो	सि एन मार्ग	रामधुनि मार्ग	०	०.५	०	०.५	५००
१६	दुर्गा मन्दिर जाने बाटो	प्रभात युवा क्लब	दुर्गा मन्दिर	०	०.५	०	०.५	२००
१७	कृषि बाटो	रामधुनि मार्ग	विच खेत	०	०.६	०	०.६	१२०
१८	राधाकृष्ण टोलको बाटो	डिल्लि प्र. कार्की	सिक्देल	०	०	१.५	१.५	३०

१९	राधाकृष्ण टोलको बाटो	माधव अधिकारी	यादव न्यौपाने	०	०.२		०.२	१००
२०	राधाकृष्ण टोलको बाटो	राम प्र. कोइराला	गिता दाहाल	०	०	०.५	०.५	२०
२१	राधाकृष्ण टोलको बाटो	धन ब. राई	दत्तकिच्चा खोला	०	०.१	०	०.१	१००
२२	राधाकृष्ण टोलको बाटो	कुमार श्रेष्ठ	दाहालको घर	०	०	०.०५	०.०५	२०
२३	खोरिया सानो नहरको बाटो	रामधुनि मार्ग	चतरा मार्ग(साखा नहरको मूलबाटो)	०	०.७	०	०.७	१००
२४	खोरिया सानो नहरको बाटो	रामधुनि मार्ग	रा.न.पा. वडा २ को सिमाना	०	०.२	०	०.२	३००
२५	धमौरा जाने बाटो	रामधुनि मार्ग	रा.न.पा. वडा २ को सिमाना	०	०.२	०	०.२	३००
२६	बुधनगरको भित्री बाटो	सितारामको घर	राम ना. घर	०	०.०५	०	०.०५	५०
२७	बुधनगरको भित्री बाटो	नहर	मन्दिर जानेबाटो	०	०.१५	०	०.१५	१००
२८	बुधनगरको माउबादी टोल बाटो	रामधुनि मार्ग	भरणा	०	०.३	०	०.३	१००
२९	बुधनगरको बाटो	रामधुनि मार्ग	विच खेत	०	०.१	०	०.१	१००
३०	बुधनगरको बाटो	सम्भू दाहाल	विच खेत	०	०.१	०	०.१	१००
३१	पिप्रा बैठार मार्ग	पिप्रा बैठार	पानि ट्यांकी	०	४	०	४	२००
३२	सुगम मार्ग	मूलबाटो	पिप्राहा	०	१	०	१	१००
३३	उत्तर मुसहरी देखि पानि ट्यांकीको बाटो	मुसहरी टोल	पानि ट्यांकी	०	३	०	३	१००
३४	नदिपार मार्ग	महेन्द्र चौ.	सर्कखत्ता	०	२	०	२	१८०
३५	ग्रामथान मार्ग	शिव मन्दिर	आर.आर.एस.	०	३	०	३	५००
३६	भित्रीटोल पिप्राहा मार्ग	देव ना. चौ.	महेन्द्र चौ.	०	०.५	०	०.५	५००
३७	सौमनधामि मार्ग	सौमन धामि	गोपाल गुरुङ	०	०	२	२	१००
३८	हरिपूर पिप्राही कृषिबाटो	हरिपूर	पिप्राही	०	०	५	५	५००
३९	सप्तर्गि मार्ग	मूलबाटो	पिप्रा	०	१	०	१	१००
४०	हरिपूर पिप्राही र मियाको बाटो	हरिपूर	मियाटोल	०	०	४	४	५००

४१	दत्तकिच्चाको बाटो	चतरा मार्ग(साखा नहरको मूलबाटो)	जन्ता मा.बि.	०	०	०.६	०.६	३००
४२	कजरा मार्ग	साखा नहर	कजरा	०	१	०	१	३००
४३	साँगिया मुसहरी टोलको बाटो	रामधुनि मार्ग	दत्तकिच्चा खोला	०	०.२	०	०.२	१००
४४	कजरा मार्ग	साखा नहर	कजरा	०	१	०	१	३००
	साँगिया मुसहरी टोलको बाटो	रामधुनि मार्ग	दत्तकिच्चा खोला	०	०	०	०	१००
जम्मा				४	२५.२८	१४.२	४३.४	९६४०

वडा नं. ४								
क्र.सं.	सडकको नाम	जोडिने बस्ति		सडकको प्रकार र लम्बाई (कि.मि.)				लाभावान्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म	पक्की	ग्राभेल	कच्ची	जम्मा	
१	रामधुनि मार्ग	सेहरा खोला वडा नं. ३ को सिमाना बाट	सुनसरी खोला	६	०	०	६	५००
२	मानपूर इकाहीको मूल सडक	मानपूर बैठार	बरहाक्षेत्र वडा नं. ८ को कुटिपूल	०	४.१	०	४.१	१५००
३	रामपूरा, पथरदेवा र पिडारी जोड्ने मूल सडक	रामधुनि मार्ग	बरहाक्षेत्र वडा नं. ४ को सिमा	०	४	०	४	१००
४	ग्रामथान सिवालय मार्ग	मूकेशरि पूल	मानिक चौरी नहरसाखा हुदै पिडारी	०	३	०	३	१००
५	सिक्दार माभीटोल मार्ग	रामधुनि मार्ग	सावन चौ.	०	२	०	२	५००
६	लालपूर ईनार टोल	रामधुनि मार्ग	नेपुलाल चौ.	०	०.३	०	०.३	२००
७	सिन्धुलि टोल	रामधुनि मार्ग	रामपूरा	०	१	०	१	२००
८	राधाकृष्ण टोल	रामधुनि मार्ग	रामजानकी टोल	०	०	२	२	२००
९	मिलन टोल(सहरी स्वास्थ्य केन्द्र)	रामधुनि मार्ग	सहरी स्वास्थ्य केन्द्र	०	०	२	२	१००
१०	लक्ष्मिनारायण टोल	लूकेशरी पूल	बरहाक्षेत्र वडा नं. ४ को सिमा	०	२	०	२	१००
११	सुन्दरपूर (सानो नहर साखा बाटो)	रामधुनि मार्ग	रा.न.पा.वडा नं. २ को सिमा	०	२	०	२	२००
१२	ग्रामथान सिवालय मार्ग	ग्रामथान	बिन्दु चौ.	०	१	०	१	१५०
१३	रामपूरा राजाजी	राजाजी टोल	कृष्ण भट्टराईको घर	०	०.५	०	०.५	३००

	टोल							
१४	कृषि बाटो	मानिक चौरी नहरसाखा	मुरतहा सेहरा खोला	०	३	०	३	३००
१५	कृषि बाटो	रामधुनि मार्ग	राधाकृष्ण टोल	०	१	०	१	४००
१६	कृषि बाटो	रामधुनि मार्ग	रामपूरा जाने	०	१.५	०	१.५	३००
१७	रामजानकी प्रा.वि. मार्ग	रामधुनि मार्ग	मानपूर इकाहीको मुल सडक	०	०.६	०	०.६	३००
जम्मा				६	२६	४	३६	५४५०

बडा नं. ५								
क्र.सं.	सडकको नाम	जोडिने बस्ति		सडकको प्रकार र लम्वाई (कि.मि.)				लाभावन्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म	पक्की	ग्राभेल	कच्चि	जम्मा	
१	संगम पश्चिम गोरिया मार्ग	गोविन्द भन्डारी	शम्भू	०	०.१५	०	०.१५	२००
२	डंग्राही मार्ग	इनद्रेणी मार्ग	डंग्राही पोखरी	०	०.२	०	०.२	४००
३	रेडकस भवन उत्तर जाने बाटो	रेडकस भवन	प्रगती मार्ग	०	०.१५	०	०.१५	१००
४	डाकिनथान भित्री बाटो	डाकिन थान	लडबुद्ध जाने	०	०.५	०	०.५	३००
५	साखा नहर सिचाईको बाटो	महेन्द्र राजमार्ग	कारागार	०	१	०	१	१००
६	साखा नहर सिचाईको तल्लो बाटो	नमूना बोडिड	कारागार	०	०.२	०	०.२	१००
७	आदिबासि मार्ग	बरहाक्षेत्र मार्ग	पानि ट्याङ्की	०	०.४	०	०.४	३००
८	मिलन मार्ग	बरहाक्षेत्र मार्ग	गंगा राईको घर	०	०.१	०	०.१	५०
९	सिमाना मार्ग	बरहाक्षेत्र मार्ग	डोटेलको घर	०	०.०८	०	०.०८	५०
१०	बरहाक्षेत्र मार्ग	भुम्केशरी मन्दिर	साखा नहरको पूल	०	१	०	१	२००
११	सत्भाव मार्ग	पिपल गाछि	मुस्हरी टोल	०	०.८	०	०.८	१२०
१२	रामधुनि मार्ग	शान्ति मार्ग	आदिबासि मार्ग	०	०.८	०	०.८	३००
१३	सत्भाव र शान्ति मार्ग जोडिने बाटो	शान्ति मार्ग	सत्भाव मार्ग	०	०	०.१	०.१	५०
१४	नेपाल मार्ग	सत्भाव मार्ग	ज्योति मार्ग	०	०.१	०	०.१	५०
१५	सत्भाव मार्गको भित्री बाटो	ज्योति मार्ग	सत्भाव मार्ग	०	०.१	०	०.१	१००
१६	ज्योति मार्ग	विष्णु दाहाल	पानि ट्याङ्की	०	१.२	०	१.२	१००
१७	शान्ति मार्ग	बरहाक्षेत्र मार्ग	मुस्हरी टोल	१.२	०	०	१.२	१००

१८	शान्ति टोलको भित्री बाटो	शान्ति मार्ग	रेडकस मार्ग	०	०	०.२	०.२	१५०
१९	शान्ति टोलको भित्री बाटो	शान्ति मार्ग	रेडकस मार्ग	०	०	०.१५	०.१५	१५०
२०	शान्ति टोलको भित्री बाटो	हरि दाहालको घर	निरौलाको घर	०	०	०.१	०.१	१००
२१	ईन्द्रेणी मार्ग(वयरवन ईन्द्रेणी)	शान्ति मार्ग	रेडकस मार्ग	०	०	०.१५	०.१५	१५०
२२	ईन्द्रेणी मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग	पिप्रा फिल्ड	१	०	०	१	२००
२३	ईन्द्रेणी मार्ग भित्री बाटो	ईन्द्रेणी मार्ग	कमल खत्रीको घर	०	०	०.१	०.१	१००
२४	भेटघाट मार्ग	पंचमुखि चोक	संगम टोल	०	०	०.५	०.५	५००
२५	सयपत्री मार्ग	रामधुनि मार्ग	पवित्र मार्ग	०	०	०.२	०.२	१००
२६	मिलन मार्ग	डंग्राही मार्ग	पवित्र मार्ग	०	०.२	०	०.२	२००
२७	त्रिलोक मार्ग	रामधुनि मार्ग	डंग्राही मार्ग	०	०.३५	०	०.३५	३००
२८	गोदावरी मार्ग	रामधुनि मार्ग	डंग्राही मार्ग	०	०.६	०	०.६	४००
२९	सिमाना मार्ग	सिमाना मार्ग	डंग्राही मार्ग	०	०.२	०	०.२	१००
३०	सरस्वती मार्ग	रामधुनि मार्ग	डंग्राही मार्ग	०	०.५	०	०.५	३००
३१	रामधुनि मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग	भुखना पुल	०.७	१.३	०	२	२०००
३२	शान्ति मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग	वडा नं.२ को सिमाना	०	०.५	०.५	१	१०००
३३	बुद्ध मार्ग	रामधुनि मार्ग	नहरको बाटो	०.६	०	०	०.६	५००
३४	यूनिक मार्ग	रामधुनि मार्ग	नहरको बाटो	०.६	०	०	०.६	५००
३५	रामजानकी मार्ग	यूनिक मार्ग	रामधुनि मार्ग	०	०.६	०	०.६	२००
३६	च्यापिड मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग	च्यापिड वोडिड	०	०.१	०	०.१	५००
३७	ओखल ढुंगा मार्ग	रामधुनि मार्ग	कारागार	०	०.७	०	०.७	३००
३८	हसनपुर मार्ग	रामधुनि मार्ग	हसनपुर ग्राम थान	०	०.५	०	०.५	२००
३९	नारायण मार्ग	रामधुनि मार्ग	डाकिन थान	०	०.७	०	०.७	२५०
४०	गणेश मार्ग	रामधुनि मार्ग	ओमशान्ति मार्ग	०	०.२	०	०.२	२००
४१	डाकिन थान मार्ग	रामधुनि मार्ग	रा.न.पा. वडा नं.२ को सिमाना	०	१	०	१	५००
४२	ओमशान्ति मार्ग	डाकिन थान मार्ग	नारायण टोल बिकाश	०	०.३	०	०.३	१५०
४३	लक्ष्मी मार्ग	शान्ति मार्ग	च्यापिड मार्ग	०	०.२	०	०.२	१००
४४	देवि मार्ग	रामधुनि मार्ग	डाकिन थान मार्ग	०	०.२६	०	०.२६	१००
४५	चतराबाटो लिङ्क मार्ग	विशनाथ ढकाल	बसपार्क ड्रेन	०	०	०.२	०.२	२००
४६	ईन्द्रेणी लिङ्क बाटो	तिलक ब. कार्की	सुगम टोल	०	०	०.३	०.३	२५०

४७	ईन्द्रेणी लिङ्क मार्ग	ईन्द्रेणी मार्ग	सुगम टोल	०	०	०.२	०.२	२००
४८	ईन्द्रेणी लिङ्क भित्रीबाटो	पुष्कर चापागाई	पुष्प बिष्ट	०	०	०.१५	०.१५	२००
४९	लोटस मार्ग	ईन्द्रेणी मार्ग	बरहाक्षेत्र मार्ग	०	०.२५	०	०.२५	१००
५०	शान्ति मार्ग	हाडराज मार्ग	च्यापिड मार्ग	०	०.६	०	०.६	२००
५१	हाडराज मार्ग	रामधुनि मार्ग	हाडराज मार्गको गेट	०	०.३	०	०.३	४००
५२	लर्ड बुद्ध मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग	रा.न.पा. वडा नं.२ को सिमाना	०	०.५	०	०.५	३००
५३	लायन्स मार्ग	लोकमार्ग लायन्स चौक वाट	परियारपुर चोक हुदै पिप्राहा खेल मैदान सम्म	१.५	०.५	०	२	३००
५४	लगुना मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग लगुना चोक देखि	परियारपुर चोक वडा नं. ३ को सिमाना सम्म	०.६	०	०	०.६	३००
५५	पारिजात मार्ग	महेन्द्र राजमार्ग बिजुली अफिस चोक देखि	लायन्स मार्ग	०	०.३५	०	०.३५	३००
५६	भानु मार्ग	भानुनगर टोविसको बाटो		०.३	०	०	०.३	३००
५७	भानु मार्ग	भानुनगर टोविसको बाटो		०.३	०	०	०.३	३००
५८	इ.एल.एस. मार्ग	ईन्द्रेणी मार्ग	वडा कार्यलय हुदै नहर समम	०	०.३५	०	०.३५	३००
५९	भोजपुरे मार्ग	लोकमार्ग भोजपुरे होटल वाट	भोजपुरे टोलको भित्रि बाटो सबै	०	०.४	०	०.४	३००
जम्मा				६.८	१८.२४	२.८५	२७.९	१५८२०

वडा नं. ६								
क्र.सं.	सडकको नाम	जोडिने बस्ति		सडकको प्रकार र लम्बाई (कि.मि.)				लाभावान्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म	पक्की	ग्राभेल	कच्ची	जम्मा	
१	ढेरिगाउ बिहिवारे मार्ग	वडा नं. ३ को सिमाना चतारा मुल नहर देखि	बिहिवारे चौक सम्म	०	३.५	०	३.५	२००
२	हेल्पोष्ट मार्ग	बिहिवारे चौक देखि	हेल्पोष्ट सम्म	०.६	०	०	०.६	३००
३	वडा कार्यलय जानेबाटो	हेल्पोष्ट मार्ग बक्लौरी देखि	वडा कार्यलय सम्म	०.२	०	०	०.२	२००
४	पन्चाहइन जाने बाटो	हेल्पोष्ट वाट	पन्चाहइन वडा नं. ७ को सिमाना सम्म	०	२	०	२	१५०

५	गढिया मुसहर टोल जाने बाटो	वडा कार्यलय वाट	गढिया मुसहर टोल सम्म	०	१	०	१	१००
६	जमुवा सिसुवा जाने बाटो	साखा नहर	ईचोल पारनो बक्लारी हुदै वडा नं. ७ को सिमाना	०	२.५	०	२.५	२००
७	सोनापुर, इचोल र सिमसार मार्ग	वडा नं. ४ र बराहन न.पा.को सिमाना चतरा मुल नहर सोनापुर वाट	सरोना, ईचोल हुदै शंकर वेलि सिमसार पर्यटन क्षेत्र सम्म	०	५	०	५	३००
८	टेरि भरनाही टोल मार्ग	सिमसार मार्ग सार्कीको घर टेरि वाट	भरनाही चोक वडा नं. ७ को सिमाना सम्म	०	०	१.२	१.२	१००
९	बज्राही टोल मार्ग	बज्राही	टेरि	०	१	०	१	५००
१०	नुनि गाउ र तिसबिधे मार्ग	हेल्पोष्ट	तिसबिधे	०	१	१	२	७००
११	पन्चाहइन मार्ग	हेल्पोष्ट	टावर	०	१	०	१	४००
१२	राईजिड मार्ग	हेल्पोष्ट मार्ग बक्लौरी देखि	राईजिड बोडिड	०	०.३	०	०.३	१५०
१३	मेलाटोल जाने बाटो	मुल बाटो	मेला टोल	०	०.५	०	०.५	३००
१४	सोनापुर गाँउको भित्री बाटो	मुल बाटो	तनबलाल राजधामी	०	०.५	०	०.५	३००
१५	सरोना टोल जाने बाटो	मुल बाटो	पृथ्वीलालको घर	०	०.५	०	०.५	४००
१६	इचोलको भित्री बाटो	डम्बर बहादुर	गनेश	०	०.५	०	०.५	३००
१७	नयाटोल इचोल जाने बाटो	दिनेश श्रेष्ठ	टोली राज	०	०	०.२	०.२	१५०
१८	सिसुवा टोल भित्री बाटो	जति बहादुर कटुवाल	राम प्रसाद को घर	०	०	०.३	०.३	१००
१९	सिसुवा टोल भित्री बाटो	सेलेन्द्र राई	जोखुराजधामी	०	०	०.१५	०.१५	१००
२०	नयाँटोल जमुवा जाने बाटो	विष्णु चैक	कमल इटा भट्टा	०	१	०	१	२००
२१	जमुवा विहिवारे मार्ग	जमुवा मन्दिर	विहिवारे	०	१.५	०	१.५	२००
२२	गढिया मुसहर टोलको बाटो	चौठीको घर	राधा मुसहरनी	०	०	०.५	०.५	२००
२३	ढेरिगाउ नहरटोलको भित्री बाटो	मुल बाटो	पक्कि घर	०	०.२	०	०.२	१००
२४	ढेरिगाउ पूर्व	बासघारी	मुलबाटो जोड्ने	०	०.२	०	०.२	२००

	साइडको बाटो							
२५	ढेरिगाउ भित्री बाटो	मन्दिर	फलैचा	०	०.१	०	०.१	५०
२६	पम्पापूर जाने बाटो	साखा नहर	सोनाइ चौ.	०	०.३	०	०.३	७००
२७	रोटेपिड लागर बुङ्गे मार्ग	रोटेपिड	लागरबुङ्गे	०	०.२	०	०.२	१००
२८	मैनि भित्री टोल बाटो	पुष्पलाल चौ.	सिताराम चौ.	०	१	०	१	२५०
२९	मैनि भित्री टोल बाटो	फूकल चौ.	किशोर चौ.	०	०.१	०	०.१	१००
३०	मैनि भित्री टोल बाटो	भोजन चौ.	सरिलाल चौ.	०	०.१	०	०.१	१००
३१	मैनि भित्री टोल बाटो	उजरु चौ.	सुरेश चौ.	०	०.१	०	०.१	१००
३२	मनमोहन मिलन प्रतिष्ठान मार्ग	बडा कार्यलय	मनमोहन मदन प्र.	०	०	०.६	०.६	१५०
३३	पोखरी टोलको बाटो	मुल बाटो	सुदिप राजधामी	०	०	०.१	०.१	१००
३४	नुनि गाउ टोलको बाटो	सुकुम चौ.	बसन्त चौ.	०	०	०.१	०.१	५०
३५	सोनापूर उत्तरतिरको बाटो	बिस्ना चौ.	भरना	०	०	०.१५	०.१५	१५०
३६	सोनापूर भित्रीबाटो	सत्य ना. राजधामि	शिव ना. राजधामि	०	०	०.१	०.१	५०
३७	कृषि बाटो	बिट्टु चौ.	ढिक	०	०	०.५	०.५	३००
जम्मा				०.८	२४.१	४.९	२९.८	८०५०

बडा नं. ७								
क्र.सं.	सडकको नाम	जोडिने बस्ति		सडकको प्रकार र लम्बाई (कि.मि.)				लाभावन्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म	पक्की	ग्राभेल	कच्ची	जम्मा	
१	तरहरा चतरा मार्ग	जुडिटोल	भरनाही	०.३	५.७	०	६	५००
२	लगुना कुमरखत मार्ग	नया टोल रहिपुर	क्वाटर टोल कुमरखत	०	५	०	५	३००
३	मनिसुन्दर तिसबिघे मार्ग	कजरा खोला मणिसुन्दर वाट	तिसबिघे नुनी गाउँ	०	४	०	४	३००
४	पंचायन वक्लौरी मार्ग	हेलपोष्ट मार्ग बडा नं. ६ को सिमाना वाट	पंचायन, बरपिपल चौक हुदै जंगल धरानको सिमाना सम्म	०	४	०	४	४००

५	क्पटेन चोक , जंगल मार्ग	क्यापटेन चोक	जंगल	०	२	०	२	३००
६	रानि पोखरी ढीक मार्ग	सेउति खोला	पटेरुवा	०	२	०	२	३००
७	रानि पोखरी हकाहा मार्ग	सेउति खोला	हकाहा	०	१.५	०	१.५	१००
८	तिसविघे तेतरिया मार्ग	तिसविघे	तेतरिया	०	२	०	२	१००
९	खरहितोल भान्से पोखरी मार्ग	नुनिगाउ	भान्सेपोखरी	०	३	०	३	१००
१०	कटघरा सिसुवा मार्ग	सिसुवा	कटघरा वरपिपल टोल	०	४	०	४	१००
११	डंग्राही मार्ग	पंचायन	कटघरा	०	३	०	३	१००
१२	हातिमारा मार्ग	रासा ताल	हातिमारा	०	३	०	३	३००
१३	बगैचा टोल	हातिमारा	पंचायन	०	३	०	३	१००
१४	तेत्रु चोक	रहिपूर	बासबिटि	०	३	०	३	३००
१५	हुलाकी सडक	गोविन्द बस्नेत को घरदेखि	बक्लौरी पुरानो बजार	०	३	०	३	३००
१६	पुरानो बजार	पुरानो बजार	खवास टोल	०	३	०	३	३००
१७	जुडिटोल भित्रि बाटो	तरहरा चतरा मार्ग वाट	जुडी ताल सम्म	०	०.६	०	०.६	३००
१८	तिसविघे मार्ग	तिसविघा तेतरिया	जंगल जाने बाटो	०	३	०	३	४००
१९	उज्यालो बस्ति मार्ग	तरहरा चतरा मार्ग वाट	जंगल जाने बाटो	०	०.३	०.७	१	३००
२०	पंचायन धाम हातिमार मार्ग	पंचायन धाम	हातिमारा	०	१	०	१	३००
२१	आदर्श टोल	रासा ताल	बहत्तर बिघा	०	२	०	२	५००
२२	पंचायन तिसविघे	पंचायन धाम	तिसविघे	०	२	०	२	३००
२३	विष्टडाडा, सिरानटोल	विष्टडाडा	सिरानटोल	०	३	०	३	५००
२४	श्यामकटर मार्ग	श्यामकटर	वन कार्यलय	०	०	३	३	३००
जम्मा				०.३	६३.१	३.७	६७.१	६८००

वडा नं. ८								
क्र.सं.	सडकको नाम	जोडिने बस्ति		सडकको प्रकार र लम्बाई (कि.मि.)				लाभावन्वि त जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म	पक्की	ग्राभेल	कच्ची	जम्मा	
१	रघुनापुर, रेग्मीटोल, बसहा हुदै वडा कार्यलय सम्म	रघुनापुर	रा.न.पा. वडा ९ को सिमाना	०	२	०	२	१०००

२	ज्ञानपोखरी बाट कालिभोडा सम्म(रामधुनी मार्ग)	बसहा	कालिभोडा	०	१.१	०	१.१	४००
३	काठेपूल बाट वानडाडा १६ न.	काठेपूल	काठेपूल बाट वानडाडा १६ न. पन्चमुखी चौक	०	०.६	०	०.६	२००
४	पौडेल चौक तिनकुने	पौडेल चौक	तिनकुने	०	०.५	०	०.५	२४६
५	तिनकुने मोहोर	तिनकुने	मोहोर	०	०.४	०	०.४	२३९
६	पन्चमुखी चौक खोरिया,मोहोर	पन्चमुखी चौक	खोरिया,मोहोर	०	१.२	०	१.२	१०२५
७	ठूलेमोहोर भंग्राही	ठूलेमोहोर	भंग्राही	०	०.४	०	०.४	१२५
८	रेग्मीटोल मार्ग	रेग्मीटोल	सक्वनी	०	१.१	०	१.१	२०४
९	प्यापसन आवास क्षेत्र जानेबाटो	प्यापसन	प्यापसन बस्ति	०	०.२	०	०.२	१३६
१०	रघुनापुर कुम्याही को बाटो	रघुनापुर	कुम्याही	०	०.३	०	०.३	१०६
११	ठूलेमोहोर को बाटो	ठूलेमोहोर बिधालय	प्रकासपुर जाने बाटो	०	०	१	१	३०२
१२	वान डाडा,नयापुलको बाटो	वानडाडा	रामधुनी मन्दिर	०	०	१	१	५५०
जम्मा				०	७.८	२	९.८	४५३३

वडा नं. ९								
क्र.सं.	सडकको नाम	जोडिने बस्ति		सडकको प्रकार र लम्बाई (कि.मि.)				लाभावन्वि त जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म	पक्की	ग्राभेल	कच्ची	जम्मा	
१	सितपूर मर्चैया मूल मार्ग	सितपूर पोखरी	ढाहीटोल नहरभिसि	०	१.५	०	१.५	१०००
२	डुम्राहा भलवाही मार्ग	डुम्राहा	राम ना. चौ. घर	०	२	०	२	१५००
३	सितपूर मार्ग	सितपूर	रा.न.पा. वडा ८ को सिमाना	०	१	०	१	८००
४	मर्चैया छप्की मार्ग	मर्चैया	छप्की पोखरी	०	१	०	१	१०००
५	सितपूर धुर्हा मार्ग	सितपूर	धुर्हा	०	१	०	१	१०००
६	सितपूर पोखरी मार्ग	सितपूर पोखरी	चतुरलाल चौ.	०	०.६	०	०.६	५००
७	मर्चैया भित्री बाटो	बिन्देश्वर चौ.	पुष्पलाल चौ.	०	०.६	०	०.६	३००

८	पूर्व मुसहरी मार्ग	कदम चौक	पूर्व मुसहरीटोल	०	०.७	०	०.७	१००
९	पश्चिम मुसहरी	मुसहरीटोल	नहर	०	०	०.३	०.३	१००
१०	डुम्राहा पश्चिम मार्ग	डुम्राहा	बैठारटोल	०	०.८	०	०.८	५००
११	डुम्राहा असन गल्ली मार्ग	शिव मलहा	रक्सुलाल चौ.	०	०	०.१	०.१	२००
१२	पुतोधारा खोला जाने बाटो	पंचलाल चौ.	मुल पुतोधारा खोला	०	०.८	०	०.८	५००
१३	धुर्हा मार्ग	संकरपूर नहर साखा	धुर्हागाउँ जानेबाटो	०	१	०	१	२००
१४	धुर्हा टोलको बाटो	अन्तराम चौ.	दत्तकिच्चा खोला	०	१	०	१	५००
१५	धुर्हा सितपूर मार्ग	संकरपूर नहर साखा	रा.न.पा. वडा ८ को सिमाना	०	२	०	२	१०००
१६	भलवाही मार्ग	ललित चौ.	नहर	०	०	०.२	०.२	१००
१७	नया कृषि सडक	नन्दकुमार चौ.	दत्तकिच्चा खोला	०	०	०.२	०.२	४००
जम्मा				०	१४	०.८	१४.८	९७००

श्रोत: नगरपालिकाको बस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं. १०३: नगर तथा केन्द्र स्तरीय सडकको विवरण

नगर तथा केन्द्र स्तरीय सहित कुल सडक								
क्र.सं.	सडकको नाम	जोडिने बस्ति		सडकको प्रकार र लम्बाई (कि.मि.)				लाभावन्वित जनसङ्ख्या
		देखि	सम्म	पक्की	ग्राभेल	कच्ची	जम्मा	
१	लोक मार्ग	पूर्व	पश्चिम	८	०	०	८	५०००
२	चतरा कन्चनपुर राजमार्ग	बैठार चौक	सर्दु खोला सम्म	९	०	०	९	४०००
जम्मा				१७	०	०	१७	९०००
कुल जम्मा (वडा तथा नगर, लोकमार्ग र चतरा कन्चनपुर मार्ग)				३८.२	२२८.७१	४२	३०९	८२६८६

श्रोत: नगरपालिकाको बस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.२ पुलपुलेसाको वर्तमान अवस्था

सडक यातायात सञ्जालको अर्को महत्वपूर्ण पक्ष सम्बन्धित सडकमा पर्ने पुलपुलेसाको अवस्था हो । पुलपुलेसा हरूको दिगो र व्यवस्थित व्यवस्थापनले मात्र हामि खोला वा खोल्सी तरेर एक स्थान बाट अर्को स्थान, एक गाउँ वा टोल बस्ती बाट अर्को टोल बस्ती सम्म सहज रुपले पुग्न सक्छौ । सवारी तथा ढुवानीका साधकालागि भन्ने हे भनेत यो अभै थप महत्वपूर्ण अवस्था समेत हो । तसर्थ रामधुनी नगरपालिकाको यातायात सञ्जाल सँग प्रत्यक्ष प्रभाव रहेको पुल पुलेसाहरूको वर्तमान अवस्थाका बारेमा अध्ययन गर्दा हाल सम्म यस नगर भित्र पक्की पुल ३३ वटा, ट्रष्टपुल २ वटा, काठेपुल १ वटा, भोलुङ्गेपुल ३ वटा र ह्यूमपाईप पुल ३ वटा समेत गरी कुल ४२ (वडा नं. ७ को सेउतीखोलामा एउटा पक्की पुल निर्माणधिन) वटा पुलहरू रहेको अवस्था देखिन्छ । यी पुलहरू आयु सहितको समग्र अवस्था अध्ययन गर्दा २१ वटा

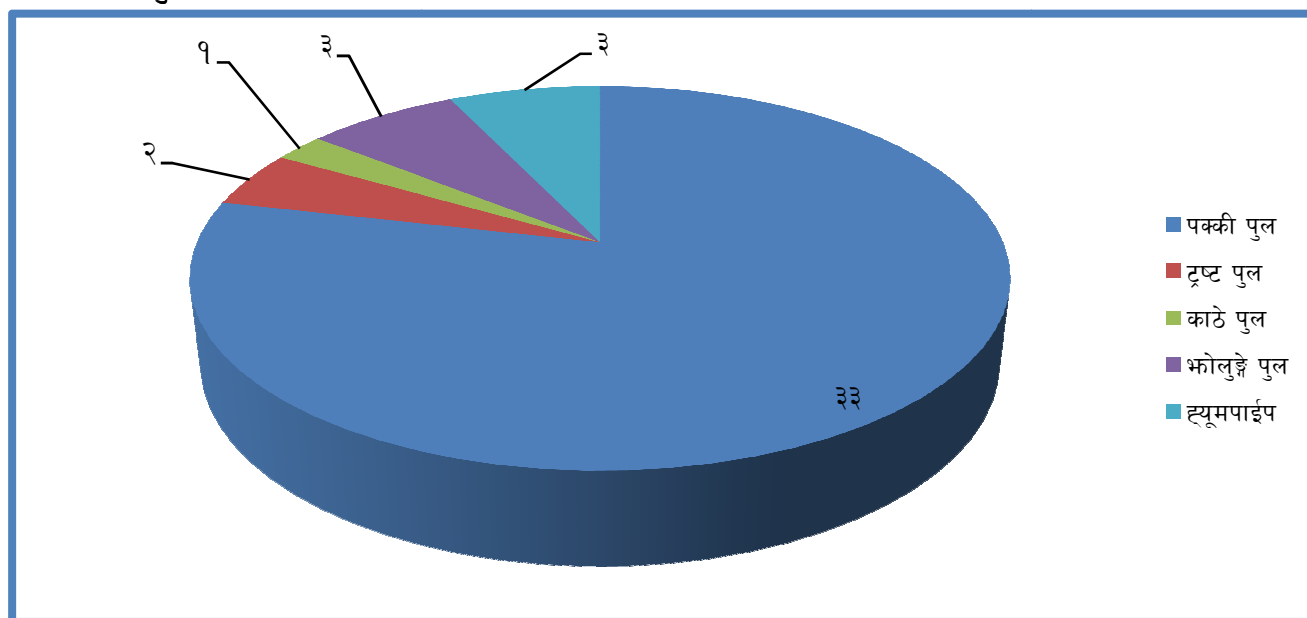
पुलहरूको अवस्था राम्रो रहेको, ८ वटा पुलहरू ठिकै अवस्थामा रहेका तथा वडा नं. २ को तित्रीबनमा रहेका सानो नहको पक्की पुल, वडा नं. ३ को दत्तकचा र कुस्मा पुल, वडा नं. ४ को अम्हाखोलामा रहेका एउटा काठे तथा एउटा पक्की पुल, वडा नं. ७ का कजरा खोला, गोलभाप्रे खोला, शंकरवेली खोला र सुनसरी खोला मा रहेका ६ वटा पक्की पुल, वडा नं. ८ को पुतोधारा खोलामा रहेको ह्यूमपाईप पुल गरी कुल १२ वटा पुलहरू जिर्ण अवस्थामा रहेका कारण तत्काल प्राविधिक अध्ययन गरी पुननिर्माण वा नयाँ निर्माण गर्नु पर्ने अवस्था देखिन्छ । यस नगरपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण पुलहरूको वर्तमान अवस्था र वडागत संख्या समेतको विवरण तालिका नं. १०४, १०५ र १०६ तथा चित्र नं. ३८, ३९ र ४० मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१०४: वडागत रुपमा पुलहरूको सङ्ख्यात्मक विवरण

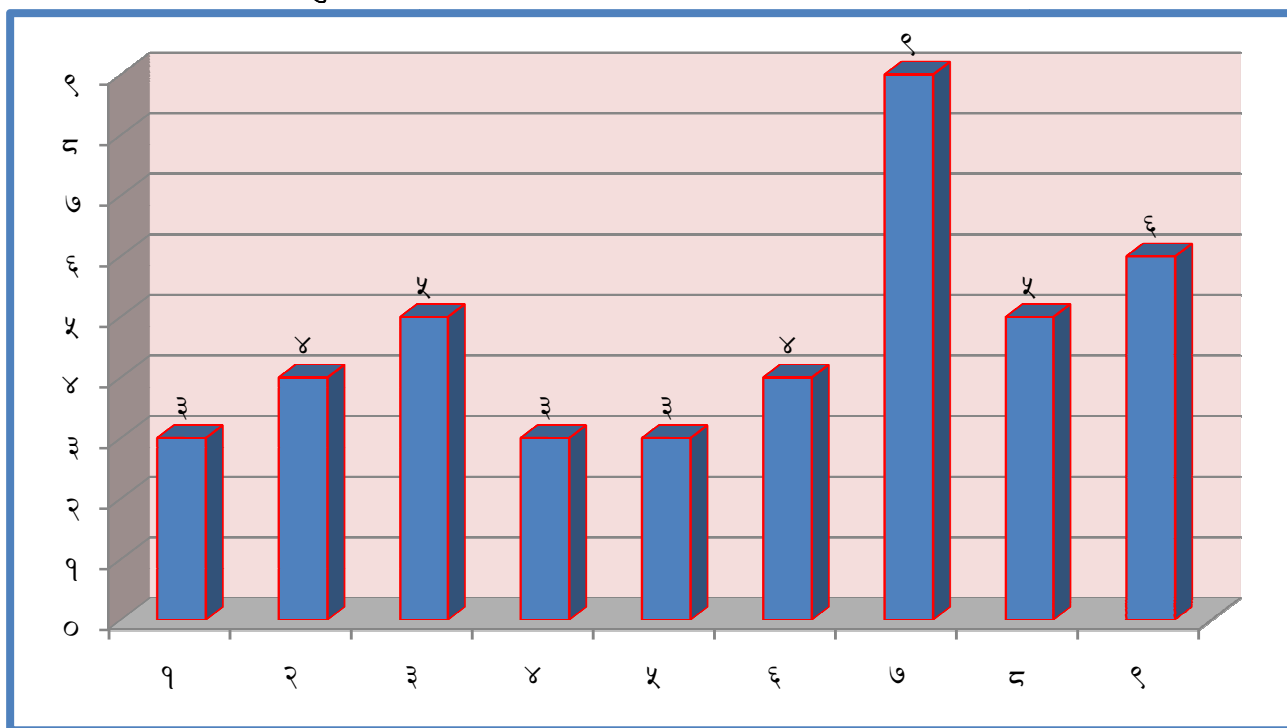
वडा नं.	प्रकारका आधारमा संख्या					
	पक्की पुल	ट्रष्ट पुल	काठे पुल	भोलुङ्गे पुल	ह्यूमपाईप	जम्मा
१	३	०	०	०	०	३
२	४	०	०	०	०	४
३	५	०	०	०	०	५
४	२	०	१	०	०	३
५	२	१	०	०	०	३
६	४	०	०	०	०	४
७	८	०	०	१	०	९
८	१	०	०	१	३	५
९	४	१	०	१	०	६
जम्मा	३३	२	१	३	३	४२

श्रोत: नगरपालिकाको वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ३८: पुलहरूको प्रकारका आधारमा संख्यात्मक विवरण

चित्र नं. ३९: वडागत रुपमा पुलहरूको संख्यात्मक विवरण

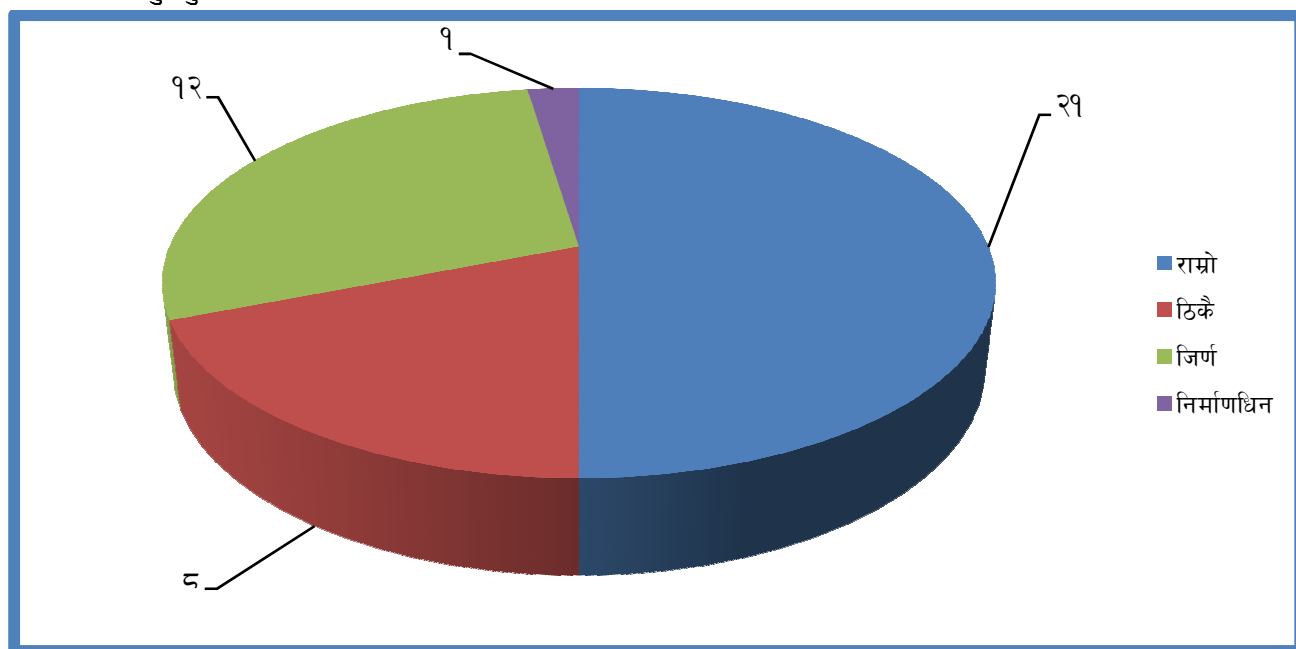

तालिका नं. १०५: पुलको अवस्थाका आधारमा वडागत सङ्ख्यात्मक विवरण

पुलको अवस्थाका आधारमा सङ्ख्यात्मक विवरण					
वडा नं.	राम्रो	ठिकै	जिर्ण	निर्माणधिन	जम्मा
१	३	०	०	०	३
२	१	२	१	०	४
३	२	१	२	०	५
४	१	०	२	०	३
५	३	०	०	०	३
६	४	०	०	०	४
७	२	०	६	१	९
८	४	०	१	०	५
९	१	५	०	०	६
जम्मा	२१	५	१२	१	४२

श्रोत: नगरपालिकाको वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ४०: पुलपुलेसाहरूको अवस्थाका आधारमा संख्यात्मक विवरण

तालिका नं. १०६: नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सम्पूर्ण पुल पुलेसाहरूको वडागत बिस्त्रित विवरण

पुल पुलेसाहरूको वडागत बिस्त्रित विवरण								
वडा नं. १								
क्र.सं.	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोलिसको नाम	जोडिने बस्तिहरू		भोलुङ्गे , काठे , टूट्ट र पक्क	लम्बाई मि.	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
१	भातगाँउ पुल	मुल नहर	भातगाँउ	डुमरिया	पक्क	१५	राम्रो	२०४६
२	भातगाँउ पुल	मुल नहर	भातगाँउ	सैनिमैनि	पक्क	१०	राम्रो	२०४६
३	भातगाँउ पुल	मुल नहर	भातगाँउ	सैनिमैनि	पक्क	१०	राम्रो	२०४६
वडा नं. २								
१	धमौरा पुल	सानो नहर	धमौरा	कुम्याही	पक्क	१०	ठिकै	२०४२
२	सितपूर पुल	सानो नहर	धमौरी	सितपूर	पक्क	१०	ठिकै	२०४२
३	तितिरवन पुल	सानो नहर	तितिरवन	सिर्जनाटोल	पक्क	१०	राम्रो	२०२०
४	तितिरवन पुल	सानो नहर	राजमार्ग	तितिरवन	पक्क	१०	जिर्ण	२०२२
वडा नं. ३								
१	कुस्मा पुल	कुस्मा खोला	नहर	हरिपूर	पक्क	५	जिर्ण	२०५०
२	दतकिच्चा पुल	दतकिच्चा खोला	सिगिया	हाटखोला	पक्क	१५	ठिकै	२०५६
३	सेहरा पुल	सेहारा खोला	बुधनगर	लालपूर	पक्क	१५	राम्रो	२०६९
४	दुर्गापुरी पुल	बिता पैनि	सिगिया	दुर्गा मन्दिर	पक्क	१५	राम्रो	२०६९
५	दतकिच्चा पुल	दतकिच्चा	सिगिया	ढेरिगाउ	पक्क	१५	जिर्ण	२०४६

		खोला						
वडा नं. ४								
१	अम्हा पूल	अम्हाखोला	मानपूर	ईकाही	पक्क	१५	जिर्ण	२०६६
२	लुकेश्वरी पूल	लुकेश्वरीखोला	मानपूर	ईकाही	पक्क	१५	राम्रो	२०६५
३	अम्हा पूल	अम्हाखोला	मानपूर	ईकाही	काठे	१५	जिर्ण	२०७०
वडा नं. ५								
१	मितेरी पुल	मुल नहर	भुम्का	भुम्का	ट्रष्ट	१५	राम्रो	२०७६
२	भुम्का पुल	मुल नहर	भुम्का	भुम्का	पक्क	१५	राम्रो	२०४२
३	चाईनिज क्याम्पको पुल	मुल नहर	भुम्का	सिगिया	पक्क	१५	राम्रो	२०४२
वडा नं. ६								
१	ढेरिगाउको पुल	मुल नहर	रा.न.पा. वडा नं.३	रा.न.पा. वडा नं.६	पक्क	२५	राम्रो	२०४२
२	जमुवाको पुल	मुल नहर	रा.न.पा. वडा नं.३	रा.न.पा. वडा नं.६	पक्क	२५	राम्रो	२०४२
३	सोनापूर भित्रीबाटो	मुल नहर	रा.न.पा. वडा नं.४	रा.न.पा. वडा नं.६	पक्क	२५	राम्रो	२०४२
४	सेउती खमो पुल	सेउती खोला	चतरा राजमार्ग	रा.न.पा. वडा नं.६	पक्क	२५	राम्रो	२०७६
वडा नं. ७								
१	सेउति पुल	सेउति खोला	तरहरा	चतरा मार्ग	पक्क	४४	राम्रो	२०६८
२	सेउति पुल	सेउति खोला	लगुना	कुमरखत	पक्क	२	निर्माणाधिन	२०७६
३	सेउति पुल	सेउति खोला	तेतरिया	रानिपोखरी	भोलुङ्गे	५५	राम्रो	२०७०
४	कजरा पुल	कजरा खोला	तरहरा	चतरा मार्ग	पक्क	४०	जिर्ण	२०५८
५	कजरा पुल	कजरा खोला	बक्लौरी	धरान	पक्क	३	जिर्ण	२०६०
६	गोलभाप्रे पूल	गोलभाप्रे खोला	तरहरा	चतरा	पक्क	५	जिर्ण	२०५५
७	गोलभाप्रे पूल	गोलभाप्रे खोला	बक्लौरी	धरान	पक्क	५	जिर्ण	२०६९
८	शंकरवेली पुल	शंकरवेली खोला	तरहरा	चतरा	पक्क	५	जिर्ण	२०५९
९	सुनसरी पुल	सुनसरी खोला	तरहरा	चतरा	पक्क	६	जिर्ण	२०५८
वडा नं. ८								
१	पुतोधारा पुल	पुतोधारा खोला	डुम्राहा	पौडेल चौक	होमपाइप	२५	जिर्ण	२०३५
२	खदरा पुल	खदरा खोला	तिनकुने	रामधुजी	होमपाइप	३०	राम्रो	२०५०
३	लवटोलिया पुल	पुतोधारा खोला	लवटोलिया	वानडाडा	होमपाइप	३०	राम्रो	२०७६

४	शेहरा पुल	शेहरा खोला	वानडाडा	रामधुजी	पक्क	५५	राम्रो	२०७५
५	ठूलेमोहर भोलुंगे पुल	सुनसरी खोला	रामधुजी	रामधुजी	भोलुङ्गे	५०	राम्रो	२०६७
वडा नं. ९								
१	दत्कीचा खोला पुल	दत्कीच्चा खोला	धुराहा	सितपुर	ट्रष्ट	३०	ठिकै	२०७४
२	मचैया पुल	दत्कीचा	ढाहिटोल	मचैया	पक्क	५०	राम्रो	२०४०
३	सेक्टर पुल	पुतोधारा	डुम्राहा	डुम्राहा	पक्क	३०	ठिकै	२०४८
४	सितपुर पुल	सिचाई नहर	सितपुर	सागवेली	पक्क	१०	ठिकै	२०४०
५	छप्की पुल	सिचाई नहर	छप्की	डुम्राहा	पक्क	१०	ठिकै	२०४०
६	भुलुङ्गे पुल	दत्कीचा	धुराहा	मचैया	भुलुङ्गे पुल	३०	ठिकै	२०६८

श्रोत: नगरपालिकाको बस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.३ सवारी पार्किङ स्थल:

विभिन्न वडाका विभिन्न टोल बस्तिमा वर्षे भरी सुगम यातायात सुविधा पुर्‍याउन अभै थप प्रयास गर्नु पर्ने भएता पनि सवारी यातायातको हिसावले रामधुनी नगरपालिका एक सुविधा युक्त नगरपालिकाको रुपमा लिने गरिन्छ । यस नगरको मुख्य बजार केन्द्र भुम्का हुँदै पूर्वपश्चिम राजमार्ग तथा भुम्काबाटै चतरा तथा उदयपुर हुँदै जाने सहायक राजमार्ग सञ्चालनमा कारण यहाँबाट लामो दुरीका बस तथा यातायातका साधन छुट्ने भन्दा पनि देशका विभिन्न भागबाट दैनिक रुपमा सयौं यातायातका साधन सञ्चालन हुने गरेका छन् । यीनै राजमार्ग बाट अधिक सवारीका साधन आउने जाने भएका कारण यहाँ रोकिने तथा यहाँका बासिन्दालाई सेवा दिने गर्दछन् । यस नगर बाट छोटो दुरीका सवारीका साधनहरू नजिकका सहर तथा ग्रामिण क्षेत्रमा सञ्चालनमा आउने गरेका छन् । यसकालागि यस नगर भित्र पहिले देखिनै सञ्चालनमा आएको एउटामात्र बसपार्क भुम्का बसपार्क हो जुन ग्राभेल भई स्तरोन्नतीको क्रममा रहेको छ । यहाँबाट चतरा, चकरघट्टी र महेन्द्रनगरतिर जाने बसहरू चल्ने गरेका छन् । तर यस बसपार्कबाट नै लामो दुरीका बसहरू भने छुट्ने गरेका पाइँदैनन् । विशेषगरी विराटनगरबाट चतरा, कालाबन्जार तथा चकरघट्टीतिर जाने बसहरू भने यस बसपार्कमा पुगेर छुट्ने गर्दछन् । यस नगरमा ढुवानीका साधन लगायत साना तथा ठूला सवारीका साधनकालागि पार्किङ स्थलको कुनै व्यवस्था हुन सकेको छैन । सवारी साधन पार्किङ स्थल र सवारीका साधन सञ्चालन सम्बन्धी विवरण तालिका नं. १०७ र १०८ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१०७: सवारी तथा ढुवानीका साधन पार्किङ स्थल

क्र.स.	विवरण	स्थान वडा नं.	क्षेत्रफल (वर्ग किमि)	कैफियत
१	बस पार्क तथा स्टेण्ड			
१.१	भुम्का पश्चिम बस स्टेण्ड	१	राजमार्गमा	
१.२	भुम्का पूर्व बस स्टेण्ड	५	राजमार्गमा	
१.३	चतरा बसपार्क	५	१० कठामा	
२	ट्रक तथा ढुवानीका साधन पार्क			नभएको
३	साना तथा मझौला सवारीक साधन			नभएको
४	मोटरसाईकल तथा साईकल पार्क			नभएको

श्रोत: नगरपालिकाको बस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.१०८: रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र बाट चल्ने यातायातका साधन

बस चल्ने शुरू स्थान	बस पुग्ने अन्तिम स्थान	दैनिक सञ्चालन हुने सवारी साधन संख्या	बस स्टप संख्या (यात्रु चढाउने ओराल्ने स्थान)	कैफियत
भुम्का	चतरा	७	पिडारी	
भुम्का	चकरघट्टी	८	पिडारी, रामधुनी	
भुम्का	प्रकाशपुर	३	रामधुनी	
भुम्का	विराटनगर	६	कान्छीचौक	
भुम्का	इटहरी	२५	कान्छीचौक	
जम्मा		४९		

श्रोत: नगरपालिकाको वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.४ कृषियोग्य जमिनमा सिंचाईको अवस्था

रामधुनी नगरपालिकाको आर्थिक समृद्धिको प्रमुख आधार कृषि र पर्यटन विकासनै रहेको पाईन्छ । यस नगरको अधिकांस क्षेत्र कृषि योग्य जमिन रहेको तथा अधिकांस नगरबासिहरू कृषि पेशामा आधारित भएका पाईन्छन् । यस नगरमा मुख्य सिंचाईको स्रोतको रुपमा कोशी नदी बाट निकालिएको चतरा नहर रहेको छ भने सहायक सिंचाईका स्रोतको रुपमा बाह्रमास धेर थोर पानी बगिरहने सुनसरी, बकाहा, इकाहा, दत्तकिच्चा, सेरा, पिडा, कजरा र अमहा, सर्दु लगायतका खोला नालाहरूका कारण नगर क्षेत्रलाई उर्वर र हरियाली बनाई राख्न सहयोग पुगेको छ । यती मात्र हैन यस नगर भित्र रहेका केहि तालतलैया तथा प्राकृतिक पोखरिहरूमा माछा पाल्ने तथा पर्यटन प्रवर्धनकालागि नौकाशयर बाहेक सिंचाई लगायत बनजङ्गलाई समेत नियमित चिस्यान राख्ने कार्यमा यथेष्ट योगदान गरिरहेको पाईन्छ । यसको अतिरिक्त यो नगरपालिका तराईको समतल भू-भागमा रहेको हुनाले यसमा भूमिगत जलस्रोतको पनि प्राप्यता रहेका कारण धेरै कृषि योग्य जमिन यसैका माध्यम बाट समेत सिंचित गरिने गरेको अवस्था छ ।

रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेको कुल १४८३३ हेक्टर कृषियोग्य जमिन मध्ये मात्र ५१०० हेक्टर (३४.३८ %) मात्र सिंचित रहेको अवस्था देखिन्छ भने ९७३३ हेक्टर (६५.६२ %) जमिन अहिले पनि असिंचित रहेको अवस्था छ । कृषि कार्यकालागि सिंचाईको सुविधा एक अनिवार्य सर्त हो । सालै भर सिंचाईको पर्याप्तताले मात्र कृषि बालिको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धिको व्यवस्थापन गर्न सकिन्छ । यस नगर भित्र सिंचित जग्गा जमिनको अवस्था लाई थप अध्ययन गर्दा कुल सिंचित ५१०० हेक्टर मध्ये कुल कृषियोग्य जमिनको मात्र २३.८७ % भू-भाग मात्र सालै भर सिंचित हुने गरेको छ भने १०.५२ % मौषमी रुपमा सिंचित हुने गरेको छ । बाँकि सबै जमिन वर्षातको पानी वा भूमिगत सिंचाईका श्रोतमा निर्भर रहनु पर्ने अवस्था छ । तसर्थ समग्रमा यस नगर क्षेत्र भित्रको अधिक कृषि योग्य जमिन सिंचाईको अभावमा अनुत्पादन वा न्यून उत्पादन र उत्पादकत्व अवस्थामा रहन बाध्य देखिन्छ । तसर्थ यस नगरपालिकाले स्थापित गरेको दीर्घकालिन सोच र लक्ष बमोजिम कृषिको व्यवसायिककरणकालागि नगरपालिकाले सिंचाईको लागि विपेश योजना सञ्चालनमा ल्याउनु पर्ने अवस्था देखिएको छ । सिंचाईका स्रोत सिंचित जग्गा जमिनको अवस्था तालिका नं. १०९, ११० र चित्र नं.४१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१०९ : सिंचाईको स्रोत

क्र.स.	सिंचाई स्रोतको नाम	नपा	वडा नं.	नपाको वडा नं.
१	चतरा नहर र यसका शाखाहरू	रामधुनी	विभिन्न वडाहरू	
२	सुनसरी, बकाहा, इकाहा, दत्तकिच्चा, सेरा, पिडा, कजरा र अमहा, सर्दु लगायतका खोलाका कुलाहरू	रामधुनी	विभिन्न वडाहरू	
३	बोरिङ, इनार (भूमिगत जलश्रोतको प्रयोग	रामधुनी	विभिन्न वडाहरू	

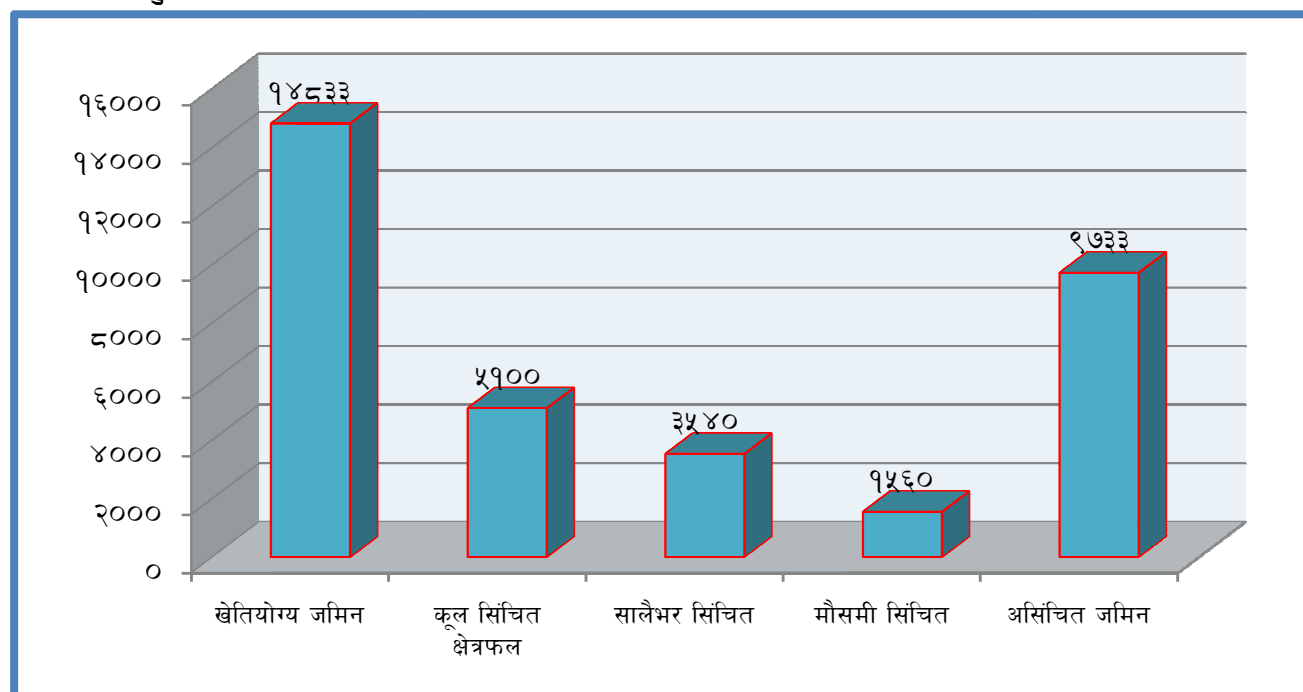
श्रोत: रामधुनी नगरपालिकाको वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.११० : कुल कृषियोग्य जमिन मध्ये सिंचित जमिनको विवरण

क्रस	विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	%
१	खेतियोग्य जमिन	१४८३३	१००.०
२	कूल सिंचित क्षेत्रफल	५१००	३४.३८
३	सालैभर सिंचित	३५४०	२३.८७
४	मौसमी सिंचित	१५६०	१०.५२
५	असिंचित जमिन	९७३३	६५.६२

श्रोत: रामधुनी नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

चित्र नं.४१: कुल सिंचित जग्गा जमिनको विवरण (हेक्टरमा)

४.५ कृषि तथा पशुपन्छी फर्म तथा कृषि बालीमा लाग्ने सम्भावित रोगहरू

रामधुनी नगरपालिका भित्र कृषि तथा पशुपन्छी पालन फर्मको उपस्थिति राम्रै देखिएको छ । यस बारेमा अध्ययन गर्दा ४६ वटा कृषि (अन्न, फलफूल, तरकारी, दालहन तथा तेलहन लगायत), ७ वटा बहुदेशीय साथै २२ वटा पशु, पन्छी तथा पशुपन्छी फर्महरू गरी कुल ७५ वटा फर्महरू सञ्चालनमा रहेको अवस्था देखिएको छ । कृषि तथा पशुपन्छी फर्महरूको वडागत विवरण हेर्दा सबै भन्दा बढी वडा नं. ४ मा २० वटा र सबै भन्दा कम वडा नं. १ मा २ वटा मात्र रहेको पाईएको छ । यस नगर भित्र उत्पादन हुने कृषि बालिमा विभिन्न रोगव्याधिहरू लाग्ने गरेको पाईन्छ । यहाका किसानहरूले अन्न लगायतका विभिन्न बालिहरूमा लाग्ने रोगका कारण धेरै नोक्सानी व्यहोर्नु परेका विषय बस्तुस्थिति सर्वेक्षणका बखत जानकारी गराएका छन् । कृषि क्षेत्रको विकास र विस्तारका लागि सरकारले स्थापना गरेको कृषि सेवा तथा उपकेन्द्र मार्फत कृषकहरूलाई सहयोग गर्दै आएको भएता पनि यसको व्यवस्थापन र पर्याप्त जनशक्तिको अभावमा कृषकहरूको आवश्यकता र मागलाई पूरा गर्न अबै थप प्रयासको खाँचो छ । यस नगरपालिकाको हकमा भने यसै नगरपालिका क्षेत्र भित्र स्थापित रहि बिगत देखिनै प्रदेश भरिनै सेवा दिदै आएको भएता पनि भुम्कामा रहेको कृषि तालिम केन्द्रले विशेष सेवा दिने गरेको छ । कृषि तथा पशुपन्छी फर्म र यस नगर भित्र उत्पादन हुने कृषि बालीमा लाग्ने रोग व्याधि सम्बन्धी विवरण तालिका नं. १११ र चित्र नं. ४२ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १११: कृषी तथा पशुपन्थी फर्म साथै कृषि बालिमा लाग्ने रोगब्याधि सम्बन्धि विवरण

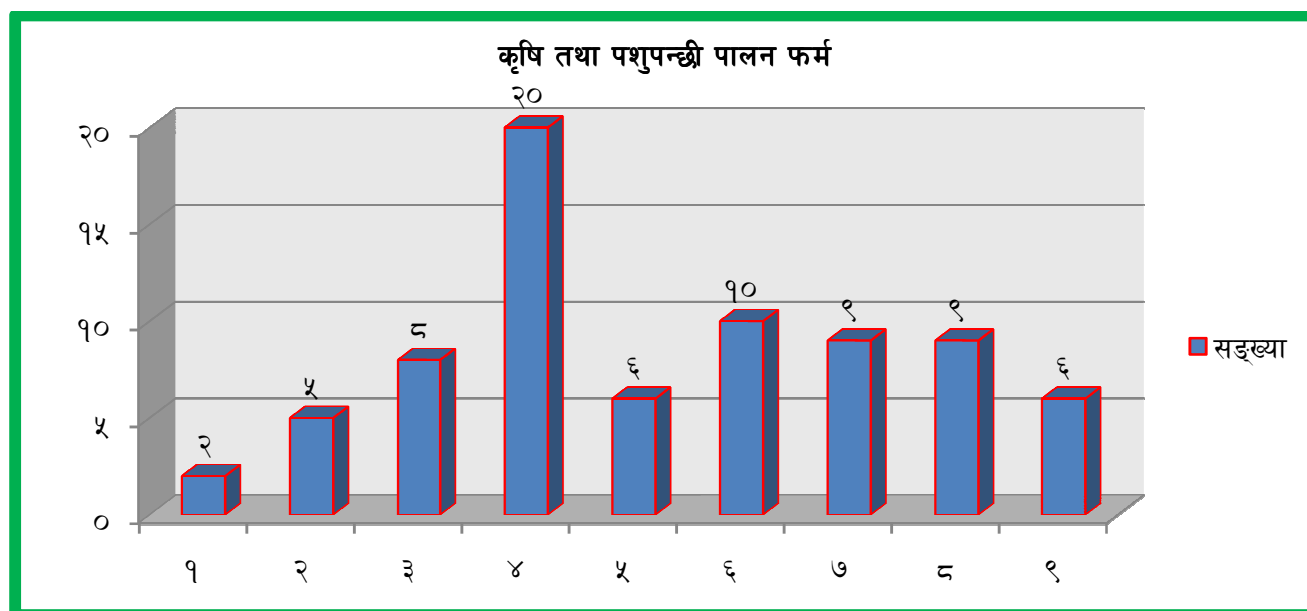
वडा नं.	क्र.स	फार्मको नाम	प्रोप्राईटर	सम्पर्क फोन नं.	कैफियत
१	१.१	कुमारी कृषि फार्म	नेत्र बाहदुर श्रेष्ठ		कृषि
	१.२	श्याम कृषि फार्म	श्याम कुमार चौधरी	९८२३१३४५९१	कृषि
२	२.१	पाथिभरा कृषि फार्म	मंसिरी राई	९८१३९०३३३७	कृषि
	२.२	भागमैन कृषि फार्म	भागमैन थरुनि	९८०३८९६९९७	कृषि
	२.३	भगवति बहुउद्देश्य कृषि फार्म	श्रीमति नन्द कुमारी कोईराला	९८६७५२८८८४	बहुदेशीय
	२.४	निज पञ्च हर्क कृषि तथा पशु विकास प्रा.लि.	गौ प्रसाद राई		कृषि तथा पशु
	२.५	हेमु कृषि फार्म	हेमाकला लुईटेल	९८४२४०५४८८	कृषि
३	३.१	शुभ लक्ष्मी कृषि फार्म	निर्मला बस्नेत	९८४२५६६६२०	कृषि
	३.२	कामना कृषि तथा पशुपालन केन्द्र	तिर्थराज घिमिरे	९८४२३४३६४७	कृषि तथा पशुपन्थी
	३.३	हिमालय कृषि फर्म	घनश्याम राउत	९८११३०९०१६	कृषि
	३.४	सुधा कृषि फर्म	मुक्ति प्रसाद दुलाल	९८११३४४५९०	कृषि
	३.५	जानकी बहुउद्देश्य फर्म	जानकी कु. थारुनी		बहुदेशीय
	३.६	हरियाली पशुपालन समुह	बिन्देश कुमार चौधरी		पशुपालन
	३.७	चहाना कृषि फर्म(बंगुर कुखुरा हाँस)	तारा राइ	९८५२०६३१०१	पशुपन्थी
४	३.८	परियापुर महिला कृषक बाखापालन समुह	कोशिला चौधरी		पशुपालन
	४.१	शुभ एगो फार्म	सर्मिला चौधरी	९८४१७४७५८६	कृषि
	४.२	नवज्योती गाई फर्म	युवराज दाहाल		पशुपालन
	४.३	ए. एण्ड वि. एगिकल्चर प्रा.लि.	जंग बहादुर राउत	९८५२०६३६१२	कृषि
	४.४	जिवन कृषि फार्म	इन्दिरा श्रेष्ठ	९८४२४६२०३४	कृषि
	४.५	टि एण्ड वि कृषि फार्म	तृतराम चौधरी		कृषि
	४.६	चित्रवती कृषि फार्म	चित्रवती थारुनी		कृषि
	४.७	आयुष कृषि फार्म	सावित्रा बस्नेत	९८१०५४२४०७	कृषि
	४.८	कोपिला कृषि फार्म	कोपिला मगर	९८१०४५५०७६	कृषि
	४.९	चन्द्र कला कृषि फार्म	मैना कार्की	९८४२३६८८५४	कृषि
	४.१०	अनन्त हलेसी कृषि फार्म	कमला बिष्ट खड्का	९८४२९०५८७९	कृषि
	४.११	पशुपालन कृषक समुह	भरत कुमार डाँगी	९८४२०७९१५६	पशुपालन
	४.१२	प्रगतिशील पशुपालन समुह	इन्दिरा खड्का		पशुपालन
	४.१३	सृजन कृषि फार्म(बाखा)	जानुका खड्का	९८४२०९९०४४	पशुपालन
	४.१४	आरम्भ कृषि फार्म(बाखा)	आरम्भ कार्की	९८१५३१०७१९	पशुपालन
	४.१५	रितु बाखा फर्म	अन्तराम चौधरी		पशुपालन

	४.१६	सेजा बंगुर फर्म	शान्ति राई	९८१५३५५८४६	पशुपालन
	४.१७	जेन्युन एग्रीकल्चर प्रा.ली	मिलन साह	९८०५३५०७०६	कृषि
	४.१८	सप्तकोसी कृषि फर्म(बाखा)	प्रकास बस्नेत	९८५२०६९२१५	पशुपालन
	४.१९	कुमारी कृषि फर्म	कुमारी विश्वकर्मा	९८१८१४३५९४	कृषि
	४.२०	कमला कृषि फर्म	कमला विश्वकर्मा	९८१८१४३५९४	कृषि
५	५.१	तुलसी कृषि फर्म	तुलसीराम गेलाल	९८४९२९४३९९	कृषि
	५.२	सिता कृषि फर्म	सिता भुजेल	९८४७८२०५६५	कृषि
	५.३	तुलसी कृषि फर्म	तुलसीराम गेलाल	९८४९२९४३९९	कृषि
	५.४	सिवा मनकामना कृषि फार्म	चन्द्र बा. थापा	९८४२०२४४७४	कृषि
	५.५	भुम्का अर्गानिक कृषि फार्म	भगवती कार्की		कृषि
	५.६	न्यु ठकाल कृषि फर्म	लिलानाथ ठकाल	९८४२३१६६७१	कृषि
६	६.१	चन्द्रा कृषि फार्म			कृषि
	६.२	कमला बंगुर फार्म	कमला लिम्बु	९८४२१८६४०३	पशुपालन
	६.३	मेन्छायम कृषि फार्म	राजन दाहाल	९८५२०४८३६७	कृषि
	६.४	दुमी कृषि फार्म	योगराज राई	९८४२०३४९८६	कृषि
	६.५	राजधामी बहुउद्देश्य कृषि फार्म	रिना राजधामी		बहुदेशीय
	६.६	कौसल कृषि फार्म(गाई भैसी)	कृष्ण प्रसाद खतिवडा	९८१६३६७९६४	पशुपालन
	६.७	टिम.अप.ट्रष्ट बहुउद्देश्य कृषि फार्म(बाखा र माछा)	ललित बहादुर निरौला	९८११३३८४१४	बहुदेशीय
	६.९	पाथिभरा कृषि फार्म	पञ्च बाहदुर लिम्बु		कृषि
	६.१०	रामधुनी कृषि तथा पशुपन्छी विकास समुह	गौरबमणी पोखोल	९८४२२३३८५१	कृषि तथा पशुपन्छी
	६.११	सितल किरण कृषि फर्म	सिता कुमारी चौधरी	९८१७३३३३१०	कृषि
७	७.१	पूर्ण पशुपालन तथा कृषि फार्म	पूर्ण बाहदुर श्रेष्ठ		कृषि
	७.२	फेमीली कृषि फार्म(बंगुर)	चक्र बाहदुर राई	९८१३८९०९२५	पशुपालन
	७.३	भुखाड. कृषि फार्म	अविचन्द्र राई		कृषि
	७.४	किरातेश्वर एग्रीकल्चर इन्डसट्रिज प्रा.ली(गाई भैसी)	पञ्च कुमार राई, छव राई		पशुपालन
	७.५	पञ्चायन कृषि फार्म तथा पशुपालन समुह		९८४३२३०८७८	पशुपालन
	७.६	शान्ती बाखापालन समुह	सिता चौधरी	९८१०४०६३३८	पशुपालन
	७.७	निलकण्ठ पञ्चायन कृषि फर्म	कालि प्रसाद कोईराला	९८१२३६४५९४	कृषि
	७.८	महालक्ष्मी कृषि फर्म	सोम राज श्रेष्ठ		कृषि
	७.९	केरा खोला अर्गानिक कृषि फर्म प्रा.लि	चन्द्र बहादुर बानिया	९८४२२९८४९८	कृषि
८	८.१	राधे कृषि फार्म	राधा कुमारी निरौला	९८४२०८३३७३	कृषि

	८.२	ठुलेमोहर कृषि फार्म(बाख्रा,माछा,घाँस)	श्री कोपिला कार्की	९८४२०५६८८२	पशुपन्छी
	८.३	सुनसरी एगो एण्ड एग्निकल्चर(गाई)	श्री काजीराम बस्नेत	९८४६९३९९४९	पशुपालन
	८.४	अमर कृषि फर्म	बुद्धिमाया विष्ट	९८९०५६६५९२	कृषि
	८.५	परक राम बंगुर फर्म	परकराम चौधरी		पशुपालन
	८.६	ऐ.के. पोल्टी फर्म			पन्छी
	८.७	सुनसरी एग्निकल्चर			कृषि
	८.८	पुर्वाञ्चल एगो फर्म			कृषि
	८.९	पुष्प मिना कृषि फर्म	पुष्प राज विष्ट	९८४०८८९९६३	कृषि
९	९.१	पाथिभरा कृषि फार्म	गिता लिम्बु		कृषि
	९.२	राजा कृषि फार्म	नारायण चौधरी		कृषि
	९.३	सितापुर कृषि फार्म	निल बाहदुर तामाङ्ग	९८४२४४४९०६	कृषि
	९.४	निक एगो प्रा.ली	त्रिलोकीथान चौधरी	९८०७३९९५७५	कृषि
	९.५	डुम्राह महिला बाख्रापालन समुह	बुलन राई	९८९५३५९४९३	पशुपालन
	९.६	निक एगो प्रा.ली	त्रिलोकनाथ चौधरी	९८०७३९९५७८	कृषि
जम्मा		७५ (कृषि ४६, बहुदेशीय ७ तथा पशु र पशुपन्छी पालन २२)			
ख. कृषिबालीमा लाग्ने रोगव्याधिहरू					
क्र.सं	कृषि बालीको नाम	लाग्ने रोगहरू			कैफियत
१	धान	गवारो, पात वेरूवा, पात कटुवा, हरियो फडके, खैरो फडके, स्क्रिपर, पतेरो, मिलिवग, निमाटोड, दुङ्गे, मरूवा, डडुवा, खैरो थोप्ले, सिथ ब्लाइट र खैरे			
२	गहुँ	कटवर्म, वायरवर्म, लाहीकालो पोके र सिन्दुरे			
३	मकै	खुम्रे, फेद वटुवा, गवारो, फट्याङ्गा, लाही, डाँठ कुहिने, घोगा कुहिने र कालोपोके आदि			
४	आलु	लाही, फेद कटुवा, खुम्रे, रातो कमिला, आलुको पुतली लेटब्लाइट, मोजाइक, ओइलाउने रोग र खोस्ते			
५	बिभिन्न तरकारी	भण्टाको गवारो, लाही, ओइलाउने रोग, अल्टरनेरिया, क्लवरट ड्याम्पिङ्ग अफ, डाइ व्याक, र जरा कुहिने रोग, बन्दाको पुतली, टमाटरको फलको गवारो, फल कुहाउने औसा, सुलसुले, रातो खपटे, डल्ले खपटे र थ्रिप्स आदि			
६	फलफूल				
६.१	आँप	मधुवा, गवारो, फल कुहाउने औसा सुलसुले, अनारको पुतली, एनथ्र्याक्नोज, ससेतो हुसी र डाईव्याक आदि			
६.२	केरा	स्क्रिपर, थाम र गानोका गवाराहरू, खपटे जरा कुहिने रोग र ओईलाउने रोग आदि			

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका वस्तुस्थिति सर्वेक्षण तथा अभिलेख, २०७६ साथै कृषि तालिम केन्द्रको अभिलेख

चित्र नं. ४२: कृषि तथा पशुपन्छी पालन फर्मको विवरण

४.६ खुल्ला क्षेत्र तथा बनजङ्गलको अवस्था

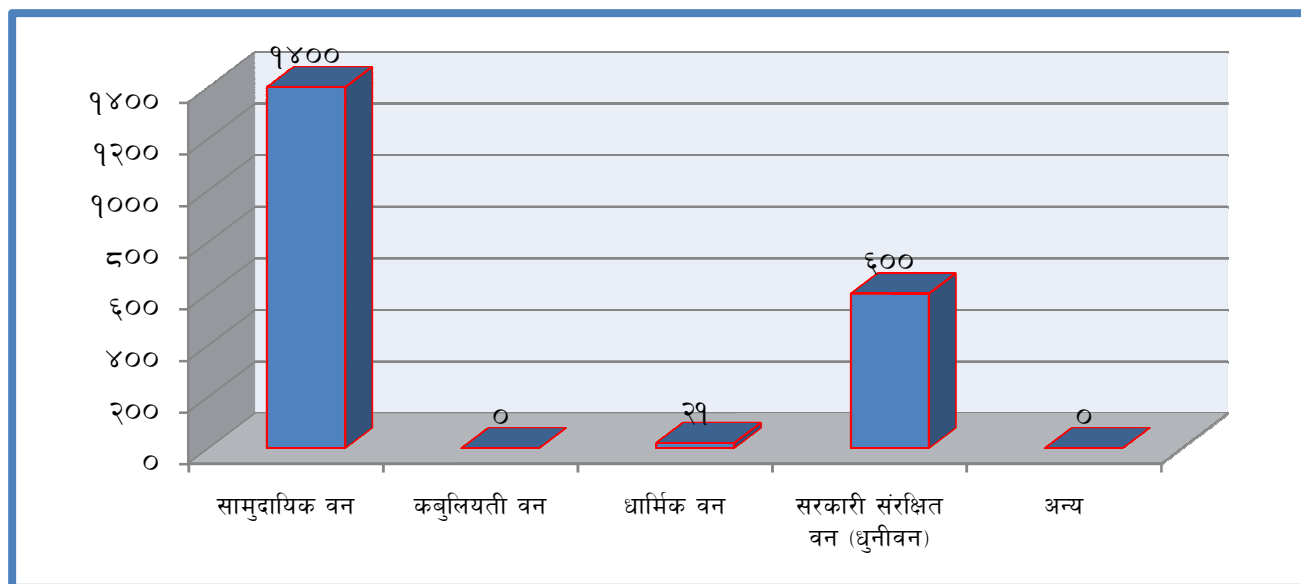
बिगतमा नेपालको धन हरियो बन भन्ने उक्तिका साथ बनलाई देश को समृद्धि निर्माणको एक महत्वपूर्ण आधारका रूपमा मनिएको थियो तथापि अझै सम्म यसको महत्व र साख कायमनै रहेता पनि बन विनासका कार्यहरू यदाकदा हुने गरेका पाईन्छन् । प्राकृतिक स्रोत सम्पदामा बन सम्पदा पर्यावरणीय रूपले अतिनै महत्वपूर्ण स्रोतको रूपमा रहेको छ । तराईको तल्लो क्षेत्रमा रहेको रामधुनी नगरपालिका भित्र धुनीवन रहेको छ भने सामुदायिक बन पनि यस वनभित्र प्रशस्तै छन् । यस नगरपालिकाको ८.४४ वर्ग किमि जमिन खुल्ला चौरीका रूपमा पनि रहेको देखिन्छ । यस जमिनलाई वृक्षारोपण गर्न आवश्यक छ । यस नगरपालिकाका धुनीवन संरक्षित वनका रूपमा रहेको छ । यहाँका वन भित्र सिसौ, टिक, मसला, कदम, सिमल लगायत वनस्पतिहरू रहेका छन् । यसका अलावा न.पा. क्षेत्रभित्र नदिकिनार लगायत अन्य स्थानमा प्रशस्त बाँझो, ऐलानी जग्गा रहेको हुनाले त्यस्ता क्षेत्रहरूमा पनि सामुदायिक वन विस्तार गरी हरित शहरको रूपमा विकास गर्न आवश्यक देखिन्छ । यस नगरपालिका भित्र समुदायको संरक्षणमा रहेका सामुदायिक वन १० वटा, धार्मिक वन १ वटा र सरकारी संरक्षित वन (विशेष गरी रामधुनी वन) १ वटा गरी १२ वटा वनहरू करिव २०२१ हेक्टरमा फैलिएका छन् । कुल वन क्षेत्रको २९.७ % क्षेत्र सरकारी संरक्षित वनले ओगटेको छ भने ६९.२ % सामुदायिक वनले ओगटेको छ । यसको विवरण तालिका नं. ११२ र चित्र नं. ४३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.११२: नगर क्षेत्रभित्रको वन क्षेत्रको विवरण

क्र.सं.	विवरण	संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	%	कैफियत
१	सामुदायिक वन	१०	१४००	६९.२	
२	कबुलियती वन	०	०	०	
३	धार्मिक वन	१	२१	१.१	
४	सरकारी संरक्षित वन (धुनीवन)	१	६००	२९.७	
५	अन्य	०	०	०	
जम्मा		१२	२०२१	१००	

श्रोत: नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण सर्वेक्षण तथा अभिलेख, २०७६

चित्र नं. ४३: नगरपालिका क्षेत्र भित्रको बन क्षेत्रको विवरण (हेक्टर)

४.७ सहकारी संस्थाहरूको उपस्थिति:

आर्थिक विकासमा सहकारीहरूको भूमिका निकै महत्वपूर्ण रहदै आएको छ । हाम्रो जस्तो विकासोन्मुख मुलुक त्यसमा पनि गैमिण श्रोत र साधन युक्त नगरपालिकाहरूको आर्थिक विकास र सेवा प्रवाहमा सहकारीहरूको भन्ने धेरै महत्व रहि आएको छ । समग्रमा यस नगर भित्र सञ्चालित बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूले वित्तीय कारोबारको विवरण प्राप्त हुन नसके पनि उनीहरूको क्षेत्र गत, कार्यगत र विषयगत सूची र विवरण भने प्रोफाइल निर्माणका बखत प्राप्त हुन सकेको अवस्था छ । रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका जम्मा ५४ वटा सहकारी मध्ये प्रदेश सरकारको क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने बचत तथा ऋण सहकारी १० वटा, कृषि सहकारी ७ वटा, बहुदेशीय सहकारी २ वटा र सूचना तथा सञ्चार सहकारी २ वटा गरी कुल २१ वटा र नगरपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने बचत तथा ऋण सहकारी १५ वटा, कृषि सहकारी १३ वटा, बहुदेशीय सहकारी ३ वटा, उपभोक्ता सहकारी १ वटा, लघुवित्त सहकारी १ वटा गरी कुल ३३ वटा रहेका छन् । उल्लेखित सहकारीहरू मध्ये महिलाहरूबाट प्रवर्द्धित र सञ्चालित बचत तथा ऋण सहकारी ६, बहुदेशीय सहकारी ३, कृषि सहकारी ४ वटा मध्ये अपाङ्ग महिला द्वारा प्रवर्द्धित १ वटा समेत रहेका तथा सूचना तथा सञ्चार सहकारी २ वटा, उपभोक्ता सहकारी १ वटा र लघुवित्त सहकारी १ वटा रहेको अवस्था देखिनु सहकारीको बहुआयामिक क्षेत्र समेत स्पष्ट हुन आएको छ । यस विवरणले सहकारी संस्थाले आर्थिक विकास तथा सामाजिक शसक्तिकरणमा समेत योगदान र भूमिका निर्वाह गर्न सक्ने कुरालाई स्पष्ट पारेको छ । यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र कार्यरत वा सञ्चालित सहकारीहरूको विवरण तालिका नं.११३, ११४, ११५ तथा चित्र नं. ४४ र ४५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

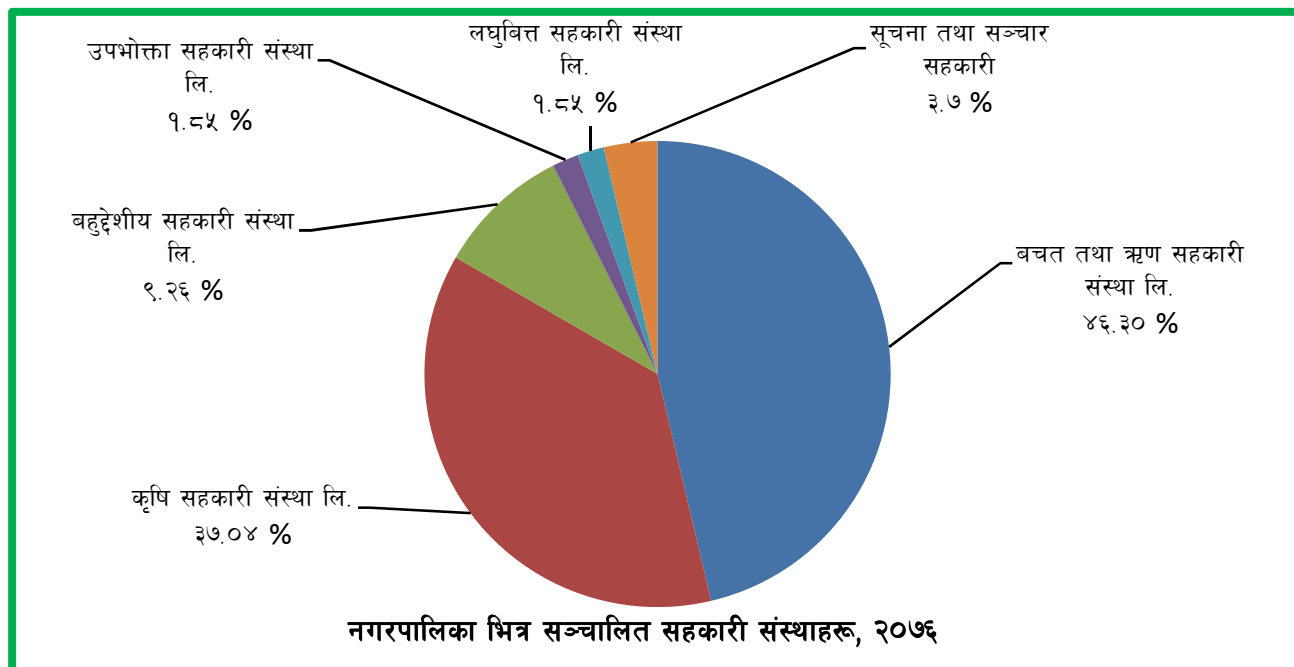
तालिका नं.११३: नगरपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सहकारी संस्थाहरूको विवरण

क.सं.	सहकारी संस्थाहरूको कार्य क्षेत्र	प्रदेश बाट नियमन हुने		नगरपालिका बाट नियमन हुने		जम्मा नगर भित्र सञ्चालित	
		संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
१	बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	१०	४७.६२	१५	४५.४५	२५	४६.३०
२	कृषि सहकारी संस्था लि.	७	३३.३३	१३	३९.३९	२०	३७.०४
३	बहुदेशीय सहकारी संस्था लि.	२	९.५२	३	९.०९	५	९.२६

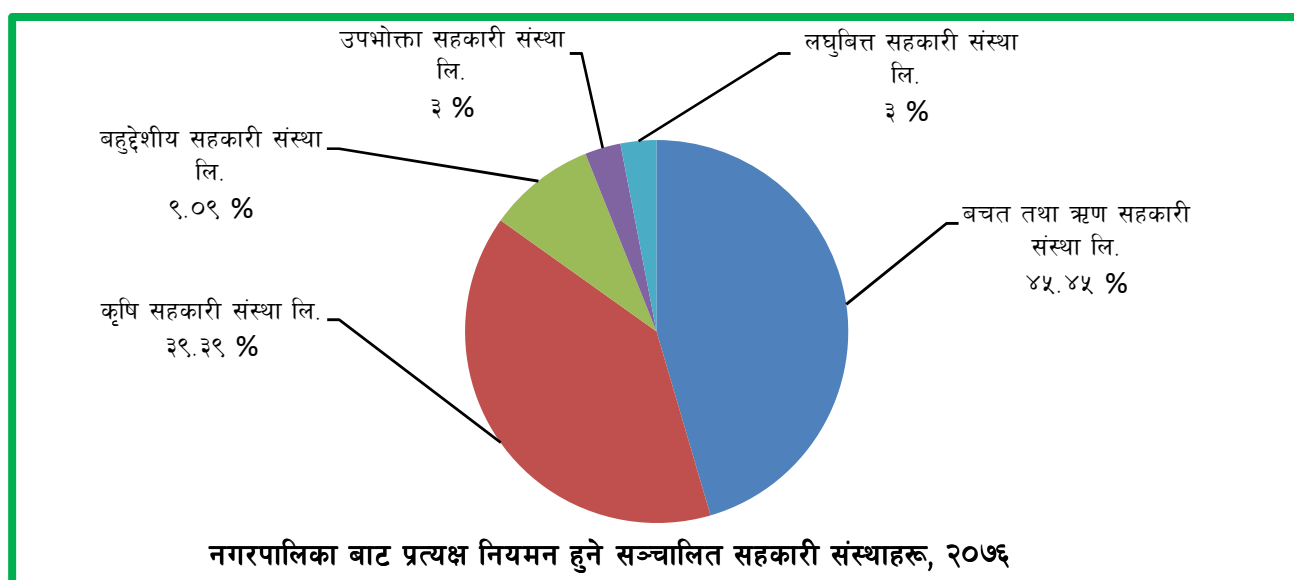
४	उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.	०	०.००	१	३.०३	१	१.८५
५	लघुवित्त सहकारी संस्था लि.	०	०.००	१	३.०३	१	१.८५
६	सूचना तथा सञ्चार सहकारी	२	९.५२	०	०.०	२	३.७०
जम्मा		२१	१००.०	३३	१००.०	५४	१००.०

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

चित्र नं. ४४ सहकारी संस्थाहरूको विवरण

चित्र नं. ४५: नगरपालिका बाट नियमन हुने सहकारी संस्थाहरूको विवरण

तालिका नं.११४: प्रदेश सरकार बाट नियमन हुने रामधुनी नगर भित्र सञ्चालित सहकारी हरू:

क्र.सं.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना		कैफियत
		साविक	वर्तमान वडा नं.	
१	बचत तथा ऋण सहकारी			
१.१	स्वर्णीम वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि.५	५	
१.२	निर्धन ग्रामिण वचत ऋण सहकारी संस्था	भा.सि.२	१	
१.३	मैत्री वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि.	५	
१.४	जनभावना वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि.	५	
१.५	क्षितिज वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि.९	३	
१.६	दाना ग्रामिण वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि.२	५	
१.७	मनकामना वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	डुम्राहा १	५	
१.८	भूकुटी महिला वचत ऋण सहकारी संस्था	डुम्राहा ४	८	
१.९	बसाहा महिला वचत ऋण सहकारी संस्था	डुम्राहा ४	८	
१.१०	तिनकुने महिला वचत ऋण सहकारी संस्था	डुम्राहा ३	८	
२	कृषि सहकारी			
२.१	अमृत दुध उत्पादक सहकारी संस्था लि.	भा.सि.५	५	
२.२	आर्कषक दुग्धउत्पादक सहकारी संस्था लि.	डुम्राहा ३	८	
२.३	संप्रतर्गी कृषि सहकारी संस्थालि. लि.	डुम्राहा ३	८	
२.४	सबोदय कृषि सहकारी संस्थालि. लि.	डुम्राहा ३	८	
२.५	परिक्रमा कृषि सहकारी संस्था लि.	बक्लौरी	६	
२.६	नवजागरण महिला कृषि सहकारी	डुम्राहा १	९	
२.७	मनमोहक महिला सा.कि.	डुम्राहा १	९	
३	बहुदेशीय सहकारी			
३.१	भुस्का बहुउद्देश्य सहकारी	भा.सि.२	१	
३.२	जनहित बहुमुखी सहकारी संस्था	भा.सि.५	५	
४	सूचना तथा सञ्चार सहकारी			
४.१	सुचनातथा संचार संघ	भा.सि.	१	
४.२	प्रयास सुचनातथा संचार सहकारी	भा.सि.२	१	
जम्मा	२१			

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६ तथा वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७८

तालिका नं ११५: नगरपालिका बाट नियमन हुने रामधुनी नगर भित्र सञ्चालित सहकारी संस्थाहरू:

क्र.सं.	सहकारी संस्थाको नाम:	ठेगाना		कैफियत
		साविक	वर्तमान वडा नं.	
१	बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.			
१.१	अन्जुली महिला वचततथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि.२	१	
१.२	कंकालीमाइ महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि.५	५	
१.३	बक्लौरी महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	बक्लौरी ३	६	
१.४	गौरीशंकर वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि.२	१	
१.५	प्रेरणा वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि.५	५	

१.६	नमुना वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि. ५	५	
१.७	भाग्य वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि. २	१	
१.८	गजराज वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि. ५	५	
१.९	भैरवेश्वर वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि. ६	१	
१.१०	सम्बोधन वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	भा.सि. ५	५	
१.११	उपहार वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामधुनी १	१	
१.१२	आगन महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	बक्लौरी ३	६	
१.१३	जेष्ठहित वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	बक्लौरी ३.	६	
१.१४	पञ्चायन वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	बक्लौरी ४	७	
१.१५	कावेली वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	डुम्राहा ४	७	
२	कृषि सहकारी			
२.१	आसुतोष महिला कृषि सहकारी संस्था लि.	भा.सि. ६	१	
२.२	समाहित अपाङ्गता महिला कृषि सहकारी संस्था लि.	बक्लौरी ३	६	
२.३	प्रितमगया कृषि सहकारी संस्था लि.	भा.सि. ९	३	
२.४	जन्माष्टमी कृषि सहकारी संस्था लि.	भा.सि. ५.	५	
२.५	अमाहा कृषि सहकारी संस्था लि.	भा.सि. ८	२	
२.६	भुम्का कृषि सहकारी संस्था लि.	भा.सि. ५	५	
२.७	इन्द्रेणी कृषि सहकारी संस्था लि.	रामधुनी १	१	
२.८	चौसठ्ठी विधा कृषि सहकारी संस्था लि.	बक्लौरी ८	७	
२.९	सानाकिसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बक्लौरी ३	६	
२.१०	दुध उत्पादक सहकारी संस्था लि.	सिंगिया ६	४	
२.११	माहाशक्ति कृषि सहकारी संस्था लि.	सिंगिया ६	४	
२.१२	सिंगिया सानाकिसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सिंगिया ९	३	
२.१३	नयन तरकारी फलफुल सहकारी संस्था लि.	सिंगिया ६	४	
३	बहुदेशीय सहकारी संस्था			
३.१	स्वलम्बी महिला वि.व.उ. सहकारी संस्था लि.	भा.सि	५	
३.२	त्रिवेणी महिला विकाश व.उ.सहकारी संस्था लि.	सिंगिया	३	
३.३	अन्नपुर्ण महिला व.उ.सहकारी संस्था लि.	बक्लौरी	६	
४	उज्वल उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.	भा.सि. ५	५	
५	भा.सि.टो.वि.स लघु उद्यमी सहकारी संस्था लि.	भा.सि. २	१	
जम्मा	३३			

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६ तथा वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.८ नगरपालिका क्षेत्र भित्र बैंक तथा वित्तीय संस्थाको उपस्थिति:

कुनै पनि देस तथा स्थानको वित्तीय श्रोत परिचालनको आधारको रूपमा दिन प्रतिदिन बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको भूमिका अहम् बन्दै गएको छ र जानु पनि पर्दछ पनि । विगतमा तथा अहिले पनि विभिन्न स्थानहरूमा आफुलाई चाहिएको

वित्तीय आवश्यकताको परिपूर्ति महङ्गो ब्याजमा होस वा बालि उत्पादन पछि सम्बन्धित पक्षलाई उक्त बालीको मात्रा बुझाउने गरी होस पूरा गर्दै आएको पाईन्छ । अहिले सम्म पनि देस भित्र लाखौं परिवारले बैंक वित्तीय संस्थाको स्वरूप देख्न वा प्राङ्गण टेक्न सम्म पनि नपाएको अवस्था छ जुन परिवेश बाट रामधुनी नगरपालिका समेत मुक्त रहेका पाउन सकिएन । जब सम्म प्रत्येक परिवार वा नागरिकले आफ्नो हरेक प्रकारका वित्तीय आवश्यकताको परिपूर्ति बैधानिक संस्था मार्फत पूरा गर्ने परिस्थितिको श्रृजना हुँदैन तब सम्म गरीबीको गहिराई कम हुँदैन । बर्तमान अवस्था सम्म आईपुग्दा समेत धेरै मानिसहरूलाई आफु सँग रहेको रकम आफ्नै गोजी, कन्तुर, थैली वा दराजमा राख्न पाए आनन्द आउने गरेको पाईन्छ । कयौं घरपरिवारले आफुलाई चाहिएको रकमको जोहो स्थानीय साहु महाजन बाट चर्को ब्याजमा लिने र उक्त ऋण तथा ब्याज तिर्न नसकि उठिबास लाग्नु पर्ने उद्वाहरण हाम्रा सामु देखिने गरेका छन् । तसर्थ यस घरपरिवार सर्वेक्षणका माध्यम बाट रामधुनी नगरवासीको अवस्था के छ भिन्न गरिएको अध्ययनका क्रममा ३६.९५ % घरपरिवारको बैंक खाता नभएको पाईएको छ । एका तर्फ नेपाल सरकारले सबै नागरिकको अनिवार्य बैंक खाता हुनै पर्ने बाध्यात्मक व्यवस्था गरेको छ भने यस नगरका यती धेरै घरपरिवारको बैंक खाता सम्म पनि छैन । तसर्थ नगरपालिकाले सबै नगरवासीको बैंक खाता अनिवार्य हुनु पर्ने गरी नीतिगत र व्यवहारिक निर्णय गरी चाँडो भन्दा चाँडो कार्यान्वयनमा ल्याउन अनिवार्य छ । नगरवासीको बैंक खाता भए नभएको वा छ छैनका आधारमा घरपरिवार विवरण तालिका नं. ११६ र चित्र नं. ४५ मा उल्लेख छ ।

आर्थिक विकासको अर्को मुख्य आधार अर्थ व्यवस्थाको समुचित उपलब्धता नै हो । बर्तमान अवस्थामा सहकारीको माध्यम बाट मानिसहरूमा वचत तथा ऋणको सदुपयोग गर्ने बानीको विकास बढ्दै गएको भएता पनि आवश्यकता बमोजिमका आर्थिक श्रोतको व्यवस्थापनकालागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको उपस्थिति अनिवार्य सर्तको रुपमा लिईने गरिन्छ । त्यतिमात्र हैन वर्तमान अवस्थामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण समेत बैंक मार्फत गर्ने प्रावधानका कारण यीनिहरूको उपस्थिति भन् अपरिहार्य भएको छ । यसै विषयमा रामधुनी नगरपालिकाको वस्तुस्थितिको बारेमा अध्ययन गर्दा केहि बैंक वित्तीय संस्था बिगत देखिनै सेवा प्रवाह गरिरहेको अवस्था देखिन्छ भने केहि तत्काल शाखा सञ्चालनमा ल्याउने तयारीमा लागेको अवस्था देखिएको छ । वर्तमान अवस्थामा यस नगर भित्र मितेरी विकास बैंक, ज्योती विकास बैंक, नेपाल बैंक लि., सनराईज बैंक लि., एन्आईसी एशिया बैंक लि., सेन्चुरी बैंक लि. तथा निर्धन उत्थान बैंक समेत ७ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्था कार्यरत भएको पाईएको छ भने तत्कालै सप्तकोशी डेभलपमेण्ट बैंक लि. ले समेत शाखा बिस्तारको प्रारम्भिक कार्य गरिरहेको अवस्था छ । सञ्चालनमा आएका र आउने सबै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू भुम्का बाजार केन्द्रित रहेका कारण आगामि दिनमा यस नगरपालिकाले बैंक तथा वित्तीय संस्था सँग समन्वय र साभेदारीताको विकास गरी नगरका अन्य सम्भाव्य स्थानमा समेत शाखा बिस्तारकालागि पहल गर्नु पर्ने अवस्थ देखिएको छ । वर्तमान बैंक वित्तीय संस्था सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ११७ र चित्र नं. ४६मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ११६: परिवारका सदस्यको बैंकमा खाता रहे नरहेको आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं	बैंक खाता	घरपरिवार संख्या	%
१	छ	८५००	६३.०५
२	छैन	४९८२	३६.९५
जम्मा		१३४८२	१००.००

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

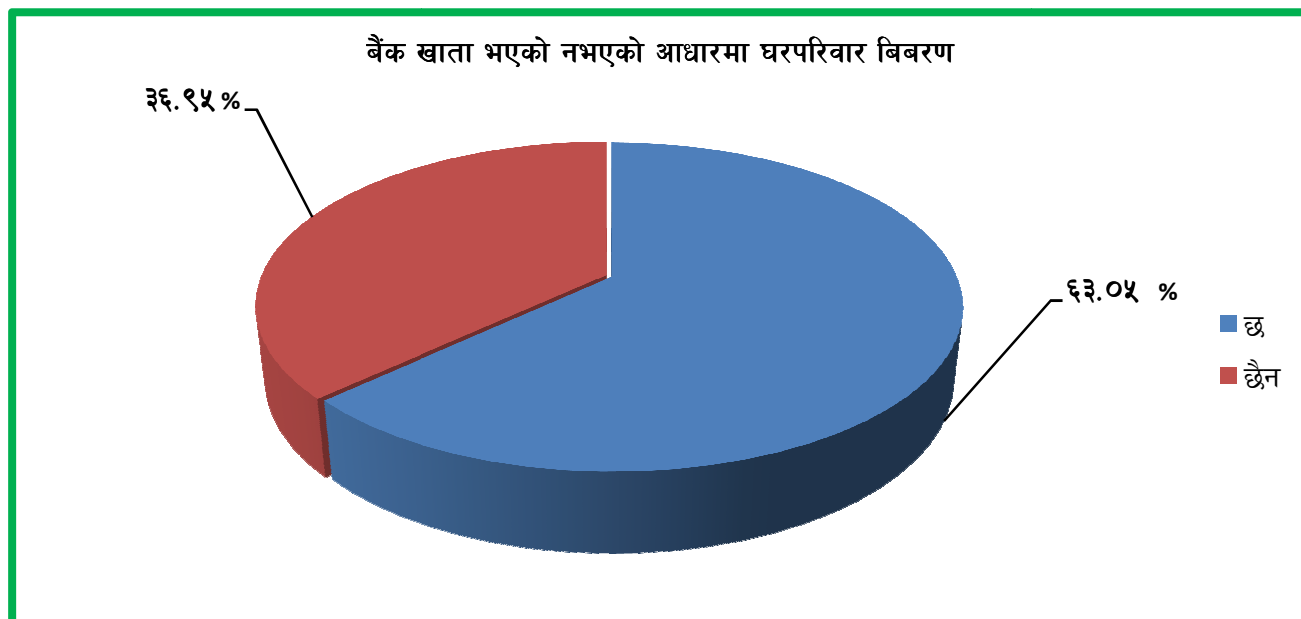
तालिका नं.११७: बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू विवरण

क्र.सं.	बैंकको नाम	स्थान	कैफियत
१	मितेरी बि.बैं.	रामधुनी १, भुम्का बजार	सञ्चालनमा
२	निर्धन उत्थान बैंक	रामधुनी १, भुम्का बजार	सञ्चालनमा

३	ज्योती विकास बैंक	रामधुनी ५, भुम्का बजार	सञ्चालनमा
४	नेपाल बैंक लि.	रामधुनी १, भुम्का बजार	सञ्चालनमा
५	सनराईज बैंक	रामधुनी १, भुम्का बजार	सञ्चालनमा
६	एन्आईसी एशिया बैंक लि.	रामधुनी १, भुम्का बजार	सञ्चालनमा
७	सेन्चुरी बैंक लि.	रामधुनी १, भुम्का बजार	सञ्चालनमा
८	सप्तकोशी डेभलपमेण्ट बैंक लि.	भुम्का बजार	सञ्चालनको तयारीमा

श्रोत: नगरपालिकाको वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ४६: बैंक खाता भएको नभएको आधारमा घरपरिवार

४.९ पर्यटकीय क्षेत्र तथा तथा धार्मिक स्थलहरू:

४.९.१ पर्यटकीय क्षेत्रहरू

रामधुनी नगरपालिकाको पर्यटन पूर्वाधारहरूको अध्ययन गर्दा यस नगर क्षेत्र भित्रका विभिन्न वडामा मन्दिर, सामुदायिक बन, पोखरी, सिमासार, ऐतिहासिक महत्व बोकेका गाउँ तथा बस्तीहरू उल्लेख्य रहेको पाईएको छ । यस नगरपालिका भित्र रहेका विभिन्न मन्दिर मध्ये ऐतिहासिक रुपमा प्रख्याति कमाएको तथा यस नगरको मात्र नभएर प्रदेशकै गहनाको रुपमा रहेका रामधुनी मन्दिर, दुर्गापुर सामुदायिक बन, रामधुनी सामुदायिक बन समेत गरी १० वटा बन तथा सामुदायिक बन, पोखरी, ताल तथा सिमसार गरी १३ वटा तथा थारु समुदायको ऐतिहासिकता बोकेका २ वटा गाउँ तथा गरी कुल १७ वटा विशेष महत्वका स्थानहरू रहेको देखिएको छ । यी स्थानहरूमा गुरुयोजनामा पहिचान भएका समेतका पूर्वाधारहरूको निर्माण विकास गरी एकीकृत पर्यटन विकासको माध्यम बाट आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकको आकर्षणको केन्द्र बिन्दु बनाएर आर्थिक समृद्धिको एक महत्वपूर्ण मार्गको रुपमा स्थापित गर्न सकिन्छ । रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका महत्वपूर्ण पर्यटकीय क्षेत्र तथा स्थानहरूको विवरण तालिका नं. ११८ मा उल्लेख गरिएको छ

तालिका नं.११८: नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका प्रमुख पर्यटन स्थलहरू

क्र. सं.	पर्यटकीय क्षेत्र तथा स्थलको नाम	वडा नं.	महत्व	गुरुयोजना बमोजिम गरिने महत्वपूर्ण कार्य
१	रामधुनी मन्दिर	४	● राम बनवासको क्रममा बालेको	● फोहोर सहित सिता पोखरीको स्तरोन्नती

			अखण्ड धुनी अहिले सम्म बलि रहेको स्थान ● ३००० वर्ष पुरानो ऐतिहासिक महत्वको मन्दिर लगायत विभिन्न देवी देवताहरुको मन्दिर, कुण्डल कुण्ड, गोमूत्र प्रशोधन केन्द्र र पार्क सहितको धार्मिक स्थल ● बला चर्तुदश मंसिर, राम नवमी चैत्र, शिवरात्रिमा मेला लाग्ने गरेको । ● दैनिक रुपमा करिव १०० जना आन्तरिक तथा बाह्य यात्रु आउने गरेको	● रामधुनी मन्दिर र गुठी मन्दिर को स्तरोन्नती ● रामधुनी क्षेत्रको जङ्गललाई चिडियाखानाको रुपमा विकास गर्ने ● मन्दिरको प्राङ्गण भित्र पार्क निर्माण गर्ने ● सुनसरी खोला छेउमा नुहाउने र शौचालयको निर्माण ● बाबा वनस्खण्डको ध्यान केन्द्रको स्तरोन्नती ● सुनसरी खोला किनारामा आर्यघाट निर्माण ● २ वटा सुन्दर प्रवेश द्वार निर्माण गर्ने ● १०० जना सम्म बस्न हुने धर्मसाला स्तरोन्नती, निर्माण र विकास ● रामधुनी मन्दिर नजिकैको बाहिरी क्षेत्रमा रेष्टुरण्ट र गेष्ट हाउसको व्यवस्थापन गर्ने ● प्रस्तावित प्रवेश द्वार निर्माण स्थल नजिकै एउटा सानो पोखरी समेत रहेकाले फिसिङको व्यवस्थापन गर्ने ● प्रस्तावित प्रवेश द्वार निर्माण स्थल नजिकै रहेको खेल मैदानको स्तरोन्नती गरी प्रादेशिक तथा राष्ट्रिय स्तरको खेलमैदानको रुपमा निर्माण विकास गर्ने ● चतारा नहरको किनाराको सडकलाई स्थानान्तरण गरी उक्त नहरमा बृक्षारोपण सहित बोटिङको व्यवस्था गर्ने
२	दुर्गापुर सामुदायिक बन, रामधुनी सामुदायिक बन लगायतका सामुदायिक बनहरु	३ लगायत का अन्य वडामा	● विभिन्न वडामा गपरी १० वटा सामुदायिक बन रहेका ● समुदाय बाट संरक्षित ● सखुवा, अम्बक तथा औषधी जन्य बोट विरुवाको उपलब्ध	● थप बृक्षारोपण गर्ने ● चिल्ड्रेन पार्क निर्माण गर्ने ● पर्यटककालागि उपयुक्त स्थल निर्माण गर्ने ● बन पैदावरमा आधारित उद्योग सञ्चालन गर्ने ● आयुर्वेदिक औषधि अनुसन्धा केन्द्रको स्थापना र विकास गर्ने ● औषधी जन्य बोट विरुवाको थप विकास गरी आय आर्जन गर्ने
३	भादगाउँ पोखरी/ आदिवासी पार्क	१	● मन्दिर रहेको ● थारु समुदायको जातीय तथा सास्कृतिक महत्व बोकेको ● थारु ग्रामथान मन्दिरले समेत परिचित	● पोखरीको वरिपरी बृक्षारोपण गर्ने ● पार्कको रुपमा विकास गर्ने ● ग्रामथानको स्तरोन्नती र व्यवस्थापन गर्ने ● पोखरीको बिचमा फाउण्टेन राख्ने
४	डङ्ग्राही पोखरी	५	● ठूलो क्षेत्रफल ओगटेको पोखरी ● पोखरीमा निरन्तर पानीको उपलब्धता	● चिल्ड्रेन पार्क को निर्माण गर्ने ● शौचालय, क्यान्टिनको व्यवस्था गर्ने ● पोखरीको वरी परी कम्पाउण्ड पर्खाल लगाउने ● पोखरीमा बोटिङको व्यवस्थापन गर्ने
५	जुडी सिमसार	७	● ३० हेक्टरमा ताल निर्माण, बोटिङ, पिकनिक स्पट, पार्क, ट्रिभ्यू टावर आदिको सेवा सुविधा रहेको । ● पोखरीको लम्बाई २ देखि ३ किलोमिटर रहेको ● बोट विरुवा र हरियालिका कारण सधै पानि रहिरहने ● दैनिक २५ जना जती पर्यटक आउने	● मनोरञ्जयुक्त कृयाकलाप र पिकनिक स्पटको रुपमा विकास गर्ने ● सिमसार क्षेत्र बाट मनोरम दृष्यावलोकन समेत हुने भए बाट पार्कको रुपमा समेत विकास गर्ने ● लामो दुरीको बोटिङ गर्ने व्यवस्थापन गर्ने ● फिसिङ स्पटको रुपमा समेत विकास गर्ने

			गरेको • निर्माणाधिन	
६	प्रेम ताल	७	• २५ हेक्टरमा ताल निर्माण, बोटिङ्ग, पिकनिक स्पर्ट, पार्क आदिको सेवा सुविधा रहेको । • केहि वर्ष पहिलेनै पर्यटकीय स्थलको रुपमा रहेको • स्थानीय मानिसहरू प्रेम गर्ने बस्ने वा भेटघाट गर्ने स्थानको रुपमा परिचित • यो ताल "M" को आकारमा रहेका कारण नेपाली "माया" को संकेतको रुपमा मानिएको • सामान्य सजावट र व्यवस्थापन बाटै महत्वपूर्ण पर्यटक क्षेत्रको रुपमा विकास गर्न सकिने • निर्माणाधिन	• बोटिङ स्पट बनाउने • पिकनिक स्थल (बनभोज स्थल) को रुपमा विकास गर्ने • यस स्थालाई वि.सं. २०६० सालमा स्थापित भएको सर्वेश्वर महादेव मन्दिर रहेको स्थान सँग जोड्ने
७	सङ्करबेली सिमसार	६	• ४५ हेक्टरमा ताल सिमसार क्षेत्र, पार्क, पिकनिक स्पर्ट पर्यटकिय क्षेत्र, बाल उद्यान, बोटिङ्ग, माछा पालन र होमस्टे सेवा सञ्चालन • वरिपरी चिसो जमिन सहितको पोखरी र हरियाली रहेको • सिरिसको सुन्दर फूल पाईने स्थान • यसको वरिपरी बनजङ्गल रहेको • पिकनिकको सिजनमा १०० वटा पिकनिक टिम आउने गरेको • दैनिक रुपमा १५० पर्यटक आउने गरेको	• प्रकृतिक मनोरम र सौन्दर्य सहितको पार्क को रुपमा विकास गर्ने • विभिन्न प्रकारका बालमैत्री यन्त्र उपकरण तथा खेल तथा मनोरञ्जनका सामाग्री समेतको व्यवस्था गरी चिल्ड्रेन फन पार्कको रुपमा समेत विकास गर्ने
८	शिव सरोवर	६	• शिव मन्दिर रहेको • पोखरी रहेको	• आइस ल्याण्डको रुपमा रहेको मन्दिरलाई दुई वटा पोखरी मिलाएर आइसलेण्डको रुपमा विकास गर्ने
९	रा.स ताल	८	• ४० हेक्टर जमिनमा फैलिएको ताल रहेको, बोटिङ्ग, पिकनिक स्पर्ट, बाल उद्यान, पार्क, १०० जातजातिको मन्दिर तथा विभिन्न अवसरमा मेलाजात्रा आदिको सेवा सुविधा रहेको । • लभ डण्डाको नामले परिचित एक सानो आइसलेण्ड रहेको • सानातिना होटल र फल स्पटहरू समेत रहेको • मंसिरे पुर्णिमा र वैशाखै पूर्णिमा मेला लाग्ने गरेको र पिकनिकको सिजनमा १०० वटा पिकनिक टिम आउने गरेको । • मानिसहरू विगत देखिनै बोटिङ को लागि आउने गरेकाले केहि हद सम्म पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा परिचित	• बनभोज स्थलको रुपमा विकास गर्ने • चिल्ड्रेन पार्क र फन पार्कको समेत विकास गर्ने • पर्यटकको खाना र बासको सुविधाकालागि उच्च स्तरको होटल, लज र रेष्टुरेण्टको व्यवस्था गर्ने • व्यवस्थित घेराबाराको प्रबन्ध गर्ने

			रहेको ● दैनिक रुपमा १५० पर्यटक आउने गरेको	
१०	रानी पोखरी	७	● १५ हेक्टरमा क्षेत्रफलमा फैलिएको पोखरी निर्माण, बोटिङ्ग, पिकनिक स्पर्ट, पार्क आदिको सेवा सुविधा रहेका ● केहि दसक देखि जामुनाको रुखको फेद बाट निरन्तर पानी उम्रेर पोखरी भरिने गरेको ● भताभुङ्गे राजाले नुहाउनका लागि निर्माण गरेको पोखरी भएका किम्बदन्ती रहेको ● फागुन र चैत्र महिनामा कमल को फूल फूलने गरेको ● पोखरीको भित्री भागमा सुन्दर भैसी र केहि बलेको जस्तो देखिने गरेका स्थानीय बासीका भनाई ● निर्माणाधिन	● बोटिङ लगायतका अन्य मनोरञ्जनका चिज वस्तु र फिसिङको समेत व्यवस्थापन गर्ने ● ठूलो बनभोज स्थलको रुपमा समेत विकास गर्ने ● पार्क निर्माण गर्ने ● पर्यटकहरूको आवास र खानाकोलागि होटल तथा रेष्टुरेण्टको व्यवस्थापन गर्ने
११	शिवनगर पोखरी	२	● ९०० बर्ग मिटरमा फैलिएको	● वृक्षारोण सहित ललितकला जस्तै देखिन सुन्दर पोथ्रा, पोथ्री वा भ्वाडिको निर्माण गर्ने ● पोखरीको गहिराई बढाउने ● बिभिन्न जातका माछापालन गर्ने
१२	लटरहोली ताल	७	● ३५ हेक्टरमा ताल निर्माण, बोटिङ्ग, पिकनिक स्पर्ट, पार्क आदिको सेवा सुविधा रहेको ।	●
१३	छप्की पोखरी	९	● १० हेक्टरमा पोखरी निर्माण, बोटिङ्ग, पिकनिक स्पर्ट, पार्क आदिको सेवा सुविधा रहेको । ● पोखरी रहेको स्थानमा धर्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व बोकेको एउटा ग्रामथन मन्दिर रहेको ● निर्माणाधिन	● वृक्षारोण सहित ललितकला जस्तै देखिन सुन्दर पोथ्रा, पोथ्री वा भ्वाडिको निर्माण गर्ने ● पोखरीको पस्चिम पटीको भाग पुरेर चिल्डेन पार्क निर्माण गर्ने ● संरक्षण पर्खालको निर्माण गर्ने
१४	डुमरा पोखरी	८	● पोखरीका छेउछाउमा घरहरू निर्माण भएका	● छेउछाउमा बनेका घरहरू हटाउने ● पैदलै घुमघाम गर्ने पाथ, कभर्ड हल र चिल्डेन पार्क निर्माण गर्ने ● वृक्षारोण सहित ललितकला जस्तै देखिन सुन्दर पोथ्रा, पोथ्री वा भ्वाडिको निर्माण गर्ने
१५	सितापुर पोखरी	९	● ४०० बर्ग मिटरको पोखरी रहेको	● पोखरीको विचमा एउटा सानो मन्दिर निर्माण गर्ने ● पोखरीको छेउमा चिल्डेनपार्क निर्माण गर्ने ● बोटिङको व्यवस्थ गर्ने
१६	उज्यालो गाउँ (आदिवासी जनजाती संग्राहलय)	२	● थारु समुदायको पुष्तौनी देखि बस्दै आएको थलोको रुपमा परिचित ● होम स्टेकालागि उपयुक्त स्थान ● थारु समुदायको प्रख्यातिको रुपमा मानिने डुमरा नृत्यकालागि सास्कृकि घर रहेको	● सांस्कृतिक संग्रहालयको निर्माण गर्ने ● होम स्टेको थप विकास र व्यवस्थापन गर्ने

			- थारु, मुसहर र बातर जातजातीको कला संस्कृती तथा लोपहुन लागेको सामाग्री सुचना केन्द्र - निर्माणाधिन	
१७	थारु जातीय गाउँ	९	- थारु जातीको बाहुल्यता रहेका गाउँ - थारु जातीको पुरानो गाउँ - स्थानीय रुपमा धेरै पहिला देखि प्रयोगमा रहेको खेलमैदान	सदीयौं देखिको थारु जातीको परम्परा र संस्कृतिको जगेर्ना गर्ने गरी गाउँको विकास गर्ने

श्रोत: रामधुनी नगरपालिकाको पर्यटन विकास गुरु योजना तथा नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

४.९.२ धार्मिक स्थाल तथा मठ मन्दिरहरू:

नेपाल हिन्दु धर्मावलम्बिहरूको बाहुल्यता रहेको देश हो । नेपाल संघात्मक शासन पद्धतीमा प्रवेश गरे सँगै धार्मिक स्वतन्त्रताको पूर्ण कार्यान्वयनमा आए पश्चात सदियौंदेखि यस देशमा कायम रहेका बहु जातीय तथा बहु धार्मिक परिवेशमा थप बजबुती र एकताबद्ध भएको पाईन्छ । एक धर्मावलम्बिले अर्को धर्मावलम्बिको अस्तित्व र आस्थालाई भनै प्रगाड बनाउँदै गएको पाईन्छ । आर्थिक समृद्धि र विकासकालागि यो अपरिहार्य सर्त समेत हो । विभिन्न धर्मावलम्बिहरूले आ-आफ्नो धार्मिक आस्था बमोजिमका स्थालहरूको निर्माण गर्ने तथा उक्त स्थालहरूमा गई आफ्नो आस्थालाई जीवन्तता दिने गर्दछन् । यहि परिवेशमा रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने नगरबासीहरूले आ(आफ्नो धार्मिक आस्थाका आधारमा निर्माण, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन भएका धार्मिक स्थालहरू जस्तै आन्तरिक पर्यटन विकासमा समेत उल्लेख्य भूमिका निर्वाह गरेका हुन्छन् को विवरणका बारेमा अध्ययन गर्दा वडा नं. १ मा ३ वटा, वडा नं. २ मा १५ वटा मन्दिर, १ वटा इदगाह र ९ वटा ग्रामथान, वडा नं. ३ मा ९ वटा मन्दिर र १२ वटा ग्रामथान, वडा नं. ४ मा ८ वटा मन्दिर, १ वटा दगरिनथान र २१ वटा ग्रामथान , वडा नं. ५ मा ३ वटा मन्दिर, वडा नं. ६ मा ७ वटा मन्दिर, १ वटा किरात राई यायोक्खा मन्दिर र १० वटा ग्रामथान, वडा नं. ७ मा ९ वटा मन्दिर, १ वटा सुनवार किरात मन्दिर र १५ वटा ग्रामथान, वडा नं. ८ मा ५ वटा मन्दिर र १४ वटा ग्रामथान, वडा नं. ९ मा ८ वटा मन्दिर र ७ वटा ग्रामथान समेत साना ठूला गरी कुल १५९ वटा धार्मिक स्थालहरू रहेको अवस्था देखिएको छ । उल्लेखित धार्मिक स्थालहरूको संरक्षण सम्बर्द्ध र विकासमा निकै ठूलो लगानीको आवश्यकता रहन्छ । सम्बन्धित धार्मिक स्थालहरूको विस्त्रित विवरण तालिका नं.११९ र चित्र नं. ४७ मा उल्लेख गरिएको छ

तालिका नं.११९: धार्मिक स्थाल तथा मठ मन्दिरहरूको विवरण

क्रस	मठ मन्दिरको नाम	टोल	महत्व	कैफियत
१	वडा नं. १			
१.१	शिव मन्दिर	शिव चोक		
१.२	दुर्गा मन्दिर	सिनुवारी	वडा दशैमा मेला लाग्ने	
१.३	दुर्गा मन्दिर	भुम्काबजार हाटखोला	वडा दशैमा मेला लाग्ने	
२	वडा नं. २			
२.१	शिवेश्वर मन्दिर	शिव आदर्श टोल		
२.२	राधाकृष्ण मन्दिर	प्रतिज्ञा टोल		
२.३	बनदेवी मन्दिर	कुम्याही	भाकल गरेको पुराहुने जन विश्वास	
२.४	राधाकृष्ण मन्दिर	कुम्याही		
२.५	शिव मन्दिर	कुम्याहि दक्षिण टोल		
२.६	पुरानो कुवा गैया मन्दिर	शिवनगर	भाकल गरेको पुरा हुने, कुवाको	
२.७	मुनी वावा मन्दिर	धमौरा	बैशाख ३१ गते मेला लाग्ने गरेको	

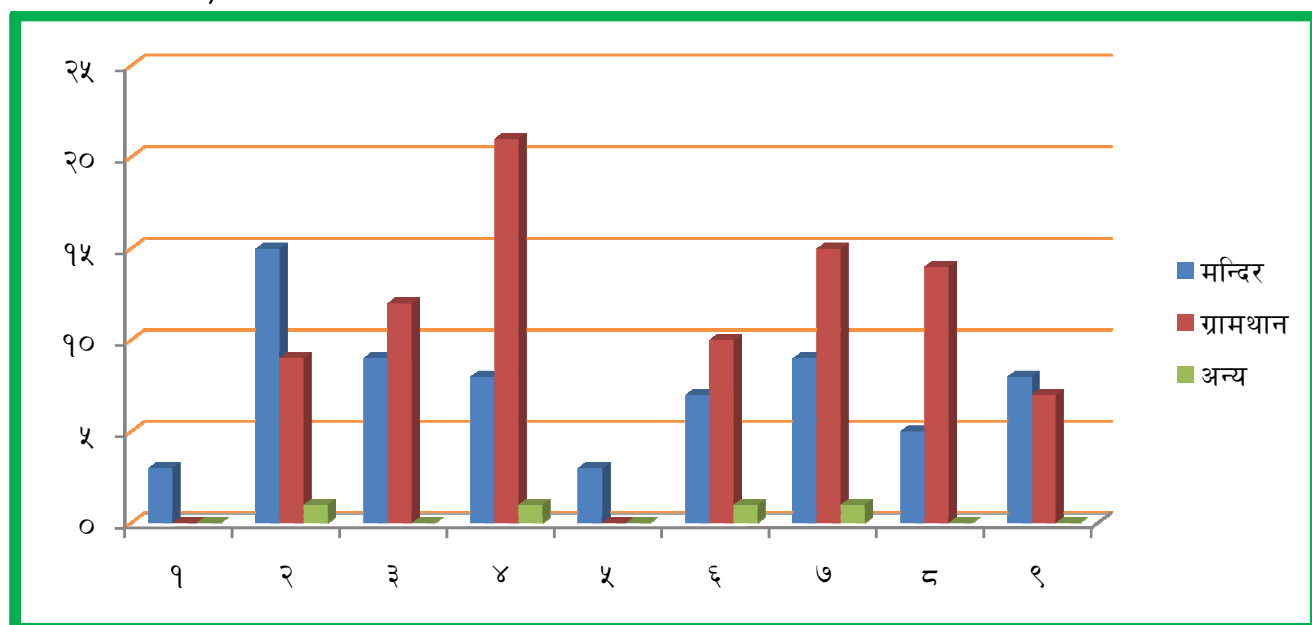
२.८	शिव मन्दिर	धमौरा	बैशाख २५ गते मेला लाग्ने गरेको	
२.९	शिव मन्दिर	धमौरी		
२.१०	शिव मन्दिर	कुम्याहि		
२.११	राम जानकी मन्दिर	कर्मनिया टोल		
२.१२	शिव मन्दिर	शिव शंकर टोल	बैशाख १८ गते मेला लाग्ने गरेको	
२.१३	इदगाह	तित्रिवना		
२.१४	डाकीन थान मन्दिर	विचला टोल	बैशाख १५ गते मेला लाग्ने गरेको	
२.१५	हनुमान मन्दिर	तित्रिवन चोक		
२.१६	सन्यासी बाबा मन्दिर	सितपुर	बैशाख ३ गते मेला लाग्ने गरेको,	
२.१७	ग्राम थान ९ वडा			
३	वडा नं. ३			
३.१	साईराम मन्दिर	सिंगिया		
३.२	दिनाभद्रि मन्दिर	पिप्राही		
३.३	राधाकृष्ण मन्दिर	सिंगिया		
३.४	ओमशान्ति मन्दिर	हरिपुर		
३.५	राधाकृष्ण मन्दिर	हरिपुर		
३.६	शिव मन्दिर	परियारपुर		
३.७	रामजानकी मन्दिर	पुर्वटोल सिंगिया		
३.८	शिव मन्दिर	पिप्राह		
३.९	दुर्गा मन्दिर	दुर्गापुरी		
३.१०	ग्रामथान १२ वटा			
४	वडा नं. ४			
४.१	रामजानकी मन्दिर	ईकाही		
४.२	सिताराम मन्दिर	ईकाही		
४.३	रामजानकी ललितेश्वर	लालपुर		
४.४	शिवालय मन्दिर	भिलभिले टोल		
४.५	सिद्धेश्वर शिव मन्दिर	पथरदेवा		
४.६	राधाकृष्ण मन्दिर	राधाकृष्ण टोल		
४.७	रामजानकी मन्दिर	पिडरी		
४.८	मुर्ताहा बाबा मन्दिर	लालपुर	बैशाख १ गते मेला लाग्ने र	
४.९	दगरिन थान	सिन्धुली टोल	बैशाख १६ गते मेला लाग्ने र	
४.१०	ग्राम थान २१ वटा			
५	वडा नं. ५			
५.१	डाकीन थान मन्दिर	डाकिन थान बेनीगाउ	बैशाख १३ गते मेला लाग्ने गरेको	
५.२	भुम्वेश्वर मन्दिर	शिवको मन्दिर		

५.३	रामजानकी मन्दिर	हसनपुर		
६	वडा नं. ६			
६.१	दुर्गा मन्दिर	बक्लोरी बजार		
६.२	दिनाभद्रि मन्दिर	गढिया		
६.३	दिनाभद्रि मन्दिर	मैनी		
६.४	रामजानकी मन्दिर	सिसुवा		
६.५	रामजानकी मन्दिर	ढैरीगाउ		
६.६	पम्पापुर कुटी मन्दिर	पम्पापुर		
६.७	किरात राई यायोक्खा मन्दिर	चौसठी विगहा		
६.८	शिव मन्दिर	मैनी		
६.९	ग्राम थान १० वटा			
७	वडा नं. ७			
७.१	पंचायन मन्दिर	पंचायन	बैशाख १ गते मेला लाग्ने	
७.२	धामी मन्दिर			
७.३	जयशम्भु शिवालय मन्दिर	बहतर विगहा		
७.४	बजरङ्ग बली मन्दिर	कुमरखत		
७.५	भुल्के मन्दिर			
७.६	योगेश्वर शिवालय मन्त्रि			
७.७	रामजानकी मन्दिर	शान्ति टोल		
७.८	शिव पार्वती मन्दिर			
७.९	शिव मन्दिर	खवास टोल		
७.१०	सुनवार किरात मन्दिर			
७.११	ग्रामथान १५ वटा			
८	वडा नं. ८			
८.१	दुर्गा मन्दिर	बसहा		
८.२	शिव मन्दिर	रेग्मी टोल बसहा		
८.३	शिव पंचायन मन्दिर	नहर टोल		
८.४	हरि हरेश्वर मन्दिर	खोरिया टोल		
८.५	महेश्वर चर्तुभुज मन्दिर	खटरु टोल		
८.६	ग्रामथान १४ वटा			
९	वडा नं. ९			
९.१	श्रीचन्देश्वर शिव मन्दिर	डुमाहा	भाकलगरेको पुरा हुने जनबिश्वास	
९.२	रामजानकी मन्दिर	डुमाहा		
९.३	रामजानकी मन्दिर	छप्की		
९.४	सिद्धेश्वर शिव मन्दिर	सितपुर	परा पुर्व कालमा सिद्धपुर भन्ने	

९.५	रामजानकी मन्दिर	सितपुर		
९.६	शिव मन्दिर	मर्चेया		
९.७	सन्यासी बाबा मन्दिर	मर्चेया		
९.८	रामजानकी मन्दिर	धुरहा		
९.९	ग्राम थानहरु ७ वटा			
जम्मा	मठ मन्दिर ६७ वटा, ग्रामथान ८८ वटा, इदगाह १, यायोख्या १, दगिरथान १ र सुनवार किरात			

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६ तथा वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ४७: मन्दिर, ग्रामथान तथा अन्य धार्मिक स्थलको संख्यात्मक विवरण

४.१० स्वास्थ्य सेवा सँग सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरू

रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र सुविधा सम्पन्न अस्पतालको अभाव रहेको छ । नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्र भित्र पर्ने निश्चित सैयाको अस्पताल समेत प्रस्तावकै रुपमा रहेको पाईएको छ । यस नगर भित्र विगत देखिनै स्थापित रहेर स्थानीय वडागत रुपमा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराई रहेका प्रत्येक वडामा १-१ वटा गरी जम्मा ९ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरू रहेको अवस्था छ । यी स्वास्थ्य संस्थाहरू मध्ये २ वटा सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, ४ वटा स्वास्थ्य चौकी, ३ वटा आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्रको रुपमा रहेर सेवा प्रवाह गरिरहेको अवस्था छ । स्वास्थ्य केन्द्रहरूको विवरण तालिका नं. १२० मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १२०: रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाहरूको नाम	स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य संस्थ	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नं.
१	भासी (भादगाउँ सिनवारी)	१	भुम्का	चकेन्द्र थापा	९८१२३७४५०२
२	कुम्याही सहरी स्वास्थ्य केन्द्र	२	कुम्याही	प्रियाङ्गा चौधरी	९८११३२९०६५
३	सिंगिया स्वास्थ्य चौकी	३	सिंगिया	सन्तोस चौधरी	९८४२४६३९६३
४	लालपुर सहरी स्वास्थ्य केन्द्र	४	लालपुर	निरुपा कोइराला	९८१९०२२७८७
५	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र	५	भुम्का	रुकमिणी चौधरी	९८१३१०६१२७
६	बक्लौरी स्वास्थ्य चौकी	६	बक्लौरी	हरिदेव ठाकुर	९८४२३५४४१६

७	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	७	बक्लौरी	मालती चौधरी	९८६२२२४३७३
८	डुमरहा स्वास्थ्य चौकी	८	डुमरा	बेद नारायण राय	९८४२४६९९०७
९	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	९	मिर्चैया	सरोज चौधरी	९८६५६५८९७७

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

४.११ खानेपानी पूर्वाधार

रामधुनी नगरपालिकाको सम्पूर्ण क्षेत्र तराई भू-भागमा पर्दछ। यस भूभागको पानीको मुख्य श्रोत भूमिगत जलको उपयोगनै हो। यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने ६.५४ % घर परिवारले आफ्नै घर कम्पाउण्डमा जडान गरिएको खानेपानीको पाईप धाराको पानी उपभोग गर्ने गरेको तथा ६.८८ % घरपरिवारले सार्वजनिक रुपमा जडान गरेको पाईप धाराको पानी उपभोग गर्ने गरेको समेत गरी कुल १३.४२ % घरपरिवारले मात्र पाईपको पानी उपभोग गर्ने गरेका विवरण तालिका नं. ८० मा उल्लेख गरिएको छ। यसै तालिकामा उल्लेख गरिएको विवरणका आधारमा अहिले पनि ८४.२ % घरपरिवार ट्यूबेलको पानी उपभोग गरिरहेका छन्। नगर कार्यपालिकाको विवरणका आधारमा बोरिङ गरी रिजर्भयर टैंकीको सहायताले सवै टोल बस्तिमा सुरक्षित पानी पुर्‍याउने कार्यमा जुटिरहेको पाईएको छ। यसै सिलसिलामा बर्तमान बोरिङ र रिजर्भायर टैंकीको अवस्थाको अध्ययन गर्दा वडा नं. ४, ५ र ९ बाहेकका ६ वटा वडाहरूमा गरी कुल ११ वटा खानेपानी आयोजनाहरू केहि सञ्चालन तथा केहि सञ्चालनको तयारीमा रहेका र सम्बन्धित आयोजनाहरू सम्पन्न भई पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन हुँदा भण्डै ८००० घरपरिवारका करिब ३५८३० जना (कुल जनसंख्याको ५७.०४ %) स्थानीय नगरवासीलाई सफा र सुरक्षित पानी वितरणको व्यवस्थापन गर्न सकिने अवस्था देखिएको छ। सम्बन्धित आयोजना बाट वितरित धारा संख्या प्राप्त हुन नसकेता पनि वडा नं. १, २, ६ र ८ मा एक एक वटा तथा वडा नं. ३ मा दुई वटा तथा वडा नं. ७ मा मात्र ५ वटा खानेपानी आयोजना सञ्चालनमा रहेका अवस्था देखिन्छ। यी आयोजनाहरूले बोरिङ र ओभरहेड टैंकी लगायतका बैकल्पिक उपायहरू समेत अवलम्बन गरी खानी पानीको सेवा प्रवाह गरिरहेका तथा गर्ने योजना समेत बनाएका छन्। यी सवै आयोजनाहरूको सञ्चालन व्यवस्थापनको जिम्मेवारी स्थायी प्रकृतिका उपभोक्ता समिति लाई दिईएको छ। तसर्थ यस नगरपालिकाले सम्पूर्ण नगरवासीलाई सफा र सुरक्षित खानेपानीको व्यवस्थापनकालागि कमस निर्माणाधिन आयोजना सम्पन्न गर्ने साथै बर्तमानमा छुटेका तर अति आवश्यक देखिएका सवै वडा तथा टोलबस्तीमा बोरिङ तथा ओभरहेड टैंकीको निर्माण वा अन्य बैकल्पिक व्यवस्था गर्न अनिवार्य देखिएको छ। बर्तमान खानेपानी पूर्वाधारहरूको वडागत विवरण तालिका नं. १२१ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं.१२१: खानेपानी पूर्वाधारको वडागत विवरण

क्रस	खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं.	आयोजनाको अवस्था, क्षमता र वितरण प्रणाली	सञ्चालन व्यवस्थापन	लाभान्वित जनसङ्ख्या	कैफियत
१	डुमरिया खानेपानी आयोजना	१	निर्माणाधिन, कम्पाउण्ड वाल, डिप बोरिङ भएको	उपभोक्ता समिति	६५०	
२	शिवनगर धमौरा खानेपानी आयोजना	२	निर्माणाधिन, कम्पाउण्ड वाल, डिप बोरिङभएको	उपभोक्ता समिति	१५००	
३	सिंगिया खानेपानी आयोजना	३	निर्माण धिन कम्पाउण्ड वाल, डिप बोरिङभएको	उपभोक्ता समिति	४९८०	
४	भुम्का खानेपानी आयोजना		चालु अवस्थामा, वडा नं. १ बजार क्षेत्र, वडा नं. ३ नहर उत्तर र पुर्व टोल सिंगिया तथा वडा नं. ५ को सम्पूर्ण क्षेत्रमा सेवा दिदै आएको।	उपभोक्ता समिति	१७५००	
५	बक्लौरी खानेपानी आयोजना	६	ओभरहेड टैंकी निर्माण भएको तर बोरिङ सफल नभएकोले पुन गर्नु पर्ने। शंकरवेलीमा मुहानको पानी	उपभोक्ता समिति	२५००	

			ल्याउने योजना अन्तरगत निर्माण कार्य भई रहेको			
६	आदर्श खानेपानी आयोजना		निर्माणाधिन	उपभोक्ता समिति	३५००	
७	कुमरखत खानेपानी आयोजना	७	चालु अवस्थामा कुमरखत क्षेत्रमा वितरण भई रहेको	उपभोक्ता समिति	१३५०	
८	पंचायन खानेपानी आयोजना		पंचायन क्षेत्रमा वितरण भई रहेको	उपभोक्ता समिति	११००	
९	बक्लौरी खानेपानी आयोजना		६४ विगहा क्षेत्रमा वितरण भई रहेको	उपभोक्ता समिति	१५००	
१०	कठघरा खानेपानी आयोजना		निर्माणाधिन, कठघरा क्षेत्रमा वितरण भई रहेको	उपभोक्ता समिति	८००	
११	चैसठी सेहरा खानेपानी आयोजना		जुडी क्षेत्रमा वितरण भई रहेको	उपभोक्ता समिति	२५०	
१२	डुम्राहा खानेपानी आयोजना	८	निर्माणाधिन, कम्पाउण्ड वाल, डिप बोरिङ भएको	उपभोक्ता समिति	१०००	
जम्मा					३५८३०	

श्रोत: नगरपालिकाको वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.१२ बिद्यालय तथा शिक्षालयमा उपलब्ध सेवासुविध सम्बन्धी विवरण:

४.१२.१ बिद्यालयमा उपलब्ध खानेपानी र शौचालयको व्यवस्था

शिक्षा मानव सभ्यता र विकास प्रकृयाको आधारभुत सूचकहो । नेपालको हकमा सामुदायिक बिद्यालयको बर्तमान भौतिक पूर्वाधार र शैक्षिक गुणस्तरको अवस्था त्यति सन्तोसजनक छैन । बर्तमान अवस्थामा तीनै तहका सरकार बर्तमान शैक्षिक पूर्वाधार र गुणस्तर सुधारका कार्यमा निकै ठूलो धनरासी खर्च गरेर लागि परेको पाईन्छ । तर पनि सोचे जस्तो नतिजा हात लाग्न सकिरहेको अवस्था देखिदैन । यसै परिप्रेक्षमा रामधुनी नगरपालिकाले आफेनो नगर क्षेत्र भित्रको शैक्षिक पूर्वाधारको अवस्था र शैक्षिक गुणस्तर साथै बालबालिका बिद्यालयको पहुँच भन्दा बाहिर रहे नरहेको तथा बालमैत्री वातावरणको विकास गरिएको नगरिएको विषयमा घरपरिवार सर्वेक्षण साथै सस्थागत सर्वेक्षणको माध्यम बाट विवरण संकलन गरेको थियो । यसरी गरिएको सर्वेक्षणका आधारमा बिद्यालयमा उपलब्ध सेवा सुविधाको अध्ययन गर्दा ८६ % बिद्यालयहरूका बालबालिकाले ट्यूबेलको पानी खाने गरेको, ९६ % बिद्यालयमा शौचालयको व्यवस्था रहेको भएता पनि शिक्षककालागि भनेर अलग्गै ८४.० % मा र बिद्यार्थिकालागि भनेर अलग्गै ९० % मा रहेको जम्मा संख्यात्मक हिसावले बिभिन्न बिद्यालयमा शिक्षकका लाग ५० वटा र बिद्यार्थिकालागि ७१ वटा गरी कुल १२१ वटा शौचालय रहेको देखिएको छ । उपलब्ध शौचालय मध्ये शौचालयमा पानीको सुविधा उपलब्ध रहेका बिद्यालयहरू ७३.६ % मात्र रहेका छन् भने बाँकि रहेका बिद्यालयहरूले पानीको सुविधा ब्यवस्थापन गर्न नसकिरहेको अवस्था छ । उपरोक्त विवरणहरू तालिका नं. १२२ देखि १२६ सम्ममा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१२२: बिद्यालयमा उपलब्ध खानेपानी सेवा सुविधाको अवस्थाका बारेमा बिद्यालय विवरण

बिद्यालयमा उपलब्ध खानेपानी सेवा सुविधाको अवस्था			
क.सं.	खानेपानी श्रोतको प्रकार	संख्या	%
१	पाइपलाईन	६	१२.०
२	ट्यूबेल	४३	८६.०
३	इनार	०	०.०

४	नखुलेको	१	२.०
५	अन्य	०	०.०
जम्मा		५०	१००.०

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालयको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१२३. विद्यालयगत रुपमा खानेपानीको श्रोतको अवस्था सम्बन्धी विवरण:

क्र. सं.	विद्यालयको नाम	खानेपानी श्रोतको अवस्था				
		थहा छैन	पाइपलाइन	ट्यूबेल	इनार	अन्य
१	पञ्चायत माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ७, कुमारखाट		१			
२	आदर्श माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ६			१		
३	पञ्चायत माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ७, चौसठ्ठी बिगाहा			१		
४	सरस्वती प्रस्तावित विद्यालय (Saraswati Pra V), रामधुनी ६			१		
५	जन आधारभुत विद्यालय, रामधुनी ६			१		
६	पञ्चायत आधारभुत विद्यालय, रामधुनी ६			१		
७	पञ्चायत प्राथमिक विद्यालय (Panchayat Pra V), रामधुनी ७			१		
८	राईजिड स्टार ईडिलस बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ६			१		
९	पञ्चायत विद्या मन्दिर, रामधुनी ७		१			
१०	नवदिप एकेडेमि, रामधुनी ६			१		
११	बालबालिका स्मृति प्रस्तावित विद्यालय (Balbalika Smriti Pra V)			१		
१२	मुनराईज ईडिलस बोर्डिङ स्कूल रामधुनी ७		१			
१३	अल्पाईन ईडिलस बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ७			१		
१४	जनसेवा प्राथमिक विद्यालय (Janasewa Pra V)			१		
१५	भासी माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी १			१		
१६	रामधुनी सेकेण्डरी बोर्डिङ स्कूल रामधुनी १			१		
१७	सरस्वती आधारभुत विद्यालय, रामधुनी १			१		
१८	पञ्चायत माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ३			१		
१९	सिवनगर माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी २			१		
२०	रामजानकी प्राथमिक विद्यालय (Ram Janaki Pra V), रामधुनी २			१		
२१	एन.के. ईडिलस बोर्डिङ स्कूल रामधुनी ५			१		
२२	माउण्ट समिट स्कूल, रामधुनी १			१		
२३	युनिक सगरभाथा एकेडेमी, रामधुनी ५		१			
२४	इस्लामी नुरी मदर्सा, रामधुनी २			१		
२५	लर्डबुद्ध इन्टरनेशनल सेकेण्डरी स्कूल, रामधुनी ५		१			

२६	लक्ष्मी मेमोरियल इडिलस स्कूल, रामधुनी ५			१		
२७	भुम्का पब्लिक एकेडेमी, रामधुनी ५			१		
२८	रयापिड लर्निङ इडिलस स्कूल, रामधुनी ५			१		
२९	नाइटिङ्गल एकेडेमी, रामधुनी ३		१			
३०	नमुना सामुदायिक विद्यालय, रामधुनी ५			१		
३१	एल.एन. मेमोरियल मोडेल इडिलस बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ३			१		
३२	सेहरा पाथमिक विद्यालय (Sehera Pra V) रामधुनी ८			१		
३३	चन्द्रकमल माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ९			१		
३४	सनराईज माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ९			१		
३५	एमएस स्टेण्डर्ड इडिलस बोर्डिङ स्कूल			१		
३६	ठुलेमोहर पाथमिक विद्यालय (Thule Mohar Pra V) रामधुनी ८	१				
३७	सिद्धार्थ शिक्षा सदन, रामधुनी ८			१		
३८	ई विस्डम इडिलस बोर्डिङ स्कूल			१		
३९	रामजानकी प्राथमिक विद्यालय (Ram Janaki Pra V), रामधुनी ४			१		
४०	राजेश्वरी पाथमिक विद्यालय (Rajeshwori Pra V) वार्ड नं. २			१		
४१	सङ्कर पाथमिक विद्यालय (Shankar Pra V) वार्ड नं. २			१		
४२	भगवती पाथमिक विद्यालय (Bhagawati Pra V) वार्ड नं. ४			१		
४३	बिपि सरस्वती पाथमिक विद्यालय (B P Saraswati Pra V) वार्ड नं. ४			१		
४४	रामधुनी माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ४			१		
४५	जनता माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ३			१		
४६	जन जाग्रति पाथमिक विद्यालय (Jana Jagriti Pra V) रामधुनी ३			१		
४७	लालपुर गार्डेन एकेडेमी, रामधुनी ४			१		
४८	ब्राइट फ्यूचर मन्टेस्वरी इडिलस स्कूल			१		
४९	युनिक एकेडेमी सेकेण्डरी इडिलस बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ५			१		
५०	वि.एस. मोडेल बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ५			१		
जम्मा		१	६	४३	०	०

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालयको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१२४: विद्यालयहरूमा उपलब्ध शौचालयको अवस्था र संख्यात्मक विवरण

विद्यालयमा शौचालय सेवा सुविधाको अवस्था			
क्र.सं.	शौचालयको प्रकार	संख्या	%
१	शिक्षककालागि) युरिनल भएका विद्यालय	२५	५०.०
	विद्यार्थिकालागि युरिनल भएका विद्यालय	३५	७०.०
२	शौचालयको उपलब्ध रहेका विद्यालय	४८	९६.०

	शौचालयको उपलब्ध नभएका विद्यालय	२	४.०
	शिक्षककालागि शौचालय उपलब्ध विद्यालय	४२	८४.०
३	विद्यार्थिकालागि शौचालय उपलब्ध विद्यालय	४५	९०.०
	विद्यार्थिकालागि उपलब्ध शौचालय संख्या	७१	५८.७
४	शिक्षककालागि उपलब्ध शौचालय संख्या	५०	४१.३
	पानीको सुविधा भएका शौचालय संख्या	८९	७३.६
५	पानीको सुविधा नभएका शौचालय संख्या	३२	२६.४

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालयको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१२५: विद्यालयगत रुपमा उपलब्ध युरिनलको ब्यवस्था र संख्यात्मक विवरण

क. सं.	विद्यालयको नाम	युरिनलको ब्यवस्था				युरिनलको संख्या	
		शिक्षक		विद्यार्थी		शिक्षक	विद्यार्थी
		छ	छैन	छ	छैन	छ	छ
१	पञ्चायत माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ७, कुमारखाट	०	१	१	०	०	१
२	आदर्श माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ६	०	१	१	०	०	१
३	पञ्चालयत माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ७, चौसठ्ठी	१	०	१	०	१	१
४	सरस्वती प्रस्तावित विद्यालय (Saraswati Pra V),	१	०	१	०	१	१
५	जन आधारभुत विद्यालय, रामधुनी ६	१	०	१	०	१	१
६	पञ्चायत आधारभुत विद्यालय, रामधुनी ६	१	०	१	०	१	१
७	पञ्चायत प्राथमिक विद्यालय (Panchayat Pra V),	०	१	०	१	०	०
८	राईजिड स्टार ईडिलस बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ६	१	०	१	०	१	१
९	पञ्चायत बिद्या मन्दिर, रामधुनी ७	०	१	१	०	०	१
१०	नवदिप एकेडेमि, रामधुनी ६	१	०	१	०	१	१
११	बालबालिका स्मृति प्रस्तावित विद्यालय (Balbalika	०	१	०	१	०	०
१२	मुनराईज इडिलस बोर्डिङ स्कूल रामधुनी ७	१	०	१	०	१	१
१३	अल्पाईन इडिलस बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ७	०	१	०	१	०	०
१४	जनसेवा प्राथमिक विद्यालय (Janasewa Pra V)	०	१	१	०	०	१
१५	भासी माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी १	१	०	१	०	१	१
१६	रामधुनी सेकेण्डरी बोर्डिङ स्कूल रामधुनी १	१	०	१	०	१	१
१७	सरस्वती आधारभुत विद्यालय, रामधुनी १	१	०	१	०	१	१
१८	पञ्चायत माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ३	१	०	१	०	१	१
१९	सिवनगर माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी २	०	१	०	१	०	०
२०	रामजानकी प्राथमिक विद्यालय (Ram Janaki Pra V),	०	१	१	०	०	१
२१	एन.के. इडिलस बोर्डिङ स्कूल रामधुनी ५	०	१	१	०	०	१

२२	माउण्ट समिट स्कूल, रामधुनी १	१	०	१	०	१	१
२३	युनिक सगरभाथा एकेडेमी, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	१
२४	इस्लामी नुरी मदर्सा, रामधुनी २	०	१	१	०	०	१
२५	लर्डबुद्ध इंटरनेशनल सेकेण्डरी स्कूल, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	१
२६	लक्ष्मी मेमोरियल ईडिलस स्कूल, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	१
२७	भुम्का पब्लिक एकेडेमी, रामधुनी ५	०	१	०	१	०	०
२८	र्यापिड लर्निंग ईडिलस स्कूल, रामधुनी ५	०	१	१	०	०	१
२९	नाइटिङ्गल एकेडेमी, रामधुनी ३	०	१	०	१	०	०
३०	नमुना सामुदायिक विद्यालय, रामधुनी ५	१	०	०	१	१	०
३१	एल.एन. मेमोरियल मोडेल इडिलस बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ३	०	१	०	१	०	०
३२	सेहरा प्राथमिक विद्यालय (Sehera Pra V) रामधुनी ८	०	१	१	०	०	१
३३	चन्द्रकमल माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ९	०	१	०	१	०	०
३४	सनराईज माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ९	१	०	१	०	१	१
३५	एमएस स्टेण्डर्ड इडिलस बोर्डिङ स्कूल	१	०	१	०	१	१
३६	ठुलेमोहर प्राथमिक विद्यालय (Thule Mohar Pra V) रामधुनी ८	०	१	०	१	०	०
३७	सिद्धार्थ शिक्षा सदन, रामधुनी ८	१	०	१	०	१	१
३८	ई विस्डम इडिलस बोर्डिङ स्कूल	०	१	१	०	०	१
३९	रामजानकी प्राथमिक विद्यालय (Ram Janaki Pra V),	०	१	१	०	०	१
४०	राजेश्वरी प्राथमिक विद्यालय (Rajeshwori Pra V) वार्ड	०	१	०	१	०	०
४१	सङ्कर प्राथमिक विद्यालय (Shankar Pra V) वार्ड नं. २	०	१	०	१	०	०
४२	भगवती प्राथमिक विद्यालय (Bhagawati Pra V) वार्ड	१	०	१	०	१	१
४३	विपि सरस्वती प्राथमिक विद्यालय (B P Saraswati Pra	०	१	०	१	०	०
४४	रामधुनी माध्यमिक विद्यालय , रामधुनी ४	१	०	१	०	१	१
४५	जनता माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ३	१	०	१	०	१	१
४६	जन जाग्रिती प्राथमिक विद्यालय (Jana Jagriti Pra	०	१	०	१	०	०
४७	लालपुर गार्डेन एकेडेमी, रामधुनी ४	१	०	१	०	१	१
४८	ब्राईट फ्यूचर मन्टेस्वरी इडिलस स्कूल	०	१	०	१	०	०
४९	युनिक एकेडेमी सेकेण्डरी इडिलस बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	१
५०	वि.एस. मोडेल बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	१
जम्मा		२५	२५	३५	१५	२५	३५

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालयको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१२६: विद्यालयगत रुपमा शौचालयको अवस्था, पानीको सुविधा सहितको संख्यात्मक विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	शौचालयको अवस्था						शौचालयको संख्यात्मक अवस्था			
		जम्मा		विद्यार्थी		शिक्षक		जम्मा	विद्यार्थी	शिक्षक	पानीको सुविधा सहित
		छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन		छ	छैन	छ
१	पञ्चायत माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ७,	१	०	१	०	१	०	३	१	१	२
२	आदर्श माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ६	१	०	१	०	१	०	५	१	२	२
३	पञ्चालयत माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ७,	१	०	१	०	१	०	२	१	१	१
४	सरस्वती प्रस्तावित विद्यालय (Saraswati)	१	०	१	०	१	०	१	१	१	१
५	जन आधारभुत विद्यालय, रामधुनी ६	१	०	१	०	०	१	२	१	०	०
६	पञ्चायत आधारभुत विद्यालय, रामधुनी ६	१	०	१	०	१	०	४	२	२	०
७	पञ्चायत प्राथमिक विद्यालय (Panchayat)	१	०	१	०	१	०	२	१	१	०
८	राईजिड स्टार ईडिलस बोर्डिङ स्कूल,	१	०	१	०	१	०	६	३	१	६
९	पञ्चायत विद्या मन्दिर, रामधुनी ७	०	१	०	१	०	१	०	०	०	०
१०	नवदिप एकेडेमि, रामधुनी ६	१	०	१	०	१	०	५	२	१	५
११	बालबालिका स्मृति प्रस्तावित विद्यालय	१	०	०	१	१	०	१	०	१	१
१२	मुनराईज इडिलस बोर्डिङ स्कूल रामधुनी ७	१	०	१	०	१	०	४	१	१	२
१३	अल्पाईन इडिलस बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ७	१	०	१	०	०	१	२	१	०	१
१४	जनसेवा प्राथमिक विद्यालय (Janasewa)	१	०	१	०	०	१	२	१	०	०
१५	भासी माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी १	१	०	१	०	१	०	१३	८	१	२
१६	रामधुनी सेकेण्डरी बोर्डिङ स्कूल रामधुनी १	१	०	१	०	१	०	३	१	१	३
१७	सरस्वती आधारभुत विद्यालय, रामधुनी १	१	०	१	०	१	०	२	१	२	०
१८	पञ्चायत माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ३	१	०	१	०	१	०	५	२	१	१
१९	सिवनगर माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी २	१	०	१	०	१	०	३	१	१	०
२०	रामजानकी प्राथमिक विद्यालय (Ram)	१	०	१	०	१	०	१	१	१	१
२१	एन.के. इडिलस बोर्डिङ स्कूल रामधुनी ५	१	०	१	०	१	०	४	२	१	४
२२	माउण्ट समिट स्कूल, रामधुनी १	१	०	१	०	१	०	३	१	१	२
२३	युनिक सगरभाथा एकेडेमी, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	०	४	१	२	४
२४	इस्लामी नुरी मदर्सा, रामधुनी २	१	०	१	०	१	०	२	२	१	१
२५	लर्डबुद्ध ईन्टरनेशनल सेकेण्डरी स्कूल,	१	०	१	०	१	०	९	४	१	९

२६	लक्ष्मी मेमोरियल ईडिलस स्कूल, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	०	६	३	१	६
२७	भुम्का पब्लिक एकेडेमी, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	०	३	१	१	१
२८	रयापिड लर्निङ ईडिलस स्कूल, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	०	८	३	२	०
२९	नाइटिङ्गल एकेडेमी, रामधुनी ३	१	०	१	०	१	०	३	१	१	३
३०	नमुना सामुदायिक विद्यालय, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	०	७	२	१	७
३१	एल.एन. मेमोरियल मोडेल इडिलस बोर्डिङ	१	०	१	०	१	०	१	१	१	०
३२	सेहरा पाथमिक विद्यालय (Sehera Pra V)	१	०	१	०	०	१	२	१	०	०
३३	चन्द्रकमल माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ९	०	१	०	१	०	१	०	०	०	०
३४	सनराईज माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ९	१	०	१	०	१	०	२	१	१	०
३५	एमएस स्टेण्डर्ड इडिलस बोर्डिङ स्कूल	१	०	१	०	१	०	२	१	२	२
३६	थुलेमोहर पाथमिक विद्यालय (Thule	१	०	०	१	०	१	१	०	०	०
३७	सिद्धार्थ शिक्षा सदन, रामधुनी ८	१	०	१	०	१	०	२	१	१	१
३८	ई विस्डम इडिलस बोर्डिङ स्कूल	१	०	१	०	१	०	३	१	१	१
३९	रामजानकी प्राथमिक विद्यालय (Ram	१	०	१	०	१	०	२	१	१	१
४०	राजेश्वरी पाथमिक विद्यालय (Rajeshwori	१	०	०	१	०	१	१	०	०	०
४१	सङ्कर पाथमिक विद्यालय (Shankar Pra V)	१	०	१	०	१	०	२	१	१	१
४२	भगवती पाथमिक विद्यालय (Bhagawati	१	०	१	०	१	०	४	१	२	१
४३	बिपि सरस्वती पाथमिक विद्यालय (B P	१	०	१	०	१	०	१	१	१	०
४४	रामधुनी माध्यमिक विद्यालय , रामधुनी ४	१	०	१	०	१	०	३	१	१	०
४५	जनता माध्यमिक विद्यालय, रामधुनी ३	१	०	१	०	१	०	३	२	२	२
४६	जन जाग्रिती पाथमिक विद्यालय (Jana	१	०	१	०	१	०	२	१	१	०
४७	लालपुर गाउँ एकेडेमी, रामधुनी ४	१	०	१	०	१	०	४	२	१	२
४८	ब्राइट फ्यूचर मन्टेस्वरी इडिलस स्कूल	१	०	१	०	१	०	३	१	१	३
४९	युनिक एकेडेमी सेकेण्डरी इडिलस बोर्डिङ	१	०	१	०	१	०	७	३	१	७
५०	बि.एस. मोडेल बोर्डिङ स्कूल, रामधुनी ५	१	०	१	०	१	०	३	१	१	३
जम्मा		४८	२	४५	५	४२	८	१६३	७१	५०	८९

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालयको अभिलेख, २०७६

४.१२.२ विद्यालयमा उपलब्ध भवन तथा कक्षा कोठा:

बालमैत्री विद्यालयको व्यवस्थापन आजको प्रमुख जिम्मेवारी हो । बालमैत्री भन्ने बित्तिकै गुणस्तरिय पठन पाठन पहिलो सर्त हो भने विद्यालय भवनको अवस्था, उपयुक्त कक्षा कोठा, अतिरिक्त कृयाकलापकालागि उपलब्ध स्थान, पुस्तकालय लगायतका सेवा उपलब्ध रहेको हुन अनिवार्य छ । रामधुनी नगरपालिका शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालयको अभिलेखका आधारमा कुल ५० वटा विद्यालय मध्ये ४२ वटा (८४ %) विद्यालयको मात्र आफ्नै भवन भएको, ४० वटाको मात्र विद्यालयको भवन पक्की रहेको, सबै विद्यालय मिलाएर कुल १७२ वटा भवन संख्या रहेका छन् भने उक्त भवन मध्ये १६२ वटा (९४.२ %) पक्की भवन संख्या रहेको, सबै विद्यालय गरेर जम्मा ४१६ वटा कक्षा कोठा रहेकोमा जम्मा ३९० वटा (९३.८ %) कक्षा कोठा पक्की रहेका अवस्था छ ।

उपरोक्त उल्लेखित विवरणका अतिरिक्त कुल विद्यालय मध्ये २१ वटा विद्यालयमा एच.टि.कक्ष, २४ वटा विद्यालयमा कम्प्यूटर कक्ष, ३१ वटा विद्यालयमा भण्डार कक्ष, ६ वटा विद्यालयमा खेल कक्ष, १९ वटा विद्यालयमा पुस्तकालय कक्ष र मात्र ११ वटा विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला कक्ष रहेको देखिएको छ । तसर्थ विद्यालयहरूलाई विद्यार्थीको न्यूनतम आवश्यकता परिपूर्ति गर्नकालागि आवश्यकताको पहिचान गरी विद्यालय भवनको थप निर्माण तथा मर्मत सम्भार र स्तरोन्नती, शौचालय र खानेपानीको पूर्ण र सुरक्षित व्यवस्थापन, कम्प्यूटर कक्ष, विज्ञान प्रयोगशाला, खेलमैदान तथा कक्ष, पुस्तकालय (ई. पुस्तकालय समेत) समेत गरी आवश्यक सबै सेवा सुविधाको न्यूनतम व्यवस्थापन अनिवार्य गर्नु पर्ने अवस्था रहेको देखिन्छ । उपरोक्त उल्लेखित विवरणहरू तालिका नं.१२७ र १२८ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१२७: विद्यालयमा उपलब्ध भवन तथा कक्षा कोठाको सुविधाका आधारमा विद्यालय विवरण

विद्यालयमा उपलब्ध भवन तथा कक्षा कोठाको सुविधाको अवस्था			
क.सं.	भवन तथा कक्षा कोठा	संख्या	%
१	भवन भएका विद्यालय	४२	८४.०
	भवन नभएका विद्यालय	८	१६.०
२	पक्की भवन भएका विद्यालय	४०	८०.०
	पक्की भवन नभएका विद्यालय	१०	२०.०
३	विद्यालयमा रहेका जम्मा भवन संख्या	१७२	१००.०
	विद्यालयमा रहेका पक्की भवन संख्या	१६२	९४.२
	विद्यालयमा कच्ची भवन संख्या	१०	५.८
४	विद्यालयमा रहेका जम्मा कक्षा कोठा संख्या	४१६	१००.०
	विद्यालयमा रहेका पक्की कक्षा कोठा संख्या	३९०	९३.८
	विद्यालयमा कच्ची कक्षा कोठा संख्या	२६	६.२

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालयको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१२८: विद्यालयमा उपलब्ध अन्य सेवा सुविधाको अवस्थाका आधारमा विद्यालय विवरण

विद्यालयमा उपलब्ध अन्य सेवा सुविधाको अवस्थाका आधारमा विद्यालय संख्या					
क.सं.	सेवा सुविधा	उपलब्ध भएका	उपलब्ध	जम्मा विद्यालय	उपयोग भएका
१	एच.टि. कक्ष	२१	२९	५०	२२
२	कम्प्यूटर कक्ष	२४	२६	५०	२४
३	स्टाफ कक्ष	४०	१०	५०	४३
४	भण्डार कक्ष	३१	१९	५०	३५
५	खेल कक्ष	६	४४	५०	६

६	पुस्तकालय कक्ष	१९	३१	५०	२२
७	विज्ञान प्रयोगशाला कक्ष	११	३९	५०	११
८	प्रयोग बिहिन रहेका कोठा	१३	३७	५०	१३

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालयको अभिलेख, २०७६

४.१३ सार्वजनिक सौचालय, बायोग्यास तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन स्थल

खुलादिसा मुक्त क्षेत्र, तथा सफा, सुन्दर र स्वस्थ नगर विकास साथै सार्वजनिक स्थलहरूमा सार्वजनिक शौचालय र फोहोरमैला व्यवस्थापनकालागि प्रशोधन केन्द्र वा विशर्जन स्थलहरूको समुचित व्यवस्थापन दिगो शहरी विकासका अनिवार्य सर्त हुन । यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र जम्मा १ वटा मात्र सार्वजनिक शौचालय रहेको पाईएको छ भने निजी स्तरमा व्यक्तिगत घरमा बनेका बायोग्यास प्लान्ट भने करिव ५२ वटा जति रहेको जानकारी आएको छ । यस नगरको विभिन्न स्थान बाट निस्कने फोहोरपानी फोहोरमैला तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन स्थल वा फोहोरमैला प्रशोधन स्थलको समेत व्यवस्थापन हुन सकेको छैन । यस नगर बाट दैनिक कति मात्रामा फोहोरमैला उत्पादन हुने गर्छ त्यसको समेत लेखाजोखा हुन सकेको छैन । यस नगरको घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६ का आधारमा यस नगर भित्र बसोबास गर्ने ५५ % घरपरिवारले आफ्नो घरमा उत्पादन हुने फोहोरमैला सडक किनारामा यत्रतत्र राख्ने वा फाल्ने गरेको, ३३.०१ % ले सड्ने प्रकारको फोहोरमैला आफ्नै खेतबारीमा कम्पोष्ट मल लगायतका कार्यमा प्रयोगमा ल्याउने गरेको तथा ११.९९ % ले (मुख्य गरी बजार क्षेत्रमा) फोहोरमैला फाल्नका लागि तोकिएको स्थानमा राख्ने वा थुपार्ने गरेको अवस्था देखिन्छ । यस नगरको फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि जम्मा २ वटा सवारी साधन सञ्चालनमा रहेको अवस्था छ भने स्थायी फोहोरमैला विसर्जन स्थलको व्यवस्थापनको प्रयास भईरहेको भएता पनि यकिन हुन सकेको छैन । तसर्थ यस नगरको समग्र फोहोरमैला व्यवस्थापनकालागि सार्वजनिक सौचालय, फोहोरमैला ढुवानीका सुरक्षित साधन साथै फोहोर पानी तथा फोहोरमैला प्रशोधन केन्द्रको व्यवस्थापनमा दिगो योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने विषय आवाधिक नगर विकास योजनामा समावेश गरिएको भएता पनि यसले साकार रुप ग्रहण गर्न सकेको देखिदैन । यस नगर भित्र रहेका सार्वजनिक शौचालय, बायो ग्यास प्लाण्ट तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन स्थल सम्बन्धी विवरण तालिका नं. १२९ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१२९ : फोहोरमैला व्यवस्थापनको अवस्था

क्र.सं	पारिवारिक विवरण	घर परिवार संख्या	%	संख्या	कैफियत
१	घर बाट निस्कने फोहोरमैला विसर्जन स्थल				
१.१	सडकमा	७४१५	५५.००		
१.२	फोहोर थुपार्ने ठाउँमा	१६१६	११.९९		
१.३	अफ्नै कम्पाउण्डमा	३३७१	२५.००		
१.४	कम्पोष्ट मल	१०८०	८.०१		
१.५	घरमा लिन आउने	०			
१.६	नदि वा खोलामा	०			
२	सार्वजनिक शौचालय संख्या			३	
३	बायोग्यास प्लाण्ट			५२	
४	फोहोरमैला प्रशोधन केन्द्र/ल्याण्डफिल साईड			०	
५	फोहोरमैला ढुवानीका साधन (ट्रिपर २, ट्र्याक्टर १)			३	
जम्मा		१३४८२	१००.०		

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण तथा वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.१४ हाट बजार तथा व्यापारिक क्षेत्र

वर्तमान रामधुनी नगरपालिकाको मुख्य बजारको रूपमा रहेका भुम्का बजार लगायत केहि ससाना बजार केन्द्र समेतका केहि भाग लगायतको अधिकांस भू-भाग ग्रामिण स्तरको छ । यी क्षेत्रहरूमा हुने आर्थिक कारोवार समेत यीनै क्षेत्र मा सञ्चालनमा रहेका दैनिक तथा साप्ताहिक लगायतका हाट बाजार केन्द्रहरू मार्फत परिचालित भएका छन् । यसरी रामधुनी नगरपालिका भित्र प्रत्येक मानिसको दैनिक जीवनमा महत्व राख्ने वस्तु खरिद विक्रिमा आधारित आर्थिक कृयाकलाप सञ्चालन हुने क्षेत्र र स्थानका रूपमा मुख्य गरी ५ वटा बजार केन्द्रहरू सञ्चालनमा रहेको पाईएका छन् जहां दैनिक रूपमा लाखौंको कारोवार हुने गर्दछ । यस नगरको मुख्य बजार भुम्का बजार हो । यस नगरपालिकाको केन्द्र पनि भुम्कामा नै रहेको कारण यस बजारको थप महत्व रहेको पाईन्छ । बिगत देखिनै सञ्चालनमा रहेको बक्लौरी बजार सानै भए पनि यस नगरपालिकाको एउटा अर्को प्रमुख ग्रामिण बजार हो । यस नगरपालिका क्षेत्रमा साप्ताहिक रूपमा लाग्ने अन्य ससाना बजार केन्द्रहरूमा हाटखोला चौक र लालपुर बजार रहेका छन् । यस नगर भित्र सञ्चालनमा रहेका साप्ताहिक हाट बजार समेत गरी सबै हाट बजार केन्द्र समेतको विवरण तालिका नं. १३० मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं १३०: हाट बजार तथा व्यापारिक क्षेत्रको विवरण

क्र.स.	बजार क्षेत्र रहेको स्थान र वडा नं.	मुख्य बजार	न.पा.केन्द्रबाट दुरी	व्यापारिक कारोवार हुने चिज वस्तु
१	१ र ५	भुम्का बजार	० किमी	सागसब्जी, लुगाफाटा, दैनिक उपभोग्य वस्तु लगायतका स्वदेशी तथा विदेशी वस्तु सहितका थोक तथा खुद्रा सामान
२	२	बक्लौरी बजार, तित्रीवन	५ किमी	तरकारी र कृषि उपज सहितका खुद्रा सामान
३	३	हाटखोला चौक सिंगिया	५ किमी	तरकारी र अन्य वस्तुहरू सहितका खुद्रा सामान
४	४	लालपुर बजार	५ किमी	तरकारी, सहितका खुद्रा सामान
५	७	बक्लौरी	७ किमी	तरकारी, कृषिजन्य वस्तुहरू सहितका खुद्रा सामान

श्रोत: नगरपालिकाको वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.१५ विद्युत सेवा विस्तार

उर्जाको प्रयोग मावन सभ्यता, विकास र आर्थिक समृद्धिको अभिन्न अङ्गको रूपमा स्थापित भएको छ । घरमा उज्यालो पार्न होस वा उद्योग कलकारखान, व्यापार व्यवसाय, नेट इन्टरनेट, यातायातका साधन, सिचाई लगायत मानव समुदायका दैनिक सेवा सुविधा संग सम्बन्धित गतिविधि सञ्चालनमा होस विद्युतको अत्यन्तै ठूलो महत्व रहेको छ । नेपाल जलस्रोतको धनी देश हो । यहाको जलस्रोतको सहि सदुपयोग गर्न सके आर्थिक समृद्धको आधार तथा मार्ग अन्यत्र खोज्न जानु पर्दैन मात्र हैन कसैलाई गुहर माग्नु समेत पर्दैन । यस नगरको वस्तुगत अवस्था अध्ययन क्रममा नगरबासिको दैनिक जीवन सञ्चालन लगायत आर्थिक गतिविधि सञ्चालनका लागि वर्तमान विद्युत शक्तिको वितरणको अवस्था जम्मा ५७ वटा ट्रान्सफरमरको सहायताले यस नगरमा कुल १३१०० ग्राहस्थ लाईन, ३६ वटा औद्योगिक लाईन, २३५ वटा व्यापारिक लाईन सहित खानेपानीकालागि ३ वटा र सडक बत्ति ३७५ वटा र सिचाईकालागि २३५ लाईन वितरण रहेको देखिन्छ । भने यदी दोहोरो नपरेको भए कुल घर परिवार मध्ये ३८२ घर परिवारले आज सम्म पनि विद्युत सुविधा उपभोग गर्न पाईरहेका छैनन् जसको विवरण तालिका नं.१३१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १३१: विद्युतिकरणको अवस्था

क्र.सं.	विवरण	संख्या
१	ग्राहस्थ लाईन	१३१००
२	औद्योगिक लाइन	३६
३	व्यापारिक लाईन	२३५
४	धर्मिक स्थलमा वितरीत	१५
५	खानेपानी	३
६	सडक वृत्ति	३७५
७	सिंचाई	२३५
जम्मा ग्राहक संख्या		१३६२१
८	स्विचिङ्ग स्टेशन	
	ट्रान्सफर्मर संख्या	५७

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण तथा वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.१६ सञ्चार सेवा

४.१६.१ दुर सञ्चार सेवा

सञ्चार मानव समुदायको नजिकको साथी मात्र हैन सुख दुखको भारी बिसाउने र तत्काल जानकारी प्राप्त गर्ने महत्वपूर्ण साधनको रुपमा स्थापित भएको छ । वर्तमान सञ्चार सुविधाले विश्वलाई एकै ठाउँ जोडेको छ । विश्व परिवेशमा घटेका प्रत्येक घटना तथा परिघटना क्षण भरमानै जानकारीमा आउने गरेका छन् । सञ्चारले व्यापार व्यवसाय, उद्योग कलकारखान लागयतका विभिन्न गतिविधिलाई सकारात्मक प्रभाव पारेको छ । साच्चे भन्ने हो भने अव विश्व परिवेश सहज सञ्चारको परिधि भित्र बाधिईसकेको छ । सञ्चारको क्षेत्रमा हाम्रो देशले पनि छोटो अवधिमानै उल्लेख्य प्रगति गरेको छ । यसको प्रत्यक्ष प्रभाव रामधुनी नगरपालिकामा पनि परेको देखिन्छ । रामधुनी नगरपालिका क्षेत्रकै कुरा गर्ने हो भने पनि झण्डै सबै नागरिकको हातमा मोवाईल सेट पुगेको अवस्था देखिन्छ भने इन्टरनेटको प्रयोग गर्नेहरूको संख्या दिन प्रतिदिन बढ्दो अवस्थामा रहेको देखिन्छ । रामधुनी नगरपालिकाको घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ का आधारमा यस नगर भित्र बसोबास गर्ने ९१ प्रतिशत भन्दा माथिका घरपरिवारको हात तथा गोजिमा मोवाईल पुगेको अवस्था देखिन्छ । यस नगरमा समग्र रुपमा १०९५५ प्रिपेड मोवाईल, १३७५ पोष्टपेड मोवाईल तथा ११२५ इन्टरनेट प्रयोग कर्ताहरू रहेको देखिन्छ भने न्यून संख्यामा स्काई पोष्टपेड र प्रिपेड मोवाईलको समेत प्रयोग गर्ने गरेको पाईएको छ । यसका अलावा २५१ वटा पिएसटिएन र ५० वटा ए.डी.एस.एल सेवा समेत सञ्चालनमा रहेको पाईएको छ । टेलिफोन सेवा समेतका सञ्चारका साधनको उपलब्धताको अवस्था तालिका नं. १३२ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १३२: दुर सञ्चारसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	संचार सेवाको किसिम	परिमाण	कैफियत
१	PSTN टेलिफोन लाईन	२५१	
२	ए.डी.एस.एल. सेवा	५०	
३	इन्टरनेट तथा जी.पी.आर.एस. सेवा	११२५	Wireless सेवाको Data एकिन गर्न नसकिने भएकाले
४	मोबाइल टावर जी.एस.एम.	१	

५	मोबाइल टावर स्काई	०	
६	पोस्टपेड मोबाइल	१३७५	
७	प्रिपेड मोबाइल	१०९५५	
८	स्काई पोस्टपेड मोबाइल	११२	
९	स्काई प्रिपेड मोबाइल	१४	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण तथा वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.१६.२ हुलाक सेवा:

हुलाक सेवा हाम्रो परम्परा देखि प्रचलनमा रहेका एक महत्वपूर्ण सञ्चारको साधन हो । विगतमा यसैका माध्यम बाट देश विदेश बाट चिठिपत्रको आदान प्रदान गरी सूचान प्राप्त गर्ने र पठाउने गरिन्थ्यो । पछिल्लो समय विकास भएको मोबाईल टेलिफोन तथा नेट ईन्टरनेटका कारण यसको व्यवसायिक प्रभावमा केहि ह्रास आएको भएता पनि यसलाई आधुनिक प्रविधि सँग अवद्ध गर्ने प्रकृया समेतको थालनी भएको पाईन्छ । यस नगरपालिकामा जम्मा ४ वटा हुलाक कार्यालयहरूले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । विगत देखिनै हुलाक सेवा सञ्चारको एक विश्वाशिलो साधन समेतको रुपमा स्थापित भएकोले यसको विकास र विस्तारकालागि नगरपालिकाले विशेष भुमिका निर्वाहा गर्नु पर्ने देखिएको छ । हुलाक सेवा पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण तालिका नं. १३३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं १३३: हुलाकसेवा केन्द्र

क्र.स.	विवरण	वडा नं.	कैफियत
१	इलाका हुलाक, भुम्का	१	
२	अतिरिक्त हुलाक, सिंगिया	३	
३	इलाका हुलाक, बक्लौरी	६	
४	अतिरिक्त हुलाक, डुम्राहा	८	

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण तथा वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.१७ खेल मैदान

खेल मानव स्वास्थ्य, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय पहिचान र सामाजिक विकासको एक प्रमुख पक्ष हो । अभ्र गहिरिएर भन्ने हो भने बाल विकास तथा मनोरञ्जनको एउटा महत्वपूर्ण पाटो नै हो । यसै कारणले मानव समुदायले आफ्ना बालबालिकालाई बाल्य अवस्था देखिनै विभिन्न खेलहरूको माध्यम बाट शारीरिक तथा मानसिक विकासमा सहयोग पुग्ने वातावरण तयार पार्ने गर्दछन भने यो प्रकृया क्रमिक रुपले विद्यालय हुदै व्यवसायीक खेल जगत सम्म पुग्ने गरेको छ । आज आएर कयौ देशहरू खेलकै माध्यम बाट विश्वमा आफ्नो गहिरो पहिचान बनाउन सफल भएका छन् । खेल जगत र विद्यमान पूर्वाधारको विषयको अध्ययन गर्दा यस नगरको वस्तुगत विवरण सर्वेक्षण, २०७६ मा प्राप्त विवरण बमोजिम रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र विद्यालयमा रहेका बाहेक वडा नं. ३ को पिप्रहा, वडा नं. ४ को पूर्वोत्तर र वडा नं. ९ को धुराहा गरी जम्मा ३ वटा खेल मैदान रहेका र यी सबै स्थानीय युवाहरूले स्थानीय स्तरमा मात्र प्रयोग गरिरहेका अवस्था देखिन्छ भने सामान्य रुपमा विद्यालय स्तरीय खेल मैदानहरू सम्बन्धित विद्यालयले प्रयोगमा ल्याईरहेका छन् । विद्यमान खेल मैदान सम्बन्धी विवरण तालिका नं. १३४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १३४: खेल मैदानसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	खेल मैदान किसिम र क्षेत्रफल	वडा नं.	उपयोग अवस्था
१	पिप्रहा खेलमैदान	३	स्थानीय युवाहरूले प्रयोग गर्ने गरेको
२	पूर्वोत्तर खेलमैदान	४	स्थानीय युवाहरूले प्रयोग गर्ने गरेको
३	धुराहा फिल्ड	९	स्थानीय युवाहरूले प्रयोग गर्ने गरेको

श्रोत: रामधुनी घरपरिवार सर्वेक्षण तथा वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.१८ सामुदायिक भवन, सार्वजनिक पाटी पौवा र चौताराहरू

मानव जाती एक सामाजिक प्राणी हो । मानव समुदायले आफ्नो धार्मिक तथा सामाजिक गतिविधिहरूलाई सामुहिक साभेदारीमा सञ्चालन व्यवस्थापन गर्ने गर्दछन् । मानिसहरूले यसरी गर्ने कृयाकलापहरूको व्यवस्थापनमा सहजता ल्याउन सामुदायिक स्थाल तथा भवनहरूको आवश्यकता पर्दछ । तालिम, भेला, सभा र समारोहका साथमा उत्सव र संस्कारगत कार्यहरू पनि सामुदायिक भवनमा गर्ने परिपाटिको क्रमिक विकास हुदै गर्दै गएको छ । विशेषत शहर बजारमा घरायसी स्तरमा ठाउँका अभावका कारणले समेत यसको महत्व भन्ने बढेर गएको पाईन्छ । विशेषत सामुदायिक भवनमा गरिने सभा सम्मेलन, अन्तरक्रिया, तालिम बाहेक विवाह, व्रतवन्ध, जन्मोत्सव र अन्य उत्सवगत लगायतका मुख्य संस्कारादि कार्यहरू समेत पर्ने गरेका छन् । जतिखेर सामुदायीक भवनको प्रचलन आएको थिएन त्यस बखत स्थानीय स्तरमा हुने सामाजिक भेला बैठक भने पाटी पौवा तथा चौतारामा हुने गर्दथे तर सामुदायीक भवन उपलब्ध हुने सेवा सुविधाका कारण सामुदायीक भवन निर्माण हुन नसकेका स्थान र क्षेत्र बाहेक अधिकांस पाटी पौवा तथा चौतारहरू दिन प्रतिदिन प्रयोग विहिन हुदै गएको देखिन्छ । रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र विभिन्न सामुदायिक तथा सामाजिक संघ संस्थाहरू लगायत स्थानीय सरकारको पहल र सकृयतामा क्रमिक रूपले सामुदायिक भवनहरू बनिरहेका छन् भने केहि पाटी पौवा तथा चौतारहरू समेत सामानय अस्तित्वमा रहेको देखिएको छ । यस नगरपालिका भित्रका सामुदायिक भवन तथा पाटी पौवा र चौताराहरूको विवरण तालिका नं. १३५ र १३६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१३५ : सामुदायिक भवनहरूको विवरण

क्र.स.	सामुदायिक भवनका नाम	वडा नं.	हालको उपयोग
१	आदर्श सामुदायिक भवन	५	धार्मिक, सांस्कृतिक लगायतका कार्यक्रम
२	रेडकस सामुदायिक भवन	५	तालिम र भेला तथा मिटिंग
३	महिला स्वावलम्बन सामुदायिक भवन	५	चालु हुने तयारीमा
४	कमिया पोखरी सामुदायिक भवन	२	तालिम र भेला
५	पूर्वोत्तर सामुदायिक भवन	४	तालिम र भेला
६	सिक्दार माभी सामुदायिक भवन	४	तालिम र भेला

श्रोत: रामधुनी वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

तालिका नं.१३६: सार्वजनिक पाटी, पौवा र चौतारा सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	सार्वजनिक वस्तु	स्थान	हालको उपयोग
१	शिवचोक चौतारा	१	सितल ताप्ते र आराम गर्ने कार्यमा प्रयोगमा रहेको
२	रामजानकी चौतारा	४	सितल ताप्ते र आराम गर्ने कार्यमा प्रयोगमा रहेको

३	भुम्वेश्वर	५	सितल ताप्ते र आराम गर्ने कार्यमा प्रयोगमा रहेको
४	हाटखोला सिंगिया	३	सितल ताप्ते र आराम गर्ने कार्यमा प्रयोगमा रहेको
५	शिवनगर चौतारा, ५ वटा	२	सितल ताप्ते र आराम गर्ने कार्यमा प्रयोगमा रहेको

श्रोत: रामधुनी वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.१९ प्राकृतिक प्रकोप तथा विपद व्यवस्थापन पूर्वाधार

प्राकृतिक प्रकोप मानव विकास र सभ्यता माथिको एक ठूलो प्रहाराको रूपमा लिईने गरिन्छ तर यसको मुख्य कारक समेत केहि हद सम्म मानव जातिनै भएको समेत मानिने गरिन्छ । मानव समुदायले आफ्ना असिमित ईच्छा आकांक्षा पुरा गर्ने प्रयास स्वरुप प्राकृतिक श्रोत र सधनको आवश्यकता भन्दा बढी दोहन गर्ने गरेका कारण यस प्रकारका प्रकोपहरूको सामना गरिरहनु परेको अवस्था छ । प्राकृतिक प्रकोप तथा विपद साईत हेरेर वा समय तोकेर हुने घटना तथा परिघटना होइन । नेपालमा भुकम्प, बाढी पहिरो, आगलागि, महामारी, सवारी दुर्घटना लगायतले वर्षेनी धेरै परिमाणको धन जनको क्षेती हुने गरेको छ । मानव समुदायले यस प्रकारका घटना बाट आफुलाई सुरक्षित राख्न पूर्व तयारिको आवश्यकता छ । पूर्व तयारिको माध्यम बाट यस प्रकारका विपत्ति बाट उल्लेख्य रूपमा क्षतिको न्यूनिकरण गर्न सकिन्छ । रामधुनी नगरपालिका समेत यस प्रकारका घटना परि घटना बाट मुक्त नरहेका कारण यस विषयमा अध्ययन गर्दा देहाय बमोजिमको अवस्था देखा परेको छ जस्को विवरण तालिका नं.१३७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१३७: प्रकोपबाट भएको क्षति तथा पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण

१. प्रकोपको प्रकार		
क्र.सं.	प्रकोपको किसिम	क्षति
१.१	बाढि	अन्नबाली नोक्सान गरेको
१.२	पहिरो	खासै सम्भावना नरहेको
१.३	आगजनी	घर, गोदाम, पसल
१.४	महामारी	
१.५	हावाहुरी	वालिनाली विनास
१.६	चट्यांग	
१.७	नदि कटान	५ बिगाहा
१.८	खडेरी	कृषि बाली उत्पादनमा ह्रास
१.९	शित लहर	तरकारी खेति
१.१०	भुकम्प	धन जनको क्षति
२. पूर्वाधार विकास		
क्र.सं.	पूर्वाधारको किसिम	संख्या वा मात्रा वा अवस्था
२.१	विपद ब्यावस्थापन पूर्वा तयारी योजना बनेको	छ
२.२	विपद व्यवस्थापन कोष बनेको विपद व्यवस्थापन कोष बनेको	छ
२.३	सुरक्षित स्थान तोकेको	छ
२.४	विपद व्यवस्थापन गाउँ समिति	छ
२.५	एम्बुलेन्स सञ्चालन	७

श्रोत: रामधुनी वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.२० वडा कार्यालय बाट नगरपालिका केन्द्र सम्मको दुरी

नेपालका स्थानीय तहको पछिल्लो संरचना बमोजिम स्थानीयवासीलाई स्थानीय तहले सेवा सुविधा तथा विकास निर्माण सँग सम्बन्धित कार्यहरूमा सहजता, गुणस्तरियता तथा प्रभावकारिता ल्याउन अधिकार सहित वडा कार्यालयहरूको संरचनागत व्यवस्था गरेको छ । यसै क्रममा रामधुनी नगरपालिकालाई ९ वटा वडामा विभाजन गरिएको छ । दैनिक कार्य सम्पादनमा समन्वयात्मक कार्य प्रणालिको विकासकालागि नगरपालिकाको कार्यपालिका पुग्नका लागि वा आवत जावतकालागि सहजता पुग्ने गरी यातायात सञ्जलको विकास एक अनिवार्य सर्त हो । यसै विषयमा अहिले विद्यमान रहेका यस नगरपालिकाका वडा कार्यालय बाट नगरपालिकाको कार्यपालिका कार्यालय सम्म आउन जान कति कि.मि. को दुरी पार गर्नु पर्छ यसका बारेमा सबैमा जानकारी हुन आवश्यक छ । यस बारेमा नगरपालिकाको प्रोफाइल/वस्तुगत विवरण तयारीका सिलसिलामा गरिएको अध्ययनका क्रममा वडा नं. १ को वडाकार्यालय भवन नगरपालिकाको कार्यलय भवनमानै रहेको, वडा नं. २ बाट करिव १.५ कि.मि. जति र वडा नं. ५ ले करिव ०.५ कि.मि. पर्छ भने वडा नं. ३ र ४ बाट ५ कि.मि. तथा वडा नं. ६, ७, ८ र ९ बाट ७ कि.मि. को हाराहारीमा यात्रा गर्नु पर्ने अवस्था देखिएको छ । यस सम्बन्धी विवरण तालिका नं.१३८ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं १३८: नगरपालिका कार्यालय देखि वडा केन्द्र सम्मको दुरी

वडा नं.	ग्रामिण केन्द्र रहेको स्थान	केन्द्र सम्मको दुरी (किमी)
१	भुम्का नपा कार्यालय	०.०
२	भुम्का, नपा कार्यालय	१.५
३	सिंगिया	५.०
४	सिंगिया	५.०
५	भुम्का नपा	०.५
६	बक्लौरी	७.०
७	बक्लौरी	७.०
८	डुम्राहा	७.०
९	डुम्राहा	७.०

श्रोत: रामधुनी वस्तुस्थिति सर्वेक्षण २०७६

४.२१ नेपाल सरकार तथा नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका जग्गा जमिन तथा भवनहरू

नेपाल सरकार तथा रामधुनी नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका जग्गा जमित तथा मतहतमा रहेका भवनहरूको अवस्थाका बारेमा नगर प्रोफाइल/ वस्तुगत विवरण तयारीका बखत अध्ययन गरिएको थियो । यस अध्ययन बाट नगरपालिकाको कार्यालय भवन, वडाकार्यालय भवनहरू, स्वास्थ्य कार्यालय तथा स्वास्थ्य चौकीहरूका भवन, हुलाक कार्यालयको भवन, भुम्का वधशालाको भवन, विभिन्न सामुदायिक विद्यालयका भवनहरू, आदिवासी जानजाती संग्राहलय तथा सास्कृतीक भवन, खानेपानी, प्रहरी चौकी, क्षेत्रीय कारागार, सिंचाई कार्यालय, विजवृद्धि कृषि फारम, पूर्वाञ्चल क्षेत्रीय तालिम केन्द्र, पूर्वाञ्चल क्षेत्रीय विउविजन परिक्षण प्रयोगशाला, पूर्वाञ्चल क्षेत्रीय माटो परिक्षण प्रयोग शाला, सब डिभिजन कार्यलय लगायतका कार्यालयहरू समेत रहेको १३३ बिगा १५ कठ्ठा ५ धुर जग्गा रहेको पाईएको छ । उल्लेखित जग्गा मध्ये ११ बिगा ९ कठ्ठा ५ धुन जग्गामा विभिन्न कार्यालयहरूका भवन निर्माण भई सञ्चालनमा रहेका छन भने नगरपालिकाको मुख्य कार्यालय भवन सहित केहि कार्यालय भवनहरू निर्माणधिन अवस्थामा रहेका छन् । यसरी निर्माण भई सञ्चालनमा रहेका तथा निर्माणधिन गरी कुल ६७ वटा कार्यालयहरूका भवन संरचनाहरू रहेका छन् । वडागत हिसावले अध्ययन गर्दा सबै भन्दा बढी जग्गा तथा भवनले ओगटेको जग्गा वडा नं. ५ मा रहेको देखिन्छ । यसको क्षेत्रफल १०३ बिघा १३ कठ्ठा रहेको छ भने दाश्रोमा वडा नं. ७ मा ८ बिघा २ कठ्ठा रहेको छ । अन्य वडाको तुलनामा सबै भन्दा कम

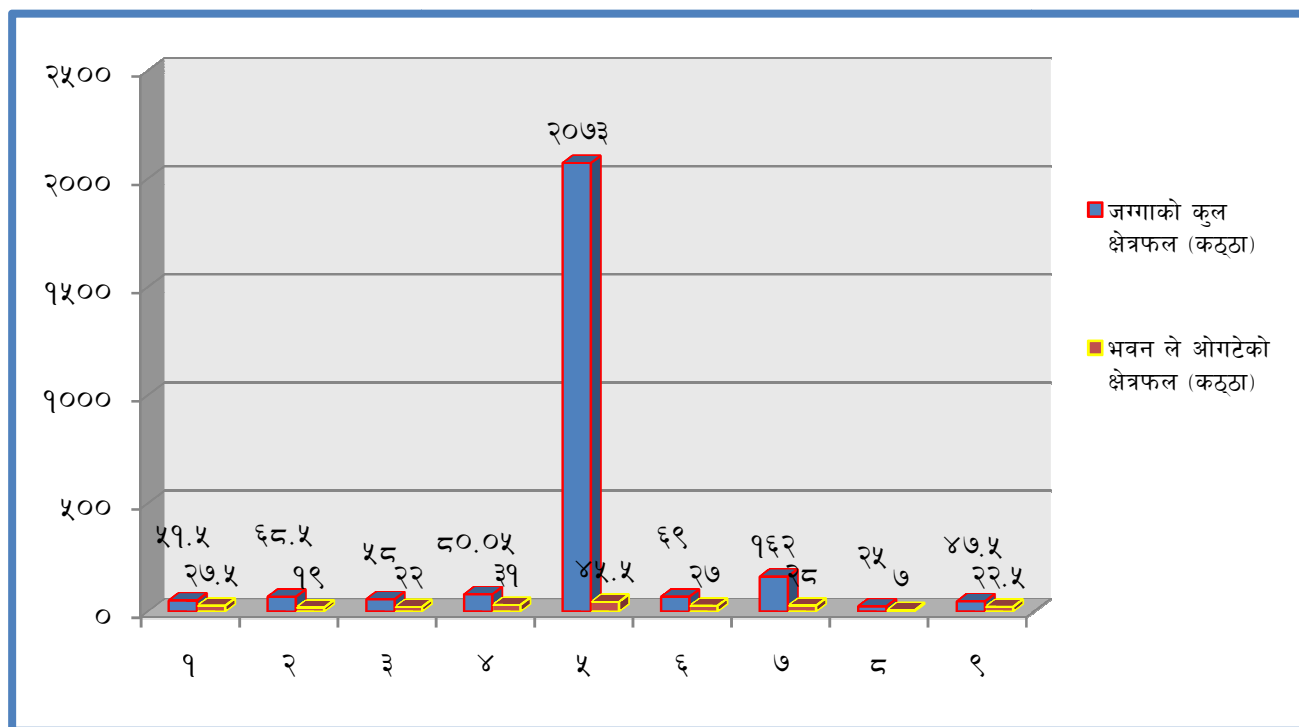
१ बिघा ५ कठ्ठा वडा नं. ८ मा रहेको छ भने भवनले ओगटेको क्षेत्रफल समेत यसै वडामा सबैभन्दा कम मात्र ७ कठ्ठा रहेको अवस्था देखिन्छ। वडा नं. ५ मा सबै भन्दा बढी जग्गा जमिन रहनुको मुख्य कारण विजबृद्धि कृषि फारमको ९० बिघा ३ कठ्ठा, पूर्वाञ्चल क्षेत्रीय तालिम केन्द्र को १० बिघा, पूर्वाञ्चल क्षेत्रीय विउविजन परिक्षण प्रयोगशालाको ५ कठ्ठा र पूर्वाञ्चल क्षेत्रीय माटो परिक्षण प्रयोग शालाको ५ कठ्ठा समेत गरी कुल १०० बिघा १३ कठ्ठा जग्गा रहेको छ। रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेको कुल जग्गा जमिन र सम्बन्धित जग्गाजमिनमा निर्मित भवन तथा भौतिक संरचनाले ओगटेको क्षेत्रफल साथै वडागत जग्गा जमिन र भवनले ओगटेको क्षेत्रको विस्तृत विवरण तालिका नं. १३९, १४० र चित्र नं. ४८ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं.१३९: नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको जग्गा र भवनको विवरण

वडा नं.	जग्गाको कुल क्षेत्रफल	भवन ले ओगटेको क्षेत्रफल
१	२-११-१०	१-७-८
२	३-८-१०	०-१९-०
३	२-१८-०	१-२-०
४	४-०-१०	१-११-०
५	१०३-१३-०	२-५-१५
६	३-९-०	१-७-०
७	८-२-०	१-८-०५
८	१-५-०	०-७-०
९	२-७-१५	१-२-१०
जम्मा	१३३-१५-५	११-९-१३.५

श्रोत: रामधुनी वस्तुस्थिति सर्वेक्षण २०७६

चित्र नं.४८ नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका जग्गा जमिन तथा भवनले ओगटेको क्षेत्रफल

तालिका नं.१४०: सरकारी जग्गा र भवनको वडागत विवरण

सरकारी जग्गा र भवनको विवरण						
वडा नं. १						
क्र.सं.	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यलयको नाम	जग्गा तथा भवने ओगटेको क्षेत्रफल		अवस्था(राम्रो, ठिकै, जीर्ण)
				जग्गा	भवन	
१.	न.पा कार्यलयको भवन	भुम्का बजार	न.पा कार्यलयको भवन	०-४-०	०-२-३	ठिकै
२.	स्वास्थ्य कार्यालयको भवन	भुम्का बजार	स्वास्थ्य कार्यालयको भवन	०-१-०	०-०-१५	ठिकै
३	हुलाक कार्यालयको भवन	भुम्का बजार	हुलाक कार्यालयको भवन	०-०-१०	०-०-१०	ठिकै
४	भुम्का बधशालाको भवन	भुम्का बजार	भुम्का बधशालाको भवन	०-३-०	०-१-०	ठिकै
५	भा.सि.मा.वि.	शिनुवारी	भा.सि.मा.वि.	१-१०-०	०-१५-०	ठिकै
६	सरस्वती आधारभुत विद्यालय	सैनीमैनी	सरस्वती आधारभुत विद्यालय	०-६-०	०-५-०	ठिकै
७	जनसेवा आधारभुत विद्यालय	डुमरिया	जनसेवा आधारभुत विद्यालय	०-५-०	०-३-०	ठिकै
जम्मा				२-११-१०	१-७-६	
वडा नं. २						
१.	वडा कार्यलय भवन	सितपुर	वडा कार्यलय	०-३-०	०-१-०	निर्माणधिन
२.	सिबनगर मा. वि.	सिबनगर	विधालय	०-१५-०	०-५-०	राम्रो
३	रामजानकी प्रा.वि.	कमैनियाटोल	विधालय	०-६-०	०-३-०	राम्रो
४	शंकर प्रा.वि.	कुम्याही	विधालय	०-१५-०	०-३-०	राम्रो
५	राजेशरी प्रा.वि.	धमौरी	विधालय	०-५-०	०-२-०	राम्रो
६	नुरि स्लामिक प्रा.वि.	तितिरवन	विधालय	०-२-०	०-०-१५	ठिकै
६	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	सितपुर	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	०-२-०	०-०-१५	ठिकै
७	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	कुम्याही	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	०-०-१०	०-०-१०	राम्रो
८	आदिवासी जानजाती संग्राहलय तथा सास्कृतीक भवन	शिबनगर आदर्श टोल	संग्राहलय तथा सास्कृतीक भवन	०-१०-०	०-३-०	निर्माणधिन
जम्मा				३-६-१०	०-१९-०	
वडा नं. ३						
१.	वडा कार्यलय र स्वास्थ्य चौकी भवन	सिंगिया	वडा कार्यलय र स्वास्थ्य चौकी	०-३-०	०-२-०	राम्रो

२.	श्री जनता मा. वी.सिंगिया	हाटखोला	विधालय	१-०-०	०-१०-०	राम्रो
३	रामधुनी न.पा. कवड हल	पिप्राहा	रामधुनी न.पा. कवड हल	०-५-०	०-२-०	राम्रो
४	सिंगिया खानेपानी	सिंगिया	बन्दै गरेको	०-५-०	०-१-०	राम्रो
५	पिप्राहा खानेपानी	पिप्राहा	खानेपानी	०-१०-०	०-२-०	राम्रो
६	जनजागृती आधारभुत विद्यालय	पिप्राही	विधालय	०-५-०	०-१-०	राम्रो
७	नपा मुख्य कार्यालय भवन	सिंगिया	न.पा कार्यलयको भवन	०-१०-०	०-४-०	निर्माणधिन
जम्मा				२-१८-०	१-२-०	
वडा नं. ४						
१.	स्वास्थ्य केन्द्र भवन	लालपूर	स्वास्थ्य केन्द्र भवन	०-३-०	०-१-०	निर्माणधिन
२.	वडा कार्यलय भवन	लालपूर	वडा कार्यलय	०-२-०	०-१-०	निर्माणधिन
३	रामधुनि मा.वि.	लालपूर	विधालय	२-०-०	१-०-०	राम्रो
४	भगवती आधारभूत विद्यालय	मानपूर	विधालय	१-५-०	०-५-०	राम्रो
५	रामजानकी आधारभूत विद्यालय	ईकाही	विधालय	०-४-०	०-१-५	राम्रो
६	वि.पि सरस्वती आधाभूत	रामपूरा	विधालय	०-४-०	०-१-५	राम्रो
७	वडा प्रहरी कार्यालय भवन	लालपूर	वडा प्रहरी कार्यालय भवन	०-२-०	०-१-०	निर्माणधिन
८	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	लालपूर	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	०-०-१०	०-०-१०	राम्रो
जम्मा				४-०-१०	१-११-०	
वडा नं. ५						
१.	वडा कार्यलय भवन	भुम्का	वडा कार्यलय	०-२-०	०-१-०	राम्रो
२.	क्षेत्रिय कारागार	चाईनिज क्याम्प	क्षेत्रिय कारागार	१-१२-०	०-१५-०	राम्रो
३	सिचाई कार्यलय	भुम्का	सिचाई कार्यलय	१-०३-०	०-७-०	राम्रो
४	विजवृद्धि कृषि फारम	भुम्का	कृषि फारम	१०-३-०	०-३-०	राम्रो
५	पुर्वाञ्चल क्षेत्रीय तालिम केन्द्र	भुम्का	तालिम केन्द्र	१०-०-०	०-१५-५	राम्रो
६	पुर्वाञ्चल क्षेत्रीय बिउविजन परिक्षण प्रयोग शाला	भुम्का	पुर्वाञ्चल क्षेत्रीय बिउविजन परिक्षण प्रयोग शाला	०-५-०	०-१-५	राम्रो
७	पुर्वाञ्चल क्षेत्रीय माटो परिक्षण प्रयोग शाला	भुम्का	पुर्वाञ्चल क्षेत्रीय माटो परिक्षण प्रयोग शाला	०-५-०	०-१-५	राम्रो
८	आदर्श विधालय	रेडकशमार्ग इन्द्रेणी टोल	आदर्श विधालय	०-१-०	०-१-०	निर्माणधिन
९	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	भुम्का	हसनपुर	०-१-०	०-१-०	निर्माणधिन
जम्मा				१०३-१३-०	२-५-१५	

वडा नं. ६						
१.	वडा कार्यलय	बकलौरी	वडा कार्यलय	०-२-०	०-१-०	ठिकै
२.	इलाका हुलाक	बकलौरी	इलाका हुलाक	०-१-०	०-०-१०	ठिकै
३.	पशु उप सेवा केन्द्र	बकलौरी	पशु उप सेवा केन्द्र	०-१-०	०-०-१०	ठिकै
४.	स्वास्थ्य चौकी	बकलौरी	स्वास्थ्य चौकी	०-१२-०	०-३-०	राम्रो
५.	आदर्श मा. वि.	बकलौरी	विधालय	१-०-०	०-१०-०	राम्रो
६.	सरस्वती आ. वि.	मैति	विधालय	०-५-०	०-२-०	राम्रो
७.	तेह्र बाल बालिका	बहत्तर विद्या	विधालय	०-५-०	०-२-०	राम्रो
८.	जन. नी मा. वि.	जमुवा	विधालय	०-८-०	०-२-०	ठिकै
९.	पंचायत आ. वि.	ईचोल	विधालय	०-१५-०	०-६-०	ठिकै
जम्मा				३-९-०	१-७-०	
वडा नं. ७						
१.	पंचायत मा.वि.	कुमरखत	विधालय	०-१५-०	०-५-०	ठिकै
२.	पंचायत मा.वि.	६४ वि.	विधालय	४-१९-०	०-१५-०	राम्रो
३.	पंचायत आधारभूत विधालय	पंचायन	विधालय	१-०-०	०-३-०	ठिकै
४.	मदरसा	बकलौरी पुरानो बजार	मदरसा	१-०-०	०-१-०	राम्रो
५.	सब डिभिजन कार्यलय	क्वाटर टोल	वन कार्यलय	०-१-०	०-१-०	राम्रो
६.	गाउँघर क्लिनिक तथा वादय खोपकेन्द्र	कुमरखत	निर्माणधिन	०-१-०	०-०-०५	राम्रो
७.	वडा कार्यालय भवन	विष्टडाडा	वडा कार्यालय भवन	०-३-०	०-२-०	निर्माणधिन
८.	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	कुमरखत	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	०-३-०	०-१-०	निर्माणधिन
जम्मा				८-२-०	१-८-०५	
वडा नं. ८						
१.	वडा कार्यलय भवन तथा सुचना केन्द्र	डुम्राहा	वडा कार्यलय भवन तथा सुचना केन्द्र	०-३-०	०-२-०	राम्रो
२.	स्वास्थ्य चौकी	डुम्राहा	स्वास्थ्य चौकी	०-२-०	०-१-५	ठिकै
३.	खानेपानी	डुम्राहा	बन्दै गरेको	०-५-०	०-१-५	निर्माणधिन
५.	सैहरा आधारभुत विद्यालय	१६ नम्बर भौरा	विधालय	०-५-०	०-२-५	राम्रो
६.	ठुलेमोहर आधारभुत विद्यालय		विधालय	०-५-०	०-२-५	राम्रो
जम्मा				१-५-०	०-७-०	
वडा नं. ९						
१.	वडा कार्यलय भवन	मभैया	वडा कार्यलय	०-२-५	०-१-५	राम्रो

२.	चन्द्रकमल मा.वि.	मचैया	विधालय	१-२-५	०-१०-५	राम्रो
३	सनिचरे मा. वि.	डुम्राहा	विधालय	१-१-५	०-१०-०	राम्रो
५	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	मचैया	बन्दै गरेको	०-२-०	०-१-०	निर्माणधिन
जम्मा				२-७-१५	१-२-१०	
कुल जम्मा				१३३-१५-५	११-९-१३.५	

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.२१.१ नगरपालिकाको मुख्य कार्यालय भवन तथा वडाकार्यालयहरू भवन सहित जग्गा जमिनको अवस्था

नगरपालिकाको वर्तमान कार्यालय भवन ४ कठ्ठा क्षेत्रफल मध्ये २ कठ्ठा ३ धुर जग्गामा बनेको छ । वर्तमान कार्यालय भवन सेवा प्रवाहको हिसावले साघुरो भएका कारण वडा नं. ३ को सिंगियामा १० कठ्ठा क्षेत्रफल मध्ये ४ कठ्ठा क्षेत्रफलमा निर्माणधिन अवस्थामा रहेको छ । नगरपालिकाको मुख्य कार्यालय भवन बाहेक ९ वटा वडालागि आवश्यक ९ वटा कार्यालय भवन मध्ये वडा नं १ कालागि आफ्नै कार्यालय भवन रहेको छैन भने वडा नं. २, ४ र ७ गरी ३ वटा वडाको कार्यालय भवन निर्माणधिन अवस्था रहेका छन् । वडा नं. ३ को कार्यालय भवन संगै स्वास्थ्य चौकी समेत रहेका तथा वडा नं. ६ को कार्यालय भवन सामान्य अवस्थामा रहेका कारण यसको स्तरोन्नतीको अवस्यकाता रहेको छ भने अन्य वडाका वडाकार्यालय भवन राम्रो अवस्थामा रहेका पाईएको छ । नगरपालिकाको मुख्य तथा वडाकार्यालय भवनहरूको अवस्था समेतको विवरण तालिका नं. १४१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१४१: नगरपालिकाको मुख्य तथा वडाकार्यालय भवनहरूको विवरण

क्र.सं.	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	जग्गा तथा भवने ओगटेको क्षेत्रफल		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जीर्ण)
				जग्गा	जग्गा	
१	न.पा कार्यालयको भवन	भुम्का बजार	न.पा कार्यालयको भवन	०-४-०	०-२-३	ठिकै
२	वडा २ को कार्यालय भवन	सितपुर	वडा कार्यालय	०-३-०	०-१-०	निर्माणधिन
३	वडा ३ को कार्यालय र स्वास्थ्य चौकी भवन	सिंगिया	वडा कार्यालय र स्वास्थ्य चौकी	०-३-०	०-२-०	राम्रो
४	वडा नं. ३ मा नपा मुख्य कार्यालय भवन	सिंगिया	न.पा कार्यालयको भवन	०-१०-०	०-४-०	निर्माणधिन
५	वडा नं. ४ कार्यालय भवन	लालपूर	वडा कार्यालय	०-२-०	०-१-०	जिर्माणधिन
६	वडा ५ को कार्यालय भवन	भुम्का	वडा कार्यालय	०-२-०	०-१-०	राम्रो
७	वडा नं. ६ कार्यालय	बक्लौरी	वडा कार्यालय	०-२-०	०-१-०	ठिकै
८	वडा ७ को कार्यालय भवन	विष्टडाडा	वडा कार्यालय भवन	०-३-०	०-२-०	निर्माणधिन
९	वडा कार्यालय भवन तथा सुचना केन्द्र	डुम्राहा	वडा कार्यालय भवन तथा सुचना केन्द्र	०-३-०	०-२-०	राम्रो
१०	वडा कार्यालय भवन	मभैया	वडा कार्यालय	०-२-५	०-१-५	राम्रो
जम्मा				१-१४-५	०-१७-८	

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.२१.२ सहरी स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थ्य चौकी

स्वास्थ्य पूर्वाधार मानव जीवन रक्षाको एक महत्वपूर्ण अवस्था हो । हाम्रो जस्तो सामाजिक, आर्थिक र भौतिक अवस्थाका स्थान, क्षेत्र र मुलुकमा मानव जीवनको स्वास्थ्य रक्षाका पूर्वाधारहरू कमजोर अवस्थामा रहेका पाईन्छन् । तथापि रामधुनी नगरपालिकामा शहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरूको सबै सेवा सुविधाको हिसावले सक्षम र सुदृढ बनाउन नसकिएको भएता पनि सबै वडाहरूमा कुनै न कुनै रूपले स्वास्थ्य उपचार र परिक्षण केन्द्रहरू सञ्चालनमा पाउनु सुखद पक्ष रहेको छ । यस नगर भित्र सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य कार्यालय वा केन्द्रहरूको नाममा १ विघा ११ कठ्ठा जग्गा रहेको पाईएको छ भने यस जग्गामा १२ कठ्ठा १५.५ धुरमा कार्यालय लगायतका भौतिक संरचना निर्माण भएका छन् । भौतिक संरचनाहरू मध्ये वडा नं. ४ को स्वास्थ्य केन्द्र भवन, वडा नं. ५, ७ र ९ को आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवनहरू निर्माणाधिन अवस्थामा रहेका छन् भने वडा नं. १ को स्वास्थ्य कार्यालयको भवन, वडा नं. २ को आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन तथा वडा नं. ८ को स्वास्थ्य चौकी स्तरोन्नतीको पर्खाइमा रहेको पाईएको छ भने बाँँक वडाका स्वास्थ्य केन्द्रहरूको अवस्था राम्रो पाईएको छ । स्वास्थ्य संस्थाहरू सँग रहेको जग्गा जमिन र सम्बन्धित जग्गाहरूमा निर्मित भौतिक संरचनाले ओगटेको जमिनको क्षेत्रफल सम्बन्धी बिस्त्रित विवरण तालिका नं.१४२ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १४२ : स्वास्थ्य केन्द्रहरू सँगरहेको जग्गाजमिन र भौतिक संरचनाले ओगटेको जमिनको विवरण

वडा नं.	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यलयको नाम	जग्गा तथा भवने ओगटेको क्षेत्रफल		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जीर्ण)
				जग्गा	भवन	
१	स्वास्थ्य कार्यालयको भवन	भुम्का बजार	स्वास्थ्य कार्यालयको भवन	०-१-०	०-०-१५	ठिकै
२	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	सितपुर	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	०-२-०	०-०-१५	ठिकै
	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	कुम्याही	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	०-०-१०	०-०-१०	राम्रो
३	वडा कार्यलय र स्वास्थ्य चौकी भवन	सिंगिया	वडा कार्यलय र स्वास्थ्य चौकी	०-३-०	०-२-०	राम्रो
४	स्वास्थ्य केन्द्र भवन	लालपूर	स्वास्थ्य केन्द्र भवन	०-३-०	०-१-०	निर्माणधिन
	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	लालपूर	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	०-०-१०	०-०-१०	राम्रो
५	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	भुम्का	हसनपुर	०-१-०	०-१-०	निर्माणधिन
६	स्वास्थ्य चौकी	बकलौरी	स्वास्थ्य चौकी	०-१२-०	०-३-०	राम्रो
७	गाउँघर क्लिनिक तथा वादय खोपकेन्द्र	कुमरखत	निर्माणधिन	०-१-०	०-०-०५	राम्रो
	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	कुमरखत	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	०-३-०	०-१-०	निर्माणधिन
८	स्वास्थ्य चौकी	डुम्राहा	स्वास्थ्य चौकी	०-२-०	०-१-५	ठिकै
९	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन	मर्चैया	बन्दै गरेको	०-२-०	०-१-०	निर्माणधिन
जम्मा				१-११-०	०-१२-१५.५	

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका बस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

४.२२ नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सामुदायिक तथा सार्वजनिक जग्गा र भवनहरू

बिगत लामो समयबाटै रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र विभिन्न सामुदायिक तथा सार्वजनिक संघ संस्थाहरू कृयाशिल रहेका छन् । सामाजिक संघ संस्थाहरूको सार्थक र दिगो कृयाशिलता सामाजिक विकासको एक अनिवार्य प्रकृया र अधार

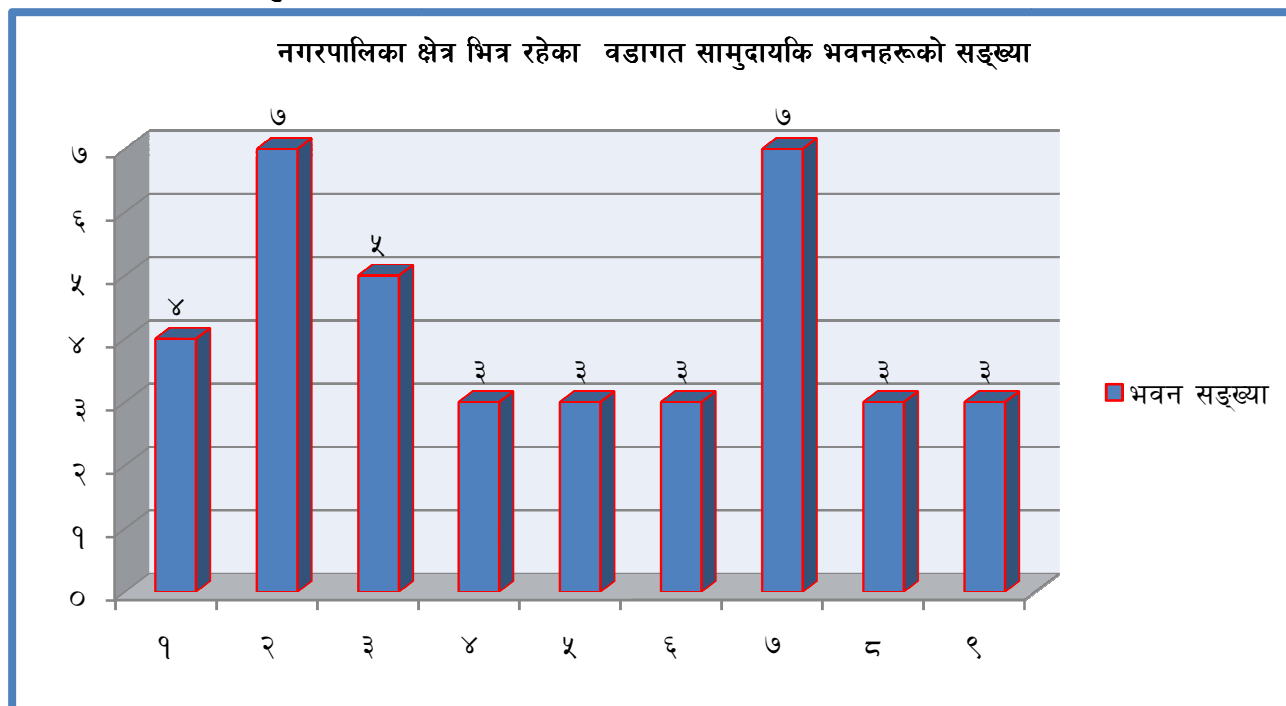
हो । यस नगर भित्र सञ्चालनमा रहेका सामाजिक संघ संस्थाहरूमा जेष्ठ नागरिक, पिछडा वर्ग, जेसिज, बालविकास केन्द्र, विभिन्न मन्दिरहरू, रेडकस, सिचाई आयोजना, गाउँघर क्लिनिक, ब्याडमिन्टन कवर्ड हल, नागरिक सचेतना केन्द्र, साईराम सामुदायिक संस्था, आदिवासी जनजाती सामुदायिक संस्था, महिला विकास, उद्योग बाणिज्य संघ समेत गरी कुल ३८ वटा सामुदायिक संघ संस्थाहरू सँग कुल ७ बिघा ५ कठ्ठा जग्गा जमिन रहेको अवस्था छ भने कुल २ बिघा ५ कठ्ठा १५ धुर जग्गामा करिव ३८ वटा सामुदायिक तथा संस्थागत भौतिक पूर्वाधारहरू समेत निर्माण गरी कृयाशिल रहेको पाईएको छ । उल्लेखित विवरणको विस्तृत वडागत उपस्थितिको अवस्था समेत तालिका नं. १४३, १४४ र चित्र नं. ४९ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १४३: नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सामुदायिक तथा सार्वजनिक जग्गा र भवनको विवरण

वडा नं.	जग्गाको कुल क्षेत्रफल	भवन ले ओगटेको क्षेत्रफल	भवन सङ्ख्या
१	०-४-५	०-४-५	४
२	०-१०-१०	०-४-५	७
३	०-९-१५	०-३-१०	५
४	०-८-०	०-४-०	३
५	०-५-१५	०-५-०	३
६	०-४-१५	०-२-०	३
७	४-०-०	०-१९-०	७
८	०-१६-०	०-१-१५	३
९	०-७-०	०-२-०	३
जम्मा	७-६-०	२-५-१५	३८

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ४९ : वडागत सामुदायिक भवनहरूको विवरण

तालिका नं.१४४: नगर भित्र रहेका सामुदायिक तथा सार्वजनिक जग्गा र भवन सम्बन्धी विवरण

सामुदायिक तथा सार्वजनिक जग्गा र भवनको विवरण						
वडा नं. १						
क्र.सं.	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भईरहेको छ	क्षेत्रफल		अवस्था(राम्रो, ठिकै, जीर्ण)
				जग्गाको कुल क्षेत्रफल	भवन ले ओगटेको क्षेत्रफल	
१.	जेष्ठ नागरिक सामुदायिक भवन	भुम्का बजार	जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र र तालिम गोष्ठी सभा हल	०-१-५	०-१-५	ठिकै
२.	पिछडा वर्ग सामुदायिक भवन	भुम्का बजार	समितिको कार्यालय र तालिम गोष्ठी सभा हल	०-१-०	०-१-०	ठिकै
३	जेसिज सामुदायिक भवन	भुम्का बजार	समितिको कार्यालय र तालिम गोष्ठी सभा हल	०-१-०	०-१-०	निर्माणाधिन
४	नेवा: पुच सामुदायिक भवन	भुम्का बजार	समितिको कार्यालय र तालिम गोष्ठी सभा हल	०-१-०	०-१-०	निर्माणाधिन
जम्मा				०-४-५	०-४-५	
वडा नं. २						
१.	शिव शंकर बालविकाश केन्द्र	मोचिटोल	बालविकाश	०-०-१०	०-०-१०	राम्रो
२.	शिव मन्दिर	मोचिटोल	पूजा पाठ	०-०-१५	०-०-१५	ठिकै
३	रामजानकी मन्दिर	शिवनगर चौ. टोल	पूजा पाठ	०-५-५	०-१-१५	राम्रो
४	सामुदायिक भवन	शिवनगर	सार्वजनिक काम	०-२-०	०-०-१५	ठिकै
५	रेडक्रस भवन	मुन्निबाबा घमौरा	सार्वजनिक काम	०-०-१०	०-०-१०	ठिकै
६	नवज्योति बालविकाश केन्द्र	कमैनिया मुँहरि टोल	बालविकाश	०-०-१०	०-०-१०	ठिकै
७	सुनसरी मोरङ सिचाई आयोजना	धमौरा	सिचाई आयोजना	०-१-०	०-०-१०	ठिकै
जम्मा				०-१०-१०	०-४-५	
वडा नं. ३						
१.	गाउघर क्लिनिक	पिप्राहा	स्वास्थ्य सम्बन्धि	०-१-०	०-०-५	राम्रो
२.	ब्याडमिन्टन कवर्ड हल	हाटखोला	खेलकुद	०-१-०	०-०-५	राम्रो
३	नागरिक सचेतना केन्द्र भवन	पिप्राहा मुसहरी टोल	सार्वजनिक काम	०-५-५	०-१-१५	राम्रो
४	साईराम सामुदायिक भवन	सिंगिया	सार्वजनिक काम	०-२-०	०-०-१५	निर्माणाधिन

५	आदिवासी जनजाती सामुदायिक भवन	सिंगिया	सार्वजनिक काम	०-०-१०	०-०-१०	निर्माणाधिन
जम्मा				०-९-१५	०-३-१०	
वडा नं. ४						
१.	सिक्दार माझी सा. भवन	माफिटोल	सार्वजनिक काम	०-२-०	०-१-५	राम्रो
२.	रामधुनि सामुदायिक भवन	मानपूर	सार्वजनिक काम	०-५-०	०-२-५	ठिकै
३	लालपुर दुधदहि उत्पादन सामुदायिक भवन	लालपूर	सार्वजनिक काम	०-१-०	०-०-१०	ठिकै
जम्मा				०-८-०	०-४-०	
वडा नं. ५						
१.	महिला सामुदायिक भवन	ईन्देणी टोल रेडकश मार्ग	सार्वजनिक काम	०-१-०	०-१-०	राम्रो
२.	रेडकश सामुदायिक भवन	ईन्देणी टोल रेडकश मार्ग	सार्वजनिक काम	०-१-५	०-१-०	ठिकै
३	उद्योग बाणिज्य संघ सामुदायिक भवन	भुम्का बजार	सार्वजनिक काम	०-२-०	०-१-१०	ठिकै
३	डाकिनथान मन्दिर सामुदायिक भवन	बनिगाउँ	सार्वजनिक काम	०-१-१०	०-१-१०	ठिकै
जम्मा				०-५-१५	०-५-०	
वडा नं. ६						
१.	संकरवेलि सा. भवन	बहत्तर विघा	वनसम्बन्धि	०-२-०	०-०-१५	राम्रो
२	अन्नपूर्ण सहकारि स. भवन	बक्लौरी	सार्वजनिक काम	०-०-१५	०-०-१०	राम्रो
३	बक्लौरी सामुदायिक भवन	बक्लौरी	बन्दैगरेको	०-२-०	०-०-१५	निर्माणाधिन
जम्मा				०-४-१५	०-२-०	
वडा नं. ७						
१.	कुमरखत सा. भवन	क्वाटर टोल	वन कार्यलय	०-१२-०	०-३-०	राम्रो
२	पंचायत सा. भवन	सिरान टोल	वन कार्यलय	०-१५-०	०-४-०	राम्रो
३	सुनसरी सा. भवन	रकमासिद्धि डाडा	वन कार्यलय	०-१७-०	०-४-०	राम्रो
४	कुमरखत खानेपानी	क्वाटर टोल	पानिट्यांकी	०-१०-०	०-२-०	राम्रो
५	पंचायन खानेपानी	सिरान टोल	पानिट्यांकी	०-१२-०	०-२-०	राम्रो
६	बक्लौरी खानेपानी	६४ बि.	पानिट्यांकी	०-१२-०	०-२-०	राम्रो
७	कटघरा खानेपानी	कटघरा	निर्माणाधिन	०-२-०	०-२-०	राम्रो
जम्मा				४-०-०	०-१९-०	

वडा नं. ८						
१.	तिनकुने सा. भवन	तिनकुने	सामुदायिक	०-१-०	०-०-१०	निर्माणाधिन
२	सहकारी सा. भवन	डुम्राहा	सामुदायिक	०-१०-०	०-०-०५	निर्माणाधिन
३	रेडक्स भवन	पौडेल चौक	रेडक्स भवन	०-५-०	०-१-०	ठिकै
जम्मा				०-१६-०	०-१-१५	
वडा नं. ९						
१	नमुना बाल बि. केन्द्र	छप्की	सार्वजनिक काम	०-५-०	०-१-०	ठिकै
२	गुरास बाल बि. केन्द्र	मर्चैया	सार्वजनिक काम	०-१-०	०-०-१०	ठिकै
३	शनिश्चरे सामुदायिक भवन	डुम्राहा	सार्वजनिक काम	०-१-०	०-०-१०	ठिकै
जम्मा				०-७-०	०-२-०	
कुल जम्मा				७-६-०	२-५-१५	

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका वस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

खण्ड ५ (पाँच)
बिकास निर्माण र सेवा प्रवाह र सुरक्षा सँग सम्बन्धित
साभेदार संस्था तथा निकाहरू

वर्तमान आधुनिक दुनियामा हाम्रा आवश्यकताका स्वरूप र प्रकारहरूमा ठूलो फेरबदल आएको अवस्था छ । आवश्यकताका स्वरूप र प्रकार बमोजिमको बिकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा अब कुनै एक व्यक्ति, संस्था वा समुहमा मात्र निर्भर रहन सक्ने अवस्था छैन । अझ त्यसमा पनि स्थानीय बिकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा स्थानीयवासीको सार्थक सहभागिता र साभेदारी आजको प्रमुख आवश्यकता भित्र पर्दछ । तसर्थ यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र लामो समय देखि वर्तमान अवस्था सम्म आईपुग्दा यस नगरको दिगो बिकास र सेवा प्रवाहमा साभेदारीता गर्ने उद्देश्यका साथ स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रि संघ संस्थाहरूको संयुक्त प्रयासलाई यस नगरपालिकाले उच्च महत्वका साथ अघि बढाईरहेका अवस्था छ ।

५.१ टोल बिकास संस्थाहरू

यूएनडिपिको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयागमा तत्कालिन नेपाल सरकारले भण्डै २० वर्ष अघि नेपालका केहि नगरपालिकाहरू गाउँ र नगरको अन्तरसम्बन्ध स्थापित गर्ने गराउने प्रयास स्वरूप गाउँनगर साभेदारी कार्यक्रम कार्यान्वयनमा आयो । यहि कार्यक्रम अन्तरगत विभिन्न प्रकारका स्थानीय सिप बिकास, बिकास निर्माण र सेवा प्रवाहका कार्यमा एक घर एक सदस्यको अवधारण बमोजिम टोल बिकास संस्थाहरू गठन गरेर कार्यान्वयन ल्याईयो । यसरी सामुदायिक संगठनको रुपमा गठन गरिएका टोल बिकास संस्थाहरूले सम्पादन गरेका स्थानीय बिकास निर्माण र सेवा प्रवाहका कार्यहरूको सफलता स्वरूप यूएनडिपिको उक्त कार्यक्रम फेजआउट भए पनि स्थानीय टोल बिकास संस्थाहरूको अपरिहार्यता भने भन दरिलो हुँदै गएका कारण त्यति खेर गाउँनगर साभेदारी कार्यक्रम सञ्चालन नभएका स्थानीय तहमा समेत यसले मुर्त रुप लिन सकेको पाईन्छ । वर्तमान अवस्थामा आएर सम्बन्धित टोल बिकास संस्थाहरूलाईनै स्थानीय उपभोक्ता समितिको समेत जिम्मेवारी दिने कार्यले धेरै स्थानीय तहमा गति लिएको छ । वर्तमान अवस्थामा रामधुनी नगरपालिकाका ९ वटा वडा मध्ये क्रमस वडा नं. १ देखि ५ सम्मका वडाहरू टोल बिकास संस्थाहरू गठन भई सञ्चालनमा आएका छन भने वडा नं. ६ देखि ९ सम्म टोलबिकास संस्था गठन हुन सकेका छैनन् । टोल बिकास संस्थाको वर्तमान अवस्थाका बारेमा प्रोफाइल निर्माणका बखत गरिएको अध्ययनका क्रममा वडा नं. १ मा २५ वटा, वडा नं. २ मा २२ वटा वडा नं. ३ मा ३१ वटा, वडा नं. ४ मा १९ वटा, वडा नं. ५ मा १९ वटा गरी कुल ११६ वटा टोल बिकास संस्थाहरू सकृयता पूर्वक नगरपालिकाको बिकास निर्माण र सेवा प्रवाहका कार्यमा कृयाशिल रहेको अवस्था देखिएको छ । तसर्थ आगामि दिनमा टोल बिकास संस्था गठन हुन नसकेका नगरपालिकाका अन्य वडामा टोल बिकास संस्था गठन साथै समग्रमा टोल बिकास संस्था गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि समेत निर्माण गरी व्यवस्थित रुपमा परिचालन गर्न सके नगरपालिकाको बिकास निर्माणमा थप गति प्राप्त गर्न सकिने अवस्था देखिएको छ । टोल बिकास संस्थाहरूको वडागत संख्यात्मक विवरण तालिका नं.१४५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१४५: टोल बिकास संस्थाहरूको वडागत नामावली

क्र.स.	टोल बिकासको नाम	ठेगाना	अध्यक्ष	फोन नं	कैफियत
१	वडा नं. १				
१.१	परिचय टोल बिकास संस्था		राजु साह	९८४२०३६७४९	
१.२	शिव मन्दिर टोल बिकास		दिप ना. चौधरी	९८४२०३७०५०	
१.३	जुराई धामीटोल बिकास		अमित चौधरी	९८४२०३५९४६	
१.४	सरस्वतीटोल बिकास संस्था		सत्य ना. चौधरी	९८१७३५४४३७	
१.५	मोहनपुरटोल बिकास संस्था		विरेन सरदार	९८०४३१७९४८	
१.६	रामजानकी टोल बिकास संस्था			९८०७०८६४९५	सुखारी

१.७	सिंगापुरटोल विकास संस्था		दिप ना. सरदार	१८०४३५२२०२	
१.८	सिनुवारीटोल विकास संस्था		मुनेशर चौधरी	१८१०४०१४१०	
१.९	दुर्गा मन्दिरटोल विकास		चन्द्रकला चौधरी	१८४२८३७१४३	
१.१०	शिव चौकटोल विकास संस्था		एकनाथ निरौला	१८०५३९२९९७	
१.११	प्रशान्तटोल विकास संस्था		वालकृष्ण हुंगाना	१८४२५०२०२४	
१.१२	एकताटोल विकास संस्था		लोक ब. खड्का	१८६२१५६१३४	
१.१३	मिठु चौकटोल विकास संस्था		भवनारायण चौधरी	१८०४३५६००२	
१.१४	जव्दीटोल विकास संस्था		उमा थरुनी	१८११३७५५७३	
१.१५	लालीगुरास टोल विकास		विमला देवी चौधरी		
१.१६	आदर्शटोल विकास संस्था		गोविन्द खड्का	१८०७३९५५०३	
१.१७	ओम शान्ति टोल विकास		ठम बहादुर चौहान	१८४२०५८९०१	
१.१८	हाटखोलाटोल विकास संस्था		उमा कोइराला	१८०४३५८६७८	
१.१९	मिलन टोल विकास संस्था		अरुण चौधरी	१८४२०५६५००	सान्ता
१.२०	नयाटोल भादगाउ टोल वि.		घुरण लाल चौधरी	१८२४३२१४५९	
१.२१	पुरानो भादगाउ टोल विकास		महि ना. चौधरी	१८०७३६०१९९	
१.२२	उज्वल शान्ति टोल विकास		मान बहादुर वि.क	१८१७३५८१५०	पुनम
१.२३	नव ज्योतिटोल विकास संस्था		तेज बहादुर राई	१८४२३३४०४८	
१.२४	टावर टोल विकास संस्था		राजेन्द्र वि.क.	१८४२०५७६६३	
१.२५	सूर्यदय टोल विकास संस्था		प्रकास कुमार वि.क.	१८०३७६९०७६	
२	बडा नं. २				
२.१	बिचला टोल विकास संस्था		हरीशंकरचौधरी	१८४२१५००७६	
२.२	करमैनिया टोल विकास संस्था				
२.३	मोचि टोल विकास संस्था				
२.४	तित्रिवन टोल विकास संस्था				
२.५	सृजना टोल विकास संस्था				
२.६	इस्लामी टोल विकास संस्था		मो. रहमान		
२.७	कामतटोल विकास संस्था		ललिताकुमारी चौधरी	१८११३६०८२५	
२.८	शिव शक्ति टोल विकास संस्था				
२.९	प्रतिभा टोल विकास संस्था				
२.१०	फुलवारिया टोल विकास संस्था		दुलाइ चौधरी		
२.११	महालक्ष्मी टोल विकास संस्था		आशा चौधरी		
२.१२	शिव आदर्श टोल विकास संस्था		टीकारामचौधरी	१८४२०३७४१७	
२.१३	बनदेवी टोल विकास		महन लाल चौधरी	१८४२४६२१५५	
२.१४	शिव मन्दिर टोल विकास		कानुन चौधरी	१८१२३१७२९३	
२.१५	प्रगति टोल विकास		रुद्र प्रसाद गुरागाई	१८४२२६२९५०	

२.१६	स्वाभिमानी टोल विकास		पुष्प ओझा	९८४२१२४७२५	
२.१७	मनी बाबा टोल विकास		विशणु लाल चौधरी	९८००९७५२८९	
२.१८	शिव टोल विकास		शंकर देवी चौधरी	९८०४३२५९८७	
२.१९	पर्व टोल विकास		राज कुमार चौधरी	९८४२०६५७०७	
२.२०	मिल टोल विकास		प्रल्हाद कट्टेल	९८४२१०२७०२	
२.२१	राजेश्वरी टोल विकास		विशणु चौधरी	९८११०७२०४५	
२.२२	साधुनी टोल विकास		नवराज दाहाल	९८४२०८२७६८	
३	वडा नं. ३				
३.१	पानी टंकीटोल विकास संस्था		भरत कार्की	९७४२०६६७९७	
३.२	शिव मन्दिर टोल विकास		कानन चौधरी		
३.३	जनजागृती टोल विकास		राज बहादुर थापा	९८४२२८२३४८	
३.४	सभ्यता टोल विकास संस्था		द्येव राज तिमसीना	९८४२०५६५८६	
३.५	उन्नती टोल विकास संस्था		सिर्जना परियार	९८४२१७६५७०	
३.६	प्रगति टोल विकास संस्था		केशर बहादुर खड्का	९८६२१४९५८०	
३.७	परिहारपुर टोल विकास संस्था		सुरेश नेपाल	९८०७००९५७७	
३.८	एकता टोल विकास संस्था		राधा पोखेल		
३.९	त्रिवेणी टोल विकास संस्था		काशिनाथ गेलाल	९८४२५००८५२	
३.१०	नवसाहसी टोल विकास संस्था		देव ना. चौधरी		
३.११	पिप्राहा टोल विकास संस्था		सत्य ना. चौधरी	९८४२०६८३८०	
३.१२	सिगिया सप्रभात टोल विकास		रामचन्द्र चौधरी	९८४२२३५९२७	
३.१३	सिगिया पस्चिम टोल विकास		हिरामान श्रोष्ठ	०२५५६२५९९	
३.१४	दुर्गापुरी टोल विकास		पुण्य प्रसाद	९८१४३५८८१४	
३.१५	साईराम टोल विकास		मायाराम चौधरी	९८०४३२५१२४	
३.१६	सिगिया पानी टैंकी टोल विकास		भुमिका रिजाल		
३.१७	रामजानकी टोल विकास		घनश्याम चौधरी		
३.१८	शिवालय टोल विकास		गंगा राई	९८१०५९२५६३	
३.१९	समावेशी टोल विकास		निरु राई		
३.२०	सिगिया पूर्व टोल विकास		सुरेश चौधरी	९८०७०००३७५	
३.२१	हाटखोला टोल विकास		चन्देश्वर ठाकुर	९८१०५५७५२२	सरिता
३.२२	सयपत्री टोल विकास		गोपाल	९८४२०६५१६३	
३.२३	चौतारी टोल विकास		डम्बर चौधरी	९८१३५२८८३	
३.२४	प्रगती टोल विकास		लक्ष्मण चौधरी	९८०७३२८७६६	
३.२५	बुधनगर पूर्व टोल विकास		बुधनारायण	९८४२०५६७१२	
३.२६	बुधनगर पस्चिम टोल विकास		हरी नारायण	९८४२०७८३७५	
३.२७	राधाकृष्ण टोल विकास		अनिल पराजुली	९८४२०६०८३८	

३.२८	मिलिजुली टोल विकास		दुखिलाल चौधरी	९८००९५३६५६	
३.२९	एकता टोल विकास		तुलसी प्रसाद	९८४२४४५५५२	
३.३०	हरिपुर टोल विकास		राजकुमार	९८०७०३३०७२	
३.३१	पिप्राह टोल विकास		दुर्गा चौधरी	९८४१४९९१०२	
४	वडा नं. ४				
४.१	सिंधली टोल विकास		लिलाकान्त		
४.२	इनार टोल विकास		रमिला चौलागाई		
४.३	बजार टोल विकास		खगेन्द्र पौडेल	९८४२१२२७४२	
४.४	बाल विकास टोल विकास		हेम नारायण		
४.५	मिलन टोल विकास		हरी कुमार		
४.६	राजाजी टोल विकास		मिश्रीलाल		
४.७	रामपुर टोल विकास		रतन लाल		
४.८	पथर देवा टोल विकास		पदम बहादुर	९८१७३४३४७३	
४.९	रामजानकी टोल विकास		लाल बहादुर	९८१५३०१६१५	
४.१०	भगवती टोल विकास		सुरेन्द्र कटुवाल	९८४११५५२४७१	
४.११	लक्ष्मी नारायण टोल विकास		केदार नाथ	९८४२३३१९०९	
४.१२	ग्रामथान टोल विकास		दवरिका राम	९८०४३२८०१७	
४.१३	शिवालय टोल विकास		किसन	९८४२२९२६०७	कृष्ण
४.१४	राधाकृष्ण टोल विकास		रामसेवक साह	९८१२३०९७१३	
४.१५	मिनीपार्क टोल विकास		कमल कार्की	९८४२५०१५३३	फेरवदल भएको
४.१६	राम जानकी टोल विकास		भुट्टाई चौधरी	९८१९३८२६७२	
४.१७	प्रगती टोल विकास		कमल चौधरी	९८०४३३६७६८	
४.१८	आदर्श टोल विकास		गुरु प्रसाद	९८४२२३५८०२	
४.१९	रामधुनी टोल विकास		राज किशोर	९८१५३१८०२७	
५	वडा नं. ५				
५.१	डाकिन थान टोल विकास		लिलानाथ ठकाल	९८४२५८३९३७	पशुपति वस्नेत
५.२	हसनपुर टोल विकास संस्था		रामचन्द्र कटेल	९८४३३३९०६५	
५.३	बुदटोल विकास संस्था		असिलाल चौधरी	९८४२०३५२०६	
५.४	परिवर्तन टोल विकास संस्था		अशोक कुमार गुप्ता	९८४२०२४६८०	
५.५	इन्द्रेणी टोल विकास संस्था		राम प्रचापागाई	९८१५३००४३५	
५.६	सहकार्य टोल विकास संस्था		मकर बहादुर राउत	९८४२१७७९२७	
५.७	नव शिदार्थ टोल विकास		गनेश प्र. भट्टराइ	९८४२१८००१३	
५.८	गोरिया स्मृती टोल विकास		दुर्गा चौधरी	९८४२०५६६२२	
५.९	भानु नगर टोल विकास		विपलव अधिकारी	९८४२८८१९४८	
५.१०	शिदार्थ टोल विकास संस्था		नेत्रप्रसाद गौतम	९८४२१२५१२९	

५.११	वयरवन टोल विकास संस्था		कालिदास पौडेल	९८४२०३५१५६	
५.१२	प्रगती टोल विकास संस्था				
५.१३	गणेश टोल विकास संस्था		रिशिकेस नेपाल	९८४२१७५८२०	
५.१४	लालिगुरास टोल विकास		निर्मला सुवेदी	९८४२५१५८०२	कोषाध्यक्ष
५.१५	पारिजात टोल विकास संस्था		गुनराज काफ्ले	९८४२०८२९८८	
५.१६	नारायण टोल विकास संस्था		नारायण चौधरी	९८४२०८०३०२	
५.१७	सुगम टोल विकास संस्था		अशोक पंडित		
५.१८	संगम टोल विकास संस्था		गोविन्द कोइराला	९८५२०५९७१४	
५.१९	मनकामना टोल विकास संस्था		भरत कार्की	९८५२०५४८१२	सचिव
६	वडा नं. ६ देखि वडा नं. ९ सम्म	टोल विकास संस्था गठन नभएका			

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

५.२ स्थानीय स्तरमा रहेर कार्य गर्ने गैरसरकारी/ सामुदायिक संघ संस्थाहरू तथा सुरक्षा निकायहरू

गैर सरकारी संस्था सुनसरीको रामधुनी नगरपालिका भित्र विभिन्न क्षेत्रमा कार्य गर्ने लक्ष सहितका गैरसरकारी संघ संस्थाहरू रहेका छन् । तिनीहरूले समुदायको विकासका लागि क्रियाशील रहेर कृषि, स्वास्थ्य तथा जनचेतनाका क्षेत्रमा काम गर्ने गरेको पाइन्छ । यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र कार्यालय नभएका संस्थाहरूले पनि अन्यत्र कार्यालय राखी यसलाई कार्यक्षेत्र बनाएको देखिन्छ । यसै प्रसङ्गमा यहाँ केहि संस्थाहरूको विवरण उल्लेख गरिएको छ ।

५.२.१ एम्बुलेन्स सेवा

यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र मानिसहरू विरामी पर्दा औषधोपचार तथा गर्भिणी महिलालाई प्रशुती सेवाकालागि अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्र सम्म लैजानका लागि विभिन्न संघ संस्थाहरू जम्मा ७ वटा एम्बुलेन्स सञ्चालनमा ल्याएको अवस्था छ । वडागत रुपमा एम्बुलेन्सहरूको उपलब्धतालाई अध्ययन गर्दा वडा नं. १ मा ३ वटा रहेका छन् भने वडा नं. ३, ४, ६ र ८ मा एक एक वटा छन् भने वडा नं. २, ५, ७ र ९ मा नरहेको अवस्था छ । नगरपालिका स्वयम् सँग भने एम्बुलेन्स छैन । सकेसम्म स्वास्थ्य सेवा पहुँचको लागि नगरपालिका स्वयम् सँग समेत कम्तिमा एक वटा एम्बुलेन्स हुन अनिवार्य छ भने एम्बुलेन्सको उपलब्धता नभएका वडाहरूलाई समेत सेवा बिस्तार हुने गरी विद्यमान सँघ संस्था सँग समन्वय र साभेदारी गर्न आवश्यक देखिएको छ । एम्बुलेन्सको सङ्ख्या र सेवा सञ्चालन गर्ने संघ संस्था तथा तीनको सम्पर्क नं तालिका नं. १४६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १४६: एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्ने संघ संस्था र तीनको सम्पर्क नं. सहितको विवरण

नगरपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका एम्बुलेन्स सेवाको विवरण				
क्र.सं.	एम्बुलेन्स सञ्चालक संस्था	वडा नं.	एम्बुलेन्स सङ्ख्या	सम्पर्क नम्बर
१	सृजनशील परिवार	१	१	९८१०४०१५००
२	निर्धन सहकारी	१	१	९८१८६१७५७१
३	सिताराम मन्दिर	३	१	९८०४०१३०८६
४	रामधुनी मेडिकल	१	१	९८२९३६२१९५
५	बक्लौरी स्वास्थ्य चौकी	६	१	९८१२३६६७७५
६	सम्वत्तंगी महिला समूह	४	१	९८०७०६७९७१
७	डुम्राहा रेडकस	८	१	९८०६०६५८४६
जम्मा			७	

श्रोत: रामधुनी नगरपालिका बस्तुस्थिति सर्वेक्षण, २०७६

५.२.२ स्थायी प्रकृतिका उपभोक्ता समितिहरू

प्रचलित ऐन तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन समेतम भएको व्यवस्था बमोजिम स्थानीय सरकारको हैसियतले स्थानीय तहहरूले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र स्थानीयबासीले प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने योजनाहरूको सञ्चालन व्यवस्थापन गर्न उपभोक्ता समितिहरू मार्फत गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ । एक निश्चित अवधि भित्र सम्पन्न हुने योजना तथा परियोजनाहरूकालागि सोहि प्रकृतिका अस्थायी उपभोक्ता समिति गठन गरिएका हुन्छन् भने दिगो रुपमा सञ्चालन व्यवस्थापन गरिरहनु पर्ने खानेपानी, सिंचाई, सामुदायिक भवन लगायतका संरचनागत योजना तथा परियोजनाहरूको सञ्चालन व्यवस्थापनकालागि आवधिक निर्वाचन बाट प्रतिनिधित्व हुने गरी उपभोक्ता समिति गठन गरिएका हुन्छन् । यस नगर भित्र सञ्चालनमा आएका र आउने तयारीमा रहेका निर्माणाधिन खाने पानी सँग सम्बन्धित परियोजनाहरूकालागि हाल १२ वटा उपभोक्ता समिति गठन भई सञ्चालनमा रहेको पाईएको छ भने अन्य स्थायी प्रकृतिका उपभोक्त समितिहरू आगामि दिनमा अध्यावधिक गरी अभिलेखिकरण गर्न आवश्यक देखिएको छ । खानेपानी तथा सरसफाई सँग सम्बन्धित उपभोक्ता समितिको विवरण तालिका नं. १४७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१४७: खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिको विवरण

क.सं.	उपभोक्ता समितिका नाम	ठेगाना	कैफियत
१	डुमरीया खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी १	
२	शिवनगर धर्मौरा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी २	
३	सिंगिया खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी ३	
४	भुम्का खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी ३	
५	बकलौरी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी ६	
६	आदर्श खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी ६	
७	कुमरखत खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी ७	
८	चौसठी सेहरा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी ७	
९	सुनसरी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी ७	
१०	पंचायन खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी ७	
११	डुम्राहा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी ८	
१२	कठघरा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	रामधुनी ७	

श्रोत: नगरपालिका तथा सम्बन्धित उपभोक्ता समितिको अभिलेख, २०७६

५.२.३ उद्योग व्यवसाय सँग सम्बन्धित संघ संस्थाहरू

यस नगरपालिकाको आर्थिक विकास र प्रवाहमा योगदान गर्ने उद्देश्यका साथ यस नगर भित्र विभिन्न औपचारिक तथा अनौपचारिक संघ संस्थाहरू कृयाशिल रहेका छन् । उद्योग व्यापार सँग सम्बन्धित संघ संस्थाहरू मध्ये नगरपालिका भित्र बैधानिक संगठित संस्थाको रुपमा कृयाशिल रहेको भुम्का उद्योग बाणिज्य संघको योगदान निकै महत्वपूर्ण र सहयोगि रहेको पाईएको छ । नगरपालिकाका हरेक विकास निर्माण लगायत आर्थिक विकास कृयाकलापका क्षेत्रमा नगरपालिकाको एक प्रमुख साभेदारको रुपमा समेत कृयाशिल रहेको उद्योग बाणिज्य संघ यस नगरपालिकाको आन्तरिक राजश्वको दायरा विस्तार र व्यवस्थापनमा राजश्व परामर्श समितिको सदस्य समेत रहेर यथेष्ट योगदान गरिरहेको छ । रामधुनी नगरपालिक क्षेत्रमा रहि कृयाशिल रहेको भुम्का उद्योग बाणिज्य संघका पदाधिकारी सहितको विवरण तालिका नं.१४८ मा उल्लेख रहेको छ ।

तालिका नं.१४८: भुम्का उद्योग बाणिज्य संघका पदाधिकारीको नामावली तथा सम्पर्क नम्बर

क.सं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नं.
१	धर्मेन्द्र साह	अध्यक्ष	९८४२४१९१७०
२	सुजिता राय	प्रथम उपाध्यक्ष	९८५२०३६५०१
३	सत्येन्द्र न्यौपाने	द्वितीय उपाध्यक्ष	९८५२०४००३२
४	नविन कुमार चौधरी	महा सचिव	९८४२३१२२२२

५	दुर्गा फुयाल	बणिज्य सचिव	९८५२०५४१३९
६	भरत कार्की	उद्योग सचिव	९८५२०५४८१२
७	कपिल खड्का	प्रचार सचिव	९८५२०४८७२७
८	डिल्ली राम गुरागाई	कोषाध्यक्ष	९८४२०३५०१२
९	संगीता शाह	सदस्य	९८०४३१७२२५
१०	सिता चौधरी	सदस्य	९८०३९९६५१८
११	बबिता घिमिरे	सदस्य	९८१०४०५१७४
१२	बिरेन्द्र शाह	सदस्य	९८५२०५४२७२
१३	कमल कुमार शाह (रौनियार)	सदस्य	९८५२०६३२५४
१४	दिनेश चौधरी	सदस्य	९८४२०२४५३६
१५	इश्वर चौधरी	सदस्य	९८४२०२३०३०

श्रोत: भुम्का उद्योग बाणिज्य संघ

५.२.४ बाल क्लव

बालमैत्री शासनका आधारमा बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरी यस देशका भावि उत्तराधिकारीहरूलाई सक्षम, क्षमतावान बनाउन बाल अधिकारका क्षेत्रमा कृयाशिल हुन अनिवार्य छ। बाल अधिकारका मुख्य ४ वटा क्षेत्र मध्ये सार्थकतामा आधारित बाल सहभागिता एक महत्व पूर्ण पक्ष रहेको छ। यस पक्षको विकास र विस्तारकालागि समुदाय स्तरीय तथा विद्यालय स्तरीय बाल क्लवको गठन तथा परिचालन साथै तीनको वडा तथा नगर बाल सञ्जालको व्यवस्थापन एक महत्वपूर्ण पक्षको रुपमा रहेको छ। यस नगर भित्र १ वटा नगर बाल सञ्जाल, ९ वटा वडा बाल सञ्जाल र सबै वडामा गरेर जम्मा ११९ वटा बाल क्लव हरू समग्र यस नगरको बाल अधिकार संरक्षण र सम्बर्द्धनको क्षेत्रमा नगरपालिकालाई टोल बस्ती, वडा र नगर सम्म सहयोग र साभेदारी गर्ने हैसियतका साथ स्थापित भई कृयाशिल रहेको अवस्था छ। यी बाल सञ्जालमा आवद्ध सम्पूर्ण बालबालिकाको सङ्ख्या यकिन हुन नसके पनि नगर बाल सञ्जालमा ८ जना बालक र ११ जना बालिका गरी कुल १९ जना, ९ वटा वडा बाल सञ्जालमा ७१ बालक र ८७ बालिका गरी कुल १५८ जना साथै वडागत रुपमा गठन भएको विद्यालय स्तरीय तथा समुदाय स्तरीय ११९ वटा बाल क्लवमा ७५४ बालक र ७४८ बालिका गरी १५०२ जना गरी कुल १६७९ बालबालिकाले नेत्रीत्व प्रदान गरिरहेको अवस्था छ। यी बाल क्लवका प्रतिनिधिहरूले बालबालिकाहरू संग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने टोल, वडा तथा नगरपालिका स्तरीय योजना पहिचान, छनौट, तर्जुमा र कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष सहभागिता जनानउने गरेका पाईएको छ। यस नगरका बाल क्लव र तीनका पदाधिकारहरूको विवरण तालिका नं. १४९ देखि १५३ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं.१४९: नगर बाल सञ्जालका पदाधिकारी हरूको विवरण

सि.नं.	बाल क्लव पदाधिकारीको नाम	पद	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	मनन खड्का	अध्यक्ष	वडा नं. ९	९८००९७१०७७
२	उर्मिला दाहाल	उपाध्यक्ष	वडा नं. ७	९८००९१५१९२
३	धिरज कार्की	सचिव	वडा नं. २	
४	सुगम भा	कोषाध्यक्ष	वडा नं. ५	९८२९३८५६५२
५	मोनिका चौधरी	स सचिव	वडा नं. ९	९८००९९६००२
६	प्रिति चौधरी	सदस्य	वडा नं. १	९८१९३९५०६३
७	आयूष भट्टराई	सदस्य	वडा नं. १	९८४२०६४२७७
८	प्रतिक्षा चौधरी	सदस्य	वडा नं. २	९८४२०५७९४३
९	दिपेश पण्डीत	सदस्य	वडा नं. ३	९८२४३०७५९६

१०	बिनोद भट्टराई	सदस्य	वडा नं. ३	९८१७३८८४२०
११	मनिषा कोईराला	सदस्य	वडा नं. ४	
१२	पवन कार्की	सदस्य	वडा नं. ४	९८००९०६१६६
१३	साहिल पोखरेल	सदस्य	वडा नं. ५	९८१६३२२१६५
१४	स्मृती राजधामी	सदस्य	वडा नं. ६	९८११०५७७१४
१५	नेहा चौधरी	सदस्य	वडा नं. ६	९८०५३६३९७४
१६	सुस्मिता कटुवाल	सदस्य	वडा नं. ७	९८०११०४०४७६
१७	अरुणा चौधरी	सदस्य	वडा नं. ८	९८१९३२४८२८
१८	सृजना बि.क.	सदस्य	वडा नं. ८	९८१७०४३१२०
१९	बिनोद भट्टराई	सदस्य	वडा नं. ३	

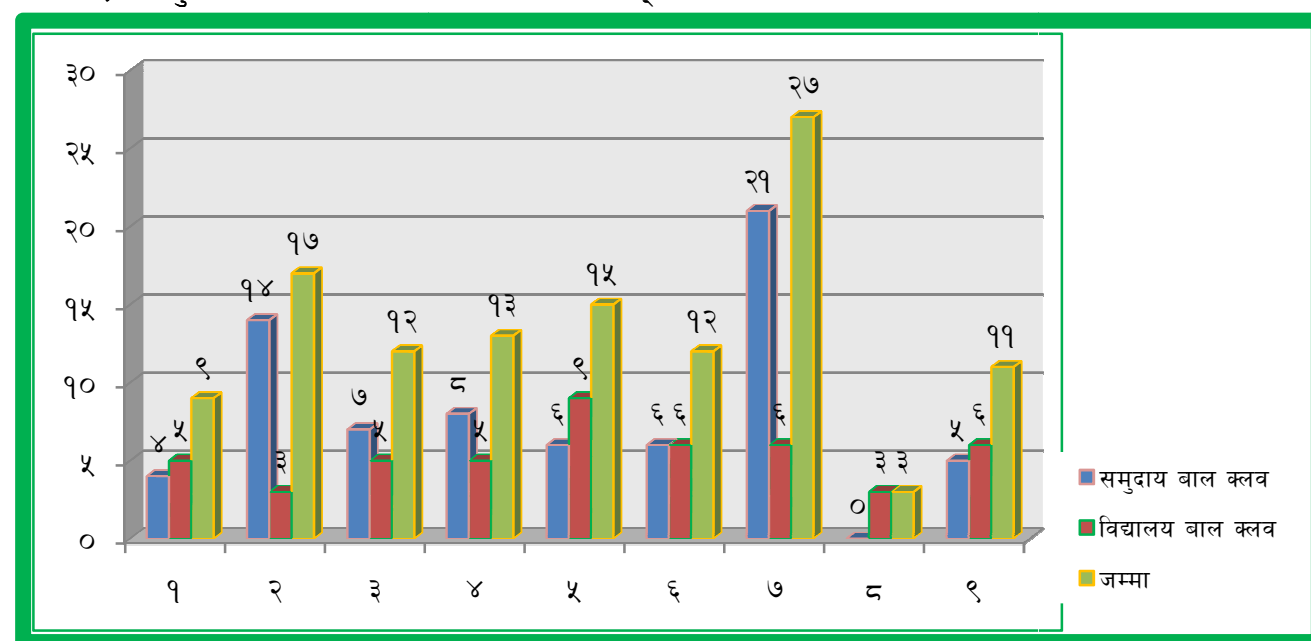
श्रोत: नगरपालिका तथा सम्बन्धित विद्यालय र बालक्लवको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१५०: समुदाय तथा विद्यालय स्तरीय बाल सञ्जालको वडागत सङ्ख्यात्मक विवरण

वडा नं.	समुदाय बाल क्लव	विद्यालय बाल क्लव	जम्मा
१	४	५	९
२	१४	३	१७
३	७	५	१२
४	८	५	१३
५	६	९	१५
६	६	६	१२
७	२१	६	२७
८	०	३	३
९	५	६	११
जम्मा	७१	४८	११९

श्रोत: नगरपालिका तथा सम्बन्धित विद्यालय र बालक्लवको अभिलेख, २०७६

चित्र नं.५०: समुदाय तथा विद्यालय स्तरीय बालक्लवको सङ्ख्यात्मक विवरण

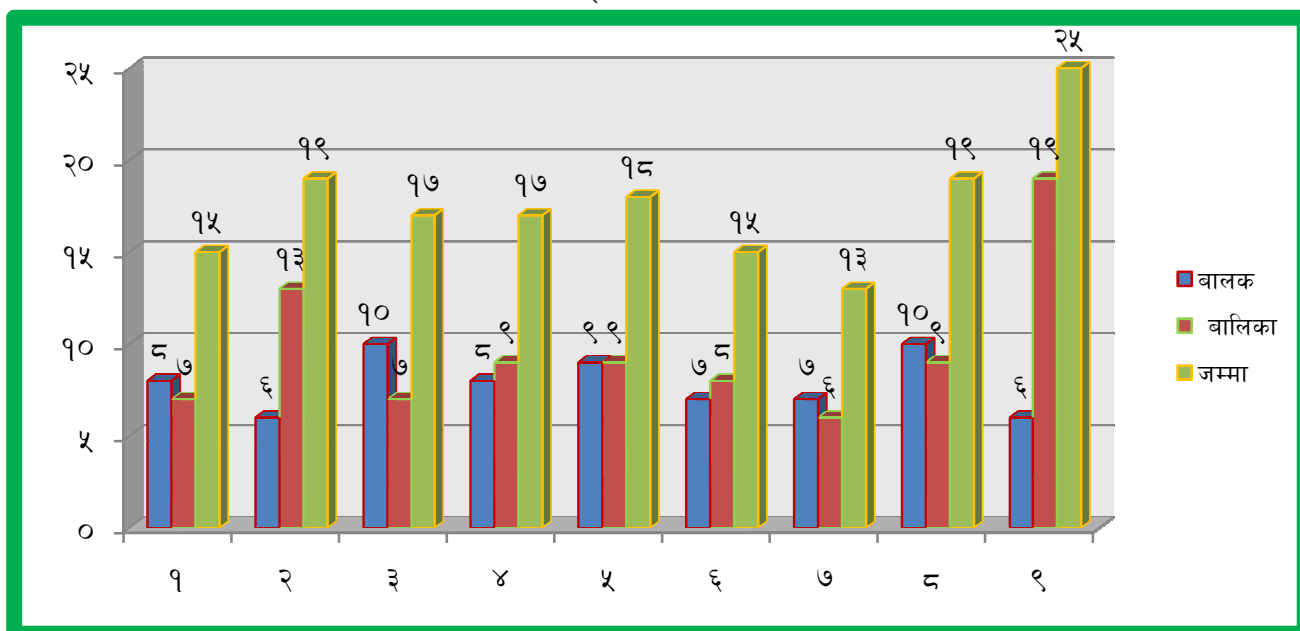

तालिका नं.१५१ वडा स्तरीय बाल सञ्जाल र पदाधिकारीको सङ्ख्यात्मक प्रतिनिधित्व

वडा नं.	बालक	बालिका	जम्मा	अध्यक्षको नाम
१	८	७	१५	प्रिती चौधरी
२	६	१३	१९	धिरज कार्की
३	१०	७	१७	प्रतिक्षा श्रेष्ठ
४	८	९	१७	पवन कार्की
५	९	९	१८	छविरमण दाहाल
६	७	८	१५	रिजन राजधामी
७	७	६	१३	उर्मिला दाहाल
८	१०	९	१९	दर्शन भट्टराई
९	६	१९	२५	सविना चौधरी
जम्मा	७१	८७	१५८	

श्रोत: नगरपालिका तथा सम्बन्धित विद्यालय र बालक्लवको अभिलेख, २०७६

चित्र नं.५१: वडागत बाल सञ्जाल र पदाधिकारीको सङ्ख्यात्मक विवरण

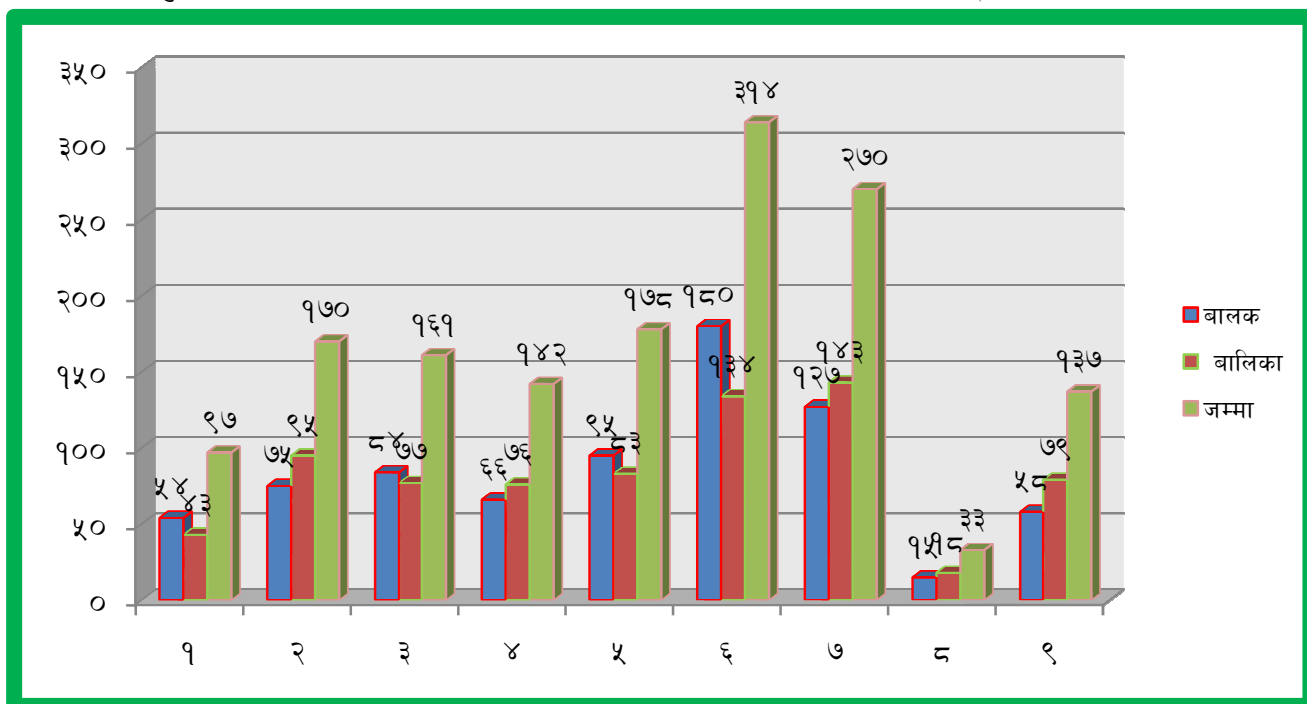
तालिका नं. १५२: समुदाय तथा विद्यालय स्तरीय बालक्लवमा प्रतिनिधित्व गर्ने बालबालिकाको सङ्ख्यात्मक विवरण

वडा नं.	बालक	बालिका	जम्मा
१	५४	४३	९७
२	७५	९५	१७०
३	८४	७७	१६१
४	६६	७६	१४२
५	९५	८३	१७८

६	१८०	१३४	३१४
७	१२७	१४३	२७०
८	१५	१८	३३
९	५८	७९	१३७
जम्मा	७५४	७४८	१५०२

श्रोत: नगरपालिका तथा सम्बन्धित विद्यालय र बालक्लवको अभिलेख, २०७६

चित्र नं.५२: समुदाय तथा विद्यालय स्तरीय बालक्लवमा प्रतिनिधित्व गर्ने बालबालिकाको सङ्ख्यात्मक विवरण

तालिका नं. १५३: बाल क्लवहरूको नामावली सहितको वडागत विवरण

वडा नं.	क्र.सं	बाल क्लवको नाम, ठेगाना	कार्य समिती सदस्य			बाल क्लवको क्षेत्र
			बालक	बालिका	जम्मा	
१	१.१	हाम्रो जनसेवा बाल समुह	५	६	११	स.
	१.२	सैनिमैनी बाल समुह	६	५	११	स.
	१.३	कृष्ण बाल समुह	८	३	११	स.
	१.४	राईजिङ्ग बाल समुह	८	५	१३	स.
	१.५	नवदुर्गा बाल समुह	७	४	११	वि.
	१.६	मिलन सूर्यदय बाल समुह	६	३	९	वि.
	१.७	रामजानकी बाल समुह	३	६	९	वि.
	१.८	एभरेष्ट बाल समुह	७	४	११	वि.
	१.९	प्रतिभाशाली बाल समुह	४	७	११	वि.
जम्मा			५४	४३	९७	

२	२.१	दिप ज्योती बाल समुह	७	६	१३	स.
	२.२	शिवशक्ति बाल समुह	४	५	९	स.
	२.३	बिचला बाल समुह	४	५	९	स.
	२.४	शिव मन्दिर टोल बाल समुह	२	५	७	स.
	२.५	किसलय बाल समुह	२	७	९	स.
	२.६	मुनी बाबा टोल बाल समुह	२	९	११	स.
	२.७	वनदेवी टोल बाल समुह	६	५	११	स.
	२.८	सृजना टोल बाल समुह	५	९	१४	स.
	२.९	तितिरवान टोल बाल समुह	४	५	९	स.
	२.१०	रामधुनी टोल बाल समुह	५	६	११	स.
	२.११	शिव शंकर टोल बाल समुह	४	५	९	स.
	२.१२	जनचेतना बाल समुह	५	४	९	स.
	२.१३	महालक्ष्मी बाल समुह	५	४	९	स.
	२.१४	प्रतिज्ञा टोल बाल समुह	५	४	९	स.
	२.१५	आदर्श बाल समुह	५	६	११	बि.
	२.१६	रामजानकी बाल समुह	६	५	११	बि..
	२.१७	शंकर बाल समुह	४	५	९	बि.
जम्मा			७५	९५	१७०	
३	३.१	पिप्राही बाल समुह	३	८	११	बि.
	३.२	हरिपुर बाल समुह	५	६	११	बि.
	३.३	सयपत्री बाल समुह	१२	७	१९	बि.
	३.४	चौतारी बाल समुह	४	७	११	बि.
	३.५	बुधनगर बाल समुह	९	६	१५	बि.
	३.६	सिंगिया बाल समुह	७	८	१५	सा.
	३.७	एकता बाल समुह	६	४	१०	स.
	३.८	पिप्राह बाल समुह	७	८	१५	स.
	३.९	पानीटंकी बाल समुह	११	५	१६	स.
	३.१०	बगैचा बाल समुह	९	४	१३	स.
	३.११	सभ्यता बाल समुह	७	६	१३	स.
	३.१२	फुलबारी बाल समुह	४	८	१२	स.
जम्मा			८४	७७	१६१	
४	४.१	नज ज्योती बाल समुह	५	४	९	बि.
	४.२	सुनौला बिहानी बाल समुह क	६	५	११	बि.
	४.३	डाफे बाल समुह	५	५	१०	बि.
	४.४	रामजानकी बाल चेतना समुह	३	८	११	बि.

	४.५	रामधुनी मा.वि. बाल समुह	४	६	१०	बि.
	४.६	रामजानकी बाल समुह	५	५	१०	स.
	४.७	नव आयाम बाल समुह	४	५	९	स.
	४.८	गोदावरी बाल समुह	५	५	१०	स.
	४.९	हरियाली बाल समुह	६	७	१३	स.
	४.१०	रामधुनी बाल समुह	५	८	१३	स.
	४.११	सगरमाथा बाल समुह	११	४	१५	स.
	४.१२	लालिगुरास बाल समुह	२	६	८	स.
	४.१३	सुनौला बिहानी बाल समुह ख	५	८	१३	स.
जम्मा			६६	७६	१४२	
५	५.१	नव किरण बाल समुह	६	५	११	बि.
	५.२	नमुना बाल समुह	६	५	११	बि.
	५.३	रयापिड बाल समुह	३	८	११	बि.
	५.४	युनिक बाल समुह	६	५	११	बि.
	५.५	लर्डबुद्ध बाल समुह	४	७	११	बि.
	५.६	युनिक सगरमाथा बाल समुह	५	६	११	बि.
	५.७	पब्लिक एकेडेमी बाल समुह	७	४	११	बि.
	५.८	लक्ष्मी मेमोरियल बाल समुह	५	६	११	बि.
	५.९	वि.एस.मोर्डन बाल समुह	५	६	११	बि.
	५.१०	चन्द्र सुर्य बाल समुह	८	५	१३	स.
	५.११	शान्ति बाल समुह	८	३	११	स.
	५.१२	सूर्योदय बाल समुह	९	४	१३	स.
	५.१३	ह्याप्पी बाल समुह	१०	६	१६	स.
	५.१४	श्रीजन बाल समुह	७	६	१३	स.
	५.१५	सीर्जन बाल समुह	६	७	१३	स.
जम्मा			९५	८३	१७८	
६	१.१	आदर्श बाल समुह	१५	१२	२७	बि.
	१.२	द राईजिङ्ग बाल समुह	१६	१३	२९	बि.
	१.३	सरस्वती बाल समुह	१०	१५	२५	बि.
	१.४	सयपत्री बाल समुह	१५	१०	२५	बि.
	१.५	नवदीप क्रिएटिभ बाल समुह	१७	१०	२७	बि.
	१.६	T.B.S.M. बाल समुह	१५	१०	२५	बि.
	१.७	नवयुग बाल समुह	१५	१०	२५	स.
	१.८	चन्द्रमा बाल समुह	१७	१२	२९	स.
	१.९	लालिगुरास बाल समुह	१७	९	२६	स.

	१.१०	गोदावरी बाल समुह	९	८	१७	स.
	१.११	सगरमाथा बाल समुह	१६	११	२७	स.
	१.१२	कल्पवृक्ष बाल समुह	१८	१४	३२	स.
	जम्मा		१८०	१३४	३१४	
७	७.१	क्याप्टेन चोक ६४ बाल समुह	४	९	१३	स.
	७.२	हात्तिमारा बाल समुह	४	५	९	स.
	७.३	आदर्श बाल समुह	५	४	९	स.
	७.४	सूर्योदय बाल समुह	४	७	११	स.
	७.५	ढिकटोल बाल समुह	४	५	९	स.
	७.६	करमैनिया टोलबाल समुह	३	६	९	स.
	७.७	फुलबारी टोल बाल समुह	६	३	९	स.
	७.८	बरपिपल टोल बाल समुह	५	१०	१५	स.
	७.९	बगैँचा टोल बाल समुह	३	६	९	स.
	७.१०	तितरी टोल बाल समुह	६	३	९	स.
	७.११	बीच टोल पञ्चायन बाल समुह क	५	४	९	स.
	७.१२	बीच टोल पञ्चायन बाल समुह ख	१	८	९	स.
	७.१३	कामत टोल बाल समुह	६	३	९	स.
	७.१४	वाक्टर डाँडा बाल समुह	७	११	१८	स.
	७.१५	पाञ्चायन बाल समुह	५	४	९	स.
	७.१६	शान्ति टोल बाल समुह	४	५	९	स.
	७.१७	शिव मन्दिर टोल बाल समुह	५	४	९	स.
	७.१८	बासवित्ति बाल समुह	३	६	९	स.
	७.१९	पुरानो बजार मन्दिर टोल बाल समुह	५	४	९	स.
	७.२०	मुस्लिम टोल बाल समुह	७	२	९	स.
	७.२१	बास्विती शिव मन्दिर बाल समुह	४	५	९	स.
	७.२२	अल्पाईन बाल समुह	५	४	९	बि.
	७.२३	सिर्जनशिल बाल समुह	६	५	११	बि.
	७.२४	सगरमाथा बाल समुह	५	६	११	बि.
	७.२५	पञ्चयात आ.वि बाल समुह	५	४	९	बि.
	७.२६	पञ्चयातन विद्यामन्दिर बाल समुह	५	४	९	बि.
	७.२७	मुनराईज ई वो.स. बाल समुह	५	६	११	बि.
	जम्मा		१२७	१४३	२७०	
८	८.१	ठुलेमेहर बाल समुह	४	९	१३	बि.
	८.२	शेहरा बाल समुह	६	५	११	बि.
	८.३	शिद्धार्थ शिक्षा बाल समुह	५	४	९	बि.

जम्मा			१५	१८	३३	
९	९.१	चन्द्र कमल मा.वि. बाल समुह	५	८	१३	बि.
	९.२	शनिश्चरे मा.वि. बाल समुह	७	६	१३	बि.
	९.३	विज्डम इंग्लिस बोर्डिङ स्कुल बाल	३	६	९	बि.
	९.४	एम.यस.स्टेण्ड इंग्लिस बोर्डिङ स्कुल	९	६	१५	बि.
	९.५	बाल सदन इंग्लिस बोर्डिङ स्कुल	५	४	९	बि.
	९.६	श्रीजनाशील बाल समुह	८	७	१५	स.
	९.७	भववाही बाल समुह	८	५	१३	स.
	९.८	प्रगतिशील बाल समुह	२	१३	१५	स.
	९.९	सितपुर बाल समुह	५	६	११	स.
	९.१०	पारिजात बाल समुह	२	१३	१५	स.
	९.११	डुम्राहा बाल समुह	४	५	९	स.
जम्मा			५८	७९	१३७	

श्रोत: नगरपालिका तथा सम्बन्धित विद्यालय र बालक्लवको अभिलेख, २०७६

५.२.५ सुरक्षा निकाय

शान्ति सुरक्षा सामाजिक न्याय र समानताको एक अनिवार्य र प्रारम्भिक शर्त हो । रामधुनी नगरपालिका क्षेत्र भित्र शान्ति सुरक्षा लाई अक्षुण्ण राख्न नेपाल सरकारले विभिन्न स्थानमा गरी जम्मा ५ वटा प्रहरी कार्यालय तथा पोष्टहरू स्थायी तथा अस्थायी रूपमा स्थापना गरी नगरबासी समुदाय लगायतलाई शान्ति सुरक्षा प्रदान गरिरहेको छ । यती मात्र स्थानीय प्रहरी प्रशासन ले नगरपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालन हुने विकास निर्माण र सेवा प्रवाहका कार्यमा समेत नगरपालिकालाई पूर्ण सहयोग गरिरहेको अवस्था छ । तसर्थ स्थानीय प्रहरी प्रशासन नगरपालिकाको एक महत्वपूर्ण साभेदार संस्थाको रूपमा समेत स्थापित रहेको अवस्था छ । नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहि सेवा प्रवाह गरिरहेका प्रहरी कार्यालय तथा पोष्टहरूको विवरण तालिका नं.१५४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १५४: नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका प्रहरी कार्यालय तथा पोष्टहरूको विवरण

क्र.सं.	सुरक्षा पोष्ट तथा युनिट (प्रहरी)	पोष्ट वा युनिट रहेको स्थान	सम्पर्क नं.
१	इलाका प्रहरी कार्यालय	रामधुनी न.पा., पकली	९८५२०६३०४९
२	प्रहरी चौकी	रामधुनी ४, सिंगिया	९८५२०६५१९९
३	अस्थायी प्रहरी पोष्ट	रामधुनी ७, पञ्चायन	९८५२०७००११
४	अस्थायी प्रहरी पोष्ट	रामधुनी ५, भुम्का	९८५२०७००१०
५	स्थायी प्रहरी पोष्ट	रामधुनी ८, डुम्राहा	९८०७०७२०३५

श्रोत: नगरपालिका तथा जिल्ला प्रहरी कार्यालयको अभिलेख, २०७६

खण्ड ६
घटना दर्ता, संस्थागत सुदृढिकरण र सेवा प्रवाहमा आधारित
विवरणहरू

६.१ घटना दर्ता/ पञ्जीकरण

६.१.१ जन्म दर्ता

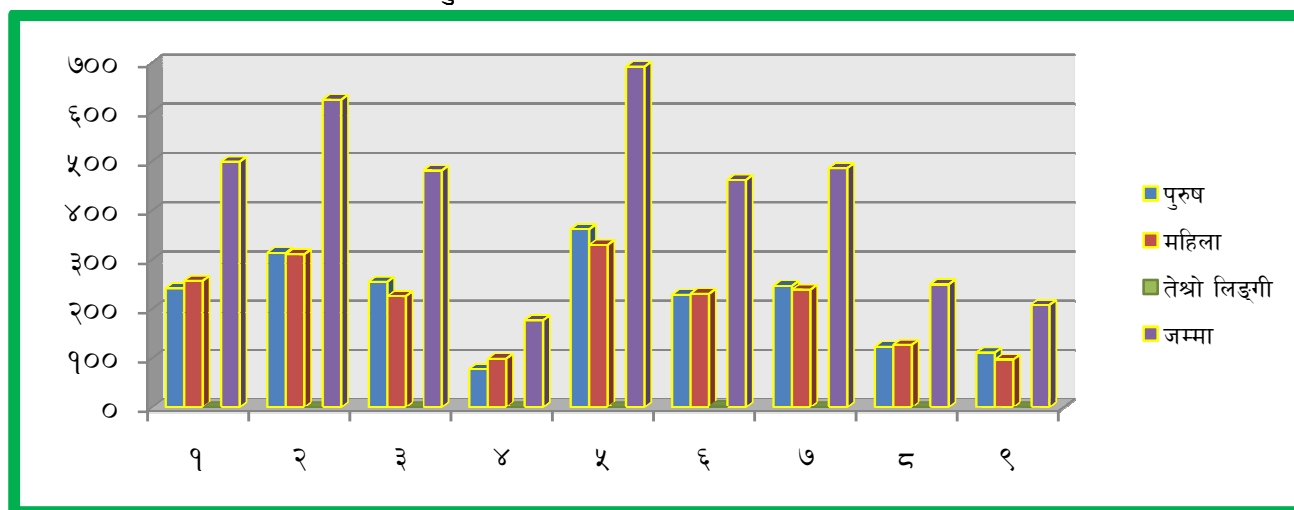
जन्मदर्ता बाल संरक्षण र सेवा प्रवाहको एक प्रमुख अङ्ग हो । संबीधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्यविधि, रामधुनी नगरपालिकाको बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन रणनीतिक योजना, २०७३ ले समेत बालबालिकाको जन्म दर्तालाई अनिवार्य र महत्वपूर्ण सूचकको रूपमा परिभाषित गरेको अवस्था छ । यस नगरको बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन रणनीतिक योजना २०७३ अनुसार यस नगर भित्र १८ वर्ष मुनिका कुल बालबालिका मध्ये ८६.७९ % बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको उल्लेख गरिएको छ भने तत्कालिन अवस्थामानै यस नगरलाई पूर्ण जन्मदर्ता भएको नगरको रूपमा घोषणा समेत भई सकेको अवस्था रहेकोमा यस नगरको पुनसंरचना बाट सामान्य अवस्था फेरवदल भएको हुनु पर्दछ तथापि बालबालिकाको जन्मदर्ता अभियानले नियमितता पाएको देखिएका कारण यस नगरका नगरबासीहरू यस बारेमा सचेत रहेको अवस्था पाईएको छ । वर्तमान अवस्थामा जन्म दर्ताको वडागत अवस्था अध्ययन गर्दा सबै वडाहरूमा यस कार्यले निरन्तरता पाएको अवस्था रहेका कारण विगत १ वर्ष भित्र बालक १९६१ र बालिका १९१७ तथा तेश्रो लिङ्गी २ समेत गरी कुल ३८८० बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको अवस्था देखिएको छ । जन्म दर्ता भएका बालबालिकाको सङ्ख्याको वर्तमान अवस्थालाई वडागत विवरणका आधारमा अध्ययन गर्दा वडा नं. ५ मा सबै भन्दा बढी १७.८४ % र सबै भन्दा कम वडा नं. ४ मा ४.५६ % रहेको देखिएको छ । जन्म दर्ताको पूर्णता भए नभएको बारेमा थप अध्ययन गरी घोषणा बमोजिमको कार्य सम्पन्न गर्न र यसको दिगोपनकालागि थप अभियान सञ्चालन गर्नु पर्ने अवस्था रहेमा सोहि बमोजिम कार्य गर्नु पर्ने अवस्था समेत रहन सक्छ । जन्म दर्ता सम्बन्धीको विवरण तालिका नं. १५५ र चित्र नं. ५३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१५५: उमेरको हिसावले १८ वर्ष मुनिका बालबालिकाको जन्मदर्ता सम्बन्धी विवरण

१८ वर्ष मुनिका बालबालिकाको जन्म दर्ता (२०७६/१/१ देखि २०७६/१२/३०) विवरण					
वडा नं.	जन्म दर्ता भएको सङ्ख्या				%
	पुरुष	महिला	तेश्रो लिङ्गी	जम्मा	
१	२४२	२५७	०	४९९	१२।८६
२	३१४	३११	०	६२५	१६।११
३	२५५	२२६	०	४८१	१२।४०
४	७८	९९	०	१७७	४।५६
५	३६२	३३०	०	६९२	१७।८४
६	२२९	२३१	२	४६२	११।९१
७	२४७	२३९	०	४८६	१२।५३
८	१२३	१२७	०	२५०	६।४४
९	१११	९७	०	२०८	५।३६
जम्मा	१९६१	१९१७	२	३८८०	१००।००

श्रोत: नगरपालिकाको पञ्जीकरण/घटना दर्ता अभिलेख, २०७६

चित्र नं. ५३: उमेरको हिसावले १८ वर्ष मुनिका बालबालिकाको जन्म दर्ता सम्बन्धी विवरण

६.१.२ मृत्यु दर्ता

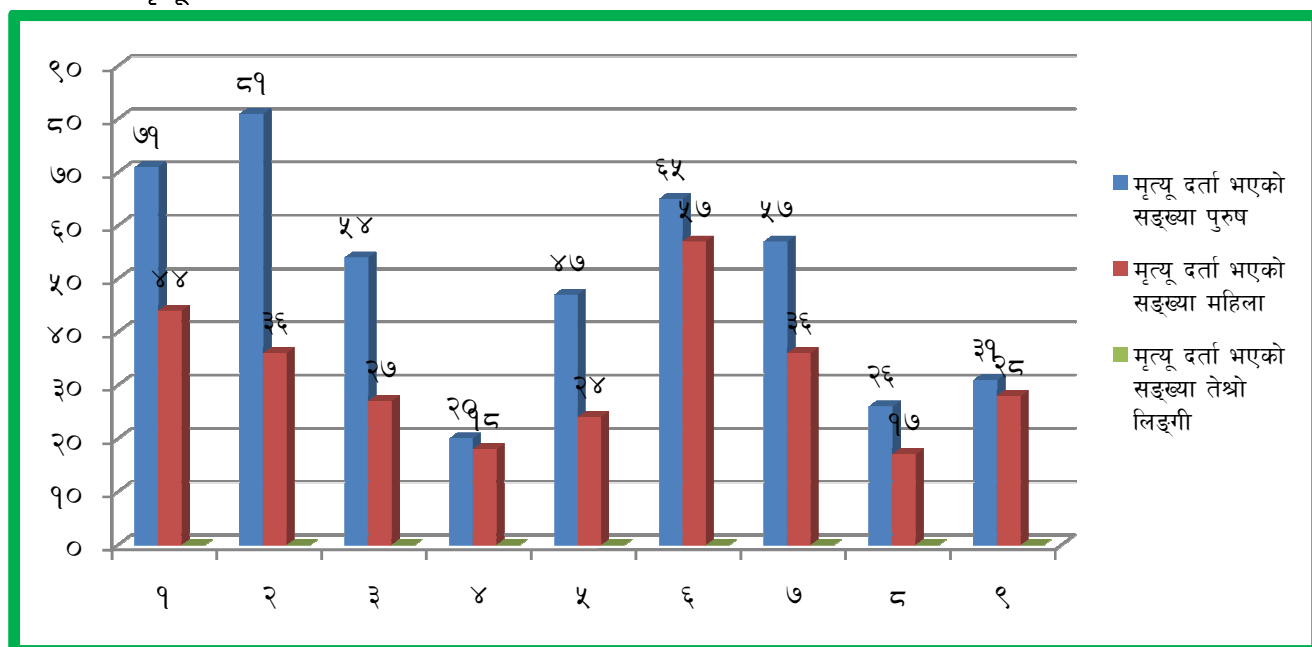
प्रत्येक प्राणीको जन्म पछि मृत्यु अनिवार्य र सास्वत छ । बर्तमान अवस्थामा सबै तहका सरकारले सामाजिक श्रुक्षा अन्तरगत रहेर सामाजिक सेवालाई सहज र यथार्थ प्रवाहकालागि सबै प्रकारका घटना दर्ताका आधारमा प्रवाह गर्ने गरेका छन् । यसरी अनिवार्य गरिने घटना दर्ता मध्ये मृत्यु दर्ता समेत अनिवार्य भित्र पर्दछ । जनसंख्या बृद्धिको चापको अध्ययन गर्न होस वा सामाजिक सुरक्ष भत्ता तथा अन्य सुविधा उपलब्ध गराउन होस मृत्यु दर्तालाई अनिवार्य गरी यस कार्यको सम्पूर्ण जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई सुम्पिएको छ । रामधुनी नगरपालिकाले यसरी प्राप्त आफ्नो जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने कार्यलाई नियमित र व्यवस्थित बनाएको पाईन्छ । बिगत एक वर्ष भित्र यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र पुरुष ४५२ र महिला २८७ गरी कुल ७३९ जनाको मृत्यु दर्ता भएको पाईएको छ । यस विवरणमा केहि बिगतमा दर्ता छुटेकाहरू समेत रहेका नगरपालिका श्रोत बाट थाहा हुन आएको छ । वर्ष दिनको विवरण अध्ययन गर्दा एक वर्ष भित्र सबै भन्दा बढी मृत्यु दाता भएकोको सङ्ख्या वडा नं. ६ मा देखिएको छ भने सबै भन्दा कम वडा नं. ४ मा देखिएको छ । मृत्यु दर्ता भएको विवरण तालिका नं. १५६ र चित्र नं. ५४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१५६: बिगत १ वर्ष भित्र मृत्यु हुने सबै उमेर समुहका मानिसहरूको विवरण

सबै उमेर समुहका मानिसहरूको मृत्यु दर्ता (२०७६।१।१ देखि २०७६।१२।३०) विवरण					
वडा नं.	मृत्यु दर्ता भएको सङ्ख्या				%
	पुरुष	महिला	तेश्रो लिङ्गी	जम्मा	
१	७१	४४	०	११५	१५.५६
२	८१	३६	०	११७	१५.८३
३	५४	२७	०	८१	१०.९६
४	२०	१८	०	३८	५.१४
५	४७	२४	०	७१	९.६१
६	६५	५७	०	१२२	१६.५१
७	५७	३६	०	९३	१२.५८
८	२६	१७	०	४३	५.८२
९	३१	२८	०	५९	७.९८
जम्मा	४५२	२८७	०	७३९	१००.००

श्रोत: नगरपालिकाको पञ्जीकरण/घटना दर्ता अभिलेख, २०७६

चित्र नं.५४ मृत्यू दर्ता सम्बन्धी विवरण

६.१.३ विवाह दर्ता तथा सम्बन्ध बिच्छेद

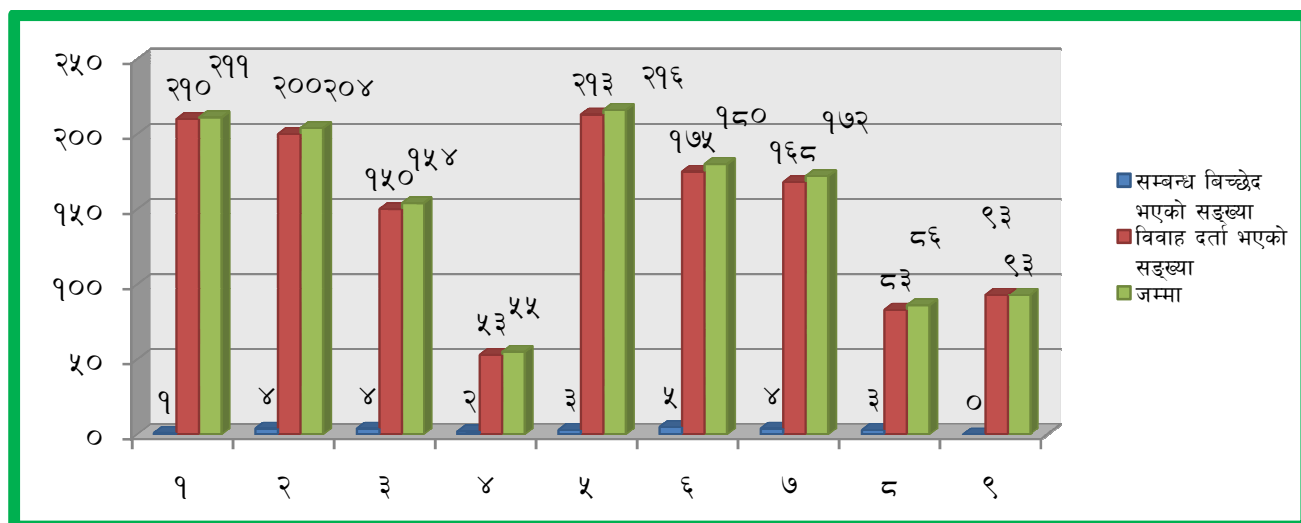
रामधुनी नगरपालिकामा वि.सं. २०७६ बैशाख देखि चैत्र महिना सम्ममा कुल १३४५ वटा विवाह दर्ता भएको छन् भने २६ वटा सम्बन्ध बिच्छेदका घटना दर्ता भएका छन् । विवाह मानव जीवनको एक अभिन्न अङ्ग हो भने सम्बन्ध बिच्छेद जीवन भर एक ले अर्कालाई साथ दिने वा संगै जिउने संगै मर्ने सङ्कल्प र वाचा प्रतिको अन्त्य हो । यी दुई विषय विपरित क्षेत्र र अस्तित्वमा रमाउने गर्दछन् । हाम्रो सामाजिक संरचना, संस्कार र परिवेशले कहिले पनि सम्बन्ध बिच्छेदको चाहाना राखेको हुँदैन तथापि यस प्रकारका घटना यदा कदा घट्ने गरेकै कारण यसले कानूनी मान्यता पाएको हो । यस नगरका ९ वटा वडा मध्ये वडा नं. ९ मा एक वर्ष भित्र कुनै पनि सम्बन्ध बिच्छेदका घटना घटेका पाईएन जुन आफैमा खुसिको विषय हो तथापि अन्य वडाका आधारमा स्थानीय तहलाई प्राप्त न्यायिक अधिकारका आधारमा यस प्रकारका घटनालाई निरुत्साहित गर्ने तथा न्यूनता ल्याउन नगरपालिकाले थप प्रयास गर्नु पर्ने अवस्था देखिन्छ । यसको विवरण तालिका नं.१५७ र चित्र नं. ५५ मा उल्लेख छ ।

तालिका नं.१५७: विवाह दर्ता तथा सम्बन्ध बिच्छेद सम्बन्धी (२०७६।१।१ देखि २०७६।१।३०) विवरण

वडा नं.	सम्बन्ध बिच्छेद भएको सङ्ख्या	विवाह दर्ता भएको सङ्ख्या	जम्मा
१	१	२१०	२११
२	४	२००	२०४
३	४	१५०	१५४
४	२	५३	५५
५	३	२१३	२१६
६	५	१७५	१८०
७	४	१६८	१७२
८	३	८३	८६
९	०	९३	९३
जम्मा	२६	१३४५	१३७१

श्रोत: नगरपालिकाको पञ्जीकरण/घटना दर्ता अभिलेख, २०७६

चित्र नं.५५ विवाह दर्ता तथा सम्बन्ध विच्छेद सम्बन्धी विवरण

६.१.४ बासाई सरी आउने र जाने

विभिन्न नगरपालिका तथा स्थानीय तहबाट यस नगरपालिकामा वि.सं. २०७६ बैशाख देखि चैत्र महिना सम्ममा बसाई सरी आउने ४८१ घरपरिवारका १७८७ जना रहेका छन् भने यस नगरपालिका बाट अन्य स्थान र क्षेत्रमा बसोबास गर्न जाने २५३ घरपरिवारका ८४० जना रहेका छन् । समग्रमा हेर्दा यस नगरमा आउने घरपरिवार वा जनसङ्ख्या भन्दा जानेको सङ्ख्या निकै कम पाईएको छ । वडागत रुपमा बसाई सरी आउने र जानेको सङ्ख्या वडा नं. ५ मा सबै भन्दा बढी रहेको अवस्था छ भने वडा नं. ६, ८ र ९ मा आउनेको भन्दा जानेको सङ्ख्या बढी रहेको छ । मानिसहरू मुलत रोजगारी र सुरक्षित बासस्थानको खोजी, शिक्षा, स्वास्थ्य जस्ता आधारभुत सेवा सुविधा उपभोग र उपलब्धताको आधारमा एक स्थान बाट आर्को स्थानमा बसाई सरी जाने गर्दछन् । यस नगरबाट बसाई सरी अन्यत्र स्थानमा जानेको भन्दा यस नगर भित्र अन्यत्र बाट आउने बढी रहेको भएता पनि यस नगरपालिकाले आफुले प्रवाह गर्ने सेवा सुविधालाई थप प्रभावकारी, सहज र परिणाम मुखि बनाएर नगर छाडेर जानेलाई रोक्ने तथा अन्यत्र बाट आउन चाहानेलाई अवसर दिने व्यवस्था तर्फ आफ्ना थप योजना सञ्चालन व्यवस्थापन गर्न अनिवार्य देखिन्छ । यस नगर बाट बासाई सरी बाहिर जाने तथा अन्यत्र बाट बसाई सरी यस नगर भित्र आउने घरपरिवार र जनसङ्ख्या विवरण तालिका नं. १५८ र चित्र नं.५६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

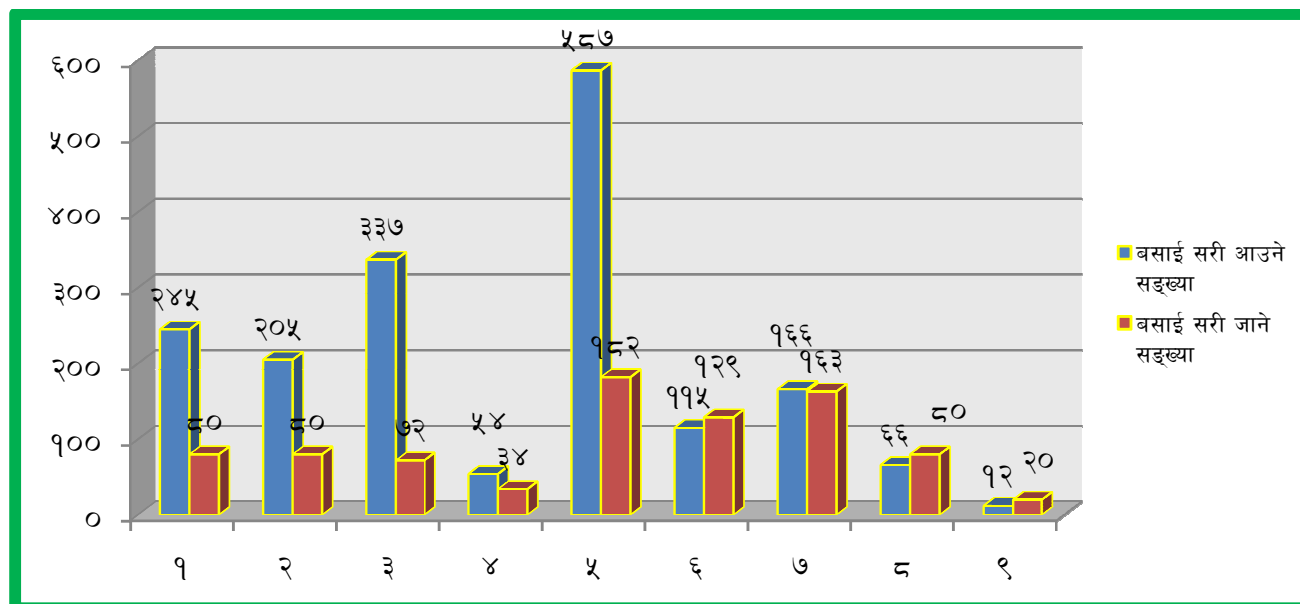
तालिका नं.१५८: बसाई सरी आउने र जानेको विवरण

बसाई सरी आउने र जानेको विवरण						
वडा नं.	बसाई सरी आउने		बसाई सरी जाने		आउने र जाने विचको फरक सङ्ख्या	%
	दर्ता सङ्ख्या	सदस्य सङ्ख्या	दर्ता सङ्ख्या	सदस्य सङ्ख्या		
१	६०	२४५	२४	८०	१६५	१७.४२
२	५९	२०५	२५	८०	१२५	१३.२०
३	९०	३३७	२१	७२	२६५	२७.९८
४	१५	५४	१०	३४	२०	२.११
५	१६०	५८७	६०	१८२	४०५	४२.७७
६	३४	११५	३९	१२९	-१४	-१.४८
७	४१	१६६	४५	१६३	३	०.३२

८	१७	६६	२३	८०	-१४	-१.४८
९	५	१२	६	२०	-८	-०.८४
जम्मा	४८१	१७८७	२५३	८४०	९४७	१००.००

श्रोत: नगरपालिकाको पञ्जीकरण/घटना दर्ता अभिलेख, २०७६

चित्र नं.५६: बसाई सरी आउने र जानेको विवरण

६.२ संस्थागत सुद्विहीकरण

६.२.१ नगरपालिकाले निर्माण गरेका स्थानीय ऐन, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका तथा आचरसंहिता:

संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ का आधारमा स्थानीय तहहरूले आफ्ना दैनिक कार्यहरू सञ्चालन, व्यवस्थापन, कार्यान्वयन तथा सम्पादन गर्दा स्थानीय आवश्यकता बमोजिम संघीय तथा प्रदेश कानून सँग नबाभिने गरी स्थानीय ऐन कानूनहरू निर्माण गरी सोहि ऐन कानूनहरूको आधारमा कार्य सम्पादन गर्नु पर्ने स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। यसै विषयमा अध्ययन गर्दा रामधुनी नगरपालिकाले बर्तमान संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ कार्यान्वयनमा आए पछि बर्तमान अवस्था सम्म जम्मा १२ वटा ऐन (यदी आर्थिक ऐन र विनियोजन ऐनलाई संशोधन मान्ने हो भने ८ वटा), ३ वटा नियमावली, २१ वटा कार्यविधि, ४ वटा निर्देशिका र १ वटा आचारसंहिता समेत कुल ४१ वटा स्थानीय ऐन, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका र आचार संहिता निर्माण गरी कार्य सम्पादन प्रकृयालाई कानूनी र व्यवहारिक बनाउने प्रयास गरेको पाईन्छ। स्थानीय आवश्यकता बमोजिम कानून निर्माणको कार्य जारी नै रहने भए बाट हाल सम्म बनेका स्थानीय कानूनहरूको विवरण तालिका नं.१५९ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं.१५९: रामधुनी नगरपालिको पारित गरेका स्थानीय ऐन, कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरूको विवरण

क्र.सं.	ऐन, कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरूका नाम	पारित वर्ष	कैफियत
१	ऐनहरू		
१.१	रामधुनी नगरपालिकाको प्रसासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन	२०७४	
१.२	आर्थिक कार्यविधि नियमित तथा व्यवस्थित तर्गन बनेको कानून	२०७४	
१.३	न्यायिक समितिले उजुरीको कारबाही किनारा गर्दा उपनाउनु पर्ने कार्यविधिका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेय		
१.४	रामधुनी नगरपालिका कृषि तथा पशु व्यवसाय सञ्चालन तथा प्रवर्धन ऐन	२०७४	
१.५	रामधुनी नगरपालिकाको सहकारी ऐन	२०७४	

१.६	रामधुनी नगरपालिकाको आर्थिक ऐन	२०७४	
१.७	रामधुनी नगरपालिकाको विनियोजन ऐन	२०७४	
१.८	रामधुनी नगरपालिकाको आर्थिक ऐन	२०७५	
१.९	रामधुनी नगरपालिकाको विनियोजन ऐन	२०७५	
१.१०	रामधुनी नगरपालिकाको आर्थिक ऐन	२०७६	
१.११	रामधुनी नगरपालिकाको विनियोजन ऐन	२०७६	
१.१२	नगर युवा बिकास समिति ऐन	२०७६	
२	नियमावलीहरू		
२.१	कर्मचारी कल्याण कोष नियमावली	२०७४	
२.२	नगर कार्यपालिका कार्य सम्पादन नियमावली	२०७४	
२.३	रामधुनी नगरपालिका नगर कार्यपालिका कार्य विभाजन नियमावली	२०७४	
३	कार्यविधिहरू		
३.१	नगरसभा सञ्चालन कार्यविधि	२०७४	
३.२	शिक्षा सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि	२०७४	
३.३	"घ" वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजत सम्बन्धी कार्यविधि	२०७४	
३.४	स्थानीय उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि	२०७४	
३.५	करारमा प्राविधिक कर्मचारी व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि	२०७४	
३.६	स्थानीय राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी कार्यविधि	२०७४	
३.७	नगर कार्यपालिकाको बैठक सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि	२०७४	
३.८	एफ.एम. रेडियो व्यवस्थापन तथा सञ्चालन कायविधि	२०७४	
३.९	लेखा समितिको कार्य सम्पादन कार्यविधि	२०७५	
३.१०	अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र वितरण कार्यविधि	२०७५	
३.११	विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि	२०७५	
३.१२	कर तथा राजश्व सँकलन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	२०७५	
३.१३	बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि	२०७५	
३.१४	बालमैत्री स्थानीय तह घोषण कार्यविधि	२०७६	
३.१५	समुदायमा आधारित पुनरस्थापना छनौट सम्बन्धी कार्यविधि	२०७६	
३.१६	नगरपालिकाको सार्वजनिक परिक्षण कार्यविधि	२०७६	
३.१७	रामधुनी न.पा. गुनासो सम्बोधन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	२०७६	
३.१८	रामधुनी न.पा.को सामाजिक परिक्षण सम्बन्धी कार्यविधि	२०७६	
३.१९	रामधुनी न.पा. को सार्वजनिक सुनुवाई कार्यविधि	२०७६	
३.२०	खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छ कार्यविधि	२०७६	
३.२१	न.पा.को कृषि बिकास कार्यक्रम तथा व्यवस्थापन कार्यविधि	२०७६	
४	निर्देशिकाहरू		
४.१	बालकोष सञ्चालन निर्देशिका	२०७४	
४.२	मर्मत सम्भार कोष निर्देशिका	२०७४	
४.३	स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोष सञ्चालन निर्देशिका	२०७४	
४.४	रामधुनी नगरपालिका वस्तुस्थिति विवरण सङ्कलन निर्देशिका	२०७६	
५	आचार संहिताहरू		
५.१	रामधुनी नगरपालिकाका पदाधिकारीहरूको आचार संहिता		

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

६.२.२ नगरपालिकाको आय व्ययको अवस्था

रामधुनी नगरपालिकाको आ.व. ०७५/०७६ को आय अध्ययन गर्दा संघीय तथा प्रदेश सरकार बाट निशर्त अनुदान वापत कुल आयको २५.६७ % र सशर्त अनुदान बाट ३३.४८ % र विशेष अनुदान बाट १२.६० % प्राप्त भएको देखिन्छ भने राजश्व बाँडफाँड बाट कुल आयको १८.७३ % प्राप्त भएको अवस्था छ । संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन तथा प्रदेश ऐन समेतका आधारमास्थानीय सरकारको हैसियतमा यसले सङ्कलन गर्न पाउने कर तथा गैर कर राजश्वको हिस्सा ५.७७ % मात्र रहेको अवस्था छ । यस नगरपालिकाको कुल बजेटको (राजश्व बाँडफाँड लाई छाडेर) ७५.५ % हिस्सा बाह्य अनुदानमा निर्भर रहेको छ । तसर्थ यस नगरपालिकाले आगामि वर्षहरू आफ्नो आन्तरिक आम्दानी बृद्धि गर्ने तर्फ विपेश योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक छ ।

यस नगरपालिकाले यसै आर्थिक वर्षमा गरेको खर्च संरचनाको अध्ययन गर्दा पूर्वाधार विकासमा ५५.२१ %, सामाजिक विकासमा २८.९४ % खर्च गरेको देखिन्छ भने आर्थिक विकासमा मात्र ३.२३ % खर्च भएको छ । यसको अर्थ अबै पनि नगरपालिकाले आर्थिक विकासलाई प्रथम प्राथमिकतामा राख्न सकेको अवस्था देखिदैन । तसर्थ जब सम्म आर्थिक विकासका यवत कार्यक्रम सञ्चालन नगर्दा सम्म स्थानीयबासीको जीवनस्तर उकास्न सकिदैन तथा जब सम्म स्थानीयबासी नगरपालिकालाई कर तथा राजश्व तिर्न आर्थिक रूपले सक्षम हुँदैनन् तब सम्म नगरपालिकाको आन्तरिक आयमा बढोत्तरी हुने सम्भावना रहदैन । तसर्थ नगरपालिकाले समग्रमा एकीकृत आवधिक नगर विकास योजनाले निर्देशित गरेका क्षेत्र र स्थानका आधारमा आर्थिक विकासका यावत योजनामा लगानी बढाउनु पर्ने अवस्था देखिएको छ ।

यस नगरपालिकाको खर्च परिचालन क्षमताको अध्ययन गर्दा कुल विनियोजित रकमको ९४.१४ % खर्च गर्न सफल भएको देखिएको भएता पनि संघीय तथा प्रदेश सरकार बाट प्राप्त हुने निशर्त तथा सशर्त अनुदानको रकम आ.व. ०७५/०७६ को तुलनामा आ.व. ०७६/०७७ मा कुल विनियोजन गरिएको रकमको मात्रा करिब एक करोड २० लाखको हाराहारीमा घटेको छ भने विशेष अनुदानको रकम सुन्यमा भरको अवस्था छ । यसो हुनुको पछाडी यस नगरपालिकाले सञ्चालन व्यवस्थापन गरेका योजना तथा परियोजनाहरूले स्थानीयबासीको जीवनस्तर माथि उठाउन तथा शिक्षा र स्वास्थ्यका क्षेत्रमा पहुँच आवश्यकता बमोजिम अबै नसकिरहेको कारण थप मेहनत गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ । यस नगरपालिकाको आ.व. ०७५/०७६ को आम्दानी तथा खर्च र आ.व. ०७६/०७७ अनुमानित आय र विनियोजना तालिका नं. १६० देखि १६४ तथा चित्र सूची नं. ५७ र ५८ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१६० आ.व. ०७५/०७६ को बजेट विनियोजन तथा खर्च विवरण

क्र.स.	बजेट शिर्षक	रकम रु.	%	कैफियत
१	निशर्त अनुदान	१४९७९९०००.००	२५.६७	
१.१	संघिय समानिकरण अनुदान	१४५८०००००.००	०.००	
१.२	प्रदेश समानिकरण अनुदान	३९९९०००.००	०.००	
२	सशर्त अनुदान	१९५३७००००.००	३३.४८	
२.१	संघिय सशर्त अनुदान	१७२७९४०००.००	०.००	
२.२	प्रदेश सशर्त अनुदान	२२५७६०००.०	०.००	
३	समपुरक अनुदान	०.००	०.००	
४	विशेष अनुदान	७३४९९०००.००	१२.६०	
५	राजश्व बाडफाड रकम	१०९३०००००.००	१८.७३	
६	पालिकाको आन्तरिक आय (राजश्व तथा अन्य शिर्षकका आयहरू)	३३६४५०००.००	५.७७	

७	अन्य स्रोतबाट आम्दानी		२१८९००००.००	३.७५	
कुलजम्मा			५८३५०३०००.००	१००.००	
आ.ब. ०७५/०७६ को जम्माखर्च रकम			५४९३२७५००.००	९४.१४	
आ.ब. ०७५/०७६ को जम्मा चालु खर्च रकम			३१४९८८४७७.००	५३.९८	
आ.ब. ०७५/०७६ को पूँजीगत खर्च रकम			२३४३३९०२३.००	४०.१६	
खर्च हुन बाँकि रकम			३४१७५५००.००	५.८६	

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१६१ आ.ब. ०७५/०७६ को क्षेत्रगत बजेट खर्च विवरण

क.स.	क्षेत्रगत शिर्षक	खर्च रकम रु.	खर्च %	कैफियत
१	आर्थिक विकास	१७७३८१७१.००	३.२३	
२	सामाजिक विकास	१५८९५३१६९.००	२८.९४	
३	पूर्वाधार विकास	३०३२६५९९६.००	५५.२१	
४	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	७१८७२४८.००	१.३१	
५	संस्थागत विकास, सेवाप्रवाह र सुशासन	४१५९०९८.००	०.७६	
६	अन्य	५८०२३८१८.००	१०.५६	
कुलजम्मा		५४९३२७५००.००	१००.००	
स्वास्थ्य क्षेत्रमा विनियोजन		१७३०११३८.००		
शिक्षा क्षेत्रमा विनियोजन		१२२७६७५०५.००		
कृषि क्षेत्रमा विनियोजन		१३७२७३८५.००		

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१६२ आ.ब. ०७५/०७६ मा लक्षित वर्गको बजेट विनियोजन तथा खर्च विवरण

क.स.	कार्यगत क्षेत्र	विनियोजित रकम रु.	खर्च रकम रु.	खर्च %	कैफियत
१	महिला	४५,१५,४५५।००	२६,८३,३७५.००	५९.४३	
२	बालबालिका	१,०७,७७,५८०।००	६६,४५,१०६.००	६१.६६	
३	विपन्न तथा अन्य	६८,४५,५८०।००	५५,३४,६९४.००	८०.८३	
कुलजम्मा		२२,१३८,६१५।००	१४,८६३,१७५.००	६७.१३	

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१६३: आ.ब. ०७६/०७७ को प्रस्तावित बजेट विनियोजन:

क.स.	बजेट शिर्षक	रकम रु.		%	कैफियत
१	निशर्त अनुदान		१६३०५९०००.००	३२.१४	
१.१	संघिय समानिकरण अनुदान	१५५४०००००.००		०.००	
१.२	प्रदेश समानिकरण अनुदान	७६५९०००.००		०.००	
२	सशर्त अनुदान		१७०००००००.००	३३.५१	
२.१	संघिय सशर्त अनुदान	१७०००००००.००		०.००	
२.२	प्रदेश सशर्त अनुदान	०.००		०.००	
३	समपुरक अनुदान		०.००	०.००	

४	विशेष अनुदान		०.००	०.००	
५	राजश्व वाडफाड रकम		११२८८२०००.००	२२.२५	
५.१	संघिय राजश्व वाडफाड	१०६००००००.००		०.००	
५.२	प्रदेश राजश्व वाडफाड	६८८२०००.००		०.००	
६	पालिकाको आन्तरिक आय (राजश्व तथा अन्य शिर्षकका आयहरू)		४०३५९०००.००	७.९६	
७	अन्य स्रोतबाट आम्दानी		२१००००००.००	४.१४	
कुलजम्मा			५०,७३,००,०००.००		

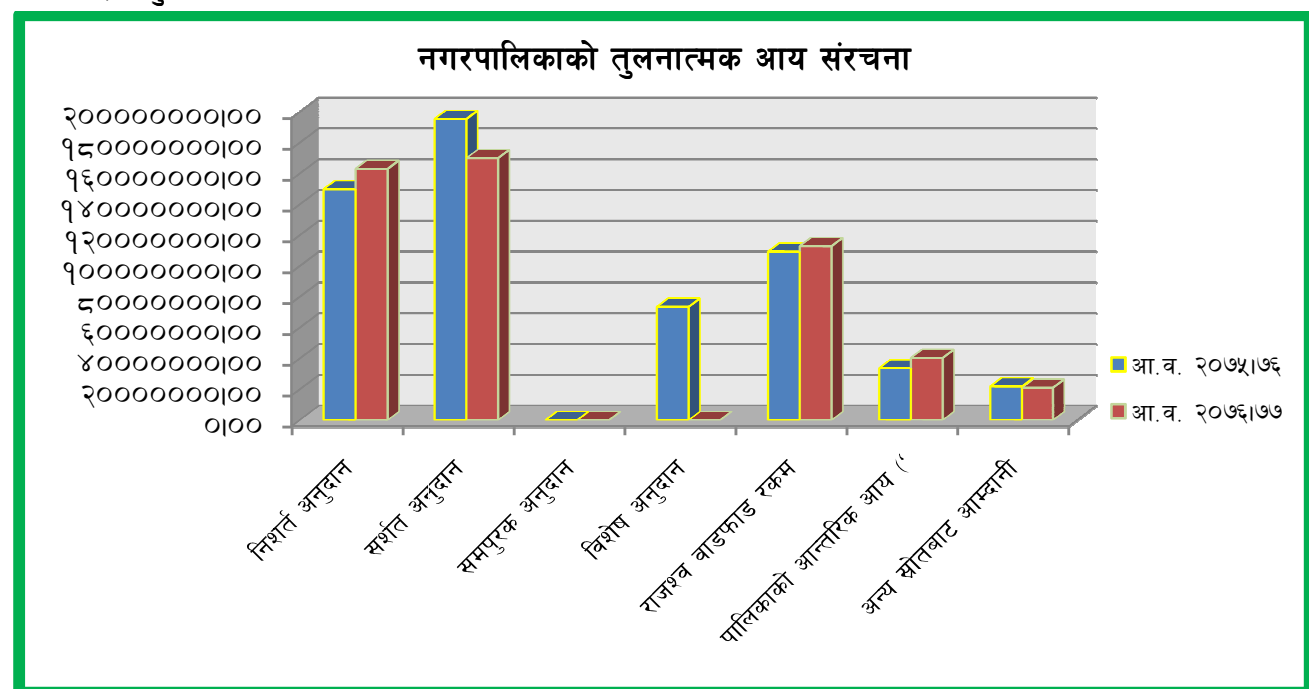
श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१६४ आ.ब. ०७६/०७७ को क्षेत्रगत बजेट विनियोजन :

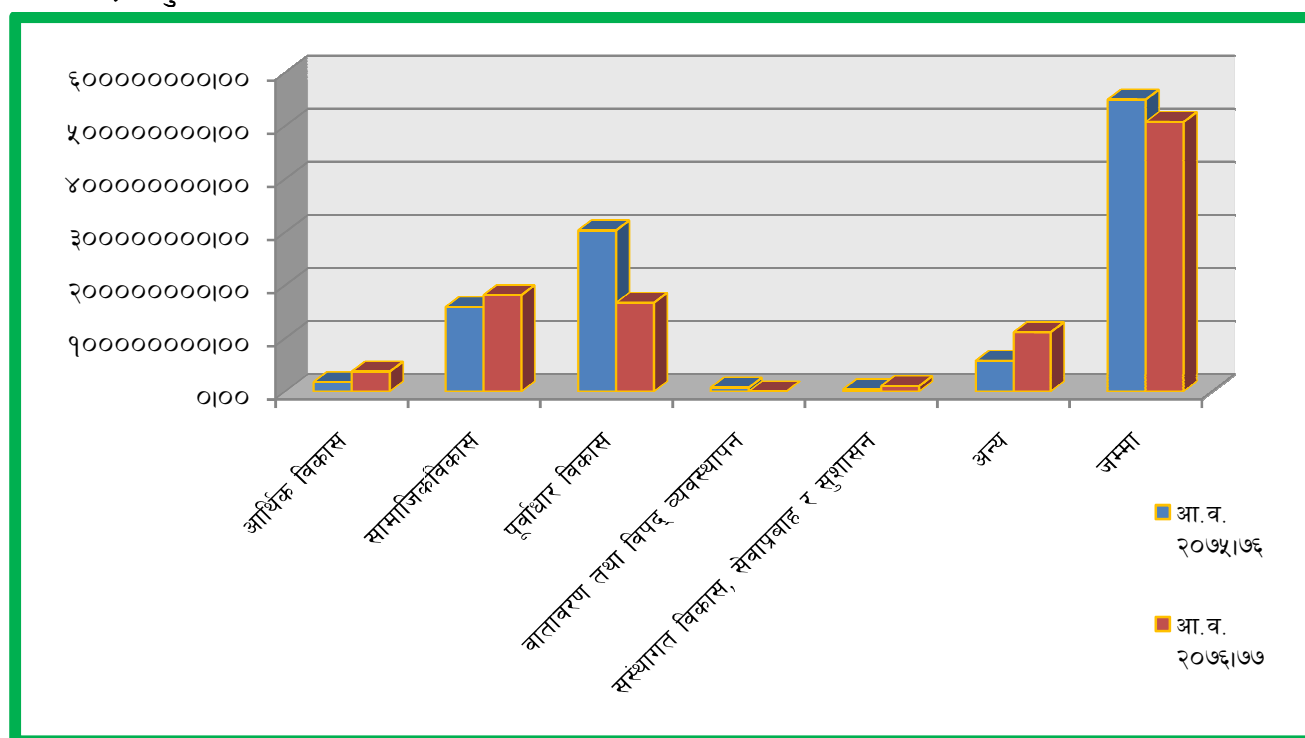
क.स.	कार्यगत क्षेत्र	जम्मा	विनियोजन %	कैफियत
१	आर्थिक विकास	३,७३,१५,०००.००	७.३६	
२	सामाजिक विकास	१८,१३,१८,०००.००	३५.७५	
३	पूर्वाधार विकास	१६,७१,७७,०००.००	३२.९५	
४	शुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	१,००,२३,०००.००	१.९७	
५	अन्य	११,१४,६७,०००.००	२१.९७	
कुलजम्मा		५०,७३,००,०००.००	१००.००	
आ.ब. ०७६/०७७ को चालु खर्च		३०४०६७०००.००	५९.९४	
आ.ब. ०७६/०७७ को पूँजीगत खर्च		२०३२३३०००.००	४०.०६	

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

चित्र नं.५७: तुलनात्मक आय संरचनाको विवरण

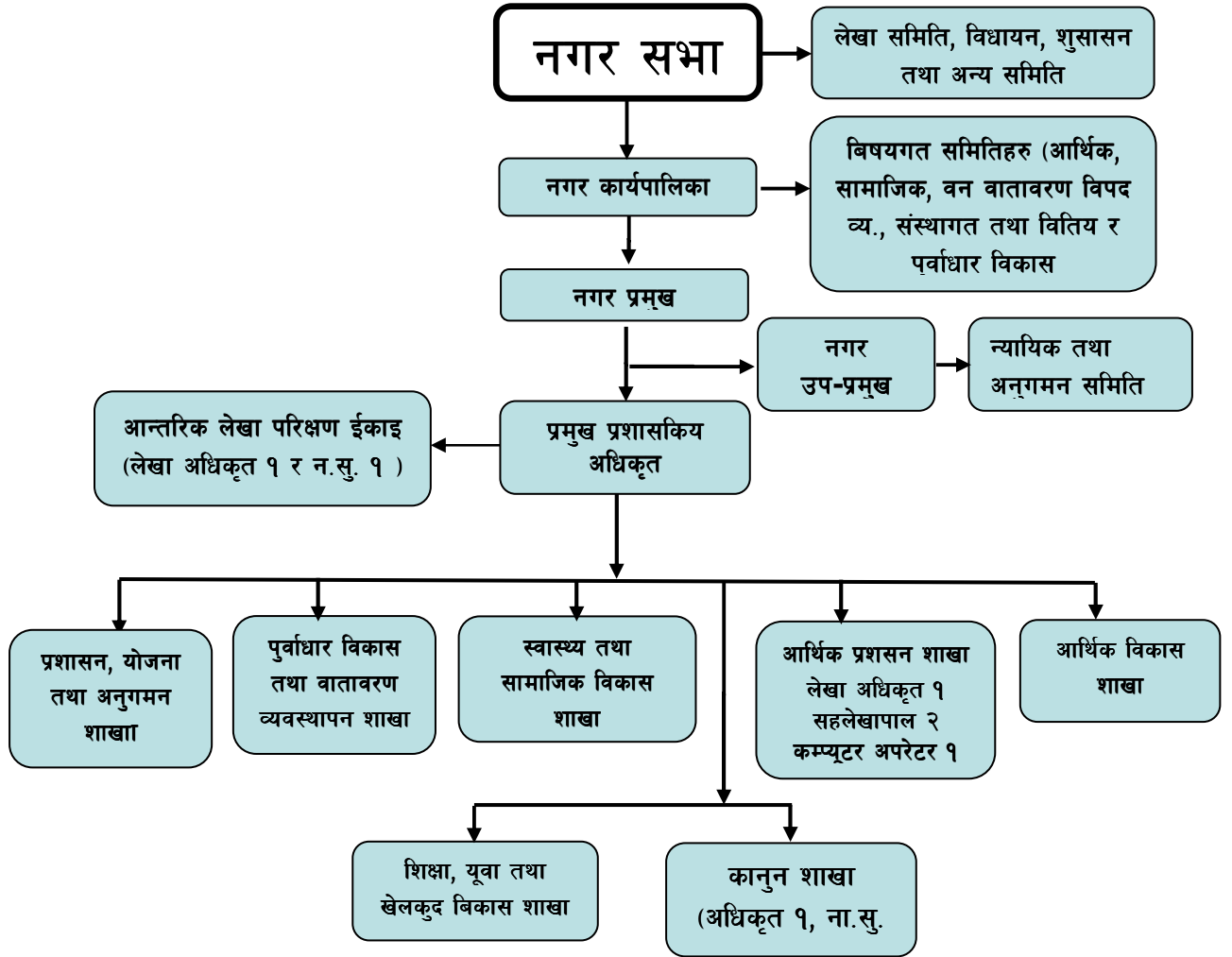
चित्र नं. ५८: तुलनात्मक व्यय संरचना

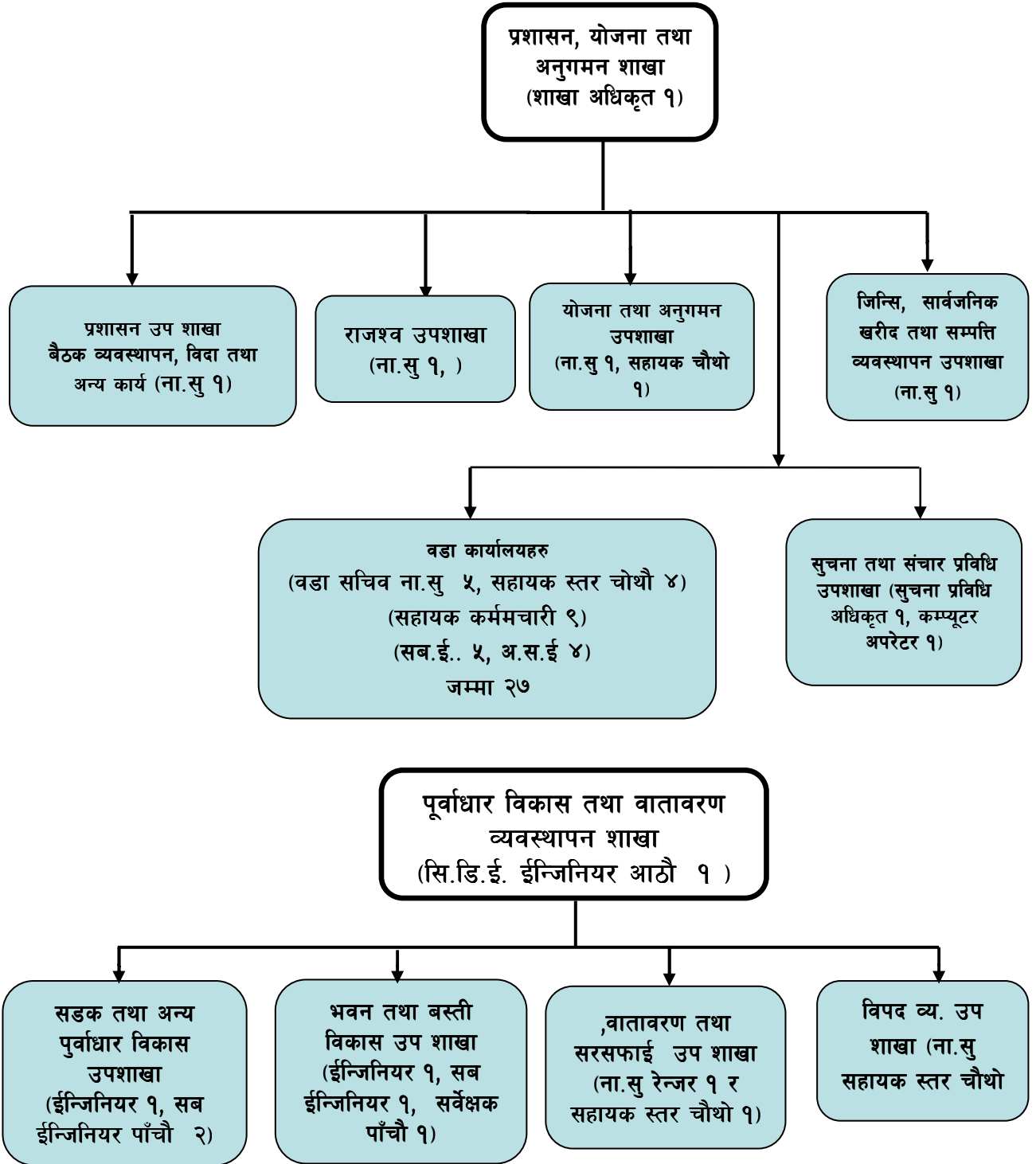

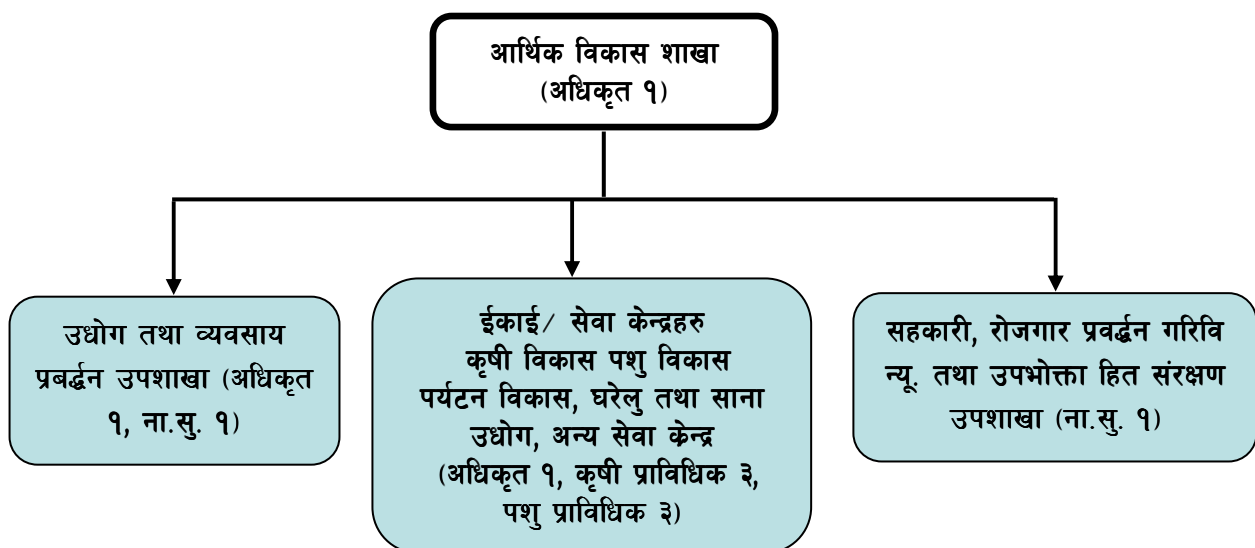
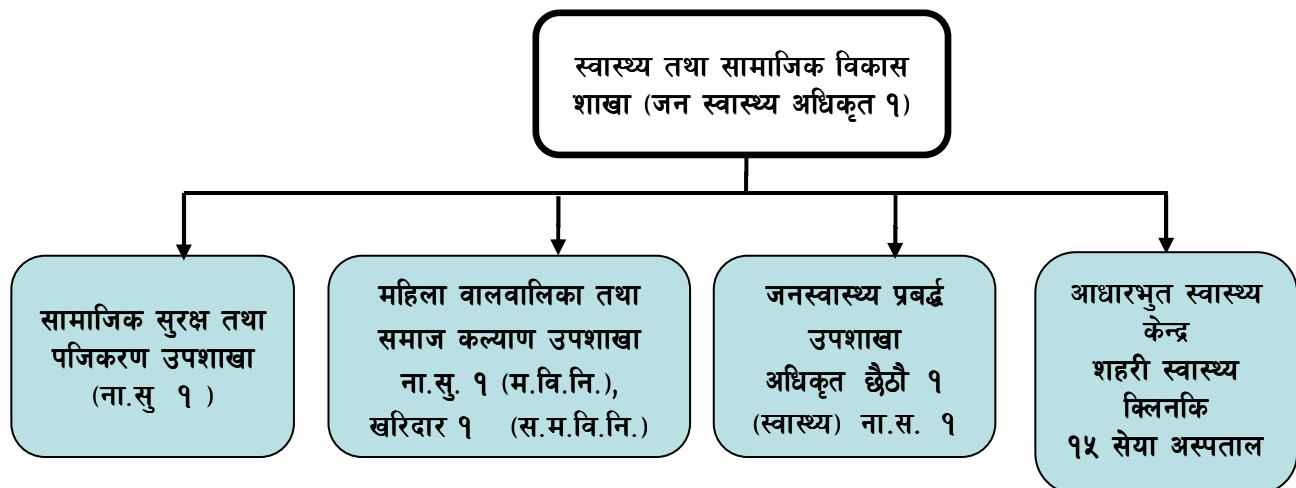
६.२.३ नगरपालिकाको साङ्गठनिक संरचना

स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकार र आर्थिक समृद्धिको माध्यम बाट समग्र नगरपालिकाको समृद्धिको मार्गमा समयबद्ध र व्यवस्थित रूपमा अगाडि बढाउन सम्बन्धित संस्थाको सांगठनिक संरचना तथा त्यसको व्यवस्थापन र दक्ष जनशक्तिको परिपूर्ति एक अनिवार्य र प्रारम्भिक सर्त हो । संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन लगायतका प्रचलित ऐन, संघीय तथा प्रदेश सरकारका नीति तथा निर्देशनको सफल कार्यान्वयन साथै स्थानीयवासीका आवश्यकताको समयबद्ध कार्य सम्पादनकालागि रामधुनी नगरपालिकाले आफ्नो आवश्यकता बमोजिमको साङ्गठनिक संरचना निर्माण गरी सोहि संरचनाको सकृयता र कृयात्मकतामा विकास तथा सेवा प्रवाहका तमाम योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्दै आएको अवस्था छ । रामधुनी नगरपालिकाको समग्र विकास अभियानमा सहभागि गराएर नगरपालिका प्रतिको जनविश्वासमा बढोत्तरी ल्याउन, विकास निर्माण तथा सेवा प्रवाह सँग सम्बन्धित तमाम कार्यलाई सुशासनको प्रत्याभुतिका साथ सम्पादन गर्न र आवश्यकताका आधारमा जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्न यस नगरपालिकाले आफ्नो अवाधिक नगर विकास योजनामा प्रस्तावित गरिएको समेतलाई केन्द्र बिन्दुमा राखेर लेखा समिति, विधायन, शुसासन तथा अन्य समिति, विषयगत समितिहरू, न्यायिक तथा अनुगमन समिति बाहेक ७ वटा शाखा, १४ वटा उपशाखा र २ वटा सेवा केन्द्र र २ वटा ईकाई र ९ वटा वडा कार्यालयको व्यवस्था गरेको छ । उल्लेखित शाखा, उपशाखा तथा केन्द्र र ईकाईहरू र वडा कार्यालय समेतको दैनिक कार्य सम्पादन, विकास निर्माण र सेवा प्रवाहकालागि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत १, शाखा अधिकृत सहितका अधिकृत हरू १०, नायव सुब्बा वा सो सरह १९, खरिदार वा सहयक स्तरका ४२, कार्यालय सहायोगि १४, सवारी चालक ३, शुरुक्षा गार्ड ३ र माली १ समेत गरी कुल ९३ जना कर्मचारीहरू (स्वास्थ्य र सफाई अन्तरगतका कर्मचारी र कामदार बाहेक) कार्यरत रहेका छन् । कर्मचारीहरूको सरुवा भएर आउने जाने तथा कार्यकाल समाप्त हुने प्रकृया निरन्तर रहि रहेका कारण यस विवरणमा सामान्य तलमाथि हुने सम्भावना भने जीवितै रहेको छ । स्वास्थ्य र सफाई कामदारको विवरण सम्बन्धित शिर्षक अन्तरगत राखिएका कारण यहाँ उल्लेख गरिएको छैन । साङ्गठनिक संरचना चित्र नं. ५९ मा र कर्मचारीको विस्त्रित विवरण तालिका नं.१६६ र १६७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

चित्र नं. ५८: साङ्गठनिक संरचना

६.२.४ रामधुनी नगरपालिका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी

६.२.४.१ जनप्रतिनिधिहरूको नामावली र पदीय जिम्मेवारी सहितको विवरण

यस नगरपालिकामा सम्बैधानिक व्यवस्था बमोजिम नगरपालिका प्रमुख १, उपप्रमुख १, वडा अध्यक्ष ९ तथा नौ वटा वडामा ४-४ जनाका दरले वडा सदस्य ३६ साथै मनोनित ३ जना समेत जम्मा ५० जना जनप्रतिनिधिले नगरपालिकाको समग्र स्थानीय कानून, नीति, योजना, विकास निर्माण र सेवा प्रवाहको जिम्मेवारी बहन गरिरहेको अवस्था छ । बमोजिमका स्थानीयवासीलाई आफ्ना आवश्यकता बमोजिमका सेवा प्राप्तमा सहज होस भन्ने हेतुले नीज बाट प्रतिनिधित्व गरिरहेको वडा, नाम, पद तथा सम्पर्क नं. सहितको विवरण तालिका नं. १६५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१६५: रामधुनी नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरूको नाम, ठेगाना, निर्वाचित पद साथै सम्पर्क नं.

क्र.सं.	वडा नं.	नाम थर	निर्वाचित पद	सम्पर्क नं.
१	९	जय प्रकाश चौधरी	प्रमुख	९८५२०६२५००
२	२	सविना चौधरी	उप-प्रमुख	९८५२०६२६००
३	१	महेश कुमार चौधरी	वडा अध्यक्ष	९८५२०५६५७५
४	१	उमा थरुनी	महिला वडा सदस्य	९८११३७५५७३
५	१	पार्वती सरदार	दलित महिला वडा सदस्य	९८१०४९१८४०
६	१	देवराज पोखेल	वडा सदस्य	९८४२३६७०८४
७	१	हरिवंश साहा	वडा सदस्य	९८०४०१५८२४
८	२	राम नारायण चौधरी	वडा अध्यक्ष	९८४२२८२६७७
९	२	राधा देवी बस्नेत	महिला वडा सदस्य	९८५२०२२४०३
१०	२	कमली चौधरी मोची	दलित महिला वडा सदस्य	९८०७३०६८९२
११	२	अनन्तराम चौधरी	वडा सदस्य	९८४२०५८१०६
१२	२	सुरेश कुमार शाहा	वडा सदस्य	९८४२०६१४३६
१३	३	राजकुमारी चौधरी	वडा अध्यक्ष	९८४२०१५४४१
१४	३	टिका लक्ष्मी श्रेष्ठ	महिला वडा सदस्य	९८४२२२०६२५
१५	३	शोभा मुसहर	दलित महिला वडा सदस्य	९८१७३०८९६९
१६	३	नारायण श्रेष्ठ	वडा सदस्य	९८४२३१६५६०
१७	३	बिन्देश कुमार चौधरी	वडा सदस्य	९८०७३३०९०९
१८	४	मनेश चौधरी	वडा अध्यक्ष	९८५२०३६३४५
१९	४	तिलक कुमारी दाहाल	महिला वडा सदस्य	९८४२२४०९८७
२०	४	चन्द्र माया वि.क.	दलित महिला वडा सदस्य	९८०५३६७००१
२१	४	कमल कार्की	वडा सदस्य	९८६२०१२७०४
२२	४	देवी प्रसाद गेलाल	वडा सदस्य	९८४२३७२३१९
२३	५	डेगराज फुयाल	वडा अध्यक्ष	९८५२०५७९३३
२४	५	साधना थरुनी	महिला वडा सदस्य	९८०५३०६७६७
२५	५	मनो देवी सरदार	दलित महिला वडा सदस्य	९८४२३७२४०७
२६	५	नन्दराज फुयाल	वडा सदस्य	९८४२२३३६३९
२७	५	भरतराज नेपाल	वडा सदस्य	९८५२०५९०९८
२८	६	हेम नारायण राजधामी	वडा अध्यक्ष	९८५२०५९५५८
२९	६	लक्ष्मी चौधरी	महिला वडा सदस्य	९८१७३८७४९१
३०	६	लिलिया मुसहर	दलित महिला वडा सदस्य	९८११०३५७०१
३१	६	पन्नालाल चौधरी	वडा सदस्य	९८१३७८०९२६
३२	६	हेमा शंकर राई	वडा सदस्य	९८११०७०४१५
३३	७	केशव गौतम	वडा अध्यक्ष	९८५२०६०१०५

३४	७	ललकी देवी चौधरी	महिला वडा सदस्य	९८०४३०५४२०
३५	७	तेतरी देवी खात्वी	दलित महिला वडा सदस्य	९८०४००००९९
३६	७	काँसीलाल चौधरी	वडा सदस्य	९८०४०२८२७०
३७	७	राजेश कुमार लिम्बु	वडा सदस्य	९८४२१२१८९७
३८	८	रुद्रबहादुर बस्नेत	वडा अध्यक्ष	९८४२३०७५५०
३९	८	दुर्गा भट्टराई	महिला वडा सदस्य	९८००९१३००१
४०	८	चन्द्र माया विश्वकर्मा	दलित महिला वडा सदस्य	९८११०४३१२०
४१	८	चन्द्रमान उराव	वडा सदस्य	९८०४०८२७७४
४२	८	जगतलाल चौधरी	वडा सदस्य	
४३	९	घनश्याम चौधरी	वडा अध्यक्ष	९८५२०५७५७७
४४	९	सोनिया थरुनी	महिला वडा सदस्य	९८६२०५४८८३
४५	९	रिता कुमारी शर्मा	दलित महिला वडा सदस्य	९८०४०९५८४३
४६	९	योगेन्द्र बहादुर खड्का	वडा सदस्य	९८४२०४९४०८
४७	९	पुष्पलाल चौधरी	वडा सदस्य	९८६२१४४१०७
४८		राम करण खर्गा	मनोनित सदस्य	९८४२५७०४६७
४९		सर्मिला बि.क.	मनोनित सदस्य	९८००९३६०२६
५०		मिश्री लाल हरिजन	मनोनित सदस्य	९८४२४१९९१०

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

६.२.४.२ कर्मचारीहरूको नामाली र पद

तालिका नं.१६६ कर्मचारीहरूको नामावली र पद सहितको विवरण

सि. नं.	नाम, थर	पद	पदको प्रकृति			सम्पर्क मोबाईल नं.
			स्थायी	अस्थायी	करार	
१	श्री ओमकार प्रसाद न्यौपाने	प्र.प्र. अधिकृत	१			९८५२०७५१११
२	श्री द्वारिका प्रसाद दाहाल	लेखा अधिकृत	१			९८४२३१४३८५
३	श्री राजन कुमार गेलाल	शिक्षा अधिकृत	१			९८४२०३६९६३
४	श्री विनय कुमार परियार	अधिकृत		१		९८४२०५७२७६
५	श्री घनश्याम खतिवडा	अधिकृत	१			९८४२१२४५१०
६	श्री जितेन्द्र प्रसाद साह	ईन्जिनियर (अधिकृत)			१	९८४१३६०४९७
७	श्री देवेन्द्र नारायण चौधरी	ईन्जिनियर (अधिकृत)			१	९८५२०३५२८६
८	श्री रजत अग्रवाल	ईन्जिनियर (अधिकृत)	१			९८६३०१६९८०
९	श्री सन्तोष साह	ईन्जिनियर (अधिकृत)	१			९८४९९७७३६७
१०	श्री बसन्त मोते	सुचना अधिकृत			१	९८४१९४५६२८
११	श्री खगेन्द्र सुब्बा फोम्बोहागं	रोजगार अधिकृत			१	९८४२४६१२६२
१२	श्री हर्षलाल चौधरी	सब-ईन्जिनियर	१			९८५२०४९६७७
१३	श्री प्रविन साह	सब-ईन्जिनियर	१			९८२३६७६८१४
१४	श्री पवन प्रसाद ठाकुर	सब-ईन्जिनियर			१	९८१४३५५६८५
१५	श्री इन्दिरा कुमारी चौधरी	सब-ईन्जिनियर	१			९८६२१४४१०७
१६	श्री देवी कटुवाल	स.म.वि.नी..	१			९८४२२६४०६०
१७	श्री मृना पोखरेल	सहायक पाँचौ		१		९८४२०८१०२२
१८	श्री दुर्गेश कुमार बि.क.	सहायक पाँचौ	१			९८४२०६६०४०
१९	श्री सुनिल कुमार चौधरी	सहायक पाँचौ	१			९८४१३६५४५९
२०	श्री दुर्गा प्रसाद पराजुली	सहायक पाँचौ	१			९८४२०४७५११
२१	श्री शिव कुमार मोची	प.से.प्रा.(स.पाँचौ)	१			९८४२१४९४३०
२२	श्री कल्पना कार्की	सहायक पाँचौ	१			९८४२०३४५४७
२३	श्री इन्दिरा निरौला	प्रा.स.(स.पाँचौ)	१			९८४२७५७२०२

२४	श्री सागर ढकाल	सहायक पाँचौ	१			९८४१५९६२२२
२५	श्री मोनाश्री आचार्य	स.म.वि.नी.(स.पाचौ)	१			९८४२९०५१९८
२६	श्री इश्वरा घिमिरे	खरिदार	१			९८६२०५४६६८
२७	श्री सुष्मा कार्की	खरिदार	१			९८६२१५४२२१
२८	श्री सान्तोना भट्टराई	स.क.अ.	१			९८४२१८४८३३
२९	श्री मन्सा चौधरी	स.ले.पा.	१			९८४२३४२६१३
३०	श्री उमा तिवारी	स.म.वि.नि.	१			९८४२५६०१६५
३१	श्री टिकाराम चौधरी	खा.पा.स.टे.		१		९८४२०३७४१७
३२	श्री चिरन्जिवी गौतम	अमिन			१	९८०४३३६४१९
३३	श्री बिष्णु कुमार चौधरी	अमिन			१	९८१४३३७९३२
३४	श्री अमित चौधरी	स.क.अ.			१	९८०४०१४९१५
३५	श्री बिष्णु कुमार चौधरी	स.क.अ.			१	९८११००३६१०
३६	श्री दिपा श्रेष्ठ	सहजकर्ता			१	९८०४३५५९८९
३७	श्री एलिना श्रेष्ठ	स.क.अ.			१	९८४२०७२२७०
३८	श्री चन्द्रराज जोशी	अमिन (स.चौथो)	१			९८६५८५२८३६
३९	श्री निकेश घिमिरे	एम.आई.एस.अपरेटर			१	९८६००४३९८०
४०	श्री मन्दिरा घिमिरे	एम.आई.एस.अपरेटर			१	९८४९८६४३२०
४१	श्री दिलिप चौधरी	फिल्ड सहायक			१	९८१३५८१५९७
४२	श्री विवेक दाहाल	अ.सब ईन्जिनियर			१	९८४२३६९८१७
४३	श्री प्रहेज कुमार चौधरी	ईलेक्ट्रिशियन			१	९८०७०३२१२०
४४	श्री दुर्गा देवी सापकोटा	ना.प्र.स.			१	९८४२०२८०२३
४५	श्री शेष कुमारी खड्का	ना.प्र.स.			१	९८४२५९०३७२
४६	श्री निरज कुमार चौधरी	सुचना संचार सहयोगी			१	९८६२३२५३४७
४७	श्री भागवत नारायण चौधरी	अपांग सहजकर्ता			१	
४८	श्री सरिता रसाईली	अपांग सहजकर्ता			१	
४९	श्री हिरा चौधरी	अपांग सहजकर्ता			१	
५०	श्री रविन कुमार ठाकुर	सरसफाई सहजकर्ता			१	९८६२३०१५३७
५१	श्री कमला कोइराला काफ्ले	सरसफाई सहजकर्ता			१	९८४२५८४०५५
५२	श्री समिक्षा कोइराला	सरसफाई सहजकर्ता			१	९८६२०५४६४५
५३	श्री उर्मिला पौडेल	सरसफाई सहजकर्ता			१	९८६२१७५७३७
५४	श्री मदन कुमार लामा	हल्का सवारी चालक			१	९८४४३९७२४७
५५	श्री राम कुमार चौधरी	हल्का सवारी चालक			१	९८१०५०५८०२
५६	श्री राम चौधरी	भारी सवारी चालक			१	९८०४३०१५११
५७	श्री सत्य नारायण चौधरी	कार्यालय सहयोगी	१			९८१२३३००७७
५८	श्री तिरा देवी कार्की	कार्यालय सहयोगी			१	९८४२४१७१७३
५९	श्री सकुन्तला नेपाल गौतम	कार्यालय सहयोगी			१	९८०६०७३९१८
६०	श्री दिपमाला चौधरी	का.स.(शिक्षा शाखा)			१	
६१	श्री सुजन लामा	सुरक्षा गार्ड			१	९८६४०६३३४०
६२	श्री चुडामणि दाहाल	सुरक्षा गार्ड			१	९८१४३१७७२९
६३	श्री भजनलाल चौधरी	सुरक्षा गार्ड			१	९८२४३८०१४७
६४	श्री किरण कुमार चौधरी	माली			१	९८११०९२८८४
जम्मा			२५	३	३६	

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१६७: रामधुनी नगरपालिका, वडा कार्यालयमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरुको विवरण

वडा नं. १				
क्रस	कर्मचारीको नाम	पद	जिम्मेवारी	सम्पर्क नम्बर
१	सत्य नारायण चौधरी	ना.सु.	वडा सचिव	
२	दिपशिखा सापकोटा	सहायक	सहायक कर्मचारी	
वडा नं. २				
१	घनेन्द्र कोईराला	खरिदार	वडा सचिव	९८४२०३६७३०
२	रन्जिता चौधरी	सहायक	सहायक कर्मचारी	९८४२२३७४५१
३	राम कुमार मोची	सहायक	सहायक कर्मचारी	९८५२०८२२६५
४	अजित कुमार चौधरी	कार्यालय सहयोगि		९८१०५१५८०३
वडा नं. ३				
१	तिर्थराज धमला	सहायक पाचौ	वडा सचिव	९८४२५४४४०६
२	कमल कुमारी चौधरी	सहायक	सहायक कर्मचारी	
३	हिमानी पौडेल	सहायक	सहायक कर्मचारी	
वडा नं. ४				
१	सावित्रा पराजुली	खरिदार	वडा सचिव	९८४२०८५४३२
२	कौशल्या कुमारी दाहाल	स.क.अ.	सहायक कर्मचारी	९८४२२३४७८२
३	सुमित्रा कुमारी चौधरी	कार्यालय सहयोगि		९८१९०७६७५३
४	अमन ढुङ्गेल	सहजकर्ता	बालमैत्री सहजकर्ता	९८१०४५९१६१
वडा नं. ५				
१	दिलिप कुमार चौधरी	खरिदार	वडा सचिव	९८४२०५२०९८
२	गिता विष्ट			
वडा नं. ६				
१	नन्द कुमार श्रेष्ठ	खरिदार	वडा सचिव	९८५२०५९३०३
२	आशा कुमारी चौधरी	सहायक	सहायक कर्मचारी	
३	सत्य नारायण ठाकुर	कार्यालय सहयोगि		
वडा नं. ७				
१	सुवेक्षा पाण्डे	सहायक पाँचौ	वडा सचिव	९८४८०६२८२९
२	कमला अधिकारी	सलेप	सहायक कर्मचारी	
३	जिवस कुमार चौधरी	सहायक	सहायक कर्मचारी	
वडा नं. ८				
१	सितल कुमार चौधरी	खरिदार	वडा सचिव	९८४६६७०८६७
२	महेश रेग्मी	सहायक कम्प्यूटर अपरेटर	सहायक कर्मचारी	९८४२०७९७२९
३	सर्जुन उरावँ	कार्यालय सहयोगी	सहायक कर्मचारी	९८०७०१३०९६
वडा नं. ९				
१	जय राम चौधरी	ना.सु.	वडा सचिव	९८४२४०८९८२
२	ललित कुमार चौधरी	सलेप	सहायक कर्मचारी	९८४२३३०२९१

३	विजय चौधरी	ना.प.स्वा.प्रा.	सहायक कर्मचारी	९८४२४०८९३७
४	ममता परियार	सहजकर्ता	सहायक कर्मचारी	९८९४३४०९९९
५	अजोधी मरिक्	कार्यालय सहयोगि		९८४२९७९९३३

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

६.२.४.३ स्वास्थ्य कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी

यस नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखा मा ५ जना तथा ९ वटा वडामा सञ्चालित स्वास्थ्य केन्द्र तथा चौकीमा ५३ जना साथै कारागार मा १ जना गरी कुल ५९ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेको अवस्था छ । यसरी कार्यरत कर्मचारी मध्ये ४० जना स्थायी तथा १९ जना करारमा नियुक्त भई आफ्नो जिम्मेवारी सम्हालिरहेको अवस्था देखिन्छ । कार्यरत कर्मचारीहरू मध्ये १ जना सातौं र १० जना छैटौं गरी जम्मा ११ जना अधिकृत स्तरका, १९ जना नायव सुब्बा वा सो सरह पाँचौ तहका, २१ जना चौथो तहका साथै ८ जना कार्यालय सहयोगिको रुपमा रहेका छन् । स्वास्थ्य कार्यालयमा रहेका जनशक्तिको संख्यात्मक हिसाव हेर्दा नगरपालिकाको शाखामा ५ जना, वडा नं. १ मा ९ जना, वडा नं. २ मा २ जना, वडा नं. ३ मा ९ जना, वडा नं. ४ मा ३ जना, वडा नं. ५ मा ४ जना, वडा नं. ६ मा १३ जना, वडा नं. ७ मा ३ जना, वडा नं. ८ मा जना र वडा नं. ९ मा २ जना कार्यरत छन् । यसको अर्थ वडा नं. ६ मा सबै भन्दा बढी १३ जना कार्यरत रहेको देखिन्छ भने सबै भन्दा कम वडा नं. २ र ९ मा मात्र २-२ जना कार्यरत रहेको अवस्था छ । स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका संख्यात्मक विवरणका आधारमा सबै भन्दा बढी १३ जना जनशक्ति रहेको बक्सौरी स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ६ मा सेवा प्राप्त गर्नेको संख्या भन्दा ९ जना मात्र जनशक्ति भएको भासी (भादगाउँ सिनवारी) स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. १ मा सेवा प्राप्त गर्नेहरूको संख्या बढी रहेको छ । तसर्थ कम जनशक्ति भएको स्वास्थ्य केन्द्रमा समेत थप व्यवस्थापन गर्नु पर्ने अवस्था देखिन्छ । यसै गरी सरसफाईको क्षेत्रमा जम्मा १३ कर्मचारी र सफाई कामदार कार्यरत रहेका छन् । यसको विस्त्रित विवरण तालिका नं.१६८ र सफाई कामदारको विवरण तालिका नं. १६९ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं.१६८:रामधुनी नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखा तथा यस अन्तरगत स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा कार्यरत कर्मचारीको विवरण

क्र.सं.	स्वास्थ्य केन्द्र/कर्मचारीको नाम	श्रेणी	पद	स्थायी	करार	कैफियत
१	नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा					
१.१	मो. शमीम अन्सारी	सातौं	ज.स्वा.अधिकृत	१		९८४२९२४४३९
१.२	नगेन्द्र पौडेल	छैटौं	सि.अ.हे.व.	१		९८५२०४९२०२
१.३	पर्शुराम साहा	छैटौं	ज.स्वा.नि.	१		९८५२०४९२०२
१.४	रन्जिता कुमारी चौधरी	चौथो	अ.हे.व.		१	९८६८५७०६७७
१.५	शान्तिराम निरौला	प्रशासन	का.स.	१		९८६२०९४४०३
२	भासी (भादगाउँ सिनवारी) स्वास्थ्य चौकी वडा नं. १					
२.१	चकेन्द्र थापा	छैटौं	सि.अ.हे.व.	१		
२.२	यसना राई	पाँचौ	हेल्थ असिस्टेण्ट	१		
२.३	कुमार प्रसाद पोखेल	पाँचौ	सि.अ.हे.व.	१		अवकास
२.४	देवीना प्रधान	पाँचौ	सि. अ.न.मी	१		
२.५	फुलावती चौधरी	पाँचौ	सि. अ.न.मी	१		
२.६	सीता निरौला	पाँचौ	सि. अ.न.मी	१		
२.७	धन कुमार राई	चौथो	अ.हे.व.	१		
२.८	समिता नेपाली	चौथो	अ.न.मी	१		
२.९	कुमारी स्वस्तिका साहा	प्रशासन	का.स.		१	
३	कुम्याही सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. २					
३.१	प्रियाङ्गा चौधरी	पाँचौ	हेल्थ असिस्टेण्ट		१	

३.२	कविसा दाहाल	चौथो	अ.न.मी		१	
४	सिगिया स्वास्थ्य चौकी, वडा नं.३					
४.१	सन्तोस चौधरी	छैटौँ	जन स्वा.नि.	१		
४.२	लोकेन्द्र बहादुर राई	पाँचौ	हेल्थ असिस्टेण्ट	१		
४.३	मनोज कुमार चौधरी	पाँचौ	हेल्थ असिस्टेण्ट	१		
४.४	रेखा कुमारी चौधरी	पाँचौ	सिनियर	१		
४.५	सुनिता चौधरी	पाँचौ	सिनियर	१		
४.६	राम रोहित ठाकुर	चौथो	अ.हे.व.	१		
४.७	मुना थापा	चौथो	अ.न.मी	१		
४.८	ओम कुमार भा	चौथो	ल्याप असिस्टेण्ट		१	
४.९	आशा चौधरी	प्रशासन	का.स.		१	
५	लालपुर सहरी स्वास्थ्य केन्द्र वडा नं. ४					
५.१	निरुपा कोईराला	चौथो	अ.हे.व.		१	
५.२	निसा चौधरी	चौथो	अ.हे.व.		१	
५.३	सृजना काफ्ले	प्रशासन	का.स.		१	
६	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. ५					
६.१	रुकमणी चौधरी	पाँचौ	हेल्थ असिस्टेण्ट		१	
६.२	गोमा कुमारी ढकाल	पाँचौ	सि.अ.न.मी	१		
६.३	प्रज्ञा उप्रेती	चौथो	अ.न.मी		१	
६.४	अनिता कुमारी मोची	प्रशासन	का.स.		१	
७	बक्सौरी स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ६			१		
७.१	हरीदेव ठाकुर	छैटौँ	सि.अ.हे.व.	१		
७.२	ब्रज कुमार भा	छैटौँ	सि.अ.हे.व.	१		
७.३	दिनेश कुमार चौधरी	छैटौँ	सि.अ.हे.व.	१		
७.४	अनिता श्रोष्ठ	छैटौँ	सि.अ.हे.व.	१		
७.५	गणेश कुमार गुरुङ	पाँचौ	अ.हे.व.	१		विदामा
७.६	संगिता अधिकारी	पाँचौ	हेल्थ असिस्टेण्ट	१		
७.७	कविता राई	पाँचौ	सिनियर	१		
७.८	सृजना गुरुङ	चौथो	अ.न.मी	१		
७.९	सृजना नेपाली	चौथो	अ.न.मी	१		
७.१०	पुष्पा राई	चौथो	अ.न.मी		१	
७.११	मेनुका बन्जारा	चौथो	अ.न.मी		१	
७.१२	लगन सिंह	चौथो	ल्याव असिस्टेण्ट		१	

७.१३	कृति तिवारी	पाँचौ -	का.स.	१		
८	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. ७					
८.१	मालती चौधरी	पाँचौ	हेल्थ असिस्टेण्ट	१		
८.२	स्मिता चौधरी	चौथो	अ.न.मी		१	
८.३	बिना रानामगर	प्रशासन	का.स.			
९	डुमराहा स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ८					
९.१	बेद नारायण मेहता	छैटौ	सि.अ.हे.व.	१		
९.२	रामदेव मेहता	छैटौ	सि.अ.हे.व.	१		
९.३	दिनेश ढकाल	पाँचौ	हेल्थ असिस्टेण्ट	१		
९.४	रीता बोगटी	पाँचौ	सि. अ.न.मी	१		
९.५	राजु रौनियार	चौथो	अ.हे.व.	१		
९.६	शुभ लक्ष्मी तामाङ	चौथो	अ.न.मी	१		
९.७	सरिता चौधरी	चौथो	ल्याव असिस्टेण्ट		१	
९.८	महेन्द्र मण्डल	प्रशासन	का.स.		१	
१०	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. ९					
१०.१	सरोज कुमार चौधरी	पाँचौ	हेल्थ असिस्टेण्ट		१	
१०.२	बन्दना राई	चौथो	अ.न.मी	१		
११	कारागार, रामधुनी					
११.१	मोहन कुमार भुजेल	चौथो	अ.हे.व.	१		
	जम्मा			४०	१९	

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

तालिका नं.१६९: सफाई कामदार तथा कर्मचारीको विवरण

क्र. सं.	नाम/थर	पद	दरबन्दी		सम्पर्क नं.
			स्थायी	करार	
१	दिलिप चौधरी	सरसफाई संयोजक			९८४२०५२०९८
२	कमल लामिछाने	सरसफाई सह संयोजक			९८५२०७२४६५
३	सुजन चौधरी	ट्याक्टर चालक			९८०४००००६१
४	राम कुमार मरिक्	सफाई कामदार			९८२७०२३२५५
५	सिता मरिक्	सफाई कामदार			
६	सुनिता मरिक्	सफाई कामदार			
७	उर्मिला मरिक्	सफाई कामदार			
८	सुन्दर मरिक्	सफाई कामदार			९८१६३३९८०९
९	सुरेन्द्र मरिक्	सफाई कामदार			९८२७०६१४९४
१०	लक्ष्मण मरिक्	सफाई कामदार			
११	भोगेन्द्र मरिक्	सफाई कामदार			९८११३०९८८५
१२	मनोज मरिक्	सफाई कामदार			
१३	सुनिल मरिक्	सफाई कामदार			

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

६.२.५ स्वास्थ्य स्वयम् सेविका

रामधुनी नगरपालिका भित्र भासी (भादगाउँ सिनवारी) स्वास्थ्य चौकी वडा नं. १ मार्फत २५ जना, सिंगिया स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ३ मार्फत २२ जना, बक्लौरी स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ६ मार्फत २९ जना र डुमराहा स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ८ मार्फत २९ जना समेत सबै वडामा गरी जम्मा ९७ जना महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरू यस नगरको आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा संलग्न हुनुहुन्छ। यसको विवरण तालिका नं.१७० मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिन नं.१७० :रामधुनी नगरपालिकामा कार्यरत महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूको विवरण

क्र.सं.	नाम थर	कार्यरत वडा	सम्पर्क नं.
१	भासी (भादगाउँ सिनवारी) स्वास्थ्य चौकी वडा नं. १		
१.१	कौशीला चौधरी	१	९८१६३३५३१७
१.२	लखावती सरदार	१	
१.३	गिता देवी चौधरी	१	
१.४	सुनिता देवी चौधरी	१	९८१४३८२४२८
१.५	मिना कुमारी चौधरी	१	९८०४३००३३८
१.६	चन्द्रकला कोईराला	१	९८०४३५६५१५
१.७	उमा कोईराला	१	९८०४३५८६७८
१.८	रिता बि.क.	१	९८१४३४७६७०
१.९	राधा अधिकारी	२	९८१५३०१३४२
१.१०	सारदा चौधरी	२	९८०४०८३२५०
१.११	ललिता चौधरी	२	९८१५३५७७४६
१.१२	बिमला कटुवाल	२	९८४२१००६७६
१.१३	श्याम कुमारी चौधरी	२	९८४२०५७९४३
१.१४	गिता चौधरी	२	९८०७०६७६००
१.१५	तारा क्षेष्ठ	२	९८४२२८३५५३
१.१६	विन्दु साह	२	९८१०४३९३१५
१.१७	पिङ्की कुमारी चौधरी	२	
१.१८	ओम कुमारी अधिकारी	२	
१.१९	भूली चौधरी	२	९८२७७४१५३५
१.२०	कोइली देवी चौधरी	२	
१.२१	उमा घिमिरे	५	९८४२०२६५१२
१.२२	सुन्दरी राई	५	९८४२०७८०२१
१.२३	मनिता चौधरी	५	९८४२२३३४११
१.२४	शशिकला चौधरी	५	९८२४३९९३३४
१.२५	चमेली चौधरी	५	९८१९३७५६५७
२	सिंगिया स्वास्थ्य चौकी, वडा नं.३		
२.१	छेदनी चौधरी	३	९८११०२२७०६
२.२	फुल कुमारी चौधरी	३	९८१९०२२४७३
२.३	विन्दा अधिकारी	३	९८४२४८४२४३
२.४	सुमन्ती चौधरी	३	९८१४३१२७८०
२.५	मायाँ पराजुली	३	९८१४३५७०६०
२.६	पुजा चौधरी	३	९८२४३७५१४८
२.७	मानो चौधरी	३	९८२४३०१२६७
२.८	दुखनी चौधरी	३	९८०८७८६७१५

२.९	सरस्वती पौडेल	३	९८२४५८४२४३
२.१०	सुनिता चौधरी	३	९८६२३५८४७६
२.११	सविता चौधरी	३	९८६२१४४१५८
२.१२	गिता कुमारी बि.क.	३	९८१०४३३१४१
२.१३	राधा देवी भट्टराई	४	९८४२०६१४४५
२.१४	भिष्म कुमारी काफ्ले	४	९८४२०७४७३८
२.१५	अप्सरा खतिवाडा	४	९८४२४८०४९१
२.१६	ढकीया चौधरी	४	९८१३५०८७९६
२.१७	पति देवी चौधरी	४	९८१९३६६०४५
२.१८	सुनीता लामा	४	९८६३६५९६९४
२.१९	इन्दिरा ओझा	४	९८४२२८८००८
२.२०	फुल कुमारी चौधरी	४	९८१९३००१६६
२.२१	फुल कुमारी बि.क.	४	९८६२१४९८९३
२.२२	वविता उराव	४	
३	बक्लौरी स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ६		
३.१	अम्बिका अधिकारी	७	९८११०५८५०७
३.२	जनकी चौधरी	७	९८४२१७९९६९
३.३	शान्ती कुमारी परियार	७	
३.४	लुदरी चौधरी	७	९८६२०४४१६५
३.५	सन्तोषी कुमारी सिंह	७	९८०७३४६१११
३.६	रिता पौडेल	७	
३.७	भिम कुमारी राई	७	
३.८	नम्रता राई	७	
३.९	यशोधरा आचार्य	७	९८४२०६८२०६
३.१०	शान्ता श्रेष्ठ	७	
३.११	रमिता देवी चौधरी	७	९८०४३४६९७०
३.१२	मिना कुमारी दुरुनी	७	
३.१३	बिना आचार्य	७	९८१५३७४९०९
३.१४	गायत्री थरुनी	७	९८१८९१२५१४
३.१५	राम देवी कटुवाल	६	९८१०५१२०७०
३.१६	जगवती राजधामी	६	९८१५३४९१५४
३.१७	रामकुमारी राजधामी	६	९८१४३४४१२०
३.१८	रिना कुमारी चौधरी	६	९८६९८१६४१२
३.१९	फुल कुमारी चौधरी	६	९८१०४१७६५७
३.२०	बेचनी थरुनी	६	९८११३०१०६०
३.२१	विष्नी चौधरी	६	९८१५३४२४२७
३.२२	पौठनी चौधरी	६	९८११३३३९२२
३.२३	रुकमणी चौधरी	६	९८०४३२०११२
३.२४	सरस्वती चौधरी	६	९८०४०३९०८६
३.२५	सुगीया थरुनी	६	
३.२६	भ्रुमा श्रेष्ठ	६	९८१०४२९३०२
३.२७	सिता देवी राजधामी	६	९८०७३२६७९६
३.२८	संगिता राजधामी	६	९८१०५५८८९९

३.२९	पूजा चौधरी	६	९८००९१००१७
४	डुमराहा स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ८		
४.१	बदीया चौधरी	९	९८४२३९९१४५
४.२	कमला चौधरी	९	९८१९०५८४४८
४.३	अनिता सिंह	९	९८४२०७८२८१
४.४	लोक कुमारी चौधरी	९	९८१४३१५१४६
४.५	गोमा साप्कोटा	९	९८४१८३५२७०
४.६	कुन्ता चौधरी	९	९८१०५०४४५९
४.७	शान्ती चौधरी	९	९८११३१९९५५
४.८	बेचनी चौधरी	९	९८००९६२३५५
४.९	दुखनी चौधरी	९	९८१५३७०७०
४.१०	कुमारीजली चौधरी	९	९८१५३६३३६४
४.११	प्रतिक्षा सदा	९	९८२९३०८६९३
४.१२	रिता उराव	८	९८१०४८९०९३
४.१३	कृष्णकला थापा	८	९८०४०८२०९८
४.१४	रिना साहा	८	९८१०४०९५६९
४.१५	ललिता चौधरी	८	९८०४३४०४०९
४.१६	दुर्गा चौधरी	८	९८०३४३२६३१
४.१७	सरस्वती चौधरी	८	९८१७३९३३०७
४.१८	शुशीला चौधरी	८	९८१६३५९४०६
४.१९	शुशीला थरुनी	८	९८०८७९८५४२
४.२०	पासवती चौधरी	८	
४.२१	असरी चौधरी	८	९८६२१५५६३७
जम्मा	९७ जना		

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

६.३ नगरपालिकामा सम्पर्क गर्ने लेनलाईन नम्बर, मेल आईडी

रामधुनी नगरपालिकामा आवश्यक काम परेकावेला कुनै काम वा कार्य संग सरोकार राख्नुहुने सबैकालागि २ वट लेनलाईन टेलिफाने नम्बर र २ वटा इन्टरनेट मार्फत सम्पर्क गर्न सकिने मेल आईडीको सदुपयो गर्न सकिने छ । यसरी सरोकारवाला सबैले सम्पर्क गर्न पाउने टेलिफोन नं. र ईमेल आईडि तालिका नं. १७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १७: रामधुनी नगरपालिका टेलिफोन नं. तथा मेल आईडि विवरण

क्र.सं.	सूचना सम्प्रेषण तथा सम्पर्क साधन	नम्बर तथा मेल आईडी	कैफियत
१	फोन नं.	०२५-५६२००५	
		०२५-५६२५५६	
२	मेल आईडी (नेट सेवा)	lto.ramdhunimun@gmail.com	
		ramdhunibhasi@gmail.com	

श्रोत: नगरपालिकाको अभिलेख, २०७६

खण्ड ७ (सात)

निष्कर्ष तथा सुभावहरू

नेपालमा संघीय शासन प्रणालीको स्थापन भई कार्यान्वयनमा आए सँगै स्थानीय तहहरू स्थानीय सरकारको हैसियतमा यस प्रणालीको जगको रूपमा स्थापित र परिभाषित भएका छन् मात्र हैन तदअनुरूप स्थानीय आवश्यकता बमोजिम विकास निर्माण र सेवा प्रवाहका यावत कार्यहरूलाई स्थानीयबासीको प्रत्यक्ष सहभागितामा सञ्चालन व्यवस्थापन समेत गरिरहेका छन्। संघीय तथा प्रादेशिक कानून र अधिकार प्रक्षेपणका आधार तथा स्थानीय कानून र योजना समेत तर्जुमा गरी विकास निर्माण र सेवा प्रवाहका यावत गतिविधि सञ्चालन व्यवस्थापनकालागि स्थानीय तहको बस्तुगत अवस्थाका बारेमा स्पष्ट जानकारी हुन अनिवार्य छ। यिनै बस्तुगत विवरण तयार गरी आफ्ना तमाम जिम्मेवारीलाई सुशासनको प्रत्याभुतिका साथ अघि बढाउन रामधुनी नगरपालिकाले घरपरिवार सर्वेक्षण र बस्तुस्थिति सर्वेक्षणका माध्यम बाट यो नगर प्रोफाइल/बस्तुगत विवरण, २०७६ तयार गरेको छ। यस प्रोफाइल/बस्तुगत विवरणले देहायका विषयहरूलाई स्पष्ट पारेका अवस्था छ।

७.१ निष्कर्ष:

- रामधुनी नगरपालिकाको वर्तमान घरपरिवार र जनसङ्ख्या विवरण वडागत रूपमा एक मुष्ट तयार भएकाले शिक्षा, स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा लगायतका तमाम विषयगत र क्षेत्रगत सेवा प्रवाहमा सहजता आउने।
- वर्तमान भू-उपयोगको अवस्था स्पष्ट भएकाले यस नगरको दीर्घकालिन सोच बमोजिमको आगामि भू-उपयोग नीति निर्माण र कार्यान्वयनमा सहजता आउने
- यस नगरका विद्यमान सडक, ढल, नाला लगायत सेवा प्रवाहकालागि आवश्यक तमाम भौतिक संरचनाहरूको विवरण सङ्कलन भएकाले यस नगरको दिगो विकासकालागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधार विकास योजना तर्जुमा गर्न तथा यस नगरले तयार पारेको एकीकृत आवधिक नगर विकास योजनाले प्रक्षेपित गरेका योजनाहरूलाई कार्यान्वयनमा लैजान सहज हुने
- यस नगरको वर्तमान गरिवीको अवस्था प्रष्टिएकोले स्थानीयबासीको आय आर्जन र कृय सक्तिको क्षमता विस्तार गरी सहरी गरिवी न्यूनीकरणका कार्यक्रम तर्जुमा र सञ्चालन व्यवस्थापन गर्न सहज हुने
- यस नगरको वास्तविक आर्थिक उपार्जनको क्षेत्र र अवस्थाको विवरण प्राप्त भएकाले आन्तरिक आयका हिसावले यस नगरलाई बलियो बनाउने वर्तमान कर तथा राजश्व प्रणालिमा गरिनुपर्ने सुधारका विषय बस्तुलाई एकीकृत गरी दिगो आय आर्जनको मार्ग प्रसस्त गर्न सकिने
- संघीय तथा प्रदेश सरकार बाट प्राप्त हुने सबै प्रकारका अनुदान तथा साभेदारी रकम, विभिन्न संघ संस्था बाट प्राप्त भएका सहायेगहरू लगायत यस नगरको आन्तरिक आयले समग्र नगरको वर्तमानको वास्तविक बित्तीय क्षमता प्रष्ट भएका कारण आगामि लगानी योजना तर्जुमामा समेत सहजता हुने
- संघीय तथा प्रदेश सरकारका स्थानीय निकाय तथा कार्यालयहरू लगायत विकास साभेदारको रूपमा कृयाशिल निजी क्षेत्र सँगको सहकार्य र साभेदारीलाई प्रभावकारी बनाउन सकिने
- यस प्रोफाइल/बस्तुगत विवरणका आधारमा नगरपालिका बाट प्रवाह हुने सबै प्रकारका विकास निर्माण र सेवा प्रवाहका कार्यको प्रभावकारितामा बृद्धि भई नगरपालिका प्रति स्थानीयबासीको अपनत्व अभिवृद्धि हुने

७.२ सुझव

रामधुनी नगरपालिकाले निकै खर्चिलो तर अति आवश्यक नगरको वर्तमान अवस्था भल्कने नगर प्रोफाइल/बस्तुगत विवरण तयार गर्ने कार्य सबै सरोकारवालाको सहयोग र सहभागितामा कुसलता पूर्वक सम्पन्न गरेको छ। यती मेहनत र लागतका साथ तयार गरिएको यस प्रोफाइलको पूर्ण सदुपयोगकालागि देहाय बमोजिमका सुभावहरू प्रस्तुत गरिएको छ।

- प्राप्त विवरणहरूलाई नियमित रूपमा अध्यावधिक गदै जानकारीका लागि नगरपालिकामा केन्द्रिय सर्वरको व्यवस्था गरी प्राप्त विवरणहरूलाई डिजिटल प्रणालीमा आवद्ध गर्ने
- दैनिक रूपमा बढ्दामा पर्ने पञ्जिकरण सँग सम्बन्धित विवरणहरू दैनिक रूपमानै नगरपालिकाको केन्द्रिय सर्वरमा जम्मा हुने गरी सबै बढ्दामा डिजिटल नेटवर्कको व्यवस्था मिलाउने
- नगरपालिकाले निर्माण गर्ने नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू लाई प्राप्त प्रोफाइलमा आधारित बनाउने साथै बढ्दा तथा नगरपालिका बाट निर्धारण हुने बर्षिक योजनाहरू एकीकृत आवधिक नगर विकास योजना र बर्तमान प्रोफाइल मा आधारित नभएमा त्यस्ता प्रस्तावित योजनालाई समावेश नगर्ने प्रणालीको विकास गर्ने
- नगरपालिकाका सबै शाखा, उपशाखा तथा ईकाइहरूबाट अभिलेख हुनु पर्ने विवरणहरूलाई अभिलेखिकरण नेटवर्किङ भित्र आवद्ध गरी सम्बन्धित शाखा, उपशाखा तथा ईकाइ प्रमुखलाई जिम्मेवारी प्रदान गर्ने
- कार्यालयहरू बाट दैनिक, मासिक, अर्धवार्षिक तथा वार्षिक रूपमा अनिवार्य सम्पादन हुनु पर्ने कार्यहरूको बर्गिकरण गरी त्यस्ता कार्यहरू मध्ये अनिवार्य अभिलेखिकरण हुनु पर्ने विवरणहरू अनिवार्य निर्धारित समय सिमा भित्र अभिलेख गर्ने पर्ने वाध्यात्मक व्यवस्था मिलाउने र जिम्मेवार पदाधिकारी वा कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन र सेवा सुविधा उपभोग सँग सम्बन्धित कार्यलाई आवद्ध गर्ने
- डिजिटल विवरण व्यवस्थापनका विषयमा सम्बन्धित कर्मचारी वा पदाधिकारी लाई अनिवार्य तालिमको व्यवस्था मिलाउने
- बालमैत्री स्थानीय शासन अन्तरगत यस नगरलाई बालमैत्री नगरको रूपमा घोषणा गर्नु अघि निर्धारित सूचकका आधारमा यस क्षेत्रमा भएको कार्य प्रगती सहितको समग्र बस्तुस्थिति विवरण तयार पारी प्रकाशन समेत गर्नु पर्ने भएकाले यस प्रोफाइलमा सामान्य विवरण मात्र समेटिएकाले निर्धारित समयमा विवरण सङ्कलन गर्नु पर्ने

धन्यवाद